

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Επιμ. & Αντ. Παλαίου

ΤΑΞΕΙΣ Ε΄-ΣΤ΄

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
849

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΡΙΟΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΔΟΣΗ

9 69 ΠΔΒ

Πασαϊωάννον (Εύρω. και Μιχαήλ Ε)

69 TAB

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Μελέτη

Επίσης, για την επίτευξη των σκοπών της μελέτης, θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι μέθοδοι:

Μεθόδους

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μελέτη είναι οι ακόλουθες:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΕΡΕΥΝΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ καὶ ΜΙΧΑΗΛ Β. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

9 / 69 ΠΔΒ

Προαίτιον (Ανατομίας / Βιολογίας)

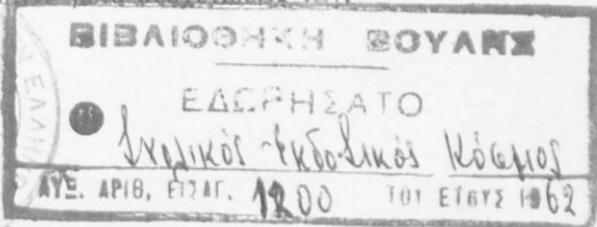
ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Βοήθημα

διδασκάλων καὶ μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ
διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Γλωσσικοῦ Μαθήματος

Περιέχον

τὴν ὀρθογραφίαν καὶ ἐρμηνείαν τῶν νέων καὶ δυσκόλων λέξεων
τῶν Ἀναγνωστικῶν Βιβλίων Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων μὲ στοιχεῖα
ἀναλύσεως, συνθέσεως, παραγωγῆς, συνωνυμίας καὶ ἀντιθέσεως
τῶν λέξεων τούτων μετὰ συναγείσεώς τιν.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ

τ. Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
849

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Πρὶν χρησιμοποιηθῆ τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διαβασθοῦν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον καὶ τοὺς μαθητὰς καὶ νὰ κατανοηθοῦν καλὰ τὰ ἐπόμενα.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ἐπαναλήψεις τῶν ἰδίων λέξεων ἐχρησιμοποιήθη σύστημα συντομογραφιῶν καθὼς συνηθίζεται εἰς λεξικά, ἤτοι συγκεκομμένοι λέξεις καὶ συμβολικά τινα σημεῖα.

Ἐναγράφονται ἐδῶ ὅλα αὐτὰ μὲ τὴν σημασίαν των ὡς ἐξῆς:

Τὸ ἐνωτικὸν σημεῖον - (μικρὴ παῦλα). Ὅταν τὸ σημεῖον αὐτὸ - εὐρίσκεται μετὰξυ συλλαβῶν μιᾶς λέξεως, σημαίνει ὅτι ἡ λέξις αὐτὴ εἶναι σύνθετος καὶ εἶναι χωρισμένη ἔτσι εἰς πρῶτον καὶ δεῦτερον συνθετικόν, π.χ. **ἄ-βουλος κατα-φρονῶ**. Ὅταν ὅμως αὐτὸ τὸ σημεῖον εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν μιᾶς λέξεως ἢ εἰς τὸ τέλος, σημαίνει ὅτι ἡ λέξις αὐτὴ ἔχει τὰς αὐτὰς μὲ τὴν προηγουμένην, βασικὴν λέξιν, ἀρχικὰς ἢ τελικὰς συλλαβάς, π.χ. ἄβρὸς, -ἄ, -ὄν, ἀντὶ νὰ γραφοῦν τὸ θηλυκὸν **ἄβρᾶ** καὶ τὸ οὐδέτερον γένος **ἄβρόν** τοῦ ἐπιθέτου ἄβρὸς ἐγράφησαν -ἄ, -ὄν.

Εἰς τὸ ρῆμα **ἄγνωθ** ἀντὶ νὰ γραφῆ ἡ παθητικὴ φωνὴ **ἄγνωθμαι**, ἐγράφη -οῦμαι συγκεκομμένως. Εἰς τὴν λέξιν **ἀδέκαστος**, τὸ ἐπίρρημα **ἀδεκάστως** ἐγράφη ἔτσι -άστως, **ἀρρενωπός**, ἐπίρρημα -ῶς, **καλῶ** σύνθετα προσ-καλῶ, παρα - (ἀντὶ νὰ γραφῆ παρα-καλῶ), ἀνα- (ἀνακαλῶ) μετα- (μετακαλῶ) κλπ.

Τὸ σύμβολον = (ἴσον), ποῦ εἶναι γραμμένον μετὰ τὴν λέξιν φανερώνει τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς λέξεως, λ.χ. ἄ-βουλος = χωρὶς βούλησιν, δηλαδὴ ἡ λέξις ἄ-βουλος σημαίνει: ἄνθρωπος χωρὶς βούλησιν.

α'. συνθ. = τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος συνθέτου λέξεως.

ἀντιθ. = ἡ ἀντίθετος λέξις ἐκείνης ποῦ ἐρμηνεύεται, π.χ. **ἄκοσμος**, ἀντιθ. **κόσμος**.

ἄμυνα, ἀντιθ. **ἐπίθεσις**.

ἀντων. = ἀντωνυμία.

ἀόρ. = χρόνος ἀόριστος τοῦ ρήματος αὐτοῦ ποῦ ἐρμηνεύεται.

ἀόρ. β'. = ὁ δεῦτερος ἀόριστος.

ἀρχ. = εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

β'. συνθ. = τὸ δεῦτερον συνθετικὸν μέρος συνθέτου λέξεως.

γ'. προσ. = τρίτον πρόσωπον ρήματος.

γεν. = γενικὴ πτῶσις ὀνόματος.

γραμμ. = γραμματικῶς, εἰς τὴν γραμματικὴν.

ἐκκλ. = ἡ σημασία τῆς λέξεως ἐκκλησιαστικῶς, καθὼς χρησιμοποιεῖται ἡ λέξις αὐτὴ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

έν. = ἐνικός ἀριθμὸς (ὀνόματος κλπ.).

ἐπίθ. = ἐπίθετον. Ὅλα τὰ ἐπίθετα εἶναι γραμμένα εἰς τὸ ἄρσενικὸν γένος ἐνικῶν ἀριθμοῦ, πτώσεως ὀνομαστικῆς τοῦ θετικοῦ βαθμοῦ.

Εἰς πολλὰ τέτοια ἐπίθετα γράφονται καὶ αἱ καταλήξεις τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου γένους ἢ καὶ τὰ παραθετικά (συγκριτικὸς καὶ ὑπερθετικὸς βαθμὸς), εἰς τύπον καθαιρευούσης μόνον.

ἐπί πραγμ. = ὅταν ἡ ἔννοια τῆς λέξεως ἀναφέρεται εἰς πράγματα.

ἐπί προσ. = ὅταν ἡ ἔννοια τῆς λέξεως ἀναφέρεται εἰς πρόσωπα.

ἐπί στρατ. ἢ στρατ. = ὅταν ἀναφέρεται εἰς στρατὸν ἢ καθὼς χρησιμοποιεῖται ἡ ἔννοια τῆς λέξεως εἰς τὸν στρατὸν.

ἐπίρ. = ἐπίρρημα (εἰς τὸν τύπον τῆς καθαιρευούσης).

ἐπιφ. = ἐπιφώνημα.

θηλ. = γένους θηλυκοῦ.

ιατρ. = εἰς τὴν ἰατρικὴν, καθὼς χρησιμοποιεῖται ἡ ἔννοια τῆς λέξεως αὐτῆς εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην.

ιδὲ λ. = ἰδὲ λέξιν ἢ λέξεις. Ἐτσι παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν διὰ νὰ εὕρῃ τὴν λέξιν αὐτὴν ἢ καὶ εἰς περισσοτέρας τῆς μιᾶς διὰ νὰ ἰδῇ τὴν σημασίαν τῶν σημειουμένων ἄλλων συνωνύμων ἢ ἀντιθέτ. λέξεων, π.χ. μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς πρώτης λέξεως **ἄβουλος** γράφεται: ἰδὲ λ. **βούλομαι, δίβουλος, καλόβουλος, ὑστερόβουλος**. Αὐτὰ σημαίνουν ὅτι πρέπει νὰ ἀνατρέξῃ τις νὰ εὕρῃ τὰς λέξεις αὐτὰς εἰς τὰς θέσεις τῶν καὶ νὰ συσχετίσῃ τὰς ἔννοιαις τῶν μετὰ τὴν ἔννοιαν τῆς βασικῆς λέξεως **ἄβουλος**, εἰς τὴν ὁποίαν πάλιν παραπέμπεται. Αὐτὸ τὸ μέτρον ἐχρησιμοποιήσαμεν πολὺ συχνὰ διὰ νὰ γίνεταί πολλαπλῆ σύνδεσις καὶ συσχετίσις λέξεων πρὸς πληρεστέραν καὶ ἄσφαλεστέραν ἐντύπωσιν καὶ ἀφομοίωσιν.

κ. = καί.

κ. ἄ. = καὶ ἄλλα (παρόμοια).

κ.λ.π. = καὶ λοιπά.

κ.ο.κ. = καὶ οὕτω καθεξῆς.

κ.τ.τ. = καὶ τὰ τοιαῦτα (παρόμοια).

λ. = λέξις ἢ λέξεις. Εἰς πλείστας λέξεις γράφεται ὡς ἐρμηνεία τῶν σειρὰ ἀλλεπαλλήλων λέξεων, ποὺ ἀποδίδουν τὴν κυρίαν ἢ τὴν μεταφορικὴν (μτφ) σημασίαν τῆς ἐρμηνευομένης λέξεως, μετὰ ἑκάστην τῶν ὁποίων θὰ συμπίπτῃ ἡ ἐκάστοτε ἔννοια τῆς φράσεως ἢ προτάσεως τοῦ ἀναγινωσκόμενου γλωσσικοῦ κειμένου, ὅπου εὐρίσκεται ἡ λέξις αὐτή, καὶ ὅπως ταιριάζει καλλίτερα, π.χ. **ἄμοιρος** = ἄνευ μοίρας, δυστυχῆς, κακομοίρης, **βαθμῆς** = βάσις, σκαλί, σκαλοπάτι, μεταφορικῶς θέσις, τάξις. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρέχεται καὶ ἐμμέσως ἡ εὐκαιρία πλουτισμοῦ τοῦ λεξιλογίου τοῦ μαθητοῦ ἂν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι πλὴν τούτων γράφεται καὶ σειρὰ λέξεων παραγῶγων, συνωνύμων, ἀντιθέτων καὶ ὁμοήχων (ὁμώνυμων).

λ.χ. = λόγου χάριν (ὡς παράδειγμα).

μεσ. = τὸ ρῆμα εἰς τὴν μέσην φωνήν.

μτχ. ἢ μετοχ. = μετοχὴ ρήματος.

μ.τ.φ. = μεταφορικῶς, εἰς ἔννοιαν μεταφορικὴν ἔκτος τῆς κυρίας σημασίας τῆς λέξεως (κυριολεξίας), π.χ. **ἀναχαιτίζω** = ἀνασπκῶνω τὴν χαιτὴν ἵππου (κυριολεξία), μτφ. συγκρατῶ, σταματῶ, ἐμποδίζω τινά (ἄνθρωπον) νά προχωρήσῃ.

ναυτ. = μὲ τὴν σημασίαν ποῦ χρησιμοποιεῖται εἰς τὸ ναυτικόν.

ὁμοηχ. = ὁμόηχος λέξεις, ἦτοι ἐκείνη ποῦ ἀκούεται μὲ τὸν αὐτὸν ἦχον (τὸ ἴδιο ὄνομα), ἀλλὰ μὲ διάφορον ὀρθογραφίαν καὶ σημασίαν, π.χ. ληνός καὶ λινός-κύτος, κῆτος - κόμη, κώμη, κόμμι.

οὐδ. = οὐδετέρου γένους.

οὐσ. = ὄνομα οὐσιαστικόν. Ὅλα τὰ οὐσιαστικά εἶναι γραμμένα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Εἰς μερικά οὐσιαστικά γράφεται καὶ ἡ κατάληξις τῆς γενικῆς πτώσεως, λ.χ. **ἄνθος** γεν. - οὐς.

π.χ. = παραδείγματος χάριν.

παθ. = τύπος ρήματος εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν.

παράγ. = παράγωγα, δηλαδὴ λέξεις ποῦ παράγονται ἀπὸ τὴν ἐρμηνευομένην πρωτότυπον λέξιν. Ἐγίνε μεγάλη χρῆσις τῆς ἀναγωγῆς μιᾶς ἀρχικῆς (πρωτοτύπου) λέξεως εἰς τὰς παραγωγούς της, διὰ νά φανῆ ὁ πλοῦτος τῆς γλώσσης μας εἰς πολλὰς παραγωγούς, π.χ. **ἀντλῶ** = ἀνασύρω ὕδωρ, μτφ. ἀποκτῶ γνώσεις, παράγωγα: ἀντλημα, ἀντλητήρ, ἀντλητήριον, ἀντλία.

παραθ. = παραθετικά, δηλαδὴ αἱ κατάληξις τοῦ συγκριτικοῦ καὶ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐρμηνευομένου (εἰς θετικὸν βαθμόν) ἐπιθέτου.

παρακ. = χρόνος παρακείμενος τοῦ ρήματος αὐτοῦ.

παρατ. = χρόνος παρατατικός τοῦ ρήματος αὐτοῦ.

πληθ. = εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν.

πρῶθ. = πρόθεσις.

προσ. = πρόσωπον (α' ἢ β' ἢ γ') ρήματος.

ρημ. = ρῆμα. Ὅλα τὰ ρήματα γράφονται εἰς τὸν τύπον τοῦ α' ἐνικοῦ προσώπου τῆς ὀριστικῆς χρόνου ἐνεστώτος.

Εἰς μερικά συνηρημένα σημειώνεται καὶ ἡ ἀσυναίρετος κατάληξις, π.χ. **καλῶ** (-έω). Ἐπίσης εἰς ἄλλα δύσκολα ρήματα γράφεται ὁ παρατατικός ἢ ἀόριστος, διότι οἱ ἄλλοι χρόνοι δέν παρουσιάζουν πολλὰς δυσκολίας ὅσον οἱ δύο αὐτοὶ χρόνοι μὲ τὰς αὐξήσεις των.

στρατ. = στρατιωτικῶς, δηλαδὴ καθὼς χρησιμοποιεῖται ἡ ἔννοια τῆς λέξεως εἰς τὸν στρατόν.

συγκρ. = συγκριτικὸς βαθμὸς ἐπιθέτου.

συνδ. = σύνδεσμος.

συνθ. = σύνθετος λέξις ἢ σύνθετοι λέξεις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀπλὰς εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἀναλύονται, π.χ. **ἄχθος**. Ρημ. **ἄχθομαι**. Συνθ. **ἄχθοφορῶ**, **ἄχθοφόρος**, **ἄχθοφορικός**.

συνών. = συνώνυμος ἢ συνώνυμοι λέξεις, ἦτοι ὅσαι ἔχουν διαφορετικὴν μὲν προφορὰν ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἔννοιαν ἢ περίπου τὴν ἴδιαν σημασίαν μὲ κοινὴν τὴν ρίζαν τῆς λεξιλογικῆς οἰκογενείας, π.χ. **ἀγαθοεργία**. Συνών. **ἀγαθοποιία** εὐποΐα. Ἡ λ. **ἄμετρος** = ἀμέτρητος. Συνών. **ἄπειρος**, **ὑπέμετρος**.

τοπ. = τοπικόν ἐπίρρημα.

τροπ. = τροπικόν ἐπίρρημα.

ὑπερθ. = ὑπερθετικός βαθμός ἐπιθέτου.

ὑποκ. = τὸ ὑποκοριστικόν τῆς λέξεως, π.χ. ἄλσος, ὑποκ. ἄλσύλλιον.

φρασ. = φράσις ἢ φράσεις ποῦ περιέχουν τὴν λέξιν αὐτήν.

χρον. = χρονικόν ἐπίρρημα ἢ χρονικός σύνδεσμος.

Σ η μ ε ί ω σ ι ς

Εἰς τοὺς κ. κ. **διδασκάλους** παρέχεται δωρεὰν Ὁδηγὸς εἰς ἰδιαίτερον φυλλάδιον μὲ **εἰδικὰς ὁδηγίας** συνταχθείσας ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγέλου Παπαϊωάννου, ἐπιτίμου Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ στοιχ. ἐκπαιδεύσεως, περὶ **τοῦ σκοποῦ, τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν τρόπων χρησιμοποίησεως ἐν τῇ σχολικῇ πράξει** τοῦ παρόντος «**Σχολικοῦ Λεξιλογίου**» ὡς καὶ τοῦ ἑτέρου τοιοῦτου τῶν μεσαίων τάξεων Γ' καὶ Δ' δημοτικοῦ σχολείου.

A

ἄ-βουλος = χωρίς βούλησιν, χωρίς ιδικὴν του θέλησιν καὶ ἀπόφασιν, ἀναποφάσιτος. Ἐπιρ. -ούλως. Οὐσ. *ἀβουλία*. Συνών. ἀβουλησία. Ἐπιθ. πρωτοβουλία. Ἰδὲ λ. βούλομαι, δῖβουλος, καλόβουλος, ὑστερόβουλος.

ἄβρός, -ά, -όν, = λεπτός τοὺς τρόπους, τρυφερός, εὐγενικός. Παραθ. -ότερος, -ότατος. Ἐπιρ. -ῶς. Οὐσ. *ἄβρότης*. Συνών. ἀβρόφρων, ἀβροφροσύνη.

ἀγαθοεργία = καλὸν ἔργον, εὐεργεσία. Συνών. ἀγαθοποιία, εὐποιία. Ἰδὲ λ. εὐποιία.

ἀγαθοεργός = ὁ κάμνων ἀγαθὸν ἔργον, φιλόανθρωπος. Συνών. ἀγαθοποιός.

ἀγαθοεργῶ (-έω) = κάμνω τὸ ἀγαθόν, εὐεργετῶ. Συνών. εὐποιῶ.

ἀγαθός = καλόψυχος, ἐνόρετος, πρᾶος. Οὐσ. τὸ *ἀγαθόν* = πᾶν ὅ,τι καλόν. Τὰ *ἀγαθά* = τὰ μέσα εὐζωίας. Παραθ. συγκρ. ἀγαθώτερος, (ἀμείνων, βελτίων, κρείσσων), ὑπερθ. ἀγαθώτατος (ἄριστος, βέλτιστος, κράτιστος).

ἀγαλμα-ατος = μαρμάρινον ὁμοίωμα θεοῦ ἢ ἥρωος ἢ ἐξόχου προσώπου. Συνών. ἀνδριάς, -άντος = ὁμοίωμα ἀνδρός (ἢ γυναικός) ἐκ σκληρᾶς ὕλης. Παραγ. ἀγαλματώδης, ἀγαλματοποιός.

ἀγαρηνός = προσωνυμία Μωαμεθανῶν, μτφ. ἄπιστος, σκληρός.

ἀγῆς = τοῦρκος βαθμοῦχος, μτφ. ὁ ζῶν πλουσιοπάροχον βίον.

ἀγγαρεία κ. **ἀγγάρεια** = ἡ διὰ τῆς βίας ἐκτελουμένη ἐργασία. Ρημ. ἀγγαρεύω. παράγ. ἀγγαρευτής, ἀγγάρεμα.

ἀγγελια-φόρος = ὁ φέρων ἀγγελίαν, διαταγὴν, μαντατοφόρος.

ἀγεί

ἀγείρω = (συνάζω εἰς ἀγοράν) συναθροίζω. Ἰδὲ συνθ. λ. συναγείρω.

ἀγέρωχος = ὑπερήφανος, ἀκατάδεκτος. Ἰδὲ λ. ἀλαζών, ἐγωιστής.

ἄγημα = ὁμάς ἐκ τοῦ πληρώματος πολεμικοῦ πλοίου, ἀπόσπασμα ναυτῶν.

ἀγλύκαντος = ἄγλυκος, πικρός, μψ. δυστυχῆς, πικραμένος.

ἀγνάντεμα = μακρινὸν ἀντίκρυσμα, ἢ ἐπισκόπησις ἀπὸ μακρὰν. Ρημ. ἀγναντεύω. Ἐπιρ. ἀγνάντι κ. ἀγνάντια. Συνών. ἀγνάντιο (τὸ)

ἄγνοια = ἔλλειψις γνώσεως, ἀμάθεια. Στρατ. ἀδικαιολόγητος ἀπουσία. Ἐπιθ. γνώσις. Ἰδὲ ρ. ἀγνοῶ.

ἀγνός = καθαρὸς, τίμιος. Ἐπὶ πραγμάτων = γνήσιος, ἀνόθευτος. Οὐσ. ἀγνεῖα. Παραθ. -ότερος, -ότατος. Ἰδὲ συνών. λ. ἄδολος. Συνθ. πάναγνος.

ἀγνότης, -ητος = τιμιότης, γνησιότης, ἠθικότης

ἀγνοῶ (ἠγνόουν, ἠγνόησα) = δὲν γνωρίζω, δὲν ἤξεύρω. Παθ. -οῦμαι (-οῦμην, -ήτην). Μτχ. ἀγνοούμενος. Ἐπιθ. γιγνώσκω. Συνθ. ἀναγιγνώσκω.

ἀγουροξύπνημα = πρόωρο ἢ ἄκαιροξύπνημα. Ρημ. ἀγουροξυπνῶ.

ἀγρεύω (ἤγρευον, ἤγρευσα) = πιάνω εἰς κυνήγιον ἢ εἰς ψάρευμα. Παραγ. ἄγρα, ἄγρευμα. Συνών. θηρεύω. Ἰδὲ λ. θήρα.

ἀγροικῶ (-άω) κ. γροικῶ (-άω) = ἀκούω, νοιώθω, καταλαβαίνω.

ἀγών - ὤνος, κ-ώνας = ἀμιλλα περὶ βραβείου, μεγάλη προσπάθεια, πόλεμος, μάχη. Παραγ. ἀγωνίζομαι, ἀγωνιστής, -ισμα.

ἀγωνία = μεγάλη ψυχικὴ στενοχωρία, φόβος. Ρημ. ἀγωνιῶ. Συνών. ἀδημονῶ, ἀδημονία. Ἐπιθ. ἀγωνιῶδης, ἐπιρ. -ωδῶς.

ἀ-δάμαστος = ὁ (μὴ δαμασθεῖς) μὴ ἡμερωθεῖς, ἄκαμπτος, ἀνίκητος. Ἰδὲ λ. δαμάζω. Συνών. ἀτίθασος

ἀ-δέκαστος = ἀδωροδόκητος, μψ. ἀμερόληπτος, ἀπροσωπώληπτος. Ἐπιρ. -άστως. Συνών. ἀδελέαστος. Ἰδὲ λ. δέλεαρ.

ἀδημονία = στενοχωρία, ἀνησυχία, ἀγωνία. Ρημ. ἀδημονῶ. Συνών. ἀγωνία.

ἀ-διάβροχος = ἀδιαπέραστος ἀπὸ βροχῆν, ἀπὸ νερό. Οὐσ. τὸ ἀδιάβροχον = μουσαμᾶς.

ἀδιαθεσία = ἔλλειψις διαθέσεως, ἐλαφρὰ ἀσθένεια. Ρημ. ἀδιαθετῶ, ἐπιθ. ἀδιάθετος. Ἰδὲ λ. ἀθυμία. Ἐπιθ. ἀδιαθεσία.

- ά-διάλειπτος** = συνεχής, αδιάκοπος (χωρίς διάλειμμα). Ἐπίρ -είπτως.
Ἰδέ λ. συνεχής. Συνών. ακατάπαυστος.
- ά-διάσειστος** = άσειστος, άκλόνητος. Ἐπίρ. -είστως. Συνών. άσάλευτος.
- ά-διόρατος**=ό μη διακρινόμενος, δυσδιάκριτος. Ἰδέ λ. όρατός.
- ά-δολος** = ό χωρίς δόλον, ειλικρινής, τίμιος. Ἐπίρ. -όλως. Ἀντιθ. δόλιος. Ἰδέ συνών. λ. άγνός.
- άδράνεια** = άπραξία, όκηνηρία (εις την Φυσικήν ή άρχή τής άδρανείας)
Ἐπιθ. άδρανής. Ἐπιρ. -ώς. Ρημ. άδρανῶ = άκίνητῶ, άπρακτῶ.
- άδράχνω κ. άδράζω** = άρπάζω. Ούσ. άδραξία, τó άδραγμα (άρπαγμα)
διά χειρός. Ἐπιρ. άδραχτά = άρπαχτά (στά γρήγορα). Ἰδέ λ. δράξ.
- άδράχτι** = μικρά ξυλίνη βέργα (άτρακτος) εις την όποιαν τυλίσσεται
τό νήμα, όταν γνέθουν τό μαλλι με την ρόκαν (ήλακάτην).
- άδρός** = πυκνός, μεγάλοςωμος, μτφ. άφθονος. Ούσ. άδρότης.
- άδω** (ήδον, ήσα) = ψάλλω, τραγουδῶ, ύμνῶ. Παραγ. ώδή, ώδική,
ώδειον, άσμα. Ἰδέ λ. άοιδός.
- άεί**(έπίρ.)= πάντοτε, συνεχῶς («νύν και άεί»). Ἐλέγετο και άεί,
αίεν («αίεν άριστεύειν»). Σύνθ. άείποτε.
- άει-θαλής** = ό πάντοτε θάλλον, μτφ. πάντοτε ζωηρός, άγέραστος,
άκμαίος. Ἰδέ λ. θαλερός. (Εις την φυτολογίαν δένδρα άειθαλή και
άντιθ. φυλλοβόλα).
- άει-κίνητος** = ό συνεχῶς κινούμενος, δραστήριος, άκούραστος. Συνών.
κίνητός, εύκίνητος, αυτόκίνητος. Ἀντίθ. άκίνητος, δυσκίνητος,
- άέναος κ. άένναος** = ό διαρκῶς ρέων, άστείρευτος, μτφ. αιώνιος.
Ἐπιρ. -άως. Συνών. παντοτινός.
- άερο-δρόμιον** = ό τόπος προσγειώσεως, άπογειώσεως και έγκαταστά-
σεως άεροπλάνων. Συνών. άερολιμήν.
- άερο-ναυμαχία** = μάχη μεταξύ άεροπλάνων και πλοίων (άπό άέρος
και θαλάσσης).
- άηδής, -ές** = δυσάρεστος εις γεϋσιν· επί προσώπων : ένοχλητικός, φορ-
τικός. Παραγ. άηδία = άποστροφή, σιχασιά. Ρημ. άηδιάζω.
Ἐπιθ. άηδιαστικός = σιχαμερός.
- ά-ήττητος** = άνίκητος, ακατάβλητος. Ἰδέ λ. ήττῶμαι.
- άθετῶ (ήθέτουν, ήθέτησα)**= θέτω κατά μέρος, δέν τηρῶ τόν λόγον,
άρνούμαι. Ούσ. άθέτησις (ύποσχέσεως), -ημα.
- άθιγγανος** = άτσιγκανος, τουρκόγυφτος.

ἄθλο

ἄθλον (τό) = βραβεῖον ἀγῶνος, ἔπαθλον. Ρημ. ἀθλοθετῶ

ἄθλος (ός) = ὁ ἀγών, ἄμιλλα περὶ βραβεῖου, κατόρθωμα μεγάλο. Ρημ. ἄθλῶ. Παραγ. ἄθλησις, -ητής, -ημα, ἀθλητικῶς, -ισμός.

ἀθλοπαιδιά = ἀγωνιστικὸν παίγιον (σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ ψυχαγωγίας).

ἀθυμία = μελαγχολία, λύπη, δυσφορία. Ρημ. ἀθυμῶ. Ἐπίθ. ἄθυμος. Ἐντίθ. εὐθυμος. Ἰδέ λ. εὐθυμία, ἄκεφος, ἀδιαθεσία.

ἀ-θώρητος = ἀθέατος, ὁ σπανίως θεατός. Ἰδέ λ. θεωρῶ, θωρῶ.

αἶγα = γίδα, κασίκα (αἶξ). Σύνθ. αἶγοπρόβατα = γιδοπρόβατα. Σύνθ. αἶγοβοσκός, αἶγοτρόφος (τόπος).

αἰγό-κλημα = ἀγιόκλημα, καλλωπιστικὸς θάμνος.

αἰδήμων -ον = ἐντροπαλός, σεμνός. Οὐσ. αἰδημοσύνη, αἰδώς. Ρημ. αἰδοῦμαι. Ἐντίθ. ἀναίσχυντος. Ἰδέ λ. αἰσχύνω, αἰσχύνη.

αἰδῖος, -ον = αἰώνιος.

αἰθάλη = καπνιά. Παραγ. αἰθαλώδης, αἰθαλωτός.

αἰθριος, -ία-ον, = ἀνέφελος, καθарός, ξάστερος. Παραθ. -ώτερος, -ώτατος. Οὐσ. αἰθρία. Ρημ. αἰθριάζω. Ἰδέ λ. ὑπαιθρος.

αἰμάσσω (παραθ. ἤμασσον, ἀορ. ἤμαξα) = αἰματώνω (ματώνω), βρέχω μὲ αἷμα, τραυματίζω, μτφ. τραυματίζομαι ψυχικῶς, ὑποφέρω. Συνών. αἱματῶ (-ώω). Παραγ. αἱματηρός, αἱμέττωσις, αἱματώδης, αἱμωδία κ. αἱμωδισμός (μούδιασμα). Ρημ. αἱμωδιῶ = μουδιάζω. Σύνθ. αἱματοβαφής, αἱματόβρεκτος, αἱματοχυσία κ.λ.π. Ἰδέ λ. ἀναίμακτος.

αἰνῶ (-έω), ἤνουν, ἤνεσα = ἐπαινῶ, ὑμνῶ, δοξάζω. Οὐσ. αἶνος. Ἰδέ λ. ὕμνος.

αἰσθάνομαι (ἤσθανόμην, ἤσθάνθην) = λαμβάνω αἴσθησίν τινας, καταλαβαίνω, ἐννοῶ, μτφ. συγκινοῦμαι. Παραγ. αἴσθησις, αἴσθημα, αἴσθηματίας, αἴσθηματικότης, αἴσθητήριος. Ἰδέ λ. συναίσθημα

αἰσιόδοξος = ὁ πιστεύων εἰς εὐτυχῆ ἔκβασιν τῶν πραγμάτων, καλόγνωμος. Παραθ. -ότερος, -ότατος. Οὐσ. αἰσιοδοξία. Ἐντίθ. ἀπισιόδοξος, ἀπαισιοδοξία. Ρημ. αἰσιοδοξῶ.

αἴσιος, -ία-ον = εὐνοϊκός, κατάλληλος. Παραθ. -ώτερος, -ώτατος. Ἐντίθ. ἀπαίσιος.

αἰσχύνη = ἀτιμία, ἐντροπή διὰ κακὰς πράξεις. Σύνθ. καταισχύνη.

αἰσχύνω (ἤσχυνον, ἤσχυνα) = ἐντροπιάζω, ἀτιμάζω, καταισχύνω. Μεσ. αἰσχύνομαι = ἐντρέπομαι. Παραγ. αἰσχος, αἰσchrός, αἰσχρολογῶ. Ἰδέ λ. αἰδήμων.

- αἰφνῆ** κ. **αἰφνιδίως** (ἐπίρ) = ἔξαφνα, ἀπροόπτως. Ρημ. αἰφνιδιάζω.
Ἐπίθ. αἰφνιδίος. Οὐσ. αἰφνιδιασμός.
- αἰφνιδιασμός** = αἰφνιδιαστική ἐνέργεια, κατάπληξις. Εἰς στρατόν: αἰφνιδία ἐπίθεσις πρὸς σύγχυσιν καὶ προκατάληψιν τοῦ ἔχθρου.
- αἰχμ-άλωτος** = ὁ (διὰ τῆς αἰχμῆς ἀλωθεῖς) ἐν πολέμῳ συλληφθεὶς, μτφ ὑποχείριός τις. Ρημ. αἰχμαλωτίζω. Παράγ. αἰχμαλωσία, αἰχμαλώτισις. Ἴδὲ λ. ἀνδράποδον.
- αἰχμῆ** = μυτερόν ἄκρον πολεμικοῦ ὄπλου. Ἐπιθ. αἰχμηρός.
- αἰών, -ῶνος** = χρονικὸν διάστημα 100 ἐτῶν, ὁ βίος, μακρὰ περίοδος χρόνου. Σύνθ. παράγ. μακραίων = μακροχρόνιος.
- αἰώνιος, -ία, -ον**, = παντοτινός, ἀναλλοίωτος, ἀθάνατος. Ἐπίρ. -ίως. Οὐσ. αἰωνιότης. Ἐπίθ. σύνθ. αἰωνόβιος. Ἴδὲ λ. προαίωνιος.
- αἰωρῶ** (-έω), ἠώρουν, ἠώρησα = κινῶ εἰς τὸν ἀέρα, κρεμῶ. Παθ. αἰωρούμαι = ἐξαρτῶμαι, κινουῖμαι εἰς τὸν ἀέρα, μτφ ταλαντεύομαι χωρὶς νὰ γνωρίζω τί νὰ ἀποφασίσω. Παράγ. αἰώρα, αἰώρημα, αἰώρησις. Ἴδὲ λ. μετέωρος.
- ἄ-κάθεκτος** = ἀσυγκράτητος, ὀρμητικός. Ἐπίρ. -έκτως.
- ἄ-κάθιστος** = ὄρθιος, ὁ ἐκκλ. ἀκάθιστος ὕμνος = ἡ ἀκολουθία τῶν χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου. Ἐπίρ. -ιστα = «στὸ πόδι»
- ἄ-καιρος** = ὁ μὴ γινόμενος εἰς κατάλληλον χρόνον, παράκαιρος, μτφ ὀχληρός. Ἀντίθ. ἐπίκαιρος.
- ἀκαμασία** κ. **ἀκαματιὰ** = ὀκνηρία, νωθρότης. Συνών. ἀκαματωσύνη.
- ἄ-καμάτης, -τρα ἢ -ισσα, -ικο** = ἀμελής, φυγόπνονος, τεμπέλης. Ρῆμα ἀκαματεύω.
- ἄ-κάματος** = ἀκούραστος. Ἐπίρ. -ατως. Ἴδὲ λ. κάματος
- ἄ-καμπτος, -ον** = ὁ μὴ καμπτόμενος, ἀλύγιστος, μτφ. ὁ μὴ ὑποχωρῶν. Οὐσ. ἀκαμψία. Ἀντίθ. εὐκαμπτος, εὐκαμψία. Συνών. δύσκαμπτος. Ἴδὲ λ. ἰσχυρογνώμων.
- ἀκαριαῖος, -αία, -ον** = στιγμιαῖος. Συνών. ἀκαρῆς. Ἐπίρ. ἀκαρεῖ.
- ἄ-κατάβλητος** = ὁ μὴ καταβαλλόμενος, ἀκαταπόνητος, ἀνίκητος. Ἐπίρ. -ήτως. Συνών. ἀδάμαστος, ἀνθεκτικός.
- ἄ-καταγώνιστος** = ἀκαταμάχητος. Ἐπίρ, -ίστως.
- ἄ-κατάσχετος** = ἀκράτητος, ὁ μὴ κατασχεθεὶς. Ἐπίρ. -έτως.
- ἄ-κατάτμητος** = ὁ μὴ χωρισθεὶς εἰς τμήματα, ἀτεμάχιστος,
- ἄ-κατατόπιστος** = ὁ μὴ γνωρίζων τι, ἀδιαφώτιστος, ἀντίθ. κατατετοπισμένος = μτχ. παρακ. ρημ. κατατοπίζομαι = ἐνημερώνομαι.

ά-κατέργαστος = ό μη τυχών κατεργασίας, άδούλευτος, μτφ. άγροϊκος.
'Επίρ. -άστως. 'Αντίθ. κατειργασμένος, μτχ. παρακ. Ρημ. κατεργά-
ζομαι.'Ιδέ λ. κατεργασία

άκέλας = ό άρχηγός μικρών προσκόπων.

ά-κερκος = (έπί ζώνων) άνευ ούρας, (άνευ κέρκου) κολοβός.

ά-κεφος = άθυμος, χωρίς διάθεσηιν, χωρίς κέφι. Ούσ. άκεφιά = άνορε-
ξία, έλλειψις καλής διαθέσεως. 'Ιδέ λ. άθυμία, άδιαθεσία.

άκηδία = άφροντισιά, άμεριμνησία. 'Επίθ. άκηδής = άμέριμος.

ά-κηλίδωτος, -ον = χωρίς κηλίδας (λεκέδες), καθάρος, μτφ. άσπιλος, τί-
μιος. 'Ιδέ λ. κηλίς, άμemptos, άσπιλος.

άκίς-ίδος = ή μύτη αίχημηροϋ άντικειμένου, βελόνη, άγκίδα.

άκμάζω = είμαι εις άκμήν, εις δρᾶσιν, έξέχω, εύπορώ. 'Επίθ. άκμαίος =
ζωηρός, θαλερός. Ούσ. άκμαϊότης. 'Αντίθ. παρακμάζω.

άκμη = τό όξύ άκρον όργάνου (αίχημή, κόψις), ή τελειότης άναπτύξεως,
μτφ. ή καλύτερα έποχή, τό ύψιστον σημείον. 'Αντίθ. παρακμή.

άκολουθία = συνεχής διαδοχή, συνέπεια, συνοδεία. 'Εκκλ. ή διεξαγο-
μένη ίεροτελεστία.

άκόλουθος έπίθ. = ό έπόμενος, συνεπής, σύμφωνος, ώς ούσ. = κατώτερος
ύπαλληλικός βαθμός, ειδική θέσις εις διπλωματικόν σώμα ύπαλ-
λήλων, ύπηρέτης, συνοδός. 'Επίρ. *άκολουθως* = έπειτα, κατόπιν.

άκολουθῶ (-έω), ήκoλούθουν, ήκoλούθησα = παρακολουθῶ προβαδί-
ζοντα, είμαι όπαδός τινος, συμμορφoύμαι, συμφωνῶ. γ' ένικ. πρόσ.
άκολουθει = έπεται συνέχεια.'Ιδέ λ. *έπομαι, έπεται*

άκόντιον = επιθετικόν όπλον κ. όργανον άσκήσεως με μεταλλικήν αί-
χημήν, κοντάρι. Παράγ. άκοντίζω, άκόντισις, άκόντισμα, άκοντι-
σμός, άκοντιστής. 'Ιδέ λ. έξακοντίζω.

ά-κόρεστος (άνευ κόρου) = άχόρφαστος, άκατάπαυστος.'Ιδέ λ. κόρος και
συνών. λ. άπληστία.

άκοσμία = έλλειψις τάξεως, άκαταστασία, άπρεπής διαγωγή. 'Αντίθ.
εύκοσμία. Ρημ. άκοσμῶ.

ά-κοσμος, -ον = άκατάστατος, άπρεπής. Ρημ. ά-κοσμῶ. 'Αντίθ. κόσμιος

άκραιφνης, -ές = άκέραιος, καθάρος, μτφ. είλικρινής. 'Επίρ. -ῶς.

ά-κράτητος = ό μη συγκρατούμενος, άχαλίνωτος. 'Ιδέ λ. άκατάσχετος.
Συνών. άκρατής, άκράτεια. 'Αντίθ. έγκρατής, -εια.

άκρίβεια = ή προσεκτική έκτέλεσις πράξεως, τό σωστόν, λεπτομέρεια,
ύψηλή τιμή πωλουμένων ειδών. 'Αντίθ. άνακρίβεια.

- ἀκριβής, -ές** = ὁ γενόμενος χωρὶς λάθος, μὲ ἀκρίβειαν, ὀρθός. Ἄντιθ. ἀνακριβής. Συνών. ἀλάνθαστος.
- ἀκρίτας κ. -ίτης** = βυζαντινὸς φρουρὸς τῶν συνόρων, κάτοικος ἀκριτικῶν - παραμεθορίων - περιοχῶν (Διγενεὶς Ἀκρίτας).
- ἀκροάζομαι κ. ἀκροῶμαι** (-άομαι), ἠκροώμην, ἠκροάσθην = ἀκούω μὲ προσοχήν. Παράγ. ἀκρόαμα, ἀκροαματικός, ἀκροάσιμος, ἀκροαστικά (ὄργανα ἰατροῦ), ἀκροατήριον, ἀκροατής.
- ἀκρόασις, -εως** = ἡ διὰ τῆς ἀκοῆς προσεκτικὴ παρακολούθησις τινος, ὑπακοή, ἡ παρουσίαισις ἐνώπιον δημοσίων ἀρχῶν καθ' ὠρισμένον χρόνον. Ἰατρ. κλινικὴ ἐξέτασις ἀσθενοῦς.
- ἀκροβασία κ. -τημα** = τὸ βάδισμα εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων, ἡ τέχνη τοῦ ἀκροβάτου, ἐπικίνδυνος ἢ πονηρὰ προσπάθεια. Παράγ. ἀκροβάτης, ἀκροβατικός, ἀκροβατισμός, ἀκροβάμων.
- ἀκροβολισμός** = ἡ βολὴ ἀπὸ μακρὰν εἰς μάχην, ἀψιμαχία, αἱ πρῶται συγκρούσεις μεταξὺ στρατευμάτων, ἀνάπτυξις τῶν στρατιωτῶν εἰς ἀραιὰν τάξιν ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς. Παράγ. ἀκροβολίζομαι, ἀκροβόλις, ἀκροβόλισμα, ἀκροβολιστής.
- ἀκρό-πολις** = τὸ ὑψηλότερον καὶ φύσει ὀχυρὸν μέρος πόλεως, στήριγμα.
- ἀκρο-στιχίς, -ίδος** = τὸ ἄκρον στίχου ποιήματος, σειρά στίχων ἢ στροφῶν ποιήματος τῶν ὁποίων τὰ ἀρχικὰ γράμματα σχηματίζουν ὠρισμένην λέξιν (ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω).
- ἀκρο-τομῶ (-έω)** = κόπτω τὰ ἄκρα (χεῖρας ἢ πόδας), ἀκρωτηριάζω, κορφολογῶ, κολοβῶνω. Συνών. ἀκρωτηριάζομαι, ἀκρωτηρίασμα, ἀκρωτηριασμός, ἀκρωτηρίασις.
- ἀλαζών, -όνος** = ὑπερήφανος, ἀκατάδεχτος, ξιπασμένος. Οὐσ. ἀλαζονεῖα. Ἰδὲ συνών. λ. ἀγέρωχος, ἐγωιστής, οἰηματίας.
- ἀ-λάθευτος κ. ἀλάθητος, -ον** = αὐτὸς ποὺ δὲν κάμνει λάθος, ἀναμάρτητος. Οὐσ. τὸ ἀλάθητον. Συνών. ἀλάνθαστος.
- ἀλαλαγμός** (ἀλαλαγή κ. ἀλάλαγμα) = μέγας θόρυβος, ὄχλοβοή.
- ἀλαλάζω** (ἠλάλαζον, ἠλάλαξα) = κραυγάζω ἀπὸ χαρὰν ἢ ἐνθουσιασμόν (κατὰ τὸν πόλεμον).
- ἀλαλητός** = ἰσχυρὰ πολεμικὴ κραυγὴ, ἀλαλαγμός.
- ἀλάργα** ἐπίρ. κ. **ἀλλάργα** = μακρὰν, συγκρ. ἀλαργότερα. Ρημ. ἀλαργεύω κ. ἀλαργάρω = ἀπομακρύνομαι, ξεμακραίνω. Οὐσ. ἀλάργεμα κ. ἀλαργεμός. Ἐπίθ. ἀλαργινός, -ή, -όν = ἀπόμακρος.

ἄλγος

ἄλγος,-ους = σωματικός ἢ ψυχικός πόνος, θλίψις, ταλαιπωρία. Ἴδὲ λ. ὀδύνη. Ρημ. ἀλγῶ (-έω)=ὑποφέρω, λυποῦμαι.

ἄλκιμος,-ον = γενναῖος, δυνατός. Παραθ. -ώτερος, -ώτατος. Οὐσ. ἀλκή, ἀλκιμότης = δύναμις, ἀνδρεία.

ἄλληθωρος κ. **ἄλλοίθωρος,-ον** = ὁ πάσχων ἀπὸ στραβισμὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, στραβός. Ρημ. ἀλληθωρίζω.

ἄλληλεγγύη = (ἐγγύησις ὑπὲρ ἀλλήλων) ἡ ἀναγνώρισις δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἄλλον, ἀλληλοὑποστήριξις.

ἄλληλ-έγγυος,-ον = αὐτὸς ποὺ ἔχει κοινὰς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνas μὲ ἄλλους. Ρημ. ἀλληλεγγυῶμαι. Ἴδὲ λ. ἐγγυητής.

ἄλληλ-ένδετος = αὐτὸς ποὺ συνδέεται ἀμοιβαίως μὲ ἄλλον (ἀλληλοδεμένος). Ἀντίθ. ἀσύνδετος.

ἄλλοδαπή = ξένη χώρα. Ἀντίθ. ἡμεδαπή.

ἄλλοδαπὸς = ὁ ξένος, καταγόμενος ἀπὸ ξένην χώραν. Ἴδὲ λ. ἰθαγενής.

ἄλλότριος,-ον = αὐτὸς ποὺ ἀνήκει σὲ ἄλλον, ξένος.

ἄλμη κ. **ἄρμη** = θαλασσινὸ ἢ ἄλμυρὸ νερό, σαλαμούρα, ἀρμούρα.

ἄλσος = δάσος (τεχνητόν), ἱερός χώρος μετὰ δένδρων, πάρκο, ὑποκ. ἀλσύλλιον (μικρὸν δάσος). Ἴδὲ λ. πάρκον.

ἄλυσος κ. **ἄλυσις** = ἄλυσίδα, ὑποκ. ἄλυσιον, -ίδιον. Σύνθ. ρημ. ἄλυσσο-δένω. Ἐπίθ. ἄλυσόδετος.

ἄλωσις,-εως = κυρίεσις, κατάκτησις, πτώσις. Ἐπίθ. ἄλωτός, ἄλώσιμος.

ἄμανάτι = ἐνεχυριασμένον πρᾶγμα. Ἴδὲ λ. ἐνέχυρον.

ἄμαρτία = σφάλμα, παράπτωμα, παράβασις θεοῦ νόμου. Συνών. ἀμαρτήμα. Ρημ. ἀμαρτάνω. Ἐπίθ. ἀμαρτωλός. Ἀντίθ. ἀναμάρτητος.

ἄ-μαχος = ἀμάχητος, ὁ μὴ μετέχων εἰς τὴν μάχην (ἄμαχος πληθυνσμός). Ἀντίθ. μάχιμος. Ἐπίρ. *ἀμαχητι* = χωρὶς μάχην.

ἄμβλῦς -εῖα -ὺ = ὄχι μυτερός, στομωμένος, ἀδύνατος, νωθρός. Ρημ. ἀμβλύνω. Οὐσ. ἀμβλύτης. Συνών. *ἀμβλύνοια* = βλακεία, *ἀμβλύνοιος* = βλάξ. Ἀντίθ. ὀξύς, ὀξύνοιος, ὀξύνοια. Σύνθ. *ἀμβλυωπὸς* = ὁ ἐχων ἠλαττωμένην ὄρασιν.

ἄ-μεμπτος,-ον = ὁ ἔνευ (μομφῆς) κατηγορίας τινός, χωρὶς ψεγάδι. Συνών. ἄφογος. Ἀντίθ. μεμπτός, ἐπίμεμπτος. Ἴδὲ λ. ἀκηλίδωτος.

ἄ-μετρος,-ον=ἀμέτρητος, ὑπερβολικός. Συνών. ἄπειρος, ὑπέρμετρος.

ἄμίαντος,-ον = ὁμόλυντος, ἄγνός, ἱερός. Τὸ *ἀμίαντο*, ὁ *ἀμίαντος*

οὐσ. = ἰνώδες ὀρυκτόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζονται κλωστὰ πού δὲν καίονται. Ἰδέ λ. ἄσπιλος.

ἀμνησία = λησμοσύνη (χωρὶς μνήμη). Συγών. ἀμνημοσύνη. Ρημ. ἀμνημονῶ = λησμονῶ. Παραγ. ἀμνήμων, ἀμνημόνευτος

ἀμνηστεύω (ἡμνήστευον, ἡμνήστευσα) = δίδω ἀμνησίαν. Συνών. ἀμνηστῶ (-έω). Οὐσ. ἀμνήστευσις.

ἀμνηστία = λήθη (λησμονιὰ) τοῦ ἀδικήματος, διαγραφή ὠρισμένων ἀδικημάτων με νόμον.

ἄ-μοιρος = ἄνευ μοίρας, δυστυχῆς, κακομοίρης. Συνών. ἄτυχος.

ἄ-μόλυντος = ὁ μὴ μολυσμένος, καθαρός. Ἰδέ κ. λῆξ. ἄσπιλος.

ἄ-μορφος = χωρὶς μορφήν, δύσμορφος, ἄσχημος. Οὐσ. ἀμορφία, δυσμορφία. Ἀντίθ. εὐμορφος. Ρημ. ἀμορφῶ.

ἄ-μύθητος = ἀδιήγητος, ἀναρίθμητος, ἀλογάριαιτος (ἀμύθητα πλούτη). Συνών. ἄμετρος.

ἄμυνα = ἀντίστασις διὰ τὴν ἀπόκρουσιν ἐπιθέσεως ἢ ἄλλου κινδύνου, ὑπεράσπισις. Ρημ. ἀμύνομαι. Ἐπίθ. ἀμυντικός. Ἀντίθ. ἐπίθεσις, ἐπιθετικός.

ἀμφί-βιος = αὐτὸς πού δύναται νὰ ζήσει εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὸ νερό.

ἀμφίσεις = ἐνδυμασία. Παράγ. τοῦ ρήμ. ἀμφιέννυμι = ἐνδύω. Ἰδέ λ. μεταμφίσεις, μεταμφιέζομαι.

ἀμφιθαλής, -ές (ἐπὶ ἀδελφῶν) = ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς καὶ πατρὸς. Ἀντίθ. ἑτεροθαλής.

ἀνα-γέννησις, -εως = ἀναδημιουργία, ἐμφάνισις νέας περιόδου ἀκμῆς, ἢ περίοδος τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Εὐρώπης (1400 - 1600 μ. Χ.). Ρημ. ἀναγεννώ, -ῶμαι. Παράγ. ἀναγεννητής, -ικός.

ἀν-αγορεύω (ἀνηγόρευον, ἀνηγόρευσα) = ἀνακηρύττω δημοσίᾳ, δίδω ἀξίωμα ἢ τίτλον. Παθ. ἀναγορεύομαι. Οὐσ. ἀναγόρευσις = ἀνακήρυξις. Ἰδέ λ. ἀνακηρύσσω.

ἀνα-δεύω = ἀνασκαλεύω, ἀνακατώνω, ἀνασαλεύω. Παράγ. ἀνάδευσις, -εσμα, -ευτής, -ευτήρ.

ἀν-ἄερος = ἀέρινος, ἑλαφρός. Ἐπίρ. ἀνάερα = πολὺ ἑλαφρά.

ἀνά-θεμα = κατηραμένον πρᾶγμα, ἀφορισμός, κατάρα. Ρημ ἀναθεματίζω, μτχ. παθ. παρ. ἀναθεματισμένος. Παράγ. ἀναθεμάτισμα.

ἀνά-θημα = ἀφιέρωμα εἰς ναόν, τάμα. Ἰδέ λ. τάμα, τάξιμο.

ἀνα

- ἀνα-θυμίαμα** = τὸ ἀέριον ποῦ βγαίνει ἀπὸ ἀναθυμίασιν. Ρημ. ἀνα-θυμιάζω, ἀναθυμιῶ.
- ἀν-αιδής, -ές** = ἀδιάντροπος, θρασύς, ἀγύθαδης. Ἰδὲ ἀντίθ. λ. αἰδήμων. Οὐσ. ἀναίδεια. Συνών. ἀδιάκριτος, ἀναιδήμων
- ἀν-αίμακτος, -ον** (κ. ἀναίμαχτος) = χωρὶς νὰ χυθῆ αἷμα. Ἐπίρ. -άκτως. Συνθ. πολυ-αίμακτος = μὲ χύσιμο πολλοῦ αἵματος. Ἰδὲ λ. αἰμάσσω.
- ἀνα-κηρύσσω κ. ἀνακηρύττω** (ἀνεκήρυσσον, ἀνεκήρυξα) = ἀνακοινῶν τι διὰ τοῦ κήρυκος, ἀναγνωρίζω τινὰ ὡς νικητὴν, ἀπονέμω ἀξίωμα. Οὐσ. ἀνακήρυξις. Ἰδὲ λ. ἀναγορεύω.
- ἀνάκλιντρον** = καναπές, ντιβάνι. Ἰδὲ λ. διβάνι. Ρημ. ἀνακλίνω
- ἀνα-κουφίζω** = σηκώνω ἐπάνω, ξαλαφρώνω, παρηγορῶ. Οὐσ. ἀνακούφισις, -ισμός, -ισμα, -ιστικός.
- ἀνάκτορον** = κατοικία ἀνακτος, βασιλικὸ παλάτι, μέγαρον. Ἰδὲ λ. αὐλικός (ἀνακτορικός).
- ἀνά-μεικτος, -ον** (κ. -μικτος) = ἀνακατωμένος, νοθευμένος. Οὐσ. ἀνάμειξις (κ. -ιξις) = ἀνακάτωμα, ἐπέμβασις.
- ἀνα-μέλλω** = ἀνυμνῶ, ψάλλω. Ἰδὲ λ. μέλλω, ὕμνος.
- ἀνα-μένω** = περιμένω, ὑπομένω. Παράγ. ἀναμονή, ὑπομονή.
- ἀν-αμφισβήτητος -ον** = χωρὶς ἀμφιβολίαν τινὰ, ἀσφαλής. Ἐπίρ. -ήτως. Συνών. ἀναμφίβολος, ἀναντίρρητος, ἀναντίλεκτος.
- ἀναξ-ακτος** θηλ. ἀνασσα = βασιλεὺς, ἄρχων. Ρημ. ἀνάσσω. Ἰδὲ λ. ἀνάκτορον, αὐλικός.
- ἀν-ἀπό-σπαστος** = ἀχώριστος, ἀπαραίτητος. Ἐπίρ. -άστως.
- ἀν-ἀπό-τρεπτος** = ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ξεφύγῃ, ἀνεμπόδιτος. Συνών. ἀναπόδραστος. Οὐσ. τὸ ἀναπότρεπτον = τὸ μοιραῖον, ὁ θάνατος. Ἐπίρ. -έπτως. Ἰδὲ λ. μοιραῖος.
- ἀνα-πτύσσω** = ἀνοίγω, ἐξηγῶ λεπτομερῶς, ἀναλύω, αὐξάνω. Οὐσ. ἀνάπτυξις. Μτχ. παθ. παρακ. ἀνεπτυγμένως.
- ἀν-αρπάζω** = ἀρπάζω γρήγορα, μὲ βίαν. Ἐπίθ. ἀνάρπαστος.
- ἀνα-ρριχῶμαι** (-άομαι), ἀνηρριχώμην, -ηρριχήθην = σκαρφαλώνω, μτφ. ἀνέρχομαι εἰς θέσιν τινὰ παρὰ τὴν ἀξίαν μου. Οὐσ. ἀναρρίχησις, ἀναρρίχημα. Ἐπίθ. ἀναρριχητικός (ἀναρριχητικὰ πτηνὰ καὶ φυτὰ).
- ἀν-αρτῶ** (-άω) = κρεμῶ (ἀπὸ κάποιον ἢ ἀπὸ κάπου). Μεσ. -ῶμαι = ἐξαρτῶμαι, ὑποτάσσω. Παράγ. ἀνάρτησις, ἀναρτήριον, ἀναρτήρ (κρεμάστρα).

ἀνα-σαλεύω = σαλεύω ἑλαφρά, ἀνασηκώνω.

ἀνασασμός κ. -ασμα = ἀναπνοή, ἀνάσα, μτφ. παρηγοριά, χαρά.

ἀνα-σκιρτῶ (άω) = ἀναπηδῶ ἑλαφρά, ἀνατινάσσομαι (ἀπό εὐχάρι-
στον ἢ δυσάρεστον εἶδησιν). Οὐσ. ἀνασκίρτησις κ. ἀνασκίρτημα.

ἀνα-στελλῶ = ἐμποδίζω, ἀναβάλλω προσωρινῶς. Οὐσ. ἀναστολή. Ἰδέ
λ. καταστέλλω.

ἀνα-στηλῶ (-όω) κ. -ώνω = κατασκευάζω τι ὡς μνημεῖον, ἐπαναφέρω
εἰς λατρείαν τὰς ἱερὰς εἰκόνας, ἀνορθῶ κατακείμενον μνημεῖον,
μτφ. ἐνδυναμώνω. Οὐσ. ἀναστήλωσις, ἀναστήλωμα, -ωτής.

ἀνα-στρέφω = στρέφω πρὸς τὰ κάτω, ἀναποδογυρίζω, μεσ. -ομαι =
στρέφομαι πρὸς ἀντίθετον διεύθυνσιν (μετοχ. ἀνεστραμμένος), φέ-
ρομαι κατὰ τινα τρόπον, συναναστρέφομαι. Οὐσ. ἀναστροφή,
συναναστροφή. Ἐπίθ. ἀνάστροφος (ἀνάποδος)

ἀνα-στυλῶ (-όω) καὶ -ώνω = στηρίζω τι διὰ στύλων ἢ ξυλίνων πασ-
σάλων, ξαναστυλώνω. Οὐσ. ἀναστύλωσις, -ωμα. Ἰδέ λ. στύλος.

ἀνα-συγκροτῶ (-έω) = ἀνασυνθέτω τι διαλελυμένον, ἀνασυντάσσω.
Οὐσ. ἀνασυγκρότησις. Ἐπίθ. ἀνασυγκροτικός.

ἀνα-τριχίλα = ἀνατριχίασμα, ρίγος πυρετοῦ. Ρημ. ἀνατριχιάζω. Παράγ.
ἀνατριχίαισις, ἀνατριχιαστικός.

ἀνα-χαράζω = ἀναμασῶ, μηρυκάζω. Συνών. ἀναχαράσσω.

ἀνα-χαιτίζω = ἀνασηκώνω τὴν χαιτήν ἵππου, μτφ. συγκρατῶ, στα-
ματῶ, ἐμποδίζω τινὰ νὰ προχωρήσῃ. Οὐσ. ἀναχαιτίσις, -ισμός.

ἀνά-χωμα = σωρὸς χώματος, πρόχωμα. Ρημ. ἀναχωματίζω.

ἀναχωρητής = ἀσκητής, ἐρημίτης. Ἰδέ λ. ἀσκητής, ἐρημίτης.

ἀνδραγάθημα -ατος = ἡρωϊκὸν κατόρθωμα. Συνών. ἀνδραγαθία = γεν-
ναιότης, παλληκαριά. Ρημ. ἀνδραγαθῶ, -ίζομαι.

ἀνδράποδον = αἰχμάλωτος πωλούμενος ὡς δοῦλος, σκλάβος, μτφ. δου-
λοπρεπής. Ρημ. ἀνδραποδίζω. Ἰδέ λ. ἐξανδραποδίζω, αἰχμάλωτος.

ἀνδριάς-άντος ἰδέ λ. ἄγαλμα.

ἀν-έκαθεν ἐπίρ. χρον. = ἐξ ἀρχῆς, πάντοτε.

ἀν-εκδιήγητος, -ον = ἀπερίγραπτος, ἀνείπωτος.

ἀν-εκτίμητος, -ον = ὁ μὴ ἔχων ἐκτιμηθῆ, πολύτιμος.

ἀνεκτικός, -όν = ὑπομονητικός, ἐπιεικής (ἐκ τοῦ ρημ. ἀνέχομαι). Οὐσ.
ἀνεκτικότης. Συνών. ἀνεκτός.

άνέμη = όργανον μέ τό όποϊον έκτυλίσσεται τό νήμα τών τολυπών (τουλουπών), ροδάνι, άνεμοδούρα.

άνεμό-σκαλα = κινητή σκάλα από ξύλον ή σχοϊνίον.

άν-εξάλειπτος = μή δυνάμενος νά έξαλειφθή, ν' άποσβεσθή, μτφ. παντοτινός. Συνών. άνεξίτηλος.

άν-εξάντλητος = μή έξαντλούμενος, άτελείωτος. Ίδè λ. άπέραντος.

άνεξαρτησία = ή ιδιότης του άνεξαρτήτου, έλευθερία.

άν-εξάρτητος, -ον = ό μή έξαρτώμενος από άλλους, άυτεξούσιος, έλεύθερος. Ήπίρ. -ήτως. Αντίθ. έξηρητημένος.

άν-επαρκής = ό μή έπαρκής, έλλιπής, άνίκανος. Ήπίρ. -ως.

άνήμερα έπίρ. = κατά τήν όριζομένην ήμέραν, άυθημερόν.

άνήμερος = άγριος, ό μή ήμερος. Συνών. άτίθασος.

άνθρακιά (κ. άθρακιά) = σωρός άνημένων άνθράκων, θράκα, καπνιά.

άνθρωπισμός = μόρφωσις, ευγένεια, αισθήματα καλής συμπεριφορᾶς, άνθρωπιά, ή θεωρία ότι ό άνθρωπος πρέπει νά μορφώνεται σύμφωνα μέ παράδειγμα τών αρχαίων Έλλήνων. (Ό όπαδός τής θεωρίας αύτής λέγεται άνθρωπιστής).

άνιαρός, -ά, -όν = ό προσενών άνιαν, ένοχλητικός, φορτικός. Ουσ. άνία. Ρημ. άνιῶ, -ιῶμαι. Ουσ. άνία, άνιαρότης. Αντίθ. ευάρεστος.

άν-ιδρωτος = ό μή ιδρώσας, άνευ κόπου άποκτηθείς.

άν-ορύσσω = σκάπτω, ξεχώνω. Ουσ. άνόρυξις, άνόρυγμα. Ίδè λ. έξορύσσω.

άντ-αλλαγή = ή λήψις πράγματος άντι άλλου δοθέντος, άλλαξιά. Ρημ. άνταλλάσσω κ. άνταλλάζω. Παράγ. άντάλλαγμα, άνταλλακτικός, -ξιμος. Ίδè λ. συναλλαγή.

άντ-άλλαγμα = τό δι' άνταλλαγήν διδόμενον ή λαμβανόμενον αντίτιμον, μτφ. άνταμοιβή.

άντ-αμοιβή = άνταπόδοσις, πληρωμή, άνταλλαγή. Ρημ. άνταμείβω, άνταμείβομαι. Ίδè λ. άνταποδίδω.

άντάμα έπίρ. = μαζί, όμοῦ. Ρημ. άνταμώνω, -ομαι. Ουσ. άντάμωμα.

άντ-άξιος, -ία, -ον = ίσοδύναμος, ίσάξιος. Αντ. άνάξιος. Ίδè λ. έπάξιος.

άντ-απο-δίδω = έπιστρέφω, ό,τι έλαβον, ξεπληρώνω. Ουσ. άνταπόδοσις. Ίδè λ. άνταμοιβή.

άντ-απόκρισις = άλληλογραφία, δημοσίευμα έφημερίδος σταλèn από τόν άνταποκριτήν της. Ρημ. άνταποκρίνομαι. Ουσ. άνταποκριτής.

άντάρα = όμίχλη, συννεφιά, μτφ. όχλοβή, άναστάτωσις. Ρημ. άντα-
ριάζω κ. άνταρεύω, μτχ. άνταριασμένος.

άντάρτης = έπαναστάτης, ό ένόπλις έξεγειρόμενος κατά τοϋ καθε-
στῶτος, έθειλοντής άτάκτου στρατοϋ. Παράγ. άνταρσία, άνταρτι-
κός. Σύνθ. άνταρτοπόλεμος, άνταρτόπληκτος.

άντ-επίθεσις = επίθεσις κατ' έπιτεθέντος άντιπάλου.

άντέρεισις = άντιστήριξις, άντίστασις. Συνών. άντέρεισμα. Ρημ. άντε-
ρείδω = έξασφαλίζω κάτι με άντιστήριγμα.

άντ-ηλιά = άντηλιάδα, ή άκτινοβολία υπό άντανάκλασιν θερμῶν ήλια-
κῶν άκτίνων.

άντ-ηχώ (-έω) = άντιλαλῶ, άνακλῶ ήχον. Ούσ. άντήχησις = άντίλαλος.

άντι-δρασις = άντενέργεια, άντίστασις, άντίπραξις. Ρημ. άντιδρῶ.
'Επίθ. άντιδραστικός.

άντι-μετωπίζω = άντιπαλαίω, τάσσομαι κατά μέτωπον, άντίκρυ τι-
νός με θάρρος. Ούσ. άντιμετώπισις (καταστάσεως). 'Επίθ. άντι-
μέτωπος. 'Ιδέ λ. μέτωπον.

άντλησις = ή πράξις τοϋ ν' άντλή τις νερό ή ύγρόν, μτφ. λήψις.

άντλῶ (-έω), ήντλουν, ήντλησα = άνασύρω ύδωρ, μτφ. άποκτῶ (γνώ-
σεις). Παράγ. άντλημα, άντλητήρ, -ιον, άντλία, ύδραντλία.

άντλιο-στάσιον = τὸ μέρος ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένοι μηχαναὶ άντλή-
σεως (αί άντλία).

άν-υδρος, -ον = ό μη έχων ύδωρ, χωρίς βροχήν, ξηρός. Ούσ. άνδρία =
έλλειψις ύδατος, άναβροχία, ξηρασία. 'Ιδέ λ. ύδρευσις.

άν-υπόμονος = ό μη έχων ύπομονήν, βιαστικός, άνήσυχος. 'Επίρ. -
όνως. Ούσ. άνυπομονησία. Ρημ. άνυπομονῶ. 'Αντίθ. ύπομονητικός,
ύπομένω.

άν-υπόστατος = άνύπαρκτος, άστήρικτος, ψευδής (άνευ ύποστάσεως)
'Αντίθ. ένυπόστατος.

άν-ώνυμος, -ον = χωρίς όνομα, άνυπόγραφος, ό άποκρύπτων τὸ όνομά
του, άγνωστος. 'Επίρ. -ύμωσ. Παράγ. άνωνυμία, άνωνυμογραφῶ,
άνωνυμογραφία, άνωνυμογράφος. 'Ιδέ λ. έπονομάζω.

άνω-φερής, -ές = ό φερόμενος πρὸς τὰ άνω, άνηφορικός. 'Αντ. κατω-
φερής. Συνών. άνωφερειακός. Ούσ. άνωφέρεια, κατωφέρεια.

άνώφλιο (ν) = τὸ έπάνω μαδέρι τῆς θύρας (ύπέρθυρο). 'Αντίθ. κα-
τώφλιο (ν).

ἄξι.

ἄξινη (ἄξινα, ἄξινάριον, ξινάρι) = εἶδος πελέκεως ἢ σκαπάνης.

ἄξιο-μνημόνευτος = ἀξιόλογος, σπουδαῖος (ἄξιος νὰ μνημονεῦται).
Συνών. ἀξιοσημείωτος, ἀξιονόμαστος.

ἄξιό-χρεος, -ον κ. -ως = ὁ συνεπής εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του, ἄξιος ἐμπιστοσύνης. Συνών. ἀξιόπιστος.

ἄοιδιμος, -ον = ὁ ἄξιος νὰ ψάλλεται ὑπὸ τῶν ἀοιδῶν, ἀείμνηστος.

ἀοιδός = τραγουδιστής, ποιητής. Ἰδὲ λ. ἄδω, ᾠδή.

ἀ-παθής, -ές = ὁ μὴ παθὼν τι, ἀτάραχος, ἀναισθητός. Οὐσ. ἀπάθεια = ψυχραιμία, ἀδιαφορία. Ἐντίθ. εὐπαθής, ἐμπαθής.

ἀπ-αντῶ (-ᾶω) κ. ἀπανταίνω (ἀπήντων, ἀπήντησα) = συναντῶ, σμίγω, ἀντιμετωπίζω, ἀποκρίνομαι, ἐπαρκῶ (τὰ βγάζω πέρα). Παράγ. ἀπάντημα, ἀναπάντημα. Σύνθ. συναπάντημα.

ἄπαξ ἀριθμ. ἐπίρ. τοῦ εἰς = μίαν φοράν. Ἰδὲ λ. ἐπάπαξ.

ἀ-παράλλακτος κ. -χτος = ἀκριβῶς ὁμοῖος, ἀμετάβλητος. Συνών. ἀναλλοίωτος.

ἀπατεῶν, -ῶνος κ. -ῶνας = ὁ ἀγύρτης, δόλιος, μεγάλος ψεύτης. Ρημ. ἀπατῶμαι. Οὐσ. ἀπάτη. Ἐπίθ. ἀπατηλός.

ἀπ-εγνωσμένος, -η, -ον μτχ. παθ. παρακ. τοῦ ρ. ἀπογιγνώσκομαι = ἀπηλπισμένος. Ἐπίρ. -ένως. Ἰδὲ λ. ἀπόγνωσις.

ἀπειλή = φοβέρα, φοβέρισμα.

ἀπειλῶ (έω), ἠπείλουν, ἠπείλησα = φοβερίζω, προβάλλω τι ὡς ἀπειλήν. Οὐσ. ἀπειλή. Ἐπίθ. ἀπειλητικός. Ἐπίρ. -ῶς.

ἀπελάτης = φύλαξ τῶν συνόρων τοῦ βυζαντινοῦ κράτους.

ἀ-πέραντος, -ον = ὁ μὴ ἔχων πέρασ (τέλος), ἀπειρος. Παράγ. σύνθ. ἀπεραντολογῶ (φλυαρῶ), ἀπεραντολογία. Ἰδὲ λ. ἀνεξάντλητος.

ἀπέχθεια = μῖσος, ἔχθρα, ἀποστροφή. Ἐπίθ. ἀπεχθής. Ρημ. ἀπεχθάνομαι = σιχαίνομαι, ἀντιπαθῶ.

ἀ-πίθανος, -ον = ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πιστευθῇ, ἀπίστευτος. Ἐντίθ. πιθανός. Οὐσ. ἀπιθανότης, πιθανότης.

ἀπληστία = ἀχορτασιά, πλεονεξία, λαίμαργία. Ἰδὲ συνών. λ. ἀκόρεστος (= ἄπληστος) κ. ρημ. ἐμπίπλημι.

ἄ-πνοος, -οον = ἄνευ πνοῆς ἀνέμου, μὴ ἀναπνέων, νεκρός. Οὐσ. ἄπνοια. Συνών. ἀπνευστία, ἀπνευστος, ἀπνευστί.

ἀποβραδίς ἐπίρ. = ἄργα τὸ βράδυ, ἀποσπερίς (ἄφ' ἑσπέρας).

ἀπο-γλυτώνω = σώζω ἐντελῶς, σώζομαι, ξεγλυτώνω.

ἀπό-γνώσις, -εως = ἀπελπισία. Συνών. ἀποθάρρυνσις.

ἀπο-γοήτευσις, -εως = διάψευσις ἐλπίδος, ἀποθάρρυνσις. Ρημ, ἀπογοητεύω, -ομαι. Ἐπίθ. ἀπο-γοητευτικός. Ἴδὲ λ. γοητεύω.

ἀπό-γονος = ὁ γεννηθεὶς ἢ καταγόμενος ἀπὸ τινος. Ἀντίθ. πρόγονος = ὁ προπάτωρ (οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι).

ἀπο-δημῶ (-έω), ἀπεδήμουν, -ήμησα = ἀπέρχομαι εἰς ξένον τόπον, ξενιτεύομαι, φράσ. «ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον» = ἀπέθανε. Οὐσ. ἀποδημία. Ἐπίθ. ἀποδημητικός, (ἀποδημητικὰ πτηνά), ἀπόδημος Ἑλληνισμός = οἱ ξενιτευμένοι Ἕλληνες.

ἀποθεῶ (-όω) κ. -ώνω = ἀποδίδω εἰς τινὰ θείας τιμᾶς, ὑποδέχομαι μὲ ὑπερβολικὸν ἔνθουσιασμόν. Οὐσ. ἀποθέωσις. Ἐπίθ. ἀποθεωτικός.

ἀποικία = νέα πόλις κτισθεῖσα ἀπὸ κατοίκους μιᾶς πόλεως εἰς ξένην χώραν, χώρα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ξένου κράτους. Ρημ. ἀποικίζω, Παράγ. ἀποίκισις, ἀποικιακός, -ακά, ἀποικός.

ἀπο-καλύπτω = ξεσκεπάζω, φανερώνω. Μέσ. -ομαι = βγάζω τὸ καπέλλο μου ἐκ σεβασμοῦ, μτφ. ἀναγνωρίζω τὴν ὑπεροχὴν τινος. Οὐσ. ἀποκάλυψις. Ἐπίθ. ἀποκαλυπτικός. Ἐπίρ. -ῶς. Μετοχ. παθ. παρακ. ἀπο-κεκαλυμμένος = γυμνός.

ἀπο-κλειστικός = ὁ ἀποκλείων κάθε ἄλλον, μοναδικός. Οὐσ. ἀποκλειστικότης. Ρημ. ἀποκλείω. Παράγ. ἀπο-κλεισμός.

ἀπο-κοτ(τ)ῶ (-άω) = τολμῶ ἄσκεπτα, ἐπιχειρῶ τι μὲ θρασύτητα. Παραγ. ἀπόκοτ(τ)ος, (παράτολμος), ἀπόκοτ(τ)ιά.

ἀπο-λιθῶ (-όω) κ. -ώνω = μεταβάλλω εἰς λίθον, κάμνω τινὰ νὰ μείνῃ ἀκίνητος, μαρμαρώνω. Μετοχ. παρακ. ἀπο-λελιθωμένος. Οὐσ. ἀπολίθωσις, ἀπο-λίθωμα.

ἀπο-λυμαίνω = ξεγυαίνω ἕνα μέρος μὲ καταστροφὴν τῶν μικροβίων, καθαρίζω. Μέσ. ἀπο-λυμαινομαι. Παράγ. ἀπολύμανσις, ἀπολυμαντής, -ήριον, -ικός.

ἀπολυταρχία = ἀπεριόριστος ἐξουσία, ἀπόλυτος μοναρχία. Παράγ. ἀπολυταρχισμός, ἀπολυταρχικός.

ἀπόμαχος = ἀνίκανος πρὸς πόλεμον, ἀπόστρατος, μτφ. ἀποσυρθεὶς τοῦ ἐπαγγέλματος.

ἀπομόναχος, -ον = ὀλομόναχος, χωρὶς συντροφίαν.

ἀπο-μονῶ (-όω) κ. -ώνω = χωρίζω τι ἀπὸ τινος, ἀποκλείω τὴν ἐπικοινωνίαν, ξεμοναχιάζω. Παράγ. ἀπομόνωσις, ἀπομονωτήριον, -ικός, -ήρ.

ἀπο

- ἀπο-νέμω** (ἀπένεμον, -ένειμα) = προσφέρω, μοιράζω, δίδω. Οὐσ. ἀπονομή. Ἴδὲ λ. κατανέμω. Παράγ. ἀπονεμητής, -τέος.
- ἀπο-νενοημένος, -η, -ον** (μτχ. παθ. παρακ. ρημ. ἀπονοοῦμαι) = ἀσύνετος, ἀπηλλισμένος. Ἐπίρ. -ένως.
- ἀ-πόνετος** = ἄπρονος, σκληρός. Ἐπίρ. πονόψυχος, πονετικός.
- ἀπο-πέμπω** = στέλλω μακράν, διώχνω, ἀπολύω τῆς ὑπηρεσίας. Παράγ. ἀπόπεμψις, ἀποπομπή. Πολλὰ ρημ. σύνθ. μεταπέμπω, ἀνα-, δια-.
- ἀπο-περατῶ** κ. **ἀποπεραίνω** = ἀποτελειώνω. Οὐσ. ἀποπεράτωσις, ἀποπεραίωσις. Σύνθ. διεκπεραιώνω, -ωσις, -ωτής. Ἴδὲ λ. περαίνω.
- ἀπο-πλανῶ** (-άω) = ἐκτρέπω ἀπὸ τὸν ἴσιον δρόμον, ἀπομακρύνω, ἐξαπατῶ. Παράγ. ἀποπλάνησις, -ητής, -ητικός. Συνών. διαφθείρω.
- ἀ-πόρθητος, -ον** = ἀκυρίευτος, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ κυριεύσῃ, ἄπαρτος. Συνών. ἀπαραβίαστος, δυσάλωτος.
- ἀπό-σπασμα, -ατος** = τὸ ἀποχωρισθὲν τμῆμα, τεμάχιον ἐκ συγγράμματος, μικρὸν τμῆμα στρατοῦ ἢ χωροφυλακῆς. Ρημ. ἀποσπῶ. Παράγ. ἀπόσπασις, ἀποσπασματάρχης.
- ἀποσπερινός** κ. **ἀπόσπερος, -ιάτικος** = βραδινός, ἑσπερινός.
- ἀποσταίνω** (ἀπόστασα, ἀποσταμένος) = κουράζομαι. Συνών. ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω. Ἐπίρ. ξαποσταίνω.
- ἀπόστολος** = ἀπεσταλμένος, ἀγγελιαφόρος, κήρυξ ἰδεολογίας τινός. Οὐσ. Ἀπόστολοι = οἱ 12 μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, Ἀπόστολος = βιβλίον ἐκ κλ. περιέχον περικοπὰς πράξεων Ἀποστόλων.
- ἀπο-σύνθεσις, -έσεως** = ἀποχωρισμός, διάλυσις, ἀρχὴ σαπίσματος, μτφ. παράλυσις πειθαρχίας. Ρημ. ἀποσυνθέτω. Ἐπίρ. ἀνασυνθέτω.
- ἀπο-τιμῶ** (-άω) = ὀρίζω τιμὴν, ἐκτελῶ ἔργον ἐκτιμητοῦ. Παράγ. ἀποτίμησις, ἀποτιμητής, -ίμημα. Συνών. ἐκτιμῶ.
- ἀπό-τομος** = αὐστηρός, τραχὺς, προσβλητικός, αἰφνίδιος. Ἐπίρ. -όμω. Οὐσ. ἀποτομή = ἀποκοπή. Ρημ. ἀποτέμνω = ἀποκόπτω.
- ἄ-ποτος** = ὁ μὴ πόσιμος, ὁ μὴ πίνων. Ἐπίρ. πότης. Ἴδὲ λ. ἄσιτος.
- ἀπο-τρέπω** = ἐμποδίζω, ἀπομακρύνω, προλαμβάνω. Οὐσ. ἀποτροπή. Ἐπίρ. προτροπή, προτρέπω.
- ἀποτρόπαιος, -ον** = ἀπαίσιος. Ρημ. ἀποτροπιάζω, -ομαι = ἀποστρέφομαι. Συνών. ἀπεχθής, ἀποκρουστικός, στυγερός, μισαρός.
- ἀπο-τυπῶ** (-όω) κ. **-ώνω** = λαμβάνω τὸ ἀποτύπωμα (εἰκόνα) τινός, ἀπεικονίζω. Παράγ. ἀποτύπωσις, ἀποτύπωμα.

ἀπο-φλοιῶ (-όω) = ἀφαιρῶ τὸν φλοιόν, ξεφλουδίζω. Παράγ. ἀποφλοιώσεις, ἀποφλοιωτήριον, -ωτήρ, -ωτικός, ἀπόφλουδο.

ἀπο-φυλακίζω = βγάζω ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Οὐσ. ἀποφυλάκισις. Ἀντίθ. φυλακίζω. Συνών. ἀποφυλακῶν.

ἀ-πρό-κλητος, -ον = μὴ προκληθεὶς, ἀναίτιος. Ἐπίρ. -ήτως. Ἰδὲ λ. προκλητικός.

ἀ-προσδόκητος, -ον = ἀνέλπιστος, ἀναπάντεχος. Ἐπίρ. -ήτως. Ἰδὲ λ. προσδοκία. Συνών. ἀπρόσπτος.

ἀ-πρόσ-μαχος κ. **-άχητος, -ον** = ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος. Ἰδὲ λ. ὑπέρμαχος, ἀήττητος.

ἀ-προσ-μέτρητος = ἀμέτρητος, ἀναρίθμητος. Ἰδὲ λ. ἄμετρος.

ἀ-πτόητος, -ον = ὁ μὴ πτοούμενος, ἄφοβος, ἄτρομος. Ἀντίθ. εὐπτόητος, δειλός. Ἰδὲ λ. πτοῶ, -οῦμαι.

ἄπτομαι (μεσ. τοῦ ἄπτω) = ἐγγίζω, ψάω, πιάνω. Παράγ. ἄπτος = χειροπιαστός, ἀφή = ἐπαφή, ἄγγιγμα, μία τῶν 5 αἰσθήσεων. Ρημ. ἄπτω = ἀνάπτω. Ἰδὲ λ. ἐπαφή, συνάπτω.

ἀπ-ωθῶ (-έω) = σπρώχνω ὀπίσω, ἀποκρούω, ἀπομακρύνω. Οὐσ. ἀπώθησις κ. ἄψωσις. Ἰδὲ λ. ὠθῶ, συνωθῶ.

ἀπώτερος, -έρα, -ον, (συγκρ. τοῦ ἐπίρ. ἄπω) ὑπερθ. ἀπώτατος = μακρινώτερος, -ώτατος. Ἀντίθ. ἐγγύτερος, -τατος. Ἐπίρ. ἀπωτέρω.

ἄρα (συνδ. συμπερ.) = μετὰ ταῦτα, δηλαδή, λοιπόν, ἐπομένως.

ἄρα κ. **ἄραγε, -γες** (ἐρωτημ. μόριον) = μήπως, τάχα.

ἄρά = κατάρα, ἀνάθεμα. Ρημ. ἀρῶμαι (-άομαι), καταρῶμαι.

ἄράωρα (παράωρα) ἐπίρ. = παράκαιρα. Συνών. πρόωρα.

ἀργαλειός κ. **ἐργαλειός** = βιοτεχνικὸν ὄργανον ὑφάνσεως μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων (ἐκ τῆς λ. ἐργαλεῖον).

ἀργό-σχιλος = χασομέρης, ὀκνηρός, βραδύς.

ἀργυρ-αμοιβός = ὁ ἀνταλλάσσων, πωλῶν καὶ ἀγοράζων νομίσματα, σαράφης. Παράγ. ἀργυραμοιβεῖον.

ἀρδεύω = ποτιζώ. Παράγ. ἄρδευσις, ἀρδευτικός (ἀρδευτικὰ ἔργα).

ἀριστο-κρατία = τὸ πολίτευμα κατὰ τὸ ὁποῖον κυβερνοῦν οἱ καταγόμενοι ἐκ πλουσίων, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν πλουσίων ἢ εὐγενῶν, οἱ ἀριστοκράται. Ἐπίθ. ἀριστοκρατικός.

ἄριστα (ὑπερθ. τοῦ ἐπίρ. εὖ) = ὁ ἀνώτατος βαθμὸς προόδου, περίφημα.

ἄριστος, -ίστη, -ον (ὑπερθ. τοῦ ἐπίθ. ἀγαθός) = ὁ πρωτεύων εἰς ὅλα,

άρμα

ἐξαιρετος, χρησιμώτατος. Παράγ. λ. ἀριστεύω, ἀρίστευσις, ἀριστεία, ἀριστεῖον, ἀριστίνδην κλπ. σύνθετοι μέ ἀ'συνθετικὸν τὸ -αριστο, π.χ. ἀριστοτέχνης, ἀριστούργημα κ. ἄ.

ἀρματωλίκι = περιοχή Ἑλλάδος ἐπὶ Τουρκοκρατίας τῆς ὁποίας ἡ ἀσφάλεια ἀνετίθετο εἰς τοὺς ἀρματωλοὺς (ἐνόπλους), τὸ ἀξίωμα τῶν ἀρματωλῶν. Συνών. ἀρματωλός, ἀρματωλισμός, ἀρματωλίτικος. (Ἡ συλλαβὴ -τω γράφεται καὶ μέ -ο.)

ἀρματώνω = ὀπλιζῶ τινά, ἐξοπλιζῶ πλοῖον, στολιζῶ. Παράγ. ἀρμάτωμα, ἀρματωσιά, ἀρμάτωσις, ἀρμάδα ἢ ἀρμάτα = στόλος πολεμικός. Ἀρμάτωτος = ἄσπλος, ἀστόλιστος.

ἀρμενίζω = ταξιδεύω, ἰστιοδρομῶ. Παραγ. ἀρμένισμα.

ἄρμενον, πληθ. τὰ -ενα = τὰ ξάρτια, ἡ ἀρματωσιά, ἄρμενο = τὸ πλοῖον.

ἄρμη = ἄλμη, σαλαμούρα. Ἴδὲ λ. ἄλμη.

ἀρμίδι κ. **ἀρμίθι** = ὄρμιά, ὄρμίδι (ὄργανα ψαρικῆς).

ἀρμόζω = ταιριάζω, δένω σφικτά, στολιζῶ. Σύνθ. προσαρμόζω, ἐφαρμόζω, μτχ. ὁ ἀρμόζων = ὁ κατάλληλος, γ' πρὸς. ἀρμόζει = πρέπει. Παράγ. ἀρμογή, ἀρμόδιος, ἀρμοδιότης. Σύνθ. ἐφαρμογή. Ἴδὲ λ. ταιριάζω. Συνών. ἀρμολογῶ.

ἀρμονία = σύνδεσις, συμμετρία, συμφωνία, ὁμόνοια. Παράγ. ἀρμονικός, -ῶς, -ά, ἰκότης, ἀρμόνιον (μουσικὸν ὄργανον).

ἄροτρον = ἀλέτρι. Ρημ. ἀροτριῶ (-άω κ. -όω). Οὐσ. ἀροτριώσις (ἀροτριῶντα ζῆφα, ἀρόσιμος ἄγρος).

ἄρπα = πολύχορδον μουσικὸν ὄργανον (τριγωνικοῦ σχήματος).

ἀρπάγη = μέγας γάντζος.

ἀρρενωπός, -ή, -όν = ὁ ἔχων ἀνδρικήν ἐμφάνισιν, ἀνδροπρεπής. Συνών. ἀρρενοπρεπής. Ἐπίρ. -ῶς. Οὐσ. ἀρρενωπία, -ότης.

ἄ-ρρηκτος, -ον = ἀρραγής, ἀσπαστος, σταθερός. Ἐπίρ. -ήκτως. Ἴδὲ λ. ρῆγμα, ρωγμῆ.

ἄ-ρρητος, -ον = ἀνέκφραστος, ἀπερίγραπτος, μυστικός, ἀπόρητος.

ἀρχαιο-κάπηλος = ὁ κρυφίως καὶ παρανόμως ἐμπορευόμενος ἔργα-ἀρχαίας τέχνης. Παράγ. ἀρχαιοκαπηλία. Συνών. ἀρχαιοκλόπος, ἀρχαιόσυλος, -υλία. Ἴδὲ λ. κατηλεύω.

ἀρχοντιὰ = εὐγένεια καταγωγῆς, ἀρχοντικὴ συμπεριφορά, οἱ ξακουστοὶ ἄνδρες. Συνών. ἀρχοντας, -ισσα, ἀρχοντικός, ἀρχοντικό, ἀρχοντιλίκι, ἀρχοντίζω, ἀρχοντογενιά, ἀρχοντοπαίδι, ἀρχοντόπουλο.

ἄρχω (ἦρχον, ἦρξα) = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων, ὀδηγῶ, ἀρχίζω.

- ἄρχων, -οντος** = ἄρχοντας, κυρίαρχος, ἀνώτατος ἄρχων, εὐγενής, πλούσιος. Σύνθ. ἀρχομανής.
- ἀσήκης κ. -ίκης** = λεβέντης, γενναῖος. Παρακ. ἀσήκιος, ἀσηκλίκι.
- ἀσθμαίνω** = ἀναπνέω δύσκολα, λαχανιάζω, μτφ. καταβάλλω πολλούς κόπους. Παράγ. ἄσθμα, ἀσθματικός. Συνών. πνευστιῶ, κοντανασαίνω.
- ἀσημο-πιστόλα** = πιστόλι μεγάλο ἀσημωμένο (ἐπαργυρωμένο). Πολλὰ λέξεις σύνθ. μέ ἀ' συνθετικὸν ἀσημο-, ὡς λ. χ. ἀσημοκάντηλο, -πίρουνο, -κουπα, -κούμπουρο κ. ἄ.
- ἄ-σίτευτος** = ἀνώριμος, ἀγίνωτος. Ρημ. σιτεύω.
- ἄ-σιτία** = νηστεία, ἀποχή τροφῆς. Ρημ. ἀσιτῶ. Ἐπίθ. ἄσιτος. Ἴδὲ λ. ἄποτος.
- ἄ-σκεπής, -ἐς** = ἀκάλυπτος, χωρὶς καπέλλο. Ἐπίρ. -ῶς. Συνών. ἀσκέπαστος.
- ἀσκέρι** = τμήμα ἀτάκτου στρατοῦ, συρφετός.
- ἀσκητής, -ήτρια** = ὁ ἐκτελῶν τι κατ' ἐπανάληψιν, ἀθλητής, ἐρημίτης, καλόγηρος. Ρημ. ἀσκητεύω. Παράγ. ἀσκητικός, -ῶς, ἀσκητεία, ἀσκηταριό, -ήριος. Ἴδὲ λ. ἀναχωρητής, ἐρημίτης.
- ἀσπάζομαι** = χαιρετίζω, ἐναγκαλιζομαι, φιλῶ, μτφ. παραδέχομαι. Παράγ. ἀσπασμός, ἀσπαστός.
- ἄ-σπιλος** = ἀκηλίδωτος, καθαρὸς, μτφ. ἀγνός. Ρημ. σπιλῶ κ. -ώνω = λερώνω, κηλιδώνω, σπιλος = κηλὶς, λέρα. Ἴδὲ λ. ἀμόλυντος, ἀκηλίδωτος.
- ἄ-σπονδος** = ἀδιάλλακτος, ἄνευ σπονδῆς. Ἴδὲ λ. σπονδή.
- ἄσπρα (τὰ)** = τὰ χρήματα (γρόσια, λεφτά). Συνών. φλουριά (φλωριά).
- ἀστεῖος, -α, -ον** = ὄχι σοβαρὸς, γελοῖος. ἀστειολόγος. Ρημ. ἀστειεύομαι κ. ἀστείζομαι. Παράγ. ἀστειότης, ἀστεϊσμός. Σύνθ. ἀστειολογῶ, -λόγος, -ία. Συνών. διασκεδαστικός, εὐτράπελος.
- ἀστός, -ῆ** = κάτοικος πόλεως. λ. ἄστυ = πόλις. Ἀντίθ. ἀγρότης. Παράγ. ἀστικός. Σύνθ. ἀστυφιλία, ἀστυφύλαξ κ.λ.π. Ἴδὲ λ. προάστιος.
- ἀστραπιαῖος, -α, -ον** = γρήγορος σὰν ἀστραπή. Ἐπίρ. -ιαίως, -ηδόν. Ρημ. ἀστράπτω. Ἐπίθ. ἀστραφτερός.
- ἄ-συλος, -ον** (κ. ἀσύλητος) = ὁ μὴ διαρπαγεῖς, ἱερός, ἀπαραβίαστος. Οὐσ. τὸ ἄσυλον = ἀπαραβίαστος τόπος, καταφύγιον, φιλανθρωπικὸν ἴδρυμα. Οὐσ. ἀσυλία. Ρημ. συλῶ = λεηλατῶ, διαρπάζω. Ἴδὲ λ. ἱεροσυλία.
- ἀσφυξία** = παῦσις σφυγμοῦ, δυσκολία ἢ παῦσις ἀναπνοῆς, (θάνατος ἐξ ἀσφυξίας). Συνών. ἀσφυγμία. Ρημ. ἀσφυκτιῶ (-άω) κ. ἀσφυκτώ. Ἐπίθ. ἀσφυκτικός. Ἐπίρ. -ῶς.

- άτε**
άτενίζω = κοιτάζω με προσοχήν (άτενῶς), μτφ. άποβλέπω εις κάποιαν ώφέλειαν. Παράγ. άτενής, -ῶς, ένατενίσις. 'Ιδέ λ. ένατενίζω.
- άτονῶ (-έω)** = γίνομαι άtonos, έξασθενίζω. Παράγ. άtonos, -ία.
- άτρωτος, -ον** = ό μη τρωθείς (μη τραυματισθείς) άπλήγωτος, μτφ. άνεπηρέαστος. 'Ιδέ αντίθ. λ. τρωτός.
- άτσαλος, -η, -ο** (εις άρχ. άτάσθαλος) = άτακτος ώς πρὸς τήν ένδυμασίαν, άκάθαρτος, άκατάστατος, άσεμνος. Ούς. άτσαλία, -ωσύνη, (άτασθαλία), άτσαλόστομος = ύβριστής.
- αύγατίζω κ. άβγατίζω ή άβγαταίνω** = αύξάνω, πολλαπλασιάζω, μτφ. μεγαλοποιῶ άσημάντους διαδόσεις, κοτσομπολεύω. Ούς. άβγάτισμα, -ιστής.
- αύθημερόν** έπίρ. χρον. = τήν ίδίαν ήμέραν.
- αύθορμησία** = έέργεια από ίδίαν θέλησιν. 'Επίθ. αύθόρμητος. Συνών. αύτόματος, αύτόβουλος.
- αύλητής** = ό παιζων αύλόν (φλογέραν, σουράβλι). Ρημ. αύλῶ.
- αύλικός** = ό άνήκων εις τήν Αύλην (παλάτιον βασιλέως), άνθρωπος τής ύπηρεσίας του βασιλέως, άνακτορικός. 'Ιδέ λ. άνάκτορον.
- αύρα** = δροσερό έλαφρό άεράκι (άπόγειος και θαλασσία αύρα).
- αύτ-απαρνησία κ. αύταπάρνησις** = πιστή έκτέλεσις του καθήκοντος χωρίς νά ύπολογίζη τις τον έαυτόν του. 'Αντίθ. φιλαυτία.
- αύτο-θυσία** = ή έθελουσία θυσία τινός χάριν άλλου. Συνών. αύταπάρνησις, άλτρουϊσμός. Ρημ. αύτοθυσιάζομαι.
- αύτο-κράτωρ κ. -ορας, θηλ. -ειρα κ. -όρισσα** = άπόλυτος έξουσιαστής, άπόλυτος μονάρχης. Παράγ. αύτοκρατορία, -ικός. Ρημ. αύτοκρατορεύω.
- αύτόματος, -ον** (έπί προσ.) = ό ένεργῶν τι με ίδικήν του θέλησιν, αύθόρμητος, ώς ούς. τό αύτόματον = ή τύχη, συσκευή ή όποία λειτουργεί αύτομάτως. Παράγ. αύτοματισμός.
- αύτόμολος** (έπί στρατ.) = ό έγκαταλείπων τās τάξεις του στρατῶ και καταφεύγων εις τον έχθρικόν στρατόν. Ρημ. αύτομολῶ. Παράγ. αύτομολία, αύτομόλησις.
- αύτο-σχέδιος, -ον** = πρόχειρος, έκ του προχείρου γενόμενος. Παράγ. αύτοσχεδιάζω, -ιασμα, -ιαστής.
- αύχην -ένος** = τράχηλος, σβέρκος, μτφ. στενή όρεινή διόδος, διάσελο, δερβένη. Φρασ. κύπτω τον αύχένα = ύποτάσσομαι, ταπεινώνομαι. Σύνθ. ύψαύχην.

αύχμηρός, -ά, -όν = ξηρός, άνυδρος, μτφ. σκληρός, άκαλαίσθητος.

ἄ-φρευκτος, -ον = έκείνος που δέν ήμπορεί ν' άποφύγη τις, άναπόφρευκτος. Έπίρ. -εύκτως. Συνών. μοιραίος, άναγκαίος.

άφροσίωσις, -εως = θερμός ζήλος και άγάπη σέ κάτι, άποκλειστική προσήλωσις. Ρημ. άφροσιῶ (-όω), -οῦμαι κ. -ώνομαι. Μετ. παρακ.-ωμένος. Ίδὲ λ. προσηλῶ.

ἄφρων, -ον = μωρός, άνόητος, παράφρων, παλαβός. Παραθ. -έστερος, -έστατος. Έπίρ. -όνως. Οὔσ. άφροσύνη. Σύνθ. παραφροσύνη.

ἄφ-υπηρετῶ (-έω) = άπολύομαι από τον στρατόν άφου έξεπλήρωσα την στρατ. θητείαν μου. Οὔσ. -έτησις.

ἄχαϊρευτος = άπρόκοπος, άνάξιος. Συνών. άτυχος.

ἄχαμνύνω κ. -αίνω, -ίζω = άδυνατίζω, γίνομαι άχαμνός (άδύνατος), ισχνός. Παράγ. άχαμνάδα, άχαμνός. Συνών. έξασθενῶ.

ἄχανής, -ές = άπέραντος. Ός οὔσ. τὸ ἄχανές = τὸ ἄπειρον διάστημα.

ἄχθος, -ους = βάρος, φορτίον, μτφ. στενοχωρία. Ρημ. ἄχθομαι. Σύνθ. ἄχθοφορῶ, ἄχθοφόρος, -ία, -ικός.

ἄχινοπόδι = Ίδὲ λ. έχινόπους, έχινος.

ἄχλυσ -ύος = πυκνή όμίχλη, καταχινιά, μτφ. μελαγχολία. Ρημ. ἄχλύω κ. ἄχλυῶ (-όω) Έπίθ. -ώδης.

ἄχνάρι = πατημασιά, σημάδι, σχεδίασμα. Ίδὲ λ. ίχνος (ίχνάρι(ον)).

ἄχος = ήχος συγκεχυμένος, λυπητερός σκοπός, θρήνος. Ρημ. ἄχολογῶ.

ἄ-χραντος, -ον = άμόλυντος, άγνός, έκκλ. τὰ ἄχραντα μυστήρια = ή θεία μετάληψις. Έπίρ. -άντως. Σύνθ. πανάχραντος. Ίδὲ λ. άμίαντος.

ἄψηφῶ (-έω) κ. ἄω = άδιαφορῶ δια κάτι, περιφρονῶ, δέν λογαριάζω.

ἄψιδα κ. -ις = τόξον, θόλος, καμάρα. Παράγ. ἄψιδωτός, ἄψιδωμα.

ἄψιμαχία = σύγκρουσις μικρῶν στρατ. τμημάτων (ιδὲ λ. άκροβολισμός). Ρημ. ἄψιμαχῶ.

ἄ-ψογος, -ον = άνευ ψόγου (κατηγορίας) άψεγάδιαστος. Συνών. ἄμεμπτος, άξιοπρεπής. Έπίθ. ψεκτός (άξιος ψόγου).

B

βάβα κ. -ω = γιαγιά, μάμη.

βάγ

βάγια (ή) = ύπηρέτρια, ἐπί φυτῶν : ἡ δάφνη. (έορτή τῶν Βαίων).

βαθμῖς, -ίδος κ. ἶδος = βάσις, σκαλί, σκαλοπάτι, μτφ. θέσις, τάξις.

βαθμοῦχος, -ον = ὁ ἔχων βαθμόν, ἀξίωμα τι (ἀξίωματοῦχος).

βαίνω = βαδίζω, περιπατῶ, προχωρῶ. Πολλά σύνθετα: προβαίνω, κατα-, μετα-, παρα-, ἐπι-, καί σχετικὰ παράγωγα.

βακτηρία = μπαστούνι, πατερίτσα, μαγκούρα.

βακτήρια (τά) = φυτικοί μονοκύτταροι μικροοργανισμοί (μικρόβια).

βάνουσος, -ον = ἀγροῖκος, τραχύς, ἀπότομος ὡς πρὸς τὴν συμπεριφοράν. Ἐπίρ. -αύσως. Οὐσ. βανασότης.

βάρβαρος, -ον = μὴ ἑλληνικός, ἀπολίτιστος, ἀγροῖκος, ὡς οὐσ εἰς πληθ.
οἱ βάρβαροι = οἱ μὴ Ἕλληνες. Οὐσ. βαρβαρότης. Ρημ. *βαρβαρίζω*
= κάμνω γλωσσικὰ σφάλματα, μιμοῦμαι τοὺς βαρβάρους.

βαρυγγώμια = βαρυθυμία, δυσφορία, βαρυγγωμιά.

βαρυγγωμάω κ. **βαργωμάω** κ. **βαρυγνωμῶ** (-έω) = βαρυθυμῶ, ἀγνακτῶ. Συνών. *δυσανασχετῶ*, *δυσφορῶ*.

βαρῶνος θηλ. -ῖς κ. -ώνη = τίτλος εὐγενείας (ἀνώτερος τοῦ κόμητος). Ἐπίρ. *βαρωνίσκος* (βαρωνέτος).

βασιλεύουσα (Πόλις) = ἡ ἔδρα τοῦ βασιλέως (πρωτεύουσα), ἡ Κωνσταντινούπολις. Ρημ. *βασιλεύω*. Παράγ. *βασιλεύς*, *βασίλειον* κ.λ.π.

βέβηλος, -ον = ὁ μὴ ἱερός (τόπος), ἐπί προσ. ἀκάθαρτος, ἀμύητος.

βεβηλῶ (-όω) κ. **-ώνω** = καταπατῶ, μολύνω, διαφθείρω. Οὐσ. *βεβήλωσις*. Ἐπίθ. *βέβηλος* = ἀκάθαρτος, ἀμύητος, μιαρός.

βεδοῦρα = ποιμενικὸν ξύλινον δοχεῖον (ὅπου συνήθως παρασκευάζεται τὸ γιαούρτι). Ἰδέ λ. καρδάρα.

βελάδα = ἐπίσημον μαῦρον ἀνδρικὸν ἔνδυμα (φράκο), ζακέτα.

βελέντζα = μάλλινον βαρὺ κλινοσκέπασμα (ἐγγχωρίου κατασκευῆς). Ἰδέ λ. χράμι. Συνών. *ἀνδρομίδα*.

βελέσι = μάλλινο μεσοφούστανο, μεσοφόρι (ἔσωφόριον).

βέλος = σαῖτα, βλῆμα, ξίφος, ὅ,τι ἔχει σχῆμα βέλους. Ἡ θήκη βελῶν = *βελοθήκη* (φαρέτρα).

βέρος = γνήσιος, καθαρὸς, πραγματικός.

βιομηχανία = ἡ κατεργασία πρώτων ὑλῶν εἰς βιομηχανικὰ ἐργοστάσια καὶ παραγωγή βιομηχανικῶν προϊόντων. Παράγ. *βιομήχανος*, *βιομηχανικός*, *-οποιῶ*, *-οποίησις*.

βίωσις = τρόπος ζωής, βίος. Ρημ. βιῶ (-όω) = ζῶ. Παράγ. βιώσιμος, βίωμα, βιωτικός κ.λ.π. και σύνθ. συμβίωσις.

βορά = τροφή (σαρκοφάγων ζώων). Ἴδὲ λ. σαρκοβόρον.

βούλομαι, (έβουλόμην, -ήθην) = έπιθυμῶ, θέλω, ισχυρίζομαι. Παράγ. βούλησις, -ημα, -ητικός. Ἴδὲ λ. άβουλος, δίβουλος κ. ά.

βραβεύω = κρίνω εις άγῶνας και δίδω βραβείον, έπιβραβεύω, ανταμείβω. Παράγ. βράβευσις, βραβευτής, βραβείον, βραβεύσιμος.

βρατσέρα κ. μπρατσέρα = μικρόν ιστιοφόρον πλοϊον (μέ 2 κατάρτια) ταχύπλουν, όξύπρυνον.

βραχύς = σύντομος, κοντός, όλιγος (γραμμ. βραχύ φωνήεν, βραχεία συλλαβή). Ρημ. βραχύνω. Σύνθ. βραχύσωμος, βραχύβιος. Ἐντίθ. μακρός, ύψηλός.

βρίκιον κ. μπρίκι = είδος ιστιοφόρου πλοϊου μέ δύο ίστους.

βροχηδόν (έπίρ.) = σάν βροχή, άφθόνως, πυκνῶς.

βρυσσο-μάνα = μεγάλη πηγή νεροϋ, μτφ. πηγή εύτυχίας (βρύση, βρυσούλα).

βρυχώμαι (-άομαι) = μουγκρίζω (έπί λέόντων), ούρλιάζω άπό πόνον. Ούσ. βρυχηθμός. Συνών. βρυχιόμαι, βρυχάζω, όλολύζω.

βυζαντινός = ό τοϋ Βυζαντίου ή Βυζαντινῶν, ώς ούσ. = κάτ. Βυζαντ.

βυθός = τό βάθος ή ό πυθμήν θαλάσσης, ποταμοϋ κλπ. Ρημ. βυθίζω, -ομαι. Συνών. πυθμήν. Ἐπίθ. σύνθ. άβυθος = ό μη έχων βυθόν, άπατος, άπύθμενος.

βυτίον = βαρέλι (κυρίως διά μεταφοράν νεροϋ). Σύνθ. βυτιοποιός, βυτιοφόρος.

βωμός = μικρόν ύψωμα κατάλληλον ώς βάθρον, ειδικόν κτίσμα διά θυσίας άρχαίων, ή άγία τράπεζα, μτφ. ίερός σκοπός διά τόν όποϊον θυσιάζεται τις (ύπέρ βωμῶν και έστιῶν).

γαιᾶ κ. γῆ = έδαφος, χῶμα. Παράγ. σύνθ. γαιοκτήμων = ιδιοκτήτης γαιῶν. Ἴδὲ λ. γαιώδης.

γαια

γαιάνθραξ, -ακος = όρυκτός άνθραξ (κάρβουνο έκ τής γής). Πολλάί σύνθετοι λέξεις μέ α' συνθετικόν γαιανθρακ-ώς λ. χ. γαιανθρακαποθήκη, -οφόρος, -ωρυχείον, -ωρύχος, -ώδης κ.λ.π.

γαϊτάνι (ον) = λεπτόν κορδόνι (διακοσμητικόν ένδυμάτων).

γαιώδης -ες = ό έχων τὰ συστατικά ή τò χρώμα τής γής (χωματένιος). 'Ιδέ λ. γαϊα.

γαλάζιος, -ιο = γλαυκός, γαλανός, κυανούς (σάν τò χρώμα του ούρανού) πολλάί σύνθ. λ. μέ α' συνθετικό γαλαζο (-πράσινος, -μαυρος, -αίματος, -πετρα κ. ά).

γαλαντόμος = περιποιοητικός, γεμάτος γλυκόλογα. Ούσ. γαλαντομία.

γαλαρία κ. γαλερία = μακρά στοά, υπόγειος στοά, όρυχείον, σήραγξ, ύπερῶν θεάτρον. 'Ιδέ λ. σήραγξ.

γαλέτ(τ)α (ύποκ. γαλετάκι) = διπυρίτης άρτος. 'Ιδέ λ. διπυρίτης .

γαληνεύω κ. γαληνίζω = κατευνάζω, καλμάρω, καθησυχάζω.

γαλήνη = ήσυχία άκυμάντου θαλάσσης, μπονάτσα, μφ. ήσυχία ψυχική, άταραξία. 'Επίθ. γαληναίος, γαλήνιος, γαληνός.

γαμψός, -ή, -όν = κυρτός σάν δρεπάνι ή σάν άγκίστρι, άγκυλωτός.

γαμψώνυξ, -υχος (έπί όρνέων) = ό έχων γαμψούς όνυχας.

γάντζος = άρπάγη, σιδηρούν άγκιστρον διά τήν άνάσυσιν άντικειμένων. Παράγ. γαντζώνω, -ωμα, -ωτός.

γάργαρος, -ο = άφθονος, διαυγής, κελαρυστό νερό. Ρημ. γαργαρίζω.

γελοϊός = ό προκαλών γέλοια, άξιογέλαστος, άστεϊός, άνάξιος. Πολλάί σύνθ. λ. μέ α' συνθετ. γελοιο, -γραφῶ, -γραφία, -γράφος, -ποίησης, γελοιοποιῶ. Συνών. γελωτοποιῶ.

γεμενί = κεφαλόδεσμος γυναικῶν, φακιόλι, τσεμπέρι.

γενεά = γενιά, σύνολον συγγενῶν έξ αίματος, ράτσα, φυλή.

γενεαλογία = γεννολόγι, ή διαδοχική σειρά τῶν προγόνων (γένεαλογικόν δένδρον). Ρημ. γενεαλογῶ.

γενέτειρα = ή ίδιαιτέρα πατρίς-όπου έγεννήθη τις.

γενικός = ό άνήκων εις τò γένος, καθολικός, άόριστος, ό έχων γενικήν έποπτεϊαν. Ρημ. γενικεύω. Ούσ. γενίκευσις, γενικότης.

γενίτσαρος κ. γιανίτσαρος = στρατιώτης άνήκων εις ίδιαιτερον στρατ. τουρκικόν σῶμα που άπετελείτο από βιαίως έξισλαμισθέντα έλληνόπουλα μέ τò παιδομάζωμα κατά τούς χρόνους τής Τουρκοκρατίας. Παράγ. γενιτσαρισμός.

γενναιό-δωρος, -ον = ό παρέχων γενναία δώρα, άνοικτοχέρης, κουβαρντάς. Ούς. γενναιοδωρία. Συνών. γενναιοψυχος, -όθυμος, -όκαρδος, -όφρων. Ίδέ λ. γαλαντόμος.

γενναιοφροσύνη = ιδιότης του γενναιοφρονος, μεγαλοψυχία, γενναιοδωρία. Ίδέ λ. γενναιοδωρος.

γενοκτονία = ή προσπάθεια προς εξόντωσιν γένους, έθνους, φυλής τινος (ώς έγινε με τό παιδομάζωμα και με τους Έβραίους από τον Χίτλερ).

γεραίρω = τιμώ, δοξάζω, βραβεύω. Έπίθ. γεραρός = άξιοσέβαστος.

γέρανος κ. γερανός, -ιος = τό πουλί γερανός, μηχανή προς άνύψωσιν βαρών. Συνών. γεράνι(ον).

γέρας, -ατος = σεβασμός εις γέροντα, τιμητική διάκρισις, άμοιβή (ήθικη ή ύλική). Ρημ. γεραίρω.

γερασμένος, -η, -ο μετοχ. παθ. παρακ. του ρ. γεράζω = ό γέρων, -οντας.

γερεύω = γίνομαι καλά, αναλαμβάνω δυνάμεις έπειτα από ασθένειαν.

γέρικος, -η, -ον = γηραλέος, μεγάλης ήλικίας. Συνών. γερασμένος, γεροντικός.

γέρμα = τροπή προς τό γήρας, κλίσις, ήλιοβασίλεμα, (ήλιόγεμα).

γιαταγάνι = σπαθί πλατύ και καμπυλωτό προς τό μέρος της αίχμης.

γιγαντο-μαχία = μάχη (μυθολογική) μεταξύ θεών και γιγάντων, μτφ. μεγάλη μάχη μεταξύ Ισχυροτάτων αντιπάλων. Ρημ. -ομαχῶ. Ίδέ λ. γίγας.

γιγαντώνω = κάμνω τι γιγάντειον, ένδυναμώνω πάρα πολύ.

γίγας, -αντος = μυθικόν όν με μεγάλας δυνάμεις και διαστάσεις, μεγαλόσωμος, πελώριος. Έπίθ. γιγάντειος, -ώδης (εις πληθ. -αντες = και είδος μεγάλων φασολίων). Άντίθ. νάνος.

γκέκας = όνομα άλβανικής φυλής, μτφ. άνθρωπος άκάθαρος, βάνανσος. Έπίθ. γκέκικος.

γκιαούρ (ό -ούρης) = ύβριστική όνομασία από Μωαμεθανόν προς άλλον μη Μωαμεθανόν, άπιστος.

γκρά κ. γκράς = είδος όπισθογεμοῦς παλαιοῦ στρατ. τυφεκίου.

γκρι = στακτόχρουν, φαιόν χρώμα. Έπίθ. γκριζος (γκρίζα μαλλιά).

γλυτώνω = άπαλλάσσω από κίνδυνον, σώζω, σώζομαι, τελειώνω, Σύνθ. ξεγλυτώνω, άπογλυτώνω. Ούς. γλύτωμα, γλυτωμός.

γοητεία = μαγεία, άπάτη, έπίδρασις έλκυστική. Ούς. γόης, -ησσα.

γοη

γοητευτικός, -ή, -όν = μαγευτικός, άπατηλός. 'Αντίθ. άπογοητευτικός.

γοητεύω = μαγεύω, προσελκύω. 'Αντίθ. άπογοητεύω = προκαλώ άπογοήτευσιν, άποθάρρυνσιν. 'Ιδέ λ. άπογοήτευσιν.

γόνιμος = ίκανός νά παράγη, καρπερός, δημιουργικός. 'Αντίθ. άγονος. Ούσ. γονιμότης, -ότητος = παραγωγικότης. Σύνθ. ρημ. γονιμοποιώ. Παράγ. γονιμοποίησις, -οποιός. Συνών. εύφορος.

γοργόνα = θαλάσσιον όν τής έλληνικής μυθολογίας (μέ σώμα γυναικός μέχρι τής μέσης και ψαριοϋ κατά τό υπόλοιπον).

γοργο-τάξιδο (καράβι) = ταχύπλουν πλοιον. Σύνθ. έκ τής λ. γοργός = ταχύς, γρήγορος. Πολλαί λ. παράγ. μέ ά' συνθετικόν γοργο-ώς λ.χ. γοργόπτερος, -τινάζω, -πόδαρος, -περνῶ κ. ά.

γραΐγος = άνεμος βορειοανατολικός.

γραφικός, -ή, -όν = ό άναφερόμενος εις τήν γραφήν (γραφική ύλη), ζωγραφιστός, θελκτικός, περιγραφικός. Γραφικός χαρακτήρ = ιδιαίτερα γνωρίσματα τής γραφής καθενός άτομου.

γυλιός = είδος στρατ. σάκκου δια τά είδη άτομικής χρήσεως.

γϋρις, -εως = γονιμοποιός κόνις άνθέων.

γϋρος = κύκλος, περιφέρεια, κυκλική κίνησις, μτφ. περίπατος, συντροφιά. 'Επίρ. -οθεν, -ο, -ω, -ωθε(ν). Ρημ. γυρίζω, γυρνῶ.

γϋψ, -υπός = άρπακτικόν όρνεον (όρνιο).

γϋψος κ. ύψος = όρυκτόν θειϊκόν άσβέστιον. Παράγ. γϋψινος, γυψοκονία, γυψοπλάστης, γυψουργός, γυψοτέχνης κ. ά.

D

δαιμόνιος, -ία, -ον = ό προερχόμενος έκ δαίμονος, θεόπεμπτος, έξοχος, θαυμαστός. Παραθ. -ώτερος, -ώτατος. 'Επίρ. -ίως. Ούδ. τό δαιμόνιον = θεία δύναμις, έξαιρετική ιδιοφυΐα. Ρημ. δαιμονιῶ.

δαιμονιώδης, -ῶδες = διαβολικός, βίαιος, άγριος. 'Επίρ. -ωδῶς.

δαμάζω = ύποτάσσω, έξημερώνω, κατακτῶ, νικῶ. Συνών. τιθασειύω (έπί ζώων). Παράγ. δαμαστής. Σύνθ. θηριοδαμαστής. 'Ιδέ λ. άδάμαστος, καταδαμάζω.

δανείζω = δίδω χρήματα ή άλλο τι επί επιστροφῆ, τοκίζω χρήματα.

Παράγ. δάνειον, δανεικός, -είσμος, -είσμα, -είσμος, -ειστήριον, -ειστής. Μεσ. δανείζομαι = λαμβάνω τι ως δάνειον.

δασύς, -εῖα, -ὸν κ. **δασός** = μαλλιαρός, πυκνός. Οὐσ. δασύτης. Ἰδέ λ. λάσιος.

δέησις, -εως = παράκλησις, εὐχή, προσευχή. Ἰδέ λ. δέομαι.

δειλιάζω κ. **δειλιῶ** (-άω) = φοβίζω, κουράζομαι. Παράγ. δειλία, δειλός. Ἰδέ λ. κιοτήης. Σύνθ. δειλόψυχος, θρασύδειλος.

δεινο-παθῶ = ὑποφέρω δεινά (κακά), κακοπαθῶ, δυστυχῶ, παράγ. δεινοπάθημα. Ἰδέ λ. συμφορά.

δεινός, -ή, -όν = φοβερός, ἄγριος, ἰσχυρός, ἄξιος. Οὐσ. δεινότης = ἰκανότης, ἀγριότης, πανουργία. Ρημ. δεινῶ = χειροτερεύω. Παράγ. δεινωσις καὶ σύνθ. ἐπιδεινωσις (καταστάσεως). Ρημ. δεινοποιῶ.

δέλεαρ, -ατος = δόλωμα, ἀπάτη. Ρημ. δελεάζω = σαγηνεύω, ἐξαπατῶ. Ἰδέ λ. θέλγητρον. Ἐπίθ. δελεαστικός, ἐπίρ. -ῶς.

δέομαι = ἔχω ἀνάγκην, χρειάζομαι, παρακαλῶ, προσεύχομαι. Ἰδέ λ. δέησις. (ἐκκλ. φρασ. «τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...»).

δέον, -οντος (οὐσ. μετοχ. τοῦ ἀπροσ. ρ. δεῖ) = τὸ ἀναγκαῖον, τὸ πρέπον, τὸ καθήκον. Ἐπίρ. δεόντως = πρεπόντως. Οὐσ. τὸ δέος = ὁ φόβος.

δερβένι κ. **ντερβένι** = κλεισούρα (ἐπὶ Τουρκοκρατίας = στρατ. σταθμός εἰς κλεισούραν) Ἰδέ λ. κλεισούρα.

δερβέν-αγας (ἐπὶ τουρκοκρατίας) = ἀρχηγὸς φρουρούντων δερβένια, μτφ. ἀνθρωπος τυραννικός. Ἰδέ λ. δερβένι.

δερβίσης κ. **ντερβίσης** = μοναχὸς μωαμεθανός, μτφ. ὁ ζῶν ἐν ἀναπαύσει.

δέσμιος, -ία, -ον = ὁ δεμένος μὲ δεσμά, φυλακισμένος, μτφ. ὑποχέριος, αἰχμάλωτός τινος. Ρημ. δεσμεύω. Οὐσ. δέσμευσις, δεσμευτικός. Ἄντ. ἐλεύθερος. Ἰδέ λ. δεσμώτης.

δεσμός = τὸ μέσον μὲ τὸ ὁποῖον δένεται τις, κόμβος, μτφ. σύνδεσμος ἐνότητος. Πληθ. τὰ δεσμά = αἱ ἀλυσίδες τῶν φυλακισμένων, ἢ φυλάκισις. Συνών. δεσμίς, δέσμη = δεσμίδα (μάτσο).

δεσμώτης, θηλ. **-ῶτις** (-ιδος) = δέσμιος, φυλακισμένος. Παράγ. δεσμωτήριον, δεσμοφύλαξ. Ἰδέ λ. δέσμιος.

δήμιος, -ία, -ον = ὁ ἐκτελεστής τῶν εἰς θάνατον καταδικασθέντων ἐγκληματιῶν, μτφ. βασανιστής, αἰμοβόρος. Συνών. μπόγιας.

δημο-γέρων κ. **δημογέροντας** = ὁ γεροντότερος εἰς τὸν δῆμον, ὁ πρό-

δι-έξοδος = ἡ διὰ τινος ἔξοδος, πέρασμα, διαφυγή, μτφ. τρόπος ἢ μέσον σωτηρίας. Ἐπίθ. ἀδιέξοδος, -ον.

δι-ερμηνεύς, -έως κ. -έας = ὁ ἐξηγῶν τι λεπτομερῶς, ὁ μεσάζων διὰ τῆς γλωσσομαθείας μεταξύ ἀλλογλώσσων πρὸς συνεννόησιν, δραγουμάνος. Ρημ. διερμηνεύω. Παράγ. διερμηνεία, -ευσίς, -ευτικός.

διευθετῶ (-έω) = τακτοποιῶ, συγυρίζω, μτφ. ἐξομαλύνω. Οὐσ. διευθέτησις. Ἰδέ λ. ρυθμίζω.

διθύραμβος = εἶδος ἐνθουσιαστικοῦ ἀρχαίου ποιήματος, ὑπερβολικός ἔπαινος. Ἐπίθ. διθύραμβικός. Ἰδέ λ. θούριος.

δί-κροτος, -ον = ὁ κροτῶν ἑκατέρωθεν, ὁ παράγων δύο ἤχους. Ἐπὶ πλοίου: ὁ κινούμενος μὲ δύο σειρὰς κουπιῶν εἰς ἑκάστην πλευρὰν. Οὐσ. τὸ -οτον = πολεμικὸν ἰστιοφόρον μὲ δύο σειρὰς τηλεβόλων.

διμοιρίτης = ὁ ἀρχηγὸς διμοιρίας, ἀξιωματικός.

διοικητικός, -ή, -όν = ὁ τῆς διοικήσεως ἢ τοῦ διοικητοῦ. Τὸ οὐδ. οὐσ. διοικητικόν = ἡ ἱκανότης τοῦ νὰ διοικῆ τις. Ρημ. διοικῶ. Παράγ. διοίκησις, -τής, -τήριον.

διόπτρα = ὀπτικόν τι ὄργανον, τηλεσκόπιον, κιάλι. Εἰς πληθ. τὰ ματογυάλια.

δι-οχετεύω (κυρίως ἐπὶ ὑγρῶν) = μεταφέρω δι' ὀχετοῦ ἢ διὰ σωλήνων, διανέμω. Οὐσ. διοχέτευσις. Ἐπίθ. -ιμος. Συνών. διαβιβάζω.

διπλο-γραφία = σύστημα τηρήσεως λογιστικῶν βιβλίων μὲ διπλᾶς ἐγγραφὰς λογαριασμῶν. Ἐπίθ. ἀπλογραφία.

δι-πυρίτης (ἄρτος) = ὁ θετὸς εἰς τὴν πυρὰν δύο φορές, γαλέττα, παξιμάδι. Ἰδέ λ. γαλέττα.

διῶρυξ, -υγος κ. -υχος = μεγάλο τεχνητὸ αὐλάκι, κανάλι. Ρημ. διορύσσω.

δόκιμος, -ον = ὁ ἐξετασθεὶς, ὁ κριθεὶς ἀξιός, ὁ τελῶν ὑπὸ δοκιμασίαν. Οὐσ. δοκιμή, δοκιμότης. Σύνθ. εὐδόκιμος, -ότης, ἀντίθ. ἀδόκιμος.

δοκὸς κ. δοκάρι = μακρὸν χονδρὸν τεμάχιον (ἀπὸ ξύλον ἢ σίδηρον) ὡς στήριγμα στέγης ἢ πατώματος, πάτερο, ὑποκορ. δοκίς.

δοξο-μανία = ὑπερβολικὴ φιλοδοξία. Ἐπίθ. δοξομανής. Συνών. μεγαλομανία, ἀρχομανία, φιλοπρωτία. Ἐπίθ. μετριοφροσύνη, ταπεινοφροσύνη.

δοράτιον = μικρὸ δόρυ.

δόρυ, -ατος = ξύλινος κοντὸς μὲ λόγχην εἰς τὸ ἔν ἄκρον, κοντάρι, ἐπιθετικὸν ὄπλον ἀρχαίων. Σύνθ. δορυκτῆτωρ, δορυάλωτος.

- δορυ-φόρος** = ὁ κρατῶν δόρυ στρατιώτης, σωματοφύλαξ, οὐράνιον σῶμα συνοδεύον τοὺς πλανήτας κατὰ τὴν κίνησιν των περὶ τὸν ἥλιον, μτφ. ὁ ἀκολουθῶν τινα δουλικῶς, ἐπὶ κρατῶν: ὅσα ἀκολουθοῦν τυφλῶς μεγάλην τινα Δύναμιν. Ρημ. δορυφορῶ.
- δοσο-ληψία** = τὸ δοῦναι κ. λαβεῖν, ἐμπορικὴ συναλλαγὴ. Ἰδὲ λ. νταραβέρι. Συνών. ληψοδοσία.
- δουλεία** = κατάστασις τοῦ δούλου, σκλαβιά, ἢ ἐπ' ἀμοιβῇ ἐργασία, δουλειά. Ρημ. δουλεύω. Παράγ. δούλεμα, δουλικός, δουλευτής, -εὔτρα, -άρης. Σύνθ. δουλοπρεπής, -πρέπεια, δουλόφρων.
- δούξ, -ουκός, -ισσα κ. δούκας -έσσα** = ἀνώτατος τιτλοῦχος συνήθως μελῶν βασιλικῆς οἰκογενείας. Εἰς Βυζαντινοὺς: γενικὸς διοικητὴς μεγάλης περιοχῆς. Εἰς Εὐρώπην: ἡγεμῶν μικροῦ κράτους. Οὐσ. δουκάτον.
- δοῦπος κ. γδοῦπος** = βαρὺς κρότος, κτύπος. Ρημ. γδουπῶ.
- δράκος, -αινα** = μυθικὸν τέρας μεγίστης δυνάμεως. Ἰδὲ λ. λάμια.
- δράκων, -οντος** = τεράστιος ὄφις, μτφ. φύλαξ ἄγρυπνος.
- δράμα, -ατος** = θεατρικὸν ἔργον διὰ μμήσεως καὶ διαλόγου συγκινητικῶν περιεχομένου, θέαμα ἐντυπωσιακόν, τραγικόν τι γεγονός, δραματικὴ κατάσταση. Ρημ. δραματοποιῶ. Πολλὰί λέξ. παράγ. καὶ σύνθ. (δραματικός, δραματοουργός, δραματοποιῶ κλπ).
- δράξ, -ακός** = χούφτα, ἐλάχιστος ἀριθμὸς ἀνθρώπων.
- δραξιὰ κ. -χιὰ** = χούφτα, δράξ. Ἰδὲ λ. ἀδράχνω.
- δραπετεύω** = φεύγω κρυφά, τὸ σκάω. Οὐσ. δραπέτευσις, δραπέτης.
- δραῖσις, -εως** = πράξις, ἐνέργεια, τὸ σύνολον ἐνεργειῶν ἐνὸς ἀτόμου ἢ ομάδος. Ρημ. δράττω (-ομαι) καὶ δρῶ (-άω) ἔδρων, ἔδρασα = ἐκτελῶ τι, πράττω, φέρω ἀποτέλεσμα. Παράγ. δραστήριος, δραστηριότης, δραστικός. Ἀντίθ. ἀντιδραστικός, ἀντίδρασις.
- δριμύς, -εῖα, -ὺ** = ὀξύς, κοπτερός, ἐρεθιστικός, ἄψύς, μτφ. σφοδρός, τραχύς, σκληρός. Οὐσ. δριμύτης.
- δρομαῖος, -αία, -ον** = γρήγορος, τρεχάτος, βιαστικός. Ἐπίρ. -αίως.
- δρυμός κ. -ὼν** = δάσος ἀπὸ δρυῶν (βελανιδιές), μτφ. τόπος σῦδενδρος.
- δυναστεία** = ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα, σειρά διαδοχικῆ βασιλέων χώρας τινὸς τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ρημ. δυναστεύω = εἶμαι ἡγεμῶν, κυβερνῶ. Σύνθ. κυβερνῶ τυραννικῶς. Παράγ. δυνάστης, -ικός

δυσ-α

δυσ-ανασχετῶ (-έω) = στενοχωροῦμαι πολύ, ἀγανακτῶ, ἀνυπομονῶ.
Οὐσ. -σχέτησις. Ἰδέ λ. δυσφορία.

δυσ-αρεστῶ (-έω) καί μέσ. **-οὔμαι** = στενοχωροῦμαι, αἰσθάνομαι δυσ-
αρέσκειαν, ἢ προσενῶ εἰς ἄλλον δυσαρέσκειαν. Ἐπίθ. δυσάρεστος,
ἀντίθ. εὐάρεστος, εὐαρεστῶ.

δύσ-βατος, **-ον** = κακόβατος τόπος, δυσδιάβατος. Ἀντίθ. βατός, εὐ-
διάβατος.

δυσ-μενής, **-ές** = ἐχθρικός, ἐνάντιος. Οὐσ. δυσμένεια. Ἀντίθ. εὐμενής,
εὐμένεια.

δύσ-πιστος, **-ον** = δυσκολόπιστος. Ἀντίθ. εὐπιστος, ἄπιστος. Οὐσ. δυσ-
πιστία, εὐπιστία, ἀπιστία. Ρημ. δυσπιστῶ.

δυσ-φημῶ (-έω) κ. **δυσφημίζω** = κακολογῶ τινα, διαδίδω τι εἰς βάρος
ἄλλου. Παράγ. δυσφήμησις κ. -ισις, -ημος, -ημία, -ήμημα. Ἰδέ λ.
διαφημίζω.

δυσ-φορία = αἰσθημα στενοχωρίας, ἀδημονία, δυσαρέσκεια, ἐνόχλησις.
Ρημ. δυσφορῶ. Ἰδέ λ. δυσανασχετῶ.

δυσ-ώδης = ὁ ἀναδίδων κακὴν ὄσμήν, βρωμερός. Ἀντίθ. εὐώδης. Οὐσ.
δυσωδία, εὐωδία. Συνών. δύσοσμος, δυσσομία.

ἐγγύησις, **εως** = παροχή ὑποσχέσεως περί τινος, χρηματική ἐξασφά-
λισις δοθείσης βεβαιώσεως.

ἐγγυητής, **-ήτρια** = ὁ παρέχων ἐγγύησιν. Ρημ. ἐγγυῶμαι. Παράγ. ἐγ-
γυοδότης, ἐγγυητικός, ἐγγυητήριος. Ἰδέ λ. ἀλληλέγγυος.

ἐγγύς ἐπίρ. τόπου καί χρόνου = πλησίον, κοντά, ἐπὶ ἀριθμοῦ = περι-
που. Ἰδέ λ. σύνεγγυς, ἀπώτερος. Συγκρ. ἐγγύτερον, ὑπερθ. ἐγ-
γύτατα κ. ἐγγίστα.

ἐγείρω = ἀφυπνίζω τινά, σηκώνω, κινῶ, κατασκευάζω. Παράγ. ἐγερισίς,
ἐγερτήριον. Ἐγείρομαι = σηκώνομαι (ἀπὸ τὴν θέσιν μου ἢ ἀπὸ
τὸν ὕπνον). Σύνθ. ἀνεγείρω, -ομαι, διεγείρω. Ἰδέ λ. συνεγείρω.

ἐγερτήριον = πρωϊνὸν σάλπισμα διὰ τὴν ἐγερισιν τῶν στρατιωτῶν, μέ-
σον διεγέρσεως, ζυπνητήρι.

έγκαίνια = τελετή γινομένη κατά τήν παράδοσιν πρὸς χρήσιν ἔργου τινός (διδασκῆριου, γεφύρας κλπ.). Ρημ. έγκαϊνιάζω. Παράγ. έγκαινιάσις, -ιασμός.

έγκαρτέρησις κ. **έγκαρτερία** = άντοχή, ύπομονή χωρὶς διαμαρτυρίας. Συνών. καρτερία. Ρημ. έγκαρτερώ, άόρ, ένεκαρτέρησα.

έγ-κατα-λείπω(έγκατέλειπον, -ιπον) = άφήνω κάποιον άβοήθητον, άπομακρύνομαι άπό έν μέρος. Παθ. -ομαι = ύπολείπομαι, μένω όπίσω. Μετοχ. παρακ. έγκαταλελειμμένος. Ούσ. έγκατάλειψις.

έγχώριος, -ία, -ον ό έκ τής ίδιας χώρας, έντόπιος. 'Ιδέ λ. ίθαγενής.

έγωισμός = ύπερηφάνεια, φιλαυτία μέ άδιαφορίαν πρὸς τούς άλλους. 'Αντίθ. άλτρουϊσμός, φιλαλληλία. 'Ιδέ λ. φιλαυτία.

έγωιστής, έγωίστρια = ύπερήφανος, φίλαυτος. 'Αντίθ. άλτρουϊστής, φιλάλληλος. Συνών. λ. έγωπαθής, έγωμανής, έγωκεντρικός κ. ά. 'Ιδέ λ. άλαζών, άγέρωχος.

έθειλοντής = ό κατατασσόμενος εις τόν στρατόν θεληματικῶς, ό πράττων τι πρὸς τό καλόν άλλων μέ ιδιικήν του θέλησιν. 'Επίθ. έθειλοντικός, έθειλούσιος. 'Ιδέ λ. έκούσιος.

έθναρχης = άρχηγός έθνους, τίτλος διδόμενος ύπό ύποδούλου λαοῦ εις θρησκευτικόν άρχηγόν του κινούμενον διά τήν άπελευθέρωσίν του. Παράγ. έθναρχία, έθνεγερσία.

έθνικός, -ή, -όν = ό άνήκων εις τό έθνος, ό δηλών τήν έθνότητα, ό έργαζόμενος ύπέρ του έθνους. Παράγ. έθνικότης, έθνικόφρων, έθνικιστής, έθνικισμός, έθνολάτρης. 'Ιδέ λ. διεθνής.

έθνο-μάρτυς = ό παθών μαρτυρικόν θάνατον ύπέρ του έθνους.

έθνό-σημον = διακριτικόν έμβλημα του έθνους.

είδικός, -ή, -όν = ό προωρισμένος ή άσכולούμενος εις ώρισμένον είδος ή περίπτωση, ό έχων ώρισμένην γνώσιν και καταλληλότητα. Ρημ. είδικεύω, -ομαι. Παράγ. είδικευσίς, -ότης.

είδοποιῶ (-έω) = πληροφοροῶ τινα διά κάτι, άναγγέλλω. Παράγ. είδοποίησις, -ητήριον κλπ.

είρηνοδίκης = κατώτερος δικαστικός δικάζων μικροδιαφοράς (εις τό είρηνοδικεϊόν).

είσ-δύω = περνῶ μέσα, τρυπῶνω, είσχωρῶ. Σύνθ. είσεισδύω. Ούσ. είσδυσις. Συνών. είσβάλλω.

είσέτι επίρ. = άκόμη και τώρα, έτι.

έκάτερος, -ερα, -ον άόρ. άντων = καθεις έκ τών δύο χωριστά. 'Αντίθ.

ἕκα

ἀμφότεροι = καὶ οἱ δύο μαζί. Ἐπίρ. -ωθεν = καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

ἑκατόμβη = θυσία ἑκατὸν βοῶν (ἢ ἄλλων ζώων), μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων θυμάτων (ἐν καιρῷ πολέμου κλπ.)

ἕκ-δίδω = βγάζω, ἐπιστρέφω, παραδίδω καταδιωκόμενον, δανείζω, συντάσσω κ. δημοσιεύω συγγραφὴν. Παράγ. ἕκδοσις, ἕκδοτης, ἕκδοτικός (οἶκος).

ἕκειθεν (ἐπίρ.) = ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, μετὰ ταῦτα.

ἕκ-θαμβος, -ον = ἕκπληκτος, ἕκστατικός, σαστισμένος. Ρημ. ἕκθαμβῶ κ. -ώνω.

ἕκ-θαμβωτικός, -ή, -όν = ἕκτυφλωτικός, καταπληκτικός, ἕξοχος. Ἐπίρ. -ῶς. Ἰδὲ λ. ἕκστασις.

ἕκ-θεσις = τοποθέτησις (εἰς τὸ ὑπαιθρον ἢ εἰς δημόσιον τόπον) ἀντικείμενου πρὸς κοινὴν θεάν ἢ ἐπίδειξιν ἢ διαφήμισιν (λ. χ. διεθνῆς ἕκθεσις Θεσσαλονίκης), μτφ. διατύπωσις, περιγραφή. Ρημ. ἕκθέτω (ἕκτίθημι). Παράγ. ἕκθέτης, -ετος, -εμα.

ἕκ-κλίνω (ἕξέκλινον, -ινα) = κλίνω πρὸς τὰ ἔξω ἢ πλάγια, μτφ. ἐκτρέπομαι τῆς ὁδοῦ (παραστρατίζω), παρεκτρέπομαι. Οὐσ. ἕκκλισις. Σύνθ. παρεκκλίνω, παρέκκλισις, ἀποκλίνω.

ἕκ-κοκίζω = ἀφαιρῶ τοὺς κόκκους ἢ τὰ σπέρματα τῶν καρπῶν (ξεκουκίζω). Παράγ. ἕκκόκισις, -ισμός, -ιστής, -ιστήριον.

ἕκκολλάπτω = (ἐπὶ πτηνῶν) σπῶ μετὰ τὸ ράμφος τὸ αὐγὸ διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὁ νεοσσός. Παράγ. ἕκκόλαψις, ἕκκολλαπτήριον, -απτικός.

ἕκ-μηδενίζω, (ἕξεμηδένιζον, -ισα) = ἀφανίζω, ἕξαλείφω. Παράγ. ἕκμηδενίσις, -ισμός. Συνών. ἕξουθενῶ.

ἕκ-μισθῶ (-ῶω) κ. ὦνω = δίδω τι ἰδιόκτητον ἐπὶ μισθῶσει, ἐνοικιάζω. Παράγ. ἕκμισθωσις, -ωμα, -ωτής. Ἀντίθ. μισθῶ κ. -ώνω, μισθωσις, -ωμα, -ιον, -ωτής.

ἕκούσιος, -ία, -ον = ἐθελούσιος, μετὰ τὴν ἰδικὴν του θέλησιν, θεληματικός. Ἐπίρ. -ίως. Ἀντίθ. ἀκούσιος, -ίως, ἀναγκαστικός, -ῶς. Φρασ. ἕκων ἄκων = θέλοντας καὶ μὴ.

ἕκ-τασις = τέντωμα, εὐρύτης, ξάνοιγμα, διάρκεια. Ρημ. ἕκτείνω (μτφ. παθ. παρακ. ἕκτεταμένος) Φράσ. ἐν ἕκτάσει = μετὰ πολλὰ λόγια.

ἕλαττώνω κ. ἕλαττῶ (-ῶω) ἡλάττωνον -ωσα = κάμνω τι μικρότερον ἢ ὀλιγώτερον, μικρύνω, ὀλιγοστεύω. Παράγ. ἕλάττωσις. Ἀντίθ. αὐξάνω.

ἕλάττωμα, -ατος = σωματικὴ ἀτέλεια, κακὴ ἰδιότης ἢ συνήθεια (ψε-

γάδι, κουσούρι). Συνών. μειονέκτημα. Ἀντίθ. πλεονέκτημα, προτέρημα. Παράγ. ἐλάττωσις, ἐλαττωματίας, -ικός. Ἴδὲ λ. μειονεκτικός.

ἔλικας κ. **ἔλιξ** = στριφογύρισμα, ψαλίδα κλήματος ἢ ἄλλων ἀναρριχητικῶν φυτῶν, βίδα, μηχανή πλοίου, ἀεροπλάνου κ.ἄ.

ἔλιξις = τύλιγμα.

ἐλίσσω (**εἰλισσον**, **εἴλιξα**) = περιστρέφω, περιτυλίσσω. Μέσ. -ομαι. Στρατ. κινῶμαι μὲ ἐλιγμούς. Παράγ. ἐλιξις, ἐλιγμός. Συνθ. ἐλικοειδής, -ῶς.

ἔλκος, -ους = πληγή, τραῦμα. Ἐπίθ. ἐλκώδης. Ρημ. ἐλκῶ, -οῦμαι.

ἐλκυστικός = ἰκανός νὰ ἔλκη, νὰ τραβᾷ, θελκτικός. Συνών. ἐλκτικός.

ἐλκῶω κ. **ἔλκω** = σύρω τι, τραβῶ, προσελκῶ, μτφ. γοητεύω. Παράγ. ἐλξις, ἐλκυσις, ἐλκυστήρ, ἐλκτικός, ἐλκυστικότης.

ἐμβολον = κάθε τι τὸ μυτερόν ποῦ ἐνσφηνώνεται κάπου, σφήνα, πάσσαλος. Ρημ. ἐμβολίζω. Συνών. ἐμβόλιον.

ἐμβριθής, -ές = βαρῦς, σοβαρός, πολυμαθής. Οὐσ. ἐμβρίθεια.

ἐμπηγνύω κ. **ἐμπήγνυμι** ἄορ. ἐνέπηξα = (ἐ) μπήγω, χώνω μέσα, καρφώνω. Οὐσ. ἐμπηξις, ἐμπηγμα.

ἐμπίμπλημι (ἄορ. **ἐνέπλησα**, παθ. **ἐνεπλήσθην**) = γεμίζω τι ἐντελῶς, χορταίνω. Οὐσ. **ἐμπλησις** = γέμισμα. Ἴδὲ λ. ἀπληστία.

ἐμπιστεύομαι = ἔχω πίστιν εἰς κάποιον ἢ ἀνακοινῶ κάτι ἐμπιστευτικῶς. Παράγ. ἐμπιστος, ἐμπιστοσύνη, ἐμπιστευτικός.

ἐμπνέω, (**ἐνέπνεον**, -ευσά) = ἐμφυσῶ, ἐμβάλλω ἰδέαν. Μετχ. παθ. παρακ. **ἐμπνευσμένος** = φωτισμένος ἀπὸ κάποιαν ἐμπνευσίν. Συνθ. ἀποπνέω, ἐκπνέω, ἀναπνέω. Παράγ. ἐμπνευσις, ἐμπνευστής, ἐμπνοή, ἐμπνοῦς (ἀντίθ. ἄπνοῦς).

ἐναργής, -ές = ὀλοκάθαρος, λαμπρός, ζωηρός. Οὐσ. ἐνάργεια. Ἐπίρ. -ῶς. Συνών. σάφης, εὐκρινής.

ἐνάρετος, -ον = ὁ ζῶν μὲ ἀρετὴν, ἠθικός, τίμιος. Ἐπίρ. -έτως.

ἐν-αρμονίζω κ. **ἐναρμόζω** = ταιριάζω, κάμνω τι ἀρμονικόν (σύμφωνον πρὸς ἄλλο). Οὐσ. ἐναρμόνισις. Ἐπίθ. ἐναρμόνιος.

ἐν-ατενίζω = προσηλώνω κάπου τὰ μάτια, παρατηρῶ κάτι ἀτενῶς. Παράγ. ἐνατένισις. Ἴδὲ λ. ἀτενίζω.

ἐναυσμα, -ατος = προσάναμμα, μτφ. τὸ διεγερτικόν πρὸς τι. Ρημ. ἐναύω = ἀνάπτω φωτιά, μτφ. ἐξάπτω.

ἐνδεής, -ές = ὁ μὴ ἔχων τι, ἐλλιπής, πτωχός. Ἐπίρ., -ῶς. Οὐσ. ἐνδεια = στέρησις, πτώχεια.

έν-δη

έν-δημῶ = μένω εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἀντίθ. ἀποδημῶ. Παράγ. έν-δημία, ένδημος, ένδημικός. Συνών. έπιδημία (νόσου).

έν-δίδω = ύποχωρῶ. Συνών. ύποκύπτω, κάμπτομαι, συμβιβάζομαι. Παράγ. ένδοτικός, -ικότης.

ένδότερος, -α, -ον = έσώτερον, πιό μέσα, συγκρ. τοῦ ένδον.

ένδοτάτω κ. ένδότατα (έπίρ.) = εἰς τὸ έσώτατον μέρος, πολὺ πιό μέσα.

ένδοιασμός = δισταγμός, άμφιβολία. Ρημ. ένδοιάζω, Ἐπίθ. ένδοιαστικός.

ένέδρα = παραφύλαξις, καρτέρι, μτφ. δόλος. Ρημ. ένεδρεύω. Παράγ. ένεδρευτής, -ικός.

ένεκα, ένεκεν, (καταχρηστική πρόθ.) = έξ αιτίας.

έν-επίγραφος = ό φέρων έπιγραφήν. Ἀντίθ. άνεπίγραφος.

ένέχυρον = κινητὸν πρᾶγμα πού παραδίδεται δι' ασφάλισιν δανείου. Σύνθ. λ. ένεχυροδανειστήριον. Ἴδὲ λ. άμανάτι.

έν-σαρκουῖμαι (-όομαι) = λαμβάνω σάρκα, ένεργ. ένσαρκῶ κ. -ώνω, μτφ. δίδω σέ κάτι ώσάν ὕλικήν ὑπόστασιν. Οὐσ. ένσάρκωσις.

ένταλμα = έντολή, διαταγή Ἀρχῆς τινος πρὸς έκτέλεσιν συλλήψεως άτόμου τινός. Ρημ. έντέλλομαι = παραγγέλλω, διατάσσω.

ένταῦθα (έπίρ. τοπ.) = έδῶ, πρὸς τὰ έδῶ.

έντάφιος, -ον = ό τῆς ταφῆς ἢ εἰς τὴν ταφήν χρησιμοποιοούμενος, ώς οὐσ. οὐδ. = τὸ σάβανον, πληθ. τὰ έντάφια = τὰ ένταφιαζόμενα μαζί με τὸν νεκρὸν εἶδη.

έντεῦθεν (έπίρ.) = άπ' έδῶ ἢ ώς χρον. άπό τότε.

έντομο-κτόνος, -ον = ό χρήσιμος διὰ τὴν καταστροφὴν βλαβερῶν έντόμων, ώς οὐσ. οὐδ. τὸ -κτόνον = φάρμακον καταστρέφον έντομα.

έν-τονος, -ον = τεντωμένος, έχων έντασιν, έπί προσ. δυνατός, βίαιος, ζωηρός, μτφ. άστηρός. Ἐπίρ. -όνως. Ρημ. έντείνω = αύξάνω, τεντώνω.

έν-ώτιον = κόσμημα ὠτων (αὐτιῶν), σκουλαρίκι.

έξ-αγνίζω = κάμνω τινά άγνόν, καθαρίζω τινά (άπό ήθικόν ρύπον) μετοχ. παθ. παρακ. έξηγνισμένος. Οὐσ. έξάγνισις κ. έξαγνισμός.

έξ-αιρῶ (-έω) έξήρουν, έξήρεσα καί έξείλον β' άόρ. = βγάζω, άποδιώκω, διαλέγω, άπαλλάσσω, μεσ. -οῦμαι. Παράγ. έξαίρεισις, -ιμος, -τέος, -ετος, -ικός.

έξ-αίρω = άνυψώνω, μεγαλοποιῶ, επαινῶ. Οὐσ. έξαρσις, μετοχ. παθ. παρακ. έξηρμένος.

- έξ-αίσιος, -ία, -ον = λαμπρός, έκτακτος, θαυμάσιος. 'Ιδέ λ. αίσιος
- έξ- ακοντίζω = ρίπτω μέ όρμήν, έκτινάσσω. Συνών. έκσφενδονίζω. Ούσ. -ισις. 'Ιδέ λ. άκόντιον.
- έξαλλος = ό έντελώς διάφορος, παράδοξος, έκτός έαυτοϋ. 'Επίρ. -άλλως. Ρημ. έξαλλάσσω. 'Ιδέ λ. έξωφρενικός.
- έξ-ανδραποδίζω = ύποδουλώνω, ύποτάσσω. Ούσ. -ισις, -ισμός. 'Ιδέ λ. άνδράποδον, αίχμάλωτος.
- έξ-αρκῶ (-έω) = έχω εις άρκετήν ποσότητα, φτάνω, άντέχω. 'Ιδέ λ. έπαρκῶ.
- έξάρτιον κ. ξάρτι (εις τά πλοία) = άρμενα, τά σχοιινά τής έξαρτίας.
- έξαρχος = τίτλος κληρικοϋ άντιπροσώπου Πατριαρχείου εις έκκλησιαστικήν περιφέρεια, άρχων. Ούσ. έξαρχία.
- έξαψις = ξάναμμα, διεέγερσις, θυμός. Ρημ. έξάπτω, -ομαι = άνάβω, έξερεθίζω, όργίζομαι, μη. παθ. παρακ. έξημμένος = έξωργισμένος.
- έξ-ευγενίζω (έξηυγένισα, -ίσθην) = κάμνω τινά εύγενή, καλλιτερεύω ζωικόν ή φυτικόν είδος, έξημερώνω, μορφώνω. Ούσ. έξευγένισις, -ισμός.
- έξ-ευμενίζω = καταπραϋνω ώργισμένον, κάμνω τινά εύμενη. Παράγ. έξευμένισις, -ισμός, -ιστικός. 'Ιδέ λ. κατευνάζω. Συνών. έξιλιώνω.
- έξις, -εως = συνήθεια, μόνιμος διάθεσις. Συνών. ροπή.
- έξ-ισλαμίζω = κάμνω τινά όπαδόν τοϋ 'Ισλάμ (τοϋ Μωάμεθ), τουρκεύω. Ούσ. έξισλάμισις, -ισμός. Συνών. Μωαμεθανισμός.
- έξ-ολοθρεύω, άόρ. έξωλόθρευσα, = καταστρέφω έντελώς, έξαφανίζω. Συνών. έξοντώνω. Παράγ. έξολόθρευσις, -ευτής, -ικός, -ευμα, -ευμός. 'Ιδέ λ. όλεθρος.
- έξοντώνω = 'Ιδέ λ. έξολοθρεύω. Ούσ. έξόντωσις. 'Επίθ. έξοντωτικός (πόλεμος).
- έξορίζω (έξώρίζον, -ώρισα) = άπομακρύνω τινά έξω τών όρίων τής πατρίδος του, έκτοπίζω, έκδιώκω. Συνών. έξοστρακίζω. Παράγ. έξορία, έξόριστος. 'Ιδέ λ. ύπερορία.
- έξ-ορχίζω = παρακαλῶ τινά εις τό όνομα ίεροϋ προσώπου, έκδιώκω τά πονηρά πνεύματα διά μαγείας. Ούσ. έξορκισμός, -ιστής.
- έξ-ορύσσω κ. -ύττω = βγάζω έξω, ξεσκάφτω, ξεχώνω. Ούσ. έξόρυξις. 'Ιδέ λ. άνορύσσω.
- έξωθεν (έπίρ. τοπ.) = άπ' έξω πρὸς τά μέσα, άπό τήν έξωτερικήν όψιν.

ἔξω

Ἐντίθ. ἔσωθεν.

ἔξω-κλήσιον κ. -κλήσι = μικρά ἐκκλησία κειμένη ἔξω τῆς πόλεως ἢ χωρίου, ναῖσκος.

ἔξώλης, -ες, (ἐπίθ.)=ἐντελῶς κατεστραμμένος, μτφ. διεφθαρμένος, ἐξώλης καὶ προώλης = χεῖριστος.

ἔξωμότης = ἀρνησίθρησκος, ἀποστάτης. Ρημ. ἔξομνύω (ἐξώμωσα) = ἀλλάζω τὴν πίστιν μου.

ἔξωτικός, -ή, -ὸν κ. ξωτικός = ὁ ἔξω τῆς οἰκίας ἢ πόλεως, ὁ ξένος, ἀσυνήθης, παράξενος, ἀλλόκοτος, οὐδ. οὐσ. τὸ (ἐ) ξωτικό = δαιμόνιο, καλλικάντζαρος. ἐξωτικιά = νεράιδα.

ἔξω-φρενικός, -ή, -ὸν = ὁ ἔξωφρενῶν, τελείως παράλογος. Οὐσ. -ικότης. Ἴδὲ συνών. ἔξαλλος.

ἔπαλξις = ἀμυντικὸν κατασκευάσμα φρουρίου, προμαχῶν φρουρίου, μτφ. ὑπεράσπισις.

ἐπανάστασις = ὁμαδικὴ λαϊκὴ ἐξέγερσις κατὰ τῆς Ἐξουσίας, ἢ ἀπόπειρα βιαίας μεταβολῆς τοῦ καθεστώτος χώρας τινός, μτφ. ἀπότομος μεταβολή. Ρημ. ἐπαναστατῶ. Παράγ. ἐπαναστάτης, -ικός.

ἐπ-ἄξιος, -ία, -ον = ἄξιος. Συνών. ἀντάξιος, ἰσάξιος, ἐφάμιλλος, ὁ πρέπων. Ἐπίρ. -ίως.

ἐπαυλις, -εως = ἀγροικία, ὠραία ἐξοχικὴ οἰκία, βίλλα.

ἐπ-αύριον χρον. ἐπίρ. = ἡ ἐπομένη ἡμέρα, αὐριον.

ἐπαφή = ψαῦσις, ἄγγισμα, μτφ. συνάντησις μετὰ τινος, ἐπικοινωνία. Ρημ. ἐφάπτομαι, Ἴδὲ λ. ἄπτομαι.

ἐπειγόντως (ἐπίρ.) = πολὺ βιαστικά. Ρημ. ἐπείγω κ. μεσ. -ομαι = σπεύδω, βιάζομαι. Οὐδ. μετοχ. ἐπείγον = χαρακτηρισμὸς ταχυδρομικοῦ ἀντικειμένου ἢ τηλεγραφήματος ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ φθάσῃ γρήγορα εἰς τὸν προορισμὸν του. Σύνθ. κατεπεῖγον, ὑπερεπεῖγον. Ἴδὲ λ. κατεπεῖγω.

ἐπεισόδιον = τυχαῖον γεγονός, συμβάν, περιστατικόν, φιλονικία. Ἐπίρ. -ιακῶς

ἐπέλασις = ὄρμητικὴ ἐπίθεσις (ἵππικοῦ). Ρημ. ἐπελεύνω. Ἴδὲ λ. προέλασις.

ἐπ-εμ-βαίνω (ἀόρ. ἐπενέβην) = μπαίνω στὴ μέση, μεσολαβῶ, ἀναμιγνύομαι. Συνών. παρεμβαίνω. Παράγ. ἐπέμβασις.

ἐπ-ένδυσις = ἐπικάλυψις ἀντικειμένου πρὸς προφύλαξιν, διάθεσις χρηματικῶν κεφαλαίων εἰς ἐπιχειρήσεις. Ρημ. ἐπενδύω = ἐπικαλύπτω. Παράγ. ἐπενδύτης = ἐπανωφόριον, ἐπένδυμα = περικάλυμμα.

ἐπέτειος, -ον = ὁ γινόμενος κατ' ἔτος, ὡς οὖσ. θηλ. ἢ ἐπέτειος = χρονολογία κατὰ τὴν ὁποίαν συμπληροῦνται χρόνος τις ἀφ' οὗτου ἔγινε σπουδαῖόν τι γεγονός.

ἐπ-ευφήμησις κ. -ία, -ισμός = ζητωκραυγή, ἐκδήλωσις εὐαρεσκείας, ἐπίδοκιμασία μὲ κραυγᾶς. Ρημ. ἐπευφημῶ. Ἰδὲ λ. διαδηλωτής, διαφημίζω.

ἐπι-βουλεύω κ. -ομαι = σχεδιάζω τι κακὸν ἐναντίον ἄλλου, χρησιμοποιοῦν δόλια μέσα. Συνών. δολιεύομαι, μηχανορραφῶ. Παράγ. ἐπίβουλος, ἐπιβουλή.

ἐπιδόρπιος, ὡς ἐπίθ. = ὁ μετὰ τὸ δεῖπνον γινόμενος ἢ προσφερόμενος. ὡς οὖσ. πληθ. τὰ ἐπιδόρπια = τὰ προσφερόμενα μετὰ τὸ κύριον φαγητὸν (φρούτα, γλυκά, ποτά).

ἐπι-δρομεὺς = ἐνεργῶν ἐπιδρομῆν, ὁ εἰσβάλλων εἰς ξένην χώραν διὰ νὰ τὴν κατακτήσῃ. Συνών. εἰσβολεὺς.

ἐπιδρομῆ = αἰφνιδια ἐχθρική εἰσβολή, ἔφοδος, μτφ. ἐπιδρομή ἀκρίδων, ἀρουραίων κλπ.

ἐπι-καλῶ (-έω) κ. μεσ. -οὔμαι = καλῶ τὸν Θεὸν πρὸς βοήθειαν ἢ προστασίαν, ἱκετεύω, προσκαλῶ τινὰ νὰ προσέλθῃ εἰς μαρτυρίαν. Οὖσ. ἐπικλήσις. Ἰδὲ λ. καλῶ.

ἐπι-κήδειος = λόγος ἐκφωνούμενος εἰς κηδεῖαν, νεκρώσιμος. Ρημ. κηδεύω. Οὖσ. κηδεῖα.

ἐπι-κλινής, -ἐς = ὁ ἔχων κλίσιν πρὸς τὰ κάτω, γυρτός, κατηφορικός. Ρημ. ἐπικλίνω, οὖσ. ἐπικλίσις.

ἐπικουρία = βοήθεια. Ἐπίθ. ἐπικουρος = βοηθός, ὑπερασπιστής. Ρημ. ἐπικουρῶ (-έω). Συνών. συνδρομή, ἀρωγή, ἐνίσχυσις.

ἐπί-λεκτος, -ον = διαλεκτός, ἐκλεκτός. Ρημ. ἐπιλέγω, συνών. ἐκλέγω.

ἐπι-λογῆ = ἐκλογή, ξεδιάλεγμα. Συνών. διαλογή, ἐκλογή.

ἐπίνειον = λιμὴν ἢ ὄρμος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξυπηρετεῖται μεσόγειος πόλις ἢ ἐνδοχώρα, σκάλα.

ἐπί-ορκος = παραβάτης ὄρκου. Οὖσ. ἐπιорκία. Ρημ. ἐπιорκῶ. Συνών. ψεύδορκος = ὁ ψευδῶς ὀρκιζόμενος.

ἐπί-πνοος = πολὺ κουρασμένος, γεμᾶτος ἀπὸ δυσκολίας ἢ ταλαιπωρίας. Συνών. κοπιώδης.

ἐπι-ρρέπω = γέρνω πρὸς τι, κλίνω πρὸς τι. Παράγ. ἐπιρρεπής, -έπεια. Ἰδὲ συνών. λ. ρέπω.

ἐπί-σκοπος = ἐπιτηρητής, ἐπόπτης, ἀρχιερεὺς. Ρημ. ἐπισκοπῶ. Παράγ.

ἐπι-

ἐπισκόπησις, ἐπισκοπεία, ἐπισκοπεῖον, ἐπισκοπικός. Σύνθ. ἀρχιεπίσκοπος, ἀρχιεπισκοπή ('Αθηνῶν). Ἰδέ λ. Ἱεράρχης.

ἐπι-στρατεύω = συναθροίζω πλῆθος ἐναντίον τινός, προσκαλῶ στρατευσίμους ὑπὸ τὰ ὄπλα, στρατολογῶ. Παράγ. ἐπιστράτευσις, ἐπιστρατεία, -ατος.

ἐπι-σφραγίζω = ἐπιθέτω σφραγίδα, ἐπιβεβαιώνω, ἐπικυρώνω, μτφ. ὀλοκληρώνω τι μὲ τελευταίαν πράξιν. Οὐσ. -ισις, -ισμα.

ἐπι-τίμησις = ἐπίπληξις, τιμωρία. Ρημ. ἐπιτιμῶ. Παράγ. ἐπιτίμιον.

ἐπί-τοκος (ἐπί γυναικῶν) = ἐτοιμόγεννη, μτφ. καρποφόρος. Οὐσ. οὐδ. τὸ ἐπιτόκιον (εἰς ἀριθμητικήν).

ἐπι-τύμβιος, -ία, -ον = ἐπιτάφιος, ὡς οὐσ. ἐπιτύμβιον = ἐπιγραφή ἐπὶ τάφου. Ἰδέ λ. τύμβος.

ἐπι-φανής = φανερός, διάσημος, ἔνδοξος. Συνών. περιφανής.

ἔπομαι (παρατ. εἰπόμην) = ἀκολουθῶ τινα προβαδίζοντα, ἔρχομαι κατοπίν. Εἰς γ' πρόσωπ, ἐνικ:

ἔπεται = συνάγεται ὡς συμπέρασμα, οὐσ. ἡ ἐπομένη = ἡ αὐριανὴ ἡμέρα, τὰ ἐπόμενα = τὰ παρακάτω, τὰ ἀποτελέσματα, ἐπιρ. ἐπομένως = μετὰ ταῦτα, κατὰ συμπερασμόν. Φρασ. ἔπεται συνέχεια = ἀκολουθεῖ. Ἰδέ λ. ἀκολουθῶ.

ἐπι-ονομάζω = δίδω νέον ὄνομα (παρανόμι) ἢ χαρακτηρισμόν. Συνών. προσονομάζω. Παραγ. ἐπονομασία, ἐπωνυμία, ἐπώνυμον. Ἰδέ λ. παρωνύμιον.

ἐποπτεύω = παρακολουθῶ καὶ ἐπιτηρῶ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου, ἐπιβλέπω εἶμαι ἐπόπτης. Παραγ. ἐποπτεία, -ικός, -ευσις. Συνών. ἐπισκοπῶ. Ἰδέ λ. ἐπίσκοπος.

ἐπ-ουράνιος = ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὸν οὐρανόν, ὕψιστος, οὐράνιος. Ἀντίθ. ἐπίγειος.

ἐπωδός = ζσμα ψαλλόμενον μετὰ τὴν στροφήν, στροφή ἢ στίχος πού ἐπανέρχεται ἐπαναλαμβανόμενος, γύρισμα, μτφ. ὅ,τι λέγεται συχνάκις.

ἔρανος = ὅ,τι ἕκαστος προσφέρει (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ὑπὲρ κοινοῦ σκοποῦ. Ρημ. ἐρανίζομαι. Παραγ. ἐρανικός, -ιστής, -ισμα. Συνών. εἰσφορά, συνδρομή.

ἐρειπῶ (-ῶν) κ. -ῶνω = μεταβάλλω εἰς ἐρείπια, κρημνίζω, χαλῶ, μτχ. παρακ. ἐρειπώμενος. Σύνθ. κατερειπώνω. Παραγ. ἐρείπιον, ἐρείπωσις.

ἐρημίτης θ. ἐρημίτις = ὁ ζῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἀσκητής. Παραγ. ἐρημη-

τήριον. Ἴδὲ λ. ἀσκητής, ἀναχωρητής.

έρημῶ (-ὠω) κ. -ώνω (ἡρήμουν, ἡρήμωσα) = ρημάζω, μεταβάλλω εἰς ἔρημον, λεηλατῶ, καταστρέφω. Παραγ. ἔρημος, -ία, -ωσις. Ἴδὲ λ. ἐξολοθρεύω.

ερίζω = φιλονικῶ, μαλώνω, ἀνταγωνίζομαι. Παραγ. ἔρις, ἐριστής, -ικός. Συνθ. φίλερις. Συνων. λογομαχῶ. Ἴδὲ λ. φίλερις, συνερίζω, λογομαχία.

ἔριον = μαλλί προβάτου, τρίχωμα τοῦ δέρματος ζῴου, ἐριοῦχος = μάλ-
λινος. Συνθ. λ. ἐριοπώλης, -πωλεῖον, ἐριουργεῖον, -γία, -γός.

ἔριφος = κατσίκι, ὑποκ. ἐρίφιον.

ἔρμα, -ατος = ὑποστήριγμα, ἔρεισμα, μτφ. βάσις, εἰς ναυτ. σαβούρα. Ρημ. ἐρματίζω. Παραγ. ἐρμάτισις, -ισμός.

ἔρμαιον = εὖρημα, ἐγκαταλελειμμένον πρᾶγμα, τυχερό.

ἐρμιά = ἐρημία. Ἴδὲ λ. ἐρημῶ.

ἐσθής, -ῆτος = φόρεμα, ἔνδυμα, ρόμπα.

ἐσθίω (παρατ. ἤσθιον ἄορ. β' ἔφαγον) = τρώγω.

ἐστιῶ, -άω (εἰστίων, εἰστίασα) = φιλοξενῶ εἰς τὸ σπίτι μου, δίδω φι-
λικὸν γεῦμα. Παραγ. ἐστία = τζάκι, πατρικὴ οἰκία, ἐστίασις
(κ. συνεστίασις) ἐστιατόριον, -άτωρ.

ἔστω (γ' ἐν. προσ. τοῦ ρ. εἰμί) = ἄς εἶναι. Φράσις: ἔστω καὶ ἄν = καὶ
ἂν ἀκόμη.

ἔσχατος, -η, -ον = τελευταῖος, μτφ. ἐπὶ βαθμοῦ: ἀνώτατος ἢ κατώτα-
τος ἢ χείριστος. Οὐσ. τὰ ἔσχατα = τὰ τέλη τῆς ζωῆς, φράσις:
μέχρις ἔσχατων = μέχρι τέλους, ἐσχατιὰ = τὸ ἀκρότατον μέρος
τοῦ τόπου, ἐπίρ. ἐσχάτως = κατὰ τὸν τελευταῖον χρόνον.

ἐταιρεία κ. -ία = ὁμάς ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν συνενωθῆ εἰς σύλλογον
ἢ σωματεῖον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ὠρισμένων σκοπῶν, συνεταιρισμός,
συντροφία. Παραγ. ἐταῖρος, ἐταιρικός, σύνθ. συν-εταῖρος. Ἴδὲ λ.
συνεταιρίζομαι.

ἕτερος, -έρα -ον (ἀντων. ἄορ.) = εἰς ἐκ τῶν δύο, ἄλλος. Φράσις: ἀφ' ἐ-
τέρου = ἐξ ἄλλου, ἕτερον ἐκάτερον = ἄλλο τὸ ἓνα ἄλλο τὸ ἄλλο.

ἐτικέττα = ἐπιγραφή εἰς φιάλας, κιβώτια, κυτία κλπ. δηλωτικὴ τοῦ
περιεχομένου, τῆς τιμῆς κ. ἄ.

ἐτοιμό-ρροπος, -ον = ἐτοιμος νὰ κρημνισθῆ, νὰ διαλυθῆ. Ἴδὲ λ. ρέπω.

ἐτυμο-λογία = ἡ ἀναζήτησις καὶ ἀνεύρεσις τῆς ἀρχικῆς ρίζης καὶ ση-
μασίας ἐκάστης λέξεως. Ρημ. ἐτυμολογῶ. Παράγ. ἐτυμολογικός,

εὐ- α

-ικόν, μέρος Γραμματικῆς. ἔτυμος, -ον = ὁ πραγματικός, ὁμόηχος
λ. ἔτοιμος.

Εὐαγγελίστρια = Παναγία(τοῦ Εὐαγγελισμοῦ).

εὐ- ἀνδρος, -ον (ἐπὶ χώρας τινός) = πού ἔχει πολλοὺς γενναίους καὶ
καλοὺς ἀνδρας. Οὐσ. εὐανδρία. Ἰδὲ λ. λειψανδρία.

εὐ-γλωττος κ. **εὐγλωσσοσ** = ὁ ἔχων ἱκανότητα καὶ εὐχέρειαν νὰ ὁμιλῇ
καὶ νὰ γράφῃ ὠραία. Συνών. εὐφραδής. Ρημ. εὐγλωττῶ, οὐσ. εὐ-
γλωττία κ. -σσία.

εὐ-γνωμοσύνη = ἀναγνώρισις γενομένης καλῆς πράξεως, ἀνταπόδοσις
θερμῶν εὐχαριστιῶν. Ρημ. εὐγνωμονῶ. Παράγ. εὐγνώμων (-ονος).
Ἄντιθ. ἀγνωμοσύνη, ἀχαριστία.

εὐ-δαιμονία = εὐτυχία, ἀφθονία, καλοτυχία. Ρημ. εὐδαιμονῶ. Ἐπιθ.
εὐδαίμων, -ικός.

εὐδία = καλοκαιρία, ἡσυχία. Ἰδὲ λ. νηνεμία, μπανάτσα.

εὐ-ελπις, -ιδος = πλήρης καλῶν ἐλπίδων, ὁ μαθητῆς Στρατιωτικῆς
Σχολῆς Εὐελπίδων. Ρημ. εὐελπιστῶ. Συνών. φέρελπις.

εὐ-ζωνος κ. -ας = στρατιώτης τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ φέρων φουστα-
νέλλαν, φέσι καὶ τσαρούχι, τσολιάς. Ἐπιθ. -ικός, τό -ικόν.

εὐ-θυμία = ψυχικὴ φαιδρότης, καλὴ καρδιά, κέφι. Ρημ. εὐθυμῶ. Ἐπιθ.
εὐθυμος. Ἄντιθ. ἀθυμία, δυσθυμία. Ἰδὲ λ. ἄκεφος, ἀθυμία.

εὐθυ-τενής, -ἔς = ἴσιος, τεντωμένος (εἰς εὐθεϊαν). Ἐπίρ, -ῶς. Ἰδὲ λ.
ἀτενίζω.

εὐθύτης = εὐθυγραμμία, ἰσιάδα, μτφ. εἰλικρίνεια, τιμιότης. Συνών. εὐ-
θυκρισία, εὐθυδικία. Ἐπιθ. εὐθύς, -εῖα, -ύ. Ἐπίρ. -έως κ. εὐθύς
= ἀμέσως. Σύνθ. παρευθύς.

εὐκλεια = καλὴ φήμη, δόξα. Συνών. κλέος. Ἐπιθ. εὐκλής, -ἔς.

εὐ-μετάβολος, -ον = αὐτὸς πού εὐκολα μεταβάλλεται, ἢ ἀλλάσσει γνώ-
μην. Συνών. εὐμετάβλητος, εὐστροφος. Ἄντιθ. ἀμετάβολος, ἀμε-
τάβλητος.

εὐ-ποιία = εὐεργεσία, καλὴ πράξις. Ρημ. εὐποιῶ. Ἰδὲ λ. ἀγαθοεργία.

εὐ-πρεπίζω = τακτοποιῶ, συγυρίζω, καλλωπίζω. Συνών. ἐξωραίζω.
Παράγ. εὐπρέπεια, -ής, -ισμός. Ἄντιθ. ἀπρεπής, -εῖα. Ἰδὲ λ. κοσμῶ.

εὐ-πρόσ-δεκτος, -ον = καλὸδεκτος, παραδεκτός. Ἄντιθ. ἀπρόσδεκτος.

εὐ-προσ-ήγορος, -ον = καταδεκτικός, γλυκαμίλητος. Οὐσ. εὐπροσηγορία.
Ἄντιθ. ἀπροσήγορος, -ία.

εὐ-ρωστος, -ον = σωματικῶς ὑγίης καὶ ἰσχυρός, ρωμαλέος. Οὐσ. εὐρω-
στία. Ἐπίθ. ἄρωστος.

εὐ-σταλής, -ές = εὐσωμος, καλοδεμένος, κομψός. Συνών. εὐπρεπής.

εὐ-στοχία = ἐπιτυχία εἰς στόχον, (εἰς τὸ σημάδι), ἐπιδεξιότης, εὐφυΐα.
Ρημ. εὐστοχῶ, ἐπίθ. εὐστοχος, Ἐπίρ. -όχως. Ἐπίθ. ἄστοχος,
-ία, -όχως.

εὐχερής, -ές = εὐκολος, ἐπιδέξιος, ἱκανός. Οὐσ. εὐχέρεια. Ἐπίθ. δυσ-
χερής, -εἶα.

εὐωχία = πλούσιον φαγοπότι, ξεφάντωμα. Ρημ. εὐωχῶ (-έω) κ. -έομαι
(-οὔμαι). Ἰδέ λ. πανδαισία, συμπόσιον, χαροκόπι.

ἐφάμιλλος, -ον = τῆς ἰδίας ἀξίας, ὅμοιος. Ἰδέ λ. ἐπάξιος.

ἐφάπαξ (ἐπίρ.) = μόνον διὰ μίαν φοράν, μιὰ καὶ καλή. Ἰδέ λ. ἅπαξ.

ἐφεδρος, -ον = ὁ διαθέσιμος πρὸς διαδοχὴν ἢ ἀντικατάστασιν ἄλλου.
Οὐσ. ὁ ἐφεδρος = ὁ στρατιώτης ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἐφεδρείαν. Ρημ.
ἐφεδρεύω. Ἐπίθ. ἐφεδρικός. Ἰδέ λ. θητεία.

ἐφηβος = νεανίας μεταξὺ παιδικῆς καὶ ἀνδρικῆς ἡλικίας. Ἰδέ λ. ἡβη-
μεῖραξ. Παράγ. ἐφηβεία, ἐφηβικός, ἐφηβική (ἡλικία).

ἐφοδιο-πομπή = μεταφορὰ τροφίμων ἢ πολεμοφοδίων ἐν καιρῷ πολέ-
μου μὲ συνοδείαν πρὸς ἐξασφάλισιν ἀπὸ ἐχθρικῆν ἐπίθεσιν.

ἐφοδος = ταχεῖα ἐπίθεσις, ἐφόρησις.

ἐφοπλιστής = ὁ ἐξοπλίζων πλοῖον μὲ ἰδικὰ του ἐξοδα πρὸς τὸν σκο-
πὸν κέρδους, ὁ ἰδιοκτῆτης πλοίων. Ρημ. ἐφοπλίζω.

ἐχινό-πους, -οδος = εἶδος ἀκανθώδους φυτοῦ, ἀχινοπόδα, ἀφάνα.

ἐχῖνος = ἀκανθόχοιρος, ἀχινὸς (ζῶον θαλάσσιον), ὁ τρίτος στόμαχος
τῶν μηρυκαστικῶν ζῴων. Ἐπίθ. ἐχινώδης.

ἐωθινός, -ή, -ον = πρωινός, οὐσ. τὸ ἐωθινὸν = ὁ πρωινὸς χαιρετισμὸς,
ἐκκλ. τροπάριον τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὄρθρου, στρατ. ἐγερτήριον
σάλπισμα.

ἔως = ἡ πρωία, ἡ ἀνατολή, ἡ θεὰ τῆς αὐγῆς. Σύνθ. ἔωσφόρος = ὁ φέρων
τὴν αὐγὴν, τὸ ἄστρον Αὐγερινός (Ἄφροδίτη). Ἰδέ λ. ἠώς, ὄρθρος.

ἔως κ. ὡς, (ἐπίρ. ἐπὶ τόπου, χρόνου καὶ ποσοῦ) = μέχρις ἐδῶ, ἔως οὗτου,
περίπου.

- ζαλίκι** = φόρτωμα. Ρημ. ζαλικώνω κ. ζαλώνω.
- ζεύγω** κ. **ζεύω** = θέτω υπό ζυγόν, μτφ. ξαναναγκάζω τινά να εργασθῆ.
Παράγ. ζεῦξις, ζεύξιμο, ζεῦγος, ζευγολάτης. Σύνθ. ρ. συζευγνύω.
- ζέφυρος** = ὁ δυτικὸς ἄνεμος, πονέντες.
- ζηλοτυπία** = ζήλεια, φθόνος. Ρημ. ζηλοτυπῶ. Ἐπίθ, -πος. Συνών. ζηλοφθονία.
- ζηλωτής** = ὁ ἀφωσιωμένος μετὰ πολὺν ζῆλον εἰς τι (εἰς τὴν Θρησκείαν), θαυμαστής. Ρημ. ζηλῶ. Ἐπίθ. ζηλωτὸς (ζηλευτὸς).
- ζιζάνιον** = ἀγριόχορτον ποὺ ἀναπτύσσεται μετὰ τῶν σπαρατῶν, μτφ. ἐπὶ προσ. φιλόνομος, ταραξίας. Ρημ. ζιζανεύω.
- ζοφερός, -ά, ὄν** = πολὺ σκοτεινός, μτφ. μελαγχολικός, ἀπαισιόδοξος. Συνών. ζοφώδης. Ρημ. ζοφῶ. Οὐσ. ζόφος = πυκνὸ σκοτάδι. Ἄντιθ. φωτεινός.
- ζωο-γόνος, -ον** = δημιουργὸς ζωῆς, γόνιμος, μτφ. ὁ ἐμψυχώνων. Ρημ. ζωογονῶ. Οὐσ. -όνησις. Συνών. ζωοποιῶ, -ποιία, ζωοποιός, ζωοδότης.
- ζωώδης, -ες** = ὅμοιος πρὸς ζῶον, κτηνώδης, μτφ. βλακώδης, ἀπάνθρωπος.

- ἦβη** = ἡ πρώτη νεότης (16 – 18 ἐτῶν), ἡ δύναμις καὶ ζωηρότης τῆς νεότητος, ἡ νεολαία. Ρημ. ἦβῶ. Ἰδέ λ. ἐφηβος.
- ἡγεμονία** = ἀνωτάτη ἀρχὴ ἡγεμόνος, ἐξουσία, χώρα διοικουμένη ὑπὸ ἡγεμόνος. Ρημ. ἡγεμονεύω. Παράγ. ἡγεμών, -ικός.
- ἡγοῦμαι** (-έομαι) = προπορεύομαι, ὀδηγῶ, εἶμαι ἀρχηγός. Παράγ. ἡγέτης, ἡγεσία.
- ἡγούμενος, -ένη** κ. **-ένισσα** = προϊστάμενος μοναστηρίου. Παράγ.

ἡγουμενεῖον, ἡγουμενικός. Συνθ. ἡγουμενοσυμβούλιον.
ἦδη (ἐπίρ.) = τώρα πλέον.

ἦδύς, -εῖα, -ύ = γλυκός, εὐχάριστος, ἀπολαυστικός. Παραθ. ἠδίων, ἠδιστος. Ἐπίρ. ἠδέως. Ρημ. ἠδομαι, ἠδύνω. Παράγ. ἠδύτης, ἠδονή. Συνθ. ἠδύποτον, ἠδύσομος.

ἠλιο-καής, -ές = ἠλιοκαμένος, μαυρισμένος ἀπὸ τὸν ἥλιον.

ἦλος = καρφί, μτφ. κάλος, ρόζος. Ἴδὲ λ. καθηλῶ, προσηλῶ.

ἦμι = τὸ ἀ' συνθετικὸν πολλῶν συνθέτων λέξεων ποὺ φανεροῦν τὸ ἦμισυ ἢ ἑλλιπὲς τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τοῦ β' συνθετικοῦ, π. χ. ἦμι-ανοίγω, ἦμι-βάρβαρος, ἦμι-γυμνος, ἦμι-θανής, ἦμι-κύκλιος, -κύκλιον κλπ.

ἦμι-σέληνος = μισοφέγγαρο, ἡ τουρκικὴ σημαία καὶ τὸ τουρκικὸν κράτος. Ἐρυθρὰ Ἡμισέληνος = τουρκικὴ νοσοκομειακὴ ὀργάνωσις ὡσὰν τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν.

ἠρῶον = μνημεῖον πρὸς τιμὴν ἀνδρῶν πεσόντων εἰς πολέμους.

ἦττα = πολεμικὴ ἀποτυχία, καταστροφή. Ἀντίθ. νίκη.

ἠτῶμαι (-άομαι) = νικῶμαι εἰς ἀγῶνα, ὑποχωρῶ. μτχ. παθ. παρακ. ἠττημένος = νικημένος. Ἀντίθ. νικῶ. Ἴδὲ λ. ἀήττητος.

ἦττων (-ονος) -ον κ. **ἦσσων**, (συγκρ. βαθμ. τῶν ἐπιθ. μικρὸς κ. ὀλίγος) = μικρότερος, ὀλιγώτερος, ὡς ἐπίρ. ἦττον = ὀλιγώτερον. Φράσεις: οὐχ ἦττον = ἐπίσης, ἐξ ἴσου, οὐχ ἦττον ὅμως = ἐν τούτοις, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον = περίπου, λίγο - πολύ.

ἠχώ = ἀντίλαλος, ἀντήχησις. Ρημ. ἠχῶ = βροντάω, κάμνω ἦχον.

ἠώς κ. ἕως = τὸ γλυκοχάραμα, ἡ ἀνατολή. Ἴδὲ λ. ἕως, ἕωθινός.

θαλαμηγός = πολυτελὲς καὶ ἄνετον πλοῖον (ιδιωτικῆς χρήσεως).

θαλαμηπόλος = καμαριέρης, ὁ ἔχων ὑπηρεσίαν εἰς θάλαμον ξενοδοχείου, πλοίου κ. ἄ.

θάλαμος = δωμάτιον, κοιτῶν, ὑποκ. θαλαμίσκος. Ἴδὲ λ. κάμαρα, καμαριέρης.

θαλα

θαλασσοπόρος = ό διαπλέων τήν θάλασσαν. Συνών. ποντοπόρος. Ρημ. θαλασσοπορώ καί συνών. θαλασσοπλοώ. Παράγ. θαλασσοπορία, θαλασσοπλοία κλπ. 'Ιδέ λ. ιστιοπλοία.

θαλερός, -ά, -ον = ό θάλλων, άνθηρός, ζωηρός, άκμαϊος. Ρημ. θάλλω. Ούσ. θαλερότης. 'Ιδέ λ. άειθαλής.

θάλπω = ζεσταίνω, παρηγορώ, έγκαρδιώνω. Παράγ. θάλπος, θαλπερός. 'Ιδέ σύνθ. λ. περιθάλπω.

θαλπωρή = έλαφρά κ. εύχάριστος ζέστη, μτφ, περιποίησης.

θαμών = ό συχνάζων εις τι κατάστημα, τακτικός πελάτης.

θεατής = ό παρατηρών τι, ό παρακολουθών θεατρικήν παράστασιν ή άγώνα. Ρημ. θεῶμαι (-άομαι) Παράγ. θέα, θέαμα, θεατός, θεαματικός. Σύνθ. φιλοθεάμων.

θέλγητρον = εκείνο μέ τὸ ὅποῖον θέλγει τις, μέσον προσελκύσεως, χάρις. Συνών. γοητεία. 'Ιδέ λ. δέλεαρ.

θέλγω = κάμνω τινά νά εύχαριστηθῆ υπερβολικά, γοητεύω, μαγεύω. Παράγ. θελκτικός, θέλγητρον.

θεράπων (θηλ., -αινα κ. -αινίς) = ό θεραπεύων ή περιποιούμενος τινά, μτφ. σύντροφος, ύπηρέτης, ό άσχολούμενος μέ ζήλον εις τι, *θεράπων ιατρός* = ό Ιατρός ό νοσηλεύων άσθενῆ. Ρημ. θεραπεύω. Παράγ. θεραπευτής, -ήριον, -ικός.

θέρετρον = κατάλληλος τόπος διαμονῆς κατά τούς θερινούς μήνας. (έκ τῆς λ. θέρος). 'Αντίθ. χειμαδιό.

θεωρώ κ. **θωρώ** = παρατηρώ, έπιβλέπω, έπιθεωρώ, μτφ. σκέπτομαι, νομίζω, έπί ύπαλλήλων: έλέγχω ή έγκρίνω. Παράγ. θεώρησις, θεωρία, θεωρεϊον. Σύνθ. έπιθεώρησις, -ητής.

θηκάριον, θηκάρι κ. **φηκάρι** (ύποκ. λέξεως θήκη) = κολεός ξίφους ή μαχαίρας.

θήρα = κυνήγιον, θήραμα. Ρημ. θηρεύω. Παράγ. θηρευτής, -ευτός, -ικός, θήρεσις, *θηρευτικός κύων* = κυνηγετικός σκύλος. 'Ιδέ λ. άγρεύω. Όμόηχ. λ. θύρα.

θησαυρός = άποθήκη, δοχείον πολυτίμων πραγμάτων, μεγάλα πλούτη, ταμείον, μτφ. έπί άνθρ. πολύτιμος. Ρημ. θησαυρίζω. Παράγ. θησαύρισμα, -ιστής, σύνθ. θησαυροφύλαξ, -άκιον. 'Ιδέ λ. κειμήλιον.

θησαυρο-φυλάκιον = τόπος ὅπου φυλάσσεται ό θησαυρός.

θητεία = ή στρατιωτική ύποχρεωτική ύπηρεσία τοῦ κληρωτοῦ, ή δι' ὠρισμένον χρονικόν διάστημα οἰαδήποτε ἄλλη ύπηρεσία. Ρημ. θητεύω.

θιάσος = συντροφιά, όμως συνεργαζομένων εις θέατρον ἠθοποιῶν, ἀρχηγὸς αὐτῶν = θιασάρχης.

θιασώτης, θηλ. -ῶτις = μέλος θιάσου, θαυμαστής. Ἴδὲ λ. ὀπαδός.

θούριος, -ία, -ον = ὀρμητικὸς, πολεμικὸς, οὐδ. τὸ θούριον = ἄσμα πολεμικόν, ἐμβατήριον ποῦ προκαλεῖ ἐνθουσιασμόν.

θρασύς, -εῖα, -ὺ = θαρραλέος, παράτολμος, αὐθάδης, ἀναιδής. Ἐπίρ.-έως. Οὐσ. θρασύτης, θράσος. Ρημ. θρασύνω. Σύνθ. ἀποθρασύνω, θρασύδειλος.

θριάμβος = νίκη, ἐπικράτησις, μτφ. πᾶσα πολὺ μεγάλη ἐπιτυχία. Ρημ. θριαμβεύω. Παράγ. θριάμβευσις, -ευτικός, -ευτής.

θρυαλλίς = φυτίλι.

θρυλικός, -ή, -ὸν = περίφημος, ἔνδοξος, μυθικός. Ἴδὲ λ. πολυθρύλητος.

θρῦλος = μῦθος, προφορικὴ παράδοσις ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, φήμη. Ρημ. θρῦλῶ = διαδίδω θρῦλον.

θύελλα = σφοδρὸς ἄνεμος με βροχήν, μτφ. μεγάλη παραχή, σύγχυσις. Ἐπίθ. θυελλώδης. Σύνθ. ἀνεμοθύελλα. Ἴδὲ λ. καταγιγίς.

θυμόσοφος, -ον = ὁ ἐκ τῆς πείρας τῆς πρακτικῆς ζωῆς φιλοσοφῶν, εὐφυής, σοφός. Οὐσ. θυμοσοφία.

θυσία = αἵματηρὰ ἢ ἀναίμακτος προσφορὰ πρὸς λατρευομένην θεότητα, μτφ. ἡ ἐθελουσία στέρησις ὑλικῶν ἢ ἠθικῶν ἀγαθῶν χάριν σπουδαίου σκοποῦ τινος. Ρημ. θυσιάζω, -ομαι καὶ θύω. Παράγ. θυσιαστήριον, θυσιαστής, θύτης, θῦμα.

θωπεύω = χαϊδεύω, περιποιοῦμαι ὑπερβολικά, μτφ. κολακεύω. Παράγ. θωπεία, θωπευτής, θώπευμα, θωπευτικός, ἐπίρ. -ῶς.

θώραξ = μετάλλινον ἢ δερμάτινον προκάλυμμα τοῦ στήθους ἢ καὶ τῶν νότων ἀρχαίου πολεμιστοῦ, ἐπένδυσις μετὰ ἀλλίνας πλάκας πολεμικοῦ πλοίου, στήθος. Ὑποκ. θωράκιον. Ρημ. θωρακίζω. Παράγ. θωρακίσις, -ισμα, -ισμός, θωρακωτός, θωρακοφόρος, θωρηκτὸν (πολ. πλοῖον).

θωρῶ κ. θαρρῶ = διακρίνω, βλέπω, ὑποθέτω. Οὐσ. θεωρία = ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις, ὄψις. Ρημ. θωριάζω καὶ ξεθωριάζω.

θῶς γεν. θοός = τσακάλι.

- ιαματικός** = θεραπευτικός. Ουσ. -ικότης, πληθ. ιαματικά λουτρά.
- ιασις** = θεραπεία, γιατρεία. Ἐπίθ. Ιάσιμος, -ον, ἀντίθ. ἀνίατος.
- ιάομαι -ῶμαι κ.ιατρεύω** = θεραπεύω. Παράγ. Ιατρός, -εία, -εῖον, Ιατρική, -ικός, -κόν, Ιατρόσημον.
- ιδεώδης, -ες** = ιδανικός, τέλειον πρότυπον πρὸς μίμησιν καθ' ὅλα. Οὐσ. τὸ *ιδεῶδες* = τὸ ὑπάρχον ὡς *ιδέα* εἰς ὑψίστην τελειότητα, τὸ *ιδανικόν*.
- ιδιότης** = ξεχωριστὸν οὐσιῶδες γνῶρισμα, ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν ἐκάστου. Συνών. *ιδίωμα*. Ὁμόηχ. λ. *ιδιώτης* (ὁ) = ἀπλοῦς πολίτης.
- ιδιό-τροπος, -ον** = ὁ ἔχων διαφορετικὸν τρόπον ἀπὸ ἄλλους, παράξενος. Οὐσ. *ιδιοτροπία*. Συνών. *ιδιότυπος, ιδιόρρυθμος*.
- ιδιό-τυπος, -ον** = ὁ ἔχων ἰδιαίτερον τύπον, *ιδιόμορφος, ιδιότροπος*. Συνών. *ιδιόρρυθμος*. Οὐσ. *ιδιοτυπία*.
- ιδίως κ. *ιδία***, (ἐπίρ.) = πρὸ πάντων, μάλιστα. Ἐπίθ. *ἴδιος, -ία, -ον*. Συγκρ. *ιδιαιτέρος, ὑπερθ, -αίτατος* = *ιδικός*. Φράσ. *κατ' ἰδίαν* = *ιδιαιτέρως*.
- ἴδρυμα, -ατος** = οἰκοδόμημα, κτίσμα, ὄργανισμός ἔχων ἀγαθοεργὸν ἢ ἄλλον σκοπὸν. Συνών. *καθίδρυμα, φιλανθρωπικὸν κατάστημα, εὐαγὲς ἴδρυμα*.
- ἴδρυσις** = ἀνέγερσις, στήσιμο, μτφ. σύστασις, συγκρότησις. Ρημ. *ιδρύω*. Παράγ. *ιδρυτής, -ύτρια, -υτικός*. Συνών. *ἐγκαθίδρυσις*.
- ιεράρχης** = ἐπίσκοπος, μητροπολίτης ἢ πατριάρχης. Ἰδὲ λ. ἐπίσκοπος.
- ἱερο-συλία** = διαρπαγὴ ἱερῶν ἐκ ναῶν, μτφ. ἀσεβῆς πρᾶξις πρὸς πρόσωπα ἢ πράγματα ἱερά. Ρημ. *ἱεροσυλῶ*. Ἐπίθ. *ἱερόσυλος*. Ἰδὲ λ. *ἄσυλος*.
- ἱερο-τελεστία** = τέλεισις θρησκευτικῆς λειτουργίας, *ἱεουργία*. Συνών. ρημ. *ἱεουργῶ*.
- ἰθαγενής, -ές** = ὁ γεννηθεὶς εἰς ἓνα τόπον καὶ εἰς αὐτὸν κατοικῶν, ἐντόπιος, βέρος, γνήσιος. Οὐσ. *ἰθαγένεια*. Συνών. *αὐτόχθων, ἡμεδαπός*. Ἀντίθ. *ἀλλογενής, ἀλλοδαπός*. Ἰδὲ λ. *ἀλλοδαπή, ὁμογενής, ἐγχώριος*.

ίκανο-ποιῶ (-έω), ίκανοποιούν, -ησα, μτχ. παθ. παρακ. ίκανοποιη- μένος = έκπληρώνω τήν έπιθυμίαν ἢ ανάγκας τινός, άνταμείβω, άποζημιώνω, εύαρεστῶ. Παράγ. ίκανοποιήσεις, -ητικός.

ίκανός, -ή, -όν (-ώτερος, -ώτατος) = άξιος, κατάλληλος, άρκετός, ίσχυρός. Ούσ. ίκανότης. Έπίρ. ίκανῶς.

ίκετεύω = προσφεύγω κάπου ζητῶν βοήθειαν ἢ προστασίαν, παρακαλῶ θερμῶς. Παράγ. ίκεσία, ίκέτης, -έτις, ίκετευτικός, -ήριος. Σύνθ. καθίκετεύω. 'Ιδέ λ. δέομαι.

ίμάς, -άδος = ἡ ύγρασία τῆς γῆς καί ἡ θρεπτική αὐτῆς δύναμις διά τὰ φυτά, χυμός, μτφ. ἡ δύναμις πρὸς τήν ζωήν.

ίλαρότης = εύθυμία, φαιδρότης. Έπίθ. ίλαρός (-ώτερος, -ώτατος) Ρημ. ίλαρύνω, ούσ. *ίλαρά* (ίατρ.)=έξανθηματική παιδική νόσος (κόκκινη).

ίλ-αρχος = λοχαγός ίππικοῦ (στρατ. βαθμός). 'Ιδέ λ. ίλη.

ίλασμός = συγχώρησις, εύμένεια. Συνών. έξιλέωσις, έξίλασμός.

ίλη = στρατιωτική μονάς ίππικοῦ (άντίστοιχος πρὸς λόχον πεζικοῦ), όμως ανθρώπων ἢ ζώων. 'Ιδέ λ. ίλαρχος.

ίλυσ -ύος = λάσπη, βοῦρκος. Συνών. βόρβωρος.

ίμάμης = χότζας προσευχόμενος άπό τόν μιναρέν. 'Ιδέ λ. μουεζίνης.

ίμάς, -άντος = λωρίς, κορδόνι.

ίμάτιον = ένδυμα, έπανωφόριον. Παράγ. ίματισμός, ίματιοθήκη, ίματιο- πώλης, -φυλάκιον.

ίππ-αρχος = άρχηγός ίππικοῦ. Ρημ. *ίππεύω* = άνεβαίνω έπί ίππον, κα- βαλικεύω. Πολλάί παραγ. καί σύνθ. λέξεις: ίππεύς, ίππασία, έφιππος κλπ.

ίππο-κόμος = περιποιούμενος ίππον, στρατιώτης ύπηρετῶν άξιωμα- ματικόν.

ίππότης = έφιππος τιτλοῦχος εύγενής τοῦ Μεσαιώνος, μτφ. άνθρωπος γενναίος, έντιμος, άξιοπρεπής. Παράγ. ίπποτισμός, ίπποτικότης, -ικός.

ίστιο-πλοία = πλοῦς διά τῶν ιστίων. Συνών. *ίστιοδρομία* = άγών τα- χύτητος ίστιοφόρων πλοίων. Ρημ. *ίστιοπλοῶ*, συνών. *ίστιο-δρομῶ*. 'Ιδέ λ. θαλασσοπόρος.

ίστιο-φόρος, -ον = ό φέρων καί πλέων μέ ιστία. Ούσ. τό *ίστιοφόρον* = πᾶν πλοῖον κινούμενον μέ ιστία (μέ πανιά). 'Ιδέ λ. ιστός.

ίστορικός, -ή, -όν = ό άνήκων είς τήν 'Ιστορίαν, ώς ούσ. ό γράφων ιστορίαν, ό καθηγητής μαθήματος ιστορίας. Έπί γεγονότων: ό

ιστα

ἀξιομνημόνευτος, ὁ ἔχων μεγίστην σημασίαν. Ὡς οὐδ. τὸ *ιστορικὸν* (μιᾶς ὑποθέσεως) = πῶς ἔγινε τὸ γεγονός αὐτό. Ρημ. *ιστορῶ*. Παράγ. *ιστορία*, *ιστόρημα*, *ιστορικότης*, *ιστοριογράφος*, *ιστοριοδίφης* κ. ἄ. Σύνθ. *ἔξιστορῶ*, *ἔξιστόρησις*.

ιστός = κατάρτι εἰς τὰ πλοῖα, τὸ στημόνι καὶ τὸ ὑφαινόμενον εἰς ἐργαλεῖον ὕφασμα (*ιστός ἀράχνης*). Ἴδὲ λ. *ιστιοφόρος*.

ισχνός, -ή, -ον = λεπτός, ἄπαχος, ἀδύνατος, λιγνός, Ἐντίθ. *παχύς*. Σύνθ. *κάτισχνος*. Οὐσ. *ισχνότης*. Ρημ. *ισχναίνω*. Σύνθ. *ἀπισχναίνω*, *ἀπίσχνασις*.

ισχυρο-γνώμων = ὁ ἐπιμένων εἰς τὴν γνώμην του, ἀλύγιστος, πείσμων. Ρημ. *ισχυρογνωμῶ*. Συνών. *ισχυρίζομαι*. Οὐσ. *ισχυρογνωμοσύνη*. Ἴδὲ λ. *ἀκαμπτος*.

ιχνηλατῶ (-έω) = παρακολουθῶ τὰ ἴχνη τινός, ἐρευνῶ. Παράγ. *ιχνηλάτης*, *ιχνηλασία*. Συνών. *ιχνεύω*, *ἀνιχνεύω*.

ἴχνος = ἴχνος ποδός, πάτημα, ἀχνάρι, κάθε σημεῖον τὸ ὁποῖον ἀφήνει τις κατὰ τὴν διάβασίν του. Παράγ. σύνθ. *ιχνογραφῶ*, *ιχνογραφία*, *-ἄφος*.

κάβος = ἀκρωτήριο (ὑψηλὸν καὶ ἀπόκρημνον).

καδῆς ἢ κατῆς = ὁ ἱεροδίκης (ἢ εἰρηνοδίκης) εἰς τοὺς Τούρκους.

κάδος ἢ κάδη = μαστέλλο, κουβᾶς, ὑποκ. *καδίσκος*.

καζᾶς = ἐπαρχία ἐπὶ τουρκοκρατίας.

καθῆκον = ὅ,τι χρέος ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἢ ἀνθρωπίνου νόμου ἢ ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ἢ εὐγενείας, τὸ πρέπον χρέος τινός, τὸ ὑπαλληλικὸν καθῆκον, ὑποχρέωσις πολίτου, τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον.

καθ-ηλῶ κ. -ώνω = *καρφώνω*, *ἀκίνητῶ* τινα. Παράγ. *καθῆλωσις*, *μετοχ. παθ. παρακ. καθηλωμένος*. Ἴδὲ λ. *ἦλος*, *προσηλῶ*.

καθ-υπο-τάσσω = ὑποτάσσω ἐντελῶς, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν μου. Παράγ. *καθυπόταξις*, *-αγή*. Συνών. *ὑποδουλώνω*, *ἐξουσιάζω*.

καθ-υστερημένος, -η, -ον (*μετοχ. παθ. παρακ. ρημ. καθυστερῶ, -οῦμαι*) = ὁ μὴ προοδευτικός, ὁ μένων ὀπίσω, ὁ ὑπολειπόμενος. Οὐσ. *καθυστέρησις*. Ἴδὲ λ. *ὑστερῶ*. Ἐντίθ. *προωδευμένος*, *ἀνεπτυγμένος*.

καθώς, ὡς ἀναφορ. ἐπίρ. = ὅπως, καθ' ὃν τρόπον, ὡς συνδ. χρον. = ἐνῶ, καθ' ὃν χρόνον.

καινός, -ή, -όν = καινούργιος, νέος. Συνών. πρόσφατος, πρωτοφανής, καινοπρεπής, καινουργής. Ἀντίθ. παλαιός. Οὐσ. καινότης. Ἴδὲ λ. καινοφανής, ὁμόηχος λ. κενός.

καινο-τομία = νεωτερισμός, μεταρρυθμίσις. Ρημ. καινοτομῶ. Παράγ. καινοτόμος. Συνών. καινότροπος, καινοφανής.

καινο-φανής, -ές = νεοφανής, πρωτοφανής, παράδοξος. Συνών. καινοθήρας = ὁ ἐπιδιώκων (κυνηγῶν) τὰ καινοφανῆ. Ἴδὲ λ. καινός.

καιρο-σκοπῶ = ἀναζητῶ ἢ ἀναμένω κατάλληλον εὐκαιρίαν (πρὸς ἐκμετάλλευσιν). Παράγ. καιροσκόπος, -πία. Συνών. καιροφυλακτῶ, караδοκῶ, παραφυλάττω.

καλαισθητός, -ον = ὁ ἔχων τὴν ἀντίληψιν τοῦ ὠραίου, ἄνθρωπος μὲ καλὸ γοῦστο, μὲ καλαισθησίαν. Συνών. καλαισθητικός. Οὐσ. καλαισθησία. Ἀντίθ. ἀκαλαισθητός.

καλντιρίμι κ. **καλντερίμι** = ὁδὸς στενὴ ἐστρωμένη μὲ ἀκανονίστους λίθους, λιθόστρωτον.

καλό-βολος = ὁ εὐκόλως συμβιβασζόμενος, βολετός. Συνών. συγκαταβατικός.

καλό-βουλος = ὁ ἔχων καλὴν θέλησιν, καλόγνωμος. Ἴδὲ λ. ἄβουλος, δίβουλος, ὑστερόβουλος.

καλορ(ρ)ιζικός, -ον = ὁ ἔχων καλὸ ριζικὸ (τύχη), καλότυχος, αἴσιος. Ἀντίθ. κακορ(ρ)ιζικός.

καλπάζω = τρέχω ἔφιππος μὲ καλπασμόν, πηδηχτά. Παράγ. καλπασμός (γκαλόπ).

καλπάκι = εἶδος χαμηλοῦ στρατ. πηληκίου.

κάλυμμα = σκέπασμα κεφαλῆς, πᾶν σκέπασμα, καλύπτρα. Ρημ. καλύπτω. Παράγ. κάλυψις, καλυπτῆρ, -ιος, -πτός. Σύνθ. ἀποκαλύπτω = ξεσκεπάζω, φανερώνω.

καλυμμαύχι, (-ον) κ. **καμηλαύκι** = τὸ εἰδικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν.

κάλυξ, -υκος = θήκη, κέλυφος, μπουμπούκι, εἰς στρατ. ἢ μεταλλίνη θήκη φυσηγγίου ὄπλου.

καλῶ (-έω) = ὀνομάζω, προσφωνῶ, κλητεύω, ζητῶ, παθ. -οῦμαι = ὀνομάζομαι, θεωροῦμαι, μτχ. παθ. παρακ. κεκλημένος = καλεσμένος. Σύνθ. πρσκαλῶ, παρα-, προ-, ἀνα-, μετα-. Παράγ. κλησις, κλητήριος, κλητήρ, κλητός. Ἴδὲ λ. ἐπικαλῶ.

καμα

καμαριέρης = (ἐκ τῆς λ. *κάμαρα* = δωμάτιον, θάλαμος). Ἴδὲ λ. θαλαμηπόλος.

καμαρότος κ. -ῶτος = ὁ καμαριέρης πλοίου.

καμαρωτός, -ή, -ὸν = θολωτός, τοξοειδής (ἐκ τῆς λ. *καμάρα* = θόλος) ἐκεῖνος ποῦ καμαρώνει (ἐκ τοῦ ρ. καμαρώνω), ὁ ἐπιδεικτικῶς ὑπερήφανος. Συνών. κορδωμένος. Οὐσ. καμάρωμα, -άρι, ἐπίρ. -ωτα.

καματάρης, -ισσα, -άτρα = ὁ ἐργάτης τῶν ἀγρῶν. Σύνθ. μεροκαματάρης, τὸ *μεροκάματο* = τὸ ἡμερομίσθιο.

καματερό (τὸ) = βόδι ποῦ ὀργώνει, τὸ καματάρικο.

καματερός (ἐπίθ). = ὁ καματάρικος, ἐργατικός, φιλόπουνος, τὸ θηλ. -ερί, ὡς οὐσ. = ἡ ἐργάσιμος ἡμέρα, οὐδὲ τὸ -ερό = τὸ βόδι ποῦ ὀργώνει.

καματηρός, -ά, -ὸν = ὁ ἔχων πολὺν κάματον, ἐξαντλητικός, τσακισμένος ἀπὸ τὴν κούρασιν. Συνών. κοπιώδης.

κάματος = κόπωση, ἐξάντλησις. Ρημ. ἀποκάμνω = κουράζομαι.

καμπίνα = θαλαμίσκος (πλοίου κ. ἄ). Συνών. κοιτωνίσκος

κανακάρης, -ισσα = ἀγαπητός, χαϊδεμένος, μοναχόπαιδο.

καναπέξ = μακρὸν ἀνάκλιντρον, σοφᾶς. Ἴδὲ λ. μεντέρι.

κανηφόρος, -ον = ὁ φέρων κάνιστρον, εἰς πληθ. αἱ *κανηφόροι* = παρθένοι ἀρχαίων μὲ πανέρι εἰς τὸ κεφάλι (κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς).

κανονάρχης = βοηθὸς ψάλτου, μτφ. ὑποβουλευς. Ρημ. κανοναρχῶ. Οὐσ. κανονάρχισμα.

κανόνας ἢ *κάνονας* = ἐκκλ. ποινὴ ποῦ ὀρίζεται ἀπὸ πνευματικὸν εἰς ἐξομολογούμενον χριστιανόν. Φράσις: *κατὰ κανόνα* = καθὼς συμβαίνει συνήθως. Ἀντίθ. κατ' ἐξαιρέσιν (κανόνος).

καπάρο (τὸ) = ἐγγυητικὴ χρηματικὴ προκαταβολή, καπάρωμα. Ρημ. καπαρώνω. Συνών. ἀρραβών.

καπηλεύω = πωλῶ λιανικῶς εἶδη πρώτης ἀνάγκης; κερδίζω ἀπὸ μικροπώριον, μτφ. ἐκμεταλλεύομαι τι, ζητῶ νὰ ἐπωφεληθῶ ἐκ τίνος. Παράγ. καπηλεία, κάπηλος, -εῖον, -ικός -ικῶς. Ἴδὲ λ. ἀρχαιοκάπηλος.

κάπου (ἐπίρ.) = σὲ κάποιον μέρος, *κάπου - κάπου* = κάποτε - κάποτε, ἐπί ποσοῦ = περίπου.

καραβάνιον κ. -άνι = ὁμάς ὁδοιπορούντων ἐμπόρων (μὲ καμήλους ἢ ἄλλα ζῶα), ὁμαδικὴ πορεία ταξιδευόντων.

καραούλι = φρουρά, βάρδια (κλεφτῶν καὶ ἀρματωλῶν), σκοπιὰ. Ρημ. καρραουλίζω.

- καρδάρα** = ἀγγεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἀμέλγουν τὸ γάλα οἱ βοσκοί, ὑποκ. τὸ -άρι. Ἰδὲ λ. βεδούρα. καρδα
- καρῖνα** = τὸ κατώτατον μέρος τοῦ πλοίου ἀπὸ τὴν πρύμνην ἕως τὴν πλώρην, καρένα, ἢ βάσις. Συνών. τρόπισ.
- καριοφύλ(λ)ι** κ. -ίλι = εἶδος παλαιότερου τυφεκίου (χρόνων Ἐπαναστάσεως 1821).
- κασμῆρι (-ον)** κ. -ίρι = μάλλινον λεπτὸν ὕφασμα διὰ κατασκευὴν ἐνδυμάτων.
- κατα-βάλλω** (ἀόρ. **κατέβαλον**, **-εβλήθην**) = ρίχνω κάτω, νικῶ, διαθέτω, ἀνατρέπω, καταθέτω ὀφειλήν. Παθ. -ομαι = ἐξασθενίζομαι, κουράζομαι, μτχ. παθ. παρακ. καταβεβλημένος. Παράγ. καταβολή. Διάφορα σύνθ. ρημ. προ-βάλλω, ἀνα-, περι-, προ-, ὑπο-, ἐκ- μὲ διάφορον σημασίαν τὸ καθέν.
- κατα-γίνομαι** κ. -γίγνομαι, (**κατεγινόμεν**, **κατέγινα**) = ἀσχολοῦμαι σὲ κάτι μὲ ζῆλον.
- κατα-δαμάζω** = δαμάζω ἐντελῶς, κατανικῶ, καταβάλλω. Ἰδὲ λ. δαμάζω, ἀδάμαστος.
- κατα-θλιπτικός, -ή, -όν** = δυσβάστακτος, καταπιεστικός. Ρημ. **καταθλῶ** κ. **καταθλίβω** = προσενῶ μεγάλην λύπην, καταπιέζω. Οὐσ. κατάθλιψις.
- καταιγίς, -ιδος** = σφοδρὰ ἀτμοσφαιρική ἀναταραχὴ μὲ κεραυνούς, βροχὴν ἢ χάλαζαν. Ρημ. καταιγίζω. Οὐσ. καταιγισμός. Ἰδὲ λ. θύελλα.
- κατ-αισχύνω, (κατήσχυον, -υνα)** = ἀτιμάζω, ντροπιάζω, ρεζιλεύω. Οὐσ. καταισχύνη, μτχ. παθ. παρακ. **κατησχυμμένος** = κατεντροπιασμένος.
- κατα-κλίνω** = πλαγιαζῶ κάτι, κάμνω τι νὰ γέρνη. Οὐσ. κλίνη (κρεβάτι). Παράγ. κατάκλισις, κατακλινής. Μέσ. καὶ Παθ. **κατακλίνομαι** = ἐξαπλώνομαι, πλαγιαζῶ εἰς κλίνην. Ἰδὲ λ. κατάκοιτος.
- κατα-κλύζω** = πλημμυρίζω, σκεπάζω μὲ νερά. Παράγ. κατάκλυσις, -υστος, -υσμός, -υσμαῖος.
- κατά-κοιτος, -ον** = κλινήρης, ἄρρωστος. Ρημ. κατακοίτομαι. Λέξ. **κοίτη** = κλίνη.
- κατα-κοσμῶ** = τακτοποιῶ μὲ καλαισθησίαν, καταστολίζω. Παράγ. κατακόσμησις, κατάκοσμος. Συνών. διακοσμῶ.
- κατά-κτησις** = πλήρης κατοχὴ, ἢ διὰ τῆς βίας ἢ πολέμου κατάληψις ξένων χωρῶν, μφ. ἀπόκτησις τινος μὲ κόπον ἢ ἰκανότητα. Ρημ. κατακτῶ, -ῶμαι. Παράγ. κατακτητής, -ικός.

κατα**κατάλυμα** = τόπος ἢ ἐστεγασμένος χώρος διὰ προσωρινὴν παραμονήν.**κατα-λύω** = καταστρέφω, διαλύω, καταργῶ, σταθεύω πρὸς ἀνάπαυσιν ἢ διανυκτέρευσιν. Παράγ. κατάλυσις, -υτής, -υμα.**κατ-ανάλωσις** = δαπάνη, ἐξόδευμα, ἐξάντλησις, πώλησις προϊόντος. Ρημ. καταναλίσκω. Παράγ. καταναλωτής, -ώτρια.**κατα-νέμω** = διαμοιράζω, διαιρῶ εἰς μέρη ἢ ὀμάδας. Παράγ. κατανομή. Ἰδὲ λ. νέμω, νομή, ἀπνέμω.**κατα-νεύω** = κινῶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω εἰς ἔνδειξιν συμφωνίας, παραδέχομαι. Οὐσ. κατάνευσις. Σύνθ. συγκατανεύω, -ευσις. Ἰδὲ λ. νεῦμα, συγκατανεύω.**κατα-νοῶ** = ἐννοῶ τι καλῶς, ἀντιλαμβάνομαι πολὺ καλά. Παράγ. κατανόησις, -ημα, -ητός.**κατά-νυξις** = θάμβωσις, διέγερσις ζωηρᾶς λύπης μὲ συγκίνησιν. Ρημ. κατανύσσω, -ομαι. Ἐπίθ. κατανυκτικός.**κατα-πέτασμα** = σκέπασμα, παραπέτασμα. Φράσις: *τρῶει τὸ καταπέτασμα*, (ἐπὶ λαιμάργου ἀνθρώπου).**κατά-πληξις** = ἰσχυρὸς θαυμασμός, θάμβος, αἰφνίδιος φόβος. Ρημ. καταπλήσσω κ. -ήττω. Ἐπίθ. καταπληκτικός. Ἐπίρ. -ικῶς. Ἰδὲ λ. πληῆξις.**κατά-πλοῦς** = ὁ πρὸς τὰ κάτω πλοῦς, προσόρμισις πλοίου ἢ στόλου εἰς λιμένα. Ἀντίθ. ἀπόπλοῦς. Ρημ. καταπλέω, (εἰσπλέω, ἀποπλέω, διαπλέω, ἀναπλέω, καὶ σχετικὰ παράγωγα οὐσιαστικά).**κατα-ποντίζω** = καταβυθίζω εἰς τὴν θάλασσαν, μέσ. -ομαι = βυθίζομαι, ναυαγῶ. Παράγ. καταποντισμός, -πόντισις.**κατα-ρρακῶ** κ. **-ώνω** = ξεσχίζω εἰς ράκη, κουρελιάζω, μτφ. ἐξευτελίζω, μτχ. παθ. παρακ. κατερρακωμένος. Οὐσ. καταρράκωσις (κουρέλιασμα). Ἰδὲ λ. ρακένδυτος.**κατά-ρρους** κ. **καταρροή** = συνάχι, μτφ. πτῶσις, ροή πρὸς τὰ κάτω. Ρημ. *καταρρέω* = ρέω πρὸς τὰ κάτω, κρημνίζομαι, φθείρομαι. Οὐσ. κατάρρευσις.**κατα-σπεύδω** = ἐπισπεύδω, ἐπιτυγχάνω. Ἰδὲ λ. σπεύδω.**κατα-στέλλω** = συγκρατῶ τὴν ὀρμήν, περιορίζω, καταπραῦνω. Σύν. καταστολή.**καταστιχάριος** κ. **καταστιχογράφος** = ὁ λογιστής.**κατάστιχο** (ν) = λογιστικὸν βιβλίον, σημειωματάριον.**κατά-στρωμα** = τὸ δάπεδον τοῦ ἐπάνω μέρους τοῦ κύτους τοῦ πλοίου. κουβέρτα, ἐπίστρωμα ὁδοῦ (μὲ ἀσφαλτον). Ρημ. καταστρώνω. παράγ. κατάστρωσις.

- κατα-τομή** = ὄψις προσώπου ἢ σώματος ἀπὸ τὰ πλάγια, προφίλ, κατακόρυφος τομή οἰκοδομήματος (ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω).
Ρημ. *κατατέμνω* = κατακόπτω σὲ κομμάτια. Οὐσ. *κατάτμησις*.
- καταυλισμός** = τόπος ὅπου στρατοπεδεύει ἢ διανυκτερεύει κάτω ἀπὸ σκηνῆς στρατὸς κ. ἄ. Ρημ. *καταυλίζομαι*. Συνών. *κατασκήνωσις*.
- κατα-φρονῶ** = περιφρονῶ, δὲν ἐκτιμῶ τινα, ὑπερφηανεύομαι. Παράγ. *καταφρόνησις*, -όνια, -ονητής, -ητικός. Συνών. ὑποτιμῶ.
- κατα-χθόνιος, -ία, -ον** = ζῶν ἢ ὑπάρχων ὑπὸ τὴν γῆν, ὑπόγειος, μτφ. ὕπουλος, ραδιοὔργος, δόλιος. Οὐσ. *καταχθόνιος*. Συνών. ὑποχθόνιος. Ἰδὲ λ. ὕπουλος.
- κατά-χρησις** = ὑπερβολικὴ χρῆσις πέραν τοῦ πρέποντος, μτφ. ἔλλειψις ἐγκρατείας, ἄσωτος βίος, ἰδιοποιήσις ξένων χρημάτων ἢ εἰδῶν. Ρημ. *καταχρῶμαι*. Παράγ. *καταχραστής*, *καταχρηστικός*. Ἐπίρ. -ῶς.
- κατ-εδαφίζω** = ρίπτω κάτω εἰς τὸ ἔδαφος κτίριον ἢ ἄλλο κατασκευάσμα, κατακρημνίζω. Οὐσ. *κατεδάφισις*.
- κατ-επιίγω (κατήπειγον, -ειξα)** = σπεύδω, βιάζω τινα. Παθ. -ομαι = βιάζομαι, ἐν χρήσει ἢ μτχ. *κατεπιίγων*, -ουσα, -ον = πολὺ βιαστικός - ὡς ἐπίρ. *κατεπιίγων*, -όντως, εἰς ἐπιστολὰς καὶ τηλεγραφήματα. Ἰδὲ λ. ἐπειγόντως.
- κατ-εργασία** = δούλεμα, ἄργασμα, ἐπεξεργασία. Ρημ. *κατεργάζομαι*. Ἰδὲ λ. ἀκατέργαστος.
- κατευναζώ (κατηύναζον, -ηύνασα)** = καθησυχάζω, κοιμίζω, μτφ. *καταπραῦνω*, *μαλακώνω*, *καλμάρω*. Παράγ. *κατευνασμός*. -αστικός. Ἰδὲ λ. ἐξευμενίζω.
- κατ-ευόδιον** (ὡς εὐχή) = καλὸ ταξίδι (καλὴ ὁδός).
- κατ-ευοδῶ, -ὴ κ. -ώνω (κατευόδουν, -εὐώδωσα)** = προπέμπω τινα ἀναχωροῦντα, ξεπροβοδάω, στέλλω εἰς τὸ καλόν, φέρω εἰς καλὸν τέλος. Οὐσ. *κατευόδωσις* = ξεπροβόδισμα. Ἄπλουϊν ρημ. *εὐοδῶ*.
- κατηφής, -ές** = σκυθρωπός, κατσούφης. Οὐσ. *κατήφεια*.
- κατηχητής, -τρια** = ὁ διδάσκων τὰ χριστιανικὰ δόγματα, ὁ εἰσάγων τινα εἰς τι δόγμα θρησκείας ἢ εἰς μυστικὴν ὀργάνωσιν. Ρημ. *κατηχῶ*, -οῦμαι. Συνών. *μυῶ*. Παράγ. *κατήχησις* *κατηχητικός*. Ἰδὲ λ. *μυσταγωγῶ*.
- κατοχή** = κράτησις, κυριότης, ἰδιοκτησία, κατάληψις ξένης χώρας καὶ προσωρινὴ κυριαρχία ἐπ' αὐτῆς. Ρημ. *κατέχω*. Παράγ. *κάτοχος*, *κατοχικός*. (περίοδος *Κατοχῆς*).

- κατ**
κάτ-οψις, -εως = ἡ ὄψις τοῦ κάτω μέρους οἰκοδομῆς, σχέδιον κτιρίου,
πρόσοψις = ἡ κυρία, ἐμπροσθία ὄψις.
- κατρακυλῶ**, -άω μ. -ῶμαι = κυλίω τι ἢ κυλιόμαι γρήγορα πρὸς τὰ
κάτω, καταπίπτω κυλιόμενος. Οὐσ. κατρακύλισμα. Συνών. κατο-
λισθαίνω.
- κατράμι** = ρευστὴ πίσσα,
- καχύποπτος**, -ον = ὑποψιαζόμενος πάντοτε τὸ κακόν, φιλύποπτος.
Οὐσ. καχυποψία. Ἀντίθ. ἀνύποπτος. Ἰδέ λ. ὑποπτος.
- κειμήλιον** = θησαυρός, πολύτιμόν τι εἶδος ἢ κόσμημα ὡς ἐνθύμιον
προγόνων, πᾶν ὅ,τι ἔχει μεγάλην ἀξίαν ἱστορικὴν ἢ ἠθικὴν, ἐκκλ.
λείψανον Ἀγίου. Ἰδέ λ. θησαυρός.
- κέλης**, -ητος = ἵππος Ἰππασίας, ναυτ. ἐλαφρὰ λέμβος πρὸς χρῆσιν κυ-
βερνήτου πλοίου (τρεχαντήρι).
- κελλάρης** = ἐπιμελητὴς τροφίμων εἰς Μονὴν ἢ εἰς ἄλλο ἴδρυμα, οἰκο-
νόμος.
- κελλάριον** κ. **κελλάρι** = εἰδικὴ ἀποθήκη τροφίμων, μικρὸ κελλί.
- κελλίον** κ. **κελ(λ)ι** = δωμάτιον, θάλαμος στενὸς μονῆς ἢ φυλακῆς, κοι-
λότης κηρήθρας κυψέλης.
- κέλυφος**, -ους = φλοιὸς καρποῦ, τσόφλι. Ὑποκ. *κελύφιον* = μαξιλαρο-
θήκη.
- κενό-δοξος**, -ον = αὐτὸς ποῦ ὑπερφηανεύεται δι' ἀνάξια λόγου πρά-
γματα. Συνών. ματαιόφρων, δοξομανής. Ρημ. κενοδοξῶ. Οὐσ. κενο-
δοξία. Ἰδέ λ. ματαιόδοξος.
- κενο-λόγος**, -ον = φλύαρος, ἀνόητος. Οὐσ. κενολογία. Ρημ. κενολογῶ.
Συνών. κενοσοφῶ, ματαιολογῶ.
- κενὸς** = ἄδειος, μάταιος, κούφιος. Ρημ. κενώνω. Οὐσ. κενότης. Ἰδέ
ὁμόηχον λ. καινός.
- κέρμα**, -ατος = τεμάχιον, μικρὸν νόμισμα μεταλλικόν. Ἀντίθ. χαρτονό-
μισμα.
- κερματίζω** = κομματιάζω, κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια. Οὐσ. *κερματισμὸς*
= τεμαχισμός. Σύνθ. κατακερματίζω, κατακερματισμός.
- κηδεμών**, -όνος = ὁ φροντίζων περὶ τινος, προστάτης, ἐπίτροπος ἀνη-
λίκου, κηδεμῶν μαθητοῦ. Παράγ. κηδεμονία, κηδεμονεύω.
- κηλῖς**, -ῖδος = λεκές, στίγμα, μτφ. ἀτιμία. Ρημ. *κηλιδῶ* (-ῶω) κ. -ῶνῶ
= λερώνω, μτχ. παθ. παρακ. κηλιδωμένος. Ἀντίθ. ἀκηλίδωτος.
Οὐσ. κηλίδωσις. Ἰδέ λ. ρύπος, ἀκηλίδωτος.

- κῆτος; -ους** = μεγάλο θαλάσσιον ζῷον (φάλαινα κ. ἄ.). Ἰδὲ ὁμόηχον λ. κύτος.
- κηφῆν** κ. -ήνας = ἡ ἄρσενικὴ μέλισσα, μτφ. ὀκνηρὸς καὶ ἄεργος, ζῶν εἰς βάρους ἄλλων. Συνών. παράσιτος.
- κίβδηλος** (ἐπὶ νομισμ.) = κάλπικος, ὄχι γνήσιος, πλαστός, μτφ. ἐπὶ ἄνθρ. δόλιος, ψευδής. Ἀντίθ. γνήσιος, ἀληθής. Ρημ. κιβδηλεύω. Οὐσ. κιβδηλεία κ. -ιά. Σύνθ. κιβδηλοποιός, -ποιία.
- κιβούρι** = νεκρικὸν φέρετρον, τάφος. Ἰδὲ λ. τύμβος.
- κιβωτός** = τὸ μέγα πλοῖον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου διεσώθη ὁ Νῶε ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ, μεγάλη θήκη. Ὑποκ. κιβώτιον (κασόνι, σεντούκι).
- κιονό-κρανον** = τὸ ἄνω μέρος τοῦ κίονος, κολωνοκέφαλο. Ἰδὲ λ. κίων.
- κίοςκι** = περίπτερον, ἐξοχικὴ ἔπαυλις (θερινή).
- κιστεύω** = δειλιῶ, φοβίζω. Οὐσ. κιοτῆς = δειλός, ἄνανδρος.
- κιούγκι** = σωλὴν ὄχετοῦ. Συνών. ὑδροσωλὴν.
- κιούπι** = πιθάρι.
- κιτάπι** = βιβλίον.
- κίων, -ονος** = κολῶνα, στῦλος ὑποβαστάζων στέγασμα οἰκοδομῆς. Σύνθ. κιονοστοιχία (ὁμόηχος λ. κύων = σκύλος).
- κλαγγή** = ἄναρθρος κραυγή, ἤχος συγκρουομένων ξιφῶν ἢ ὄπλων. Ρημ. κλαγγάζω.
- κλασσικός** = Ἕλλην ἢ Λατῖνος ἄριστος συγγραφεὺς ἢ καλλιτέχνης, πᾶς συγγραφεὺς ἢ καλλιτέχνης ὡς καὶ τὰ ἔργα του τὰ θεωρούμενα ὡς πρότυπα. Παράγ. κλασσικισμός, κλασσικιστής.
- κλεισοῦρα** = στενὴ διάβασις μεταξύ ὁρέων ἢ δυσβάτων τόπων, κλειστός καὶ κακῶς ἀεριζόμενος χώρος. Συνών. κλεισώρεια.
- κληρικὸς** = ὁ ἀνήκων εἰς τὸν κλῆρον, ἱερωμένος. Ἀντίθ. λαϊκός. Ἰδὲ λ. κλῆρος.
- κληροδότημα** = τὸ παραχωρούμενον εἶδος ἢ χρηματικὸν ποσὸν διὰ διαθήκης πρὸς κοινωφελῆ σκοπὸν τινά, τὸ ὀριζόμενον διὰ κληροδοσίας. Ρημ. κληροδοτῶ. Παράγ. κληροδότης, -οσία, -όχος.
- κληρονομία** = ὅ,τι ἀφίνει ὁ ἀποθνήσκων γονεὺς ἢ συγγενὴς εἰς οἰκείους του μὲ τὴν διαθήκην ἢ ὅ,τι περιουσιακὸν ἢ ἄλλο τι στοιχεῖον ἐγκαταλείπεται εἰς ἀπογόνους. Ρημ. κληρονομῶ. Παράγ. κληρονόμος, κληρονομικός.
- κληρονομικότης** = ἡ ἰδιότης (σωματικὴ ἢ ψυχικὴ) πού κληρονομεῖ τις ἀπὸ τοὺς προγόνους του.

- κλη**
- κληῆρος** = ἡ διανομή γῆς εἰς ἀγρότας μὲ κλήρωσιν, μέρος γῆς, κτῆμα, μτφ. τύχη, μοῖρα, ἐκκλ. ἡ τάξις τῶν κληρικῶν. Ρημ. κληρῶ (-όω) κ. -ώνω. Παράγ. κλήρωσις, κληροῦχος, κληρωτίς, κληρωτός.
- κλονίζω** κ. κλονῶ = ταρασσω, κινῶ δυνατά, σείω πρὸς πτώσιν, μτφ. συνταράσσω ψυχικῶς, χειροτερεύω κατάστασίν τινα. Μέσ. κλονίζομαι = χάνω τὴν ἰσορροπίαν μου, ταλαντεύομαι. Παράγ. κλονισμός, κλόνος, κλόνησις. Σύνθ. συγκλονίζω, συγκλονῶ.
- κνῖσα** = λιπαρὸς εὐώδης ἀχνὸς ψηνομένου κρέατος, τσίκνα.
- κογγρέσον** = Βουλὴ καὶ Γερουσία Ἑνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.
- κόγχη** = πᾶν ὅ,τι ὁμοιάζει πρὸς κογχύλιον, κοιλότης σώματος (κόγχη ὠτων, ὀφθαλμῶν), κοίλωμα εἰς οἰκοδομήν ἢ εἰς βραχῶδες ἔδαφος. Παράγ. κογχύλη, -ιον.
- κοινὸ-βιον** = εἶδος μοναστηρίου ὅπου οἱ καλόγηροι διατρέφονται ἀπὸ κοινοῦ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ κτήματά του. Παράγ. κοινοβιάρχης, κοινοβιακός, -ιότης.
- κοινο-βούλιον** = ἡ Βουλὴ, τὸ Βουλευτήριον. Παράγ. κοινοβουλευτισμός, -ευτικός.
- κοίτις, -ίδος** (ὑποκ. τῆς λ. κοίτη) = μικρὰ κοίτη, λίκνον, κούνια, μτφ. ὁ τόπος ὅπου διὰ πρώτην φοράν ἐκαλλιεργήθη τι ἢ ἀπὸ ὅπου προέρχεται. Ἴδὲ λ. λίκνον.
- κολλῆγος κ.-ήγας** = ὁ καλλιεργῶν ξένον κτῆμα καὶ λαμβάνων τὸ ἤμισυ τῶν προϊόντων παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου, (σέμπρος, συνέταιρος).
- κολπίσκος** (ὑποκορ. τῆς λ. κόλπος) = μικρὸς κόλπος.
- κόμη** = τρίχες κεφαλῆς, τὰ μαλλιά, μτφ. φύλλωμα δένδρων. Ἴδὲ λ. κόμωσις καὶ ὁμοίχους λ. κώμη, κόμμι.
- κόμης, -ητος, -ισσα** κ. **ησσα** = ξενικὸς τίτλος εὐγενείας (μεταξὺ βαρῶνου κ. μαρκησιού), κόντες. Παράγ. *κομιτεία* = τίτλος, περιοχὴ διοικουμένη ἀπὸ κόμητα.
- κομήτης** = ὁ ἔχων μεγάλην κόμην, οὐράνιον σῶμα μὲ φωτεινὴν μεγάλην οὐράν (ἐμφανιζόμενον κατ' ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα, φράσ. «σάν κομήτης»).
- κομιδῆ** (ἐκ τοῦ ρ. κομίζω) = συναγωγή καὶ ἀποθήκευσις θερισμένων καρπῶν, ζωοτροφία. Σύνθ. συγκομιδῆ, ἀποκομιδῆ, μετακομιδῆ.
- κομίζω** = φέρω μαζί μου, κουβαλῶ, μτφ. διαδίδω. Παράγ. κομιστής, κόμιστρα. Σύνθ. συγκομίζω, ἀποκομίζω, μετακομίζω. Ἴδὲ λ. συγκομίζω.
- κομιτατζής** = ἀντάρτης (Βούλγαρος).

- κομιτᾶτον** = ὀργάνωσις ἀνταρτική ἢ ἐπαναστατική, ἐπιτροπή.
- κόμμι (τό), -εος** (ἐλαστικόν) = γόμμα, κόλλα.
- κόμμωσις** = εὐπρεπισμός κεφαλῆς, κτένισμα. Ρημ. *κομμῶ* (-όω) = καλωπίζω, κοσμῶ. Παράγ. κομμωτής, -ώτρια, -ωτήριοι. Ἴδὲ λ. κόμη.
- κομπάζω** = ὑπερηφανεύομαι, καυχῶμαι παρὰ τὴν ἀξίαν μου. Παράγ. κομπασμός, κομπαστής, -στικός. Συνών. κομπορρημονῶ, μεγαλαυχῶ.
- κομπό-δεμα** = κόμβος εἰς ἄκρον μανδηλίου καὶ τὰ εἰς αὐτὸ φυλασσόμενα χρήματα, μτφ. κρυφαὶ χρηματικά ἀποταμιεύσεις. Ρημ. κομποδένω.
- κονάκι** = κατοικία, οἰκία ἰδιοκτήτου τσιφλικίου. Ρημ. κονεύω, οὐσ. κόνεμα.
- κονίαμα** κ. **κονιάσις** = μεῖγμα ἀσβέστου, ἄμμου κ. ἄ. ὡς ὕλη τοιχοποιίας, ἀσβέστωμα, σοβάς. Σύνθ. ἐπικονιάσις.
- κονιαστής** = σοβατζῆς. Ρημ. κοιῶ, κοιιοποιῶ. Οὐσ. κόνις (σκόνη).
- κονιορτός** = σκόνη, κOURνιαχτός. Σύνθ. *κονιορτοβριθῆς* = κατασκονισμένος.
- κοντάρι** (ὑποκ. τῆς λ. κοντός) = μακρὸν ξύλον ὡς εἶδος δόρατος, δόρυ, καμάκι ψαρκίης.
- κονταρο-χτύπημα** = ἀγώνισμα ἢ μάχη μετὰ κοντάρια μεταξὺ ἵππέων, κονταρομαχία, δορατομαχία.
- κορβέττα** = ἰστιοφόρον πλοῖον μετὰ τρία ἰστία, δρόμων.
- κόρος** = χορτασμός, κορεσμός. Φράσ. *κατὰ κόρον* = καθ' ὑπερβολήν, μετ. παθ. παρακ. (ρημ. κορέννυμαι κ. κορεννύσμαι) *κεκορεσμένος* = χορτασμένος.
- κορυφοῦμαι (-όομαι) κ. -ώνομαι** (ἐνεργ. *κορυφῶ*) = ὑψώνομαι εἰς τὸ ἀνώτερον σημεῖον. Οὐσ. *κορύφωσις* κ. τὸ -ωμα = τὸ ὑψηλότερον σημεῖον, ὁ μέγιστος βαθμός. Παράγ. κορυφαῖος, κορυφή. Σύνθ. ἀποκορύφωσις, κορυφογραμμή.
- κόσμημα** = στολίδι. Σύνθ. κοσμηματοπωλεῖον, κοσμηματογράφος. Ἴδὲ λ. κοσμῶ.
- κόσμος, -ία, -ον** = σεμνός, καλῆς διαγωγῆς, εὐπρεπής. Οὐσ. κοσμιότης. Ἄντιθ. ἄκοσμος.
- κοσμῶ (-έω)** = στολίζω, καλλωπίζω, μτφ. τιμῶ τινα, δίδω ἀξίαν. Παράγ. κόσμιος, -σμητής, κόσμημα, κοσμητῶρ. Ἴδὲ λ. εὐπρεπίζω, κατακοσμῶ, κόμμωσις.

κοστι

κοστίζω κ. **κωστίζω** = στοιχίζω, ἔχω κόστος, μτφ. προξενῶ ζημίαν ἢ λύπην.

κόστος = συνολικὴ ἀξία πράγματός τινος (ἄνευ ἐμπορικοῦ κέρδους), συνολικὴ δαπάνη. Σύνθ. παράγ. κοστολόγιον. Ἰδὲ λ. τίμημα.

κότινος = κλάδος ἀγριελαίας, μτφ. βραβεῖον νίκης εἰς ἀγῶνας ἀρχαίων Ἑλλήνων.

κοτζάμ-πασης, πληθ. **-ηδες**, κ. **σῆδες** = ἐπὶ τουρκοκρατίας ὁ πρόεδρος Κοινότητος, προεστῶς, μτφ. αὐθαίρετος, αὐταρχικός. Τὸ ἀ' συνθ. **κοτζάμ** = δηλωτικὸν ἐννοίας μεγάλου, π. χ. **κοτζάμ** ἄνδρας.

κότσαλο = μέρος τοῦ στάχους καρποῦ ἀραβοσίτου μετὰ τὴν ἐκκόκισίν του.

κούπα = ποτήριον, κύπελλον.

κουπαστή = τὸ ἐπάνω χεῖλος τῶν μερῶν τοῦ πλοίου.

κουπόνη = ἀπόκομμα ὁμολογίας ἢ ἄλλου τίτλου, τοκομερίδιον.

κουρσάρος = πειρατής, ληστής στὴ θάλασσα, καταδρομεύς. Ἰδὲ λ. πειρατής.

κουρσεύω = κάμνω ἐπιδρομὴν εἰς ἐχθρικήν χώραν, λεηλατῶ. Οὐσ. κούρσεμα. Ἰδὲ λ. λεηλασία.

κουρταλῶ κ.-άω = κρούω ἐπανειλημμένως. Ἰδὲ συνών. λ. κροταλίζω.

κραδαίνω = σείω τι δυνατὰ ἢ ἀπειλητικά, τραντάζω.

κραδασμός = τίναγμα, τράνταγμα, παλμικὴ κίνησις τρομῶδης.

κράσπεδον = τὸ κατώτατον ἄκρον ἐνδύματος, ποδόγυρος, μτφ. τὰ ἄκρα τόπου τινός, λιμένος, ὄρους κλπ. Ρημ. κρασπεδώνω.

κραταιός, -ά,-όν = γερός, δυνατός, ἀνδρεῖος. Ἐπίρ. -ῶς. Ρημ. κραταιῶ. Παράγ. κραταίωμα, -ωσις, -ότης.

κρατερός, -ά,-όν = γερός, δυνατός, ἀνθεκτικός, σφοδρός. Ἐπίρ. -ῶς. Συνών. κραταιός,

κρήνη = κτίσμα μὲ ἓνα ἢ περισσότερους κρουνοὺς ἀπ' ὅπου ρεεῖ τὸ ὕδωρ, βρύση. Ὑποκ. κρηνίς. Ἐπίθ. κρηναῖος.

κρηπίς, -ίδος = βάσις οἰκοδομήματος, θεμέλιον, λιθόκτιστος ἄκρα ποταμοῦ ἢ θαλάσσης, μτφ. βάσις πράξεως. Παράγ. κρηπίδωμα. Ρῆμ. κρηπιδῶ.

κρησφύγετον = κρυψώνας, καταφύγιον. Ἰδὲ λ. λημέρι, λούφα.

κρητίς, -ίδος = κιμωλία.

κροταλίζω κ. -λῶ, -άω = παράγω κρότον μὲ σύγκρουσιν κροτάλων, κτυπῶ ἢ κινῶ τι μετὰ κρότου. Οὐσ. κροτάλισμα. Ἰδὲ λ. κουρταλῶ.

κύαμος = ἡ κουκκιά, τὸ κουκκί (φυτὸν καὶ καρπὸς), μτφ. ψῆφος.

κυανοῦς, -ῆ, -οῦν = βαθύς γαλάζιος, οὐρανής, θαλασσή. Σύνθ. κυανόχρους, -ουν.

κυανό-λευκος = άσπρογάλανος, ἡ ἑλληνικὴ σημαία. Ἴδὲ λ. λευκοκύανος.

κυαν-ωπός = κάπως γαλάζιος. Οὐσ. κυάνωσις.

κύπτω (ἔκυπτον, -υψα) = σκύπτω, καμπουριάζω, λυγίζω ἀπὸ τὸ βάρος. Συνών. κυρτῶ (κ. κυρτώνω), κύφω. Φράσ. δὲν κύπτω τὸν αὐχένα = δὲν ὑποτάσσομαι.

κυρτός = γυρτός, σκυφτός. Οὐσ. κύρτωμα, κυρτότης, κύρτωσις.

κυφός = καμπούρης. Ρημ. κυφοῦμαι. Οὐσ. κυφότης, κύφωμα. Ἴδὲ λ. κύφωσις.

κυριολεξία = ἡ ἀκριβὴς σημασία λέξεως ἢ φράσεως. Ἐντίθ. ἀκυριολεξία, μεταφορά. Ρημ. κυριολεκτῶ = ἀκριβολογῶ. Παράγ. κυριολεκτικός = ὁ λεγόμενος μὲ τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῆς λέξεως.

κύστις = θύλακος ὑμενώδης τοῦ σώματος, θύλακος ἐλαστικός, φούσκα. Ἐποκ. κυστίδιον. Παράγ. κυστίτις = ἀσθένεια τῆς οὐροδόχου κύστεως.

κύτος, -ους = κοίλωμα, ὁ κοῖλος χῶρος πλοίου, ἀμπάρι. Ἴδὲ ὁμόηχ. λ. κῆτος.

κύφωσις = καμπούριασμα. Ἴδὲ λ. κυφός, κύπτω.

κύων (γεν. κυνός) = σκύλος. Παράγ. κυνικός, κυνικότης, κυνισμός, κυνόδους. Ἴδὲ ὁμόηχ. λ. κίων.

κῶδιξ, -ικος = συλλογὴ νόμων. Ρημ. σύνθ. κωδικοποιῶ. Οὐσ. κωδικοποιήσις.

κώμη = συνοικισμὸς μικρότερος τῆς κωμοπόλεως, χωρίον. Ἴδὲ λ. κόμη, κόμμι.

κώπη κ. **κωπίον** = κουπί.

κωπηλατῶ = κινῶ σκάφος μὲ κουπιά, τραυῶ κουπιά. Συνών. λαμνοκοπῶ κ. -κωπῶ, -άω. Παράγ. κωπηλάτης, κωπήλατος, κ. κωπήρης, κωπηλασία. Ἴδὲ λ. λαμνοκόπος.

κωφεύω = ἀποφεύγω ν' ἀκούσω, ἀρνοῦμαι, κάμνω τὸν κουφό. Οὐσ. κώφευσις.

Λ

λάβαρων = σημαία Ρωμαίων και Βυζαντινῶν. Πληθ. τὰ *λάβαρα* = σημαῖαι ἀγιογραφιῶν τῶν ναῶν, σημαῖαι ἐπαγγελματικῶν σωματοείων.

λα(γ)οῦτο = ἔγχορδον ὄργανον λαϊκῆς μουσικῆς.

λαιμητόμος = ὄργανον ἀποκεφαλισμοῦ καταδικασθέντων εἰς θάνατον; καρμανιόλα.

λακέρδα = ψάρι παλαμύδα σὲ τεμάχια ἐντὸς ἄλμης.

λακτίζω = κλωτσῶ, μτφ. ἐκδιώκω, περιφρονῶ. Παράγ. λάκτισμα, -σις, -ιστής. Σύνθ. ἐκλακτίζω, ἐκλάκτισις.

λακωνίζω = μιμοῦμαι τοὺς Λάκωνας, ὀμιλῶ μὲ συντομίαν (λακωνικῶς). Παράγ. λακωνικότης, -ισμός, -ικός, -ιστί.

λάλος (-ίστερος, -ίστατος) = ὀμιλητικός, πολυλογᾶς. Ρημ. λαλῶ. Παράγ. λαλιά, λάλημα. Ἴδὲ λ. φλύαρος.

λάμια = μυθολογικὴ τερατόμορφος γυναίκα, δράκαινα. Ἴδὲ λ. δράκος.

λαμνοκόπος κ. -ῶπος = κωπηλάτης. Ρημ. λάμνω. Ἴδὲ ὁμών. λ. κωπηλατῶ.

λαμπαδηφορῶ = κρατῶ ἀνημμένην λαμπάδα. Παράγ. λαμπαδηφόρος, -φορία. Συνών. λαμπαδηδρομία.

λαμπηδῶν -όνος = λάμψις, ἀκτινοβολία, λαμπεράδα.

λάσιος = πυκνόμαλλος, μαλλιαρός. Συνών. δασύτριχος. Ἴδὲ λ. δασύς.

λατομεῖον = μέρος ἀπὸ ὅπου βγάζουν λίθους ἢ μάρμαρα δι' οἰκοδομήν, νταμάρι. Ρημ. λατομῶ. Παράγ. λατόμος.

λεγεών, -ῶνος = ρωμαϊκὸν στρατ. σῶμα ἀπὸ 6 – 7 χιλιάδας ἄνδρας, στρατ. σῶμα ἀπὸ ξένους ἐθελοντὰς ἢ μισθοφόρους.

λεγεωνάριος = μάχιμος ὀπλίτης λεγεῶνος.

ληλασία = διαρπαγή. Συνών. λαφυραγωγία. Ρημ. ληλατῶ = διαρπάζω, ληστεύω, κατακλέπτω. Ἴδὲ λ. κουρσεύω.

λεία = ὅ,τι προέρχεται ἀπὸ ἀρπαγὴν εἰδῶν τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸν πόλεμον (λεία πολέμου), λάφυρον, πλιάτσικο. Ἐπὶ σαρκοφάγων ζώων, τὸ θήραμα.

λειμών, -ῶνος = λιβάδι, βοσκότοπος (μὲ καλλιεργημένα ἢ αὐτοφυῆ κτηνοτροφικὰ φυτά).

λειός, -εία, -ον = όμαλός τήν άφήν, στιλπνός, γλιστερός, άτριχος, μτφ. ήπιος, εύχάριστος, αντίθ. τραχύς. Ρημ. λειώ (-όω) λειαίνω κ. λειαίνω = στιλβώνω, Ούσ. λείανσις, λείωσις, λειότης.

λείχω = γλείφω.

λειψ-ανδρία = όλιγανδρία, έλλειψις άνδρών, έλλειψις ίκανών πολιτικών άνδρών. Ίδέ λ. εύανδρία.

λείψανον = κατάλοιπον, άπομεινάρι, σώμα νεκρού, εις πληθ. λείψανα = όστά ή σώματα άγιών.

λειψ-υδρία = έλλειψις ή άνεπαρκεια νεροϋ.

λευκο-κύανος, -ον = άσπρογάλανος. Ίδέ λ. κυανόλευκος. Πολλαί σύνθ. λ. με ά' συνθετικόν λευκο (άσπρο) με τήν έννοιαν τής λευκότητος, π. χ. λευκοφορῶ, λευκοβαφής, λευκοχίτων κ. ά.

λήγω = παύω, τελειώνω, (μτχ. λήγουσα). Σύνθ. καταλήγω, άπολήγω. Παράγ. λήξις, κατάληξις.

λήθη = λησμονιά, ξεχασμα. Συνών. λησμοσύνη. Ρημ. λησμονῶ.

λήκυθος = δοχείον έλαίου, εις άρχ. μυροφόρον άγγείου δια τούς νεκρούς.

λημέρι = καταφύγιον κλεπτῶν καί άρματωλῶν ή ληστῶν. Ρημ. λημεριάζω. Ίδέ λ. κρησφύγετον.

λήμη = τσίμπλα όφθαλμών.

ληνός = πατητήρι σταφυλιῶν, ποτίστρα κτηνῶν. Ίδέ όμόχη. λ. λινός.

ληξι-αρχεϊον = γραφείον όπου τηροϋνται τά ληξιαρχικά βιβλία γεννήσεων (βαπτίσεων) γάμου, θανάτου. ληξίαρχος = ό τηρῶν τά βιβλία αυτά.

λίαν (έπίρ.) = πολύ (βαθμός λίαν καλῶς).

λιάπης (πληθ. -ηδες) = κάτοικος τής λιαπουριάς, χώρας Άλβανίας, Τουρκαλβανός.

λίβας κ. λίψ = άνεμος θερμός καί άποξηραντικός.

λιγνίτης = γαιάνθραξ κατωτέρας ποιότητας, ξυλίτης. Σύνθ. λιγνιτωρυχείον, -ύχος.

λιγυρός, -ά, -όν κ. λυγηρός ή λυγερός = εύλύγιστος, εύχάριστος, εύστροφος. Ούσ. λιγυρότης. Ίδέ λ. λυγερός.

λίκνον = κούνια βρέφους, μτφ. γενέτεira πατρίς, τόπος όπου έκαλλιεργήθη τι δια πρώτην φοράν! Ρημ. λικνίζω = κουνάω τήν κούνια. Ούσ. λίκνισμα. Ίδέ λ. κοιτίς.

λιμε

λιμενο-βραχίων = ὀγκώδης τοῖχος προεκτεινόμενος εἰς τὸ πέλαγος ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ λιμένος (ὡς βραχίων χειρός), μῶλος. Ἰδὲ λ. προβλῆς.

λιμο-κτονῶ = ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν πείναν, εἶμαι πάρα πολὺ πτωχός. παράγ. λιμός (μεγάλῃ πείνᾳ), λιμοκτονία. Συνών. λιμώπτω. Ἰδὲ ὁμόηχ. λ. λοιμός.

λινός, -ή, -όν = κατεσκευασμένος ἀπὸ λινάρι. Ἰδὲ ὁμόηχ. λ. ληνός.

λιο-πύρι = μέγας καύσων, ἠλιόκαυμα, λιόκαμα.

λιο-στάσι = ἐλαιών, ἐλαιοπερίβολο, ἐλαιοστάσιον.

λιπαίνω (ἐλίπαινον, -ανα) = ἀλείφω μὲ λίπος ἢ μὲ ἄλλην οὐσίαν, λαδώνω μηχανήν, καθιστῶ παχὺ τὸ ἔδαφος μὲ κοπριάν ἢ χημικὸν λίπασμα. Παράγ. λίπασμα, λίπανσις, λιπαντήρ, λιπαντικός, λιπαρός, -ότης.

λιπο-ψυχία = χάσιμο τοῦ θάρρους, δειλίασμα, λιποθυμία, λιγοψυχία. Ἐπίθ. λιπόψυχος. Ρημ. λιποψυχῶ.

λιτανεία κ. λιτάνευσις = θρησκευτικὴ πομπὴ μὲ περιφορὰν ἀγίας εἰκόνας, παράκλησις πρὸς τὸν Θεόν. Ρημ. λιτανεύω.

λιτός, -ή, -όν = ἀπλοῦς, ὀλιγοδάπανος, ὀλιγαρκής. Παραθ. -ότερος, -ότατος. Ἐπίρ. -ὼς Οὐσ. λιτότης. Σύνθ. λιτοδαίσιος. Ἰδὲ λ. ὀλιγαρκής.

λογῆς -λογῆς (πληθ. -ιῶν, -ιῶν) = διαφόρων εἰδῶν, παντὸς εἶδους.

λογικός, -ή, -όν (παραθ. -ώτερος, -ώτατος) = ὁ ἔχων ὀρθὴν σκέψιν, φρόνιμος, ὄχι ὑπερβολικός, μετριοπαθής. Οὐσ. τὸ λογικὸν πληθ. -ικὰ = ὁ νοῦς. Ἐπίθ. ἄλογος, παράλογος. Ρημ. λογικεύομαι. Οὐσ. λογικότης.

λόγιος, -ία, -ον (παραθ. -ώτερος, -ώτατος) = πολυμαθής, λογοτέχνης, πολὺ γραμματισμένος. Οὐσ. λογιότης.

λογο-μαχία = φιλονικία μὲ ὑβριστικὰ καὶ βίαια λόγια. Ρημ. λογομαχῶ. Ἰδὲ λ. ἐρίζω.

λοιδορῶ (-έω) = περιγελῶ, κακολογῶ. Συνών. χλευάζω, ὄνειδιζω. Παράγ. λοιδορία, -ορος.

λοιμός = ἡ νόσος πανώλης (πανούκλα) ὡς καὶ πᾶσα μολυσματικὴ θανατηφόρος ἀσθένεια, ἐπιδημία. Παράγ. λοιμώδης, λοιμώξις, λοιμικός, -ική. Σύνθ. λοιμοκαθαρτήριον. Ἰδὲ ὁμόηχ. λ. λιμός.

λουφάζω κ. λωφάζω = ζαρῶνω ἀπὸ φόβον, κρύπτομαι, σιωπαίνω. Οὐσ. λούφα.

λουφές = μισθός, αποζημίωσις, φιλοδώρημα.

λόρδος, θηλ. **λαΐδη** = τίτλος ευγενείας εις Ἀγγλίαν.

λοφίον (ὕποκ. τῆς λ. λόφος) = θύσανος (φούντα) ἀπὸ πτερὰ ἢ νήματα (εἰς πηλήκια ἀξιωματικῶν), **λοφείον** = θήκη τοῦ λοφίου.

λυγερός, -ή, -ὸν κ. **λυγηρός** = λεπτός καὶ εὐλύγιστος, κομψός. Σύνθ. λυγερόκορμος. Ρημ. λυγίζω, λυγῶ, -άω, -ιέμαι. Ἴδὲ λ. λιγυρός.

λυγμός = λόξυγγας, ἀναφυλλητό. Ἴδὲ λ. ὄλολυγμός.

λυκαυγές, -οῦς, ὡς οὖς. = τὸ γλυκοχάραμα, χαραυγή (πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου).

λυκόφως, -ωτος = τὸ σούρουπο (κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου). Ἴδὲ λ. σούρουπο.

λύρα = τρίχορδον μουσικὸν λαϊκὸν ὄργανον. Λυρατζής (λυράρης) = ὁ παίζων λύραν.

λυρικός, -ή, -ὸν = ὁ ἀνήκων εἰς λύραν, λυρικός ποιητής, ὁ συνθέτων συναισθηματικὰ ποιήματα (ψαλλόμενα καὶ μὲ συνοδείαν λύρας) λυρικά. Παράγ. **λυρισμός** = λυρικὸν ὕφος (πεζοῦ ἢ ποιητικοῦ λόγου).

μαγικός, -ή, -ὸν = ὁ ἀναφερόμενος εἰς μάγους ἢ μαγείαν, μαγευτικός, θελκτικός, γοητευτικός, ἐπίρ. -ῶς, -ά.

μάγος, -ισσα = ἱερεὺς ἀρχαίας Ζωροαστρικῆς θρησκείας, ὁ ἀσκῶν τὴν μαγικὴν τέχνην, μτφ. ἀπατεῶν, ἀγύρτης. Ρημ. μαγεύω. Παράγ. μαγεία, μάγευμα, μαγευτικός

μαδέρι κ. -τέρι = παχεῖα σανίς. Ἴδὲ λ. δοκός.

μαῖστρος = ἄνεμος ΒΔ (σκίρων), **μαϊστράλι** = ἑλαφρὸς μαῖστρος.

μακρό-βιος (ὑπερθ. -ώτατος) = μακρόζωος, ὁ ζῶν πολλὰ χρόνια. Οὖς. -ότης. Συνών. μακροζωία, μακροήμερουσις.

μακρό-θυμος, -ον = ὑπομονητικός, ἀνεκτικός, ἐπιεικής. Οὖς. μακροθυμία. Ρημ. μακροθυμῶ. Συνών. ἀνεξικακός.

μάλα (ἐπίρ.) = παραπολύ, συγκρ. **μᾶλλον** = περισσότερον, ὑπερθ. **μάλιστα** = βεβαιότατα, ναί.

μάλη

μάλη = μασχάλη (τὸ ὄπλον ὑπὸ μάλης).

μαλθακός (παραθ. -ώτερος, -ώτατος) = μαλακός, τρυφερός, μτφ. θη-
λυπρεπής. Οὐσ. μαλθακότης.

μαντᾶτο = ἀγγελία, εἶδησις. Σύνθ. μαντατοφόρος. Ἰδέ λ. ἀγγελιαφόρος.

μαντζούνη = φάρμακον λαϊκόν, δυναμωτικόν.

μάρτυς κ. -υρας = ὁ βεβαιώνων κάτι ποῦ γνωρίζει ἢ ἀντελήφθη, ὁ
παρέχων πληροφορίας ἐνώπιον Δικαστικῶν ἢ ἄλλων Ἀρχῶν, ὁ
παθῶν πολλὰς διώξεις ἢ βασανιστήρια, ὁ ὑποφέρων δεινά. Ρημ.
μαρτυρῶ. Παράγ. μαρτυρία, -ύριον, -ικός. Σύνθ. μεγαλομάρτυς,
μαρτυρολόγιον.

μαστίζω κ. -ιγῶ, -ώνω = κτυπῶ με μάστιγα (με καμουτσίκι), μτφ.
ἐρημώνω. Παράγ. μάστιξ, μαστίγωσις, -ωμα, -ιον.

ματαιό-δοξος = Ἰδέ λ. κενόδοξος.

ματαιο-πονῶ = κοπιᾶζω ἀσκόπως, στὰ χαμένα. Οὐσ. ματαιοπονία.

μάταιος, -αία, -ον = ἄσκοπος, χωρὶς ἀποτέλεσμα, ἄχρηστος. Ἐπίρ. -αίως.

Φράσις. εἰς μάτην = ἀσκόπως, τοῦ κάκου, στὰ χαμένα.

ματαιῶ (-όω) κ. -ώνω = ἐμποδίζω τὴν ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος. Πα-
ράγ. ματαιότης, -ωσις.

μαχητής = πολεμιστής, ἀγωνιστής. Ρημ. μάχομαι. Παράγ. μάχη,
μάχιμος, -ιότης, μαχητικός, -κότης. Σύνθ. ἀερομαχία, ναυμαχία.

μεγαλειότατος, -άτη = προσηγορία βασιλέων (ὑπερθ. τοῦ ἐπιθ. μεγα-
λεῖος) = μεγαλοπρεπής, λαμπρός. Οὐσ. τὸ μεγαλεῖον = μεγαλο-
πρέπεια, πληθ. τα μεγαλεῖα = τὰ θαυμαστά ἔργα τοῦ θεοῦ. Οὐσ.
μεγαλειότης. Ἐπίθ. μεγαλειώδης.

μεγαλο-μανής, -ές = ὁ ἔχων τὴν μανίαν νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτόν του με-
γάλον ἢ νὰ ἐπιδιώκῃ ἔργα ἀνώτερα τῶν μικρῶν δυνάμεών του,
δοξομανής. Οὐσ. μεγαλομανία. Συνών. μεγαλοπράγμων.

μεγαλορρημονῶ = λέγω μεγάλα (παχιά) λόγια ἰδίως δι' ἑαυτόν.
Συνών. μεγαληγορῶ, καυχησιολογῶ, μεγαλαυχῶ.

μεγαλοφυής, -ές (ἐπὶ ἄνθρ.) = ὁ ἔχων ἐκ φύσεως ἐξαιρετικὰς διανοη-
τικὰς ἰκανότητας. Οὐσ. μεγαλοφυΐα.

μεγάλό-ψυχος, -ον = ἄνθρωπος με μεγάλην ψυχὴν, καρτερικός. Συνών.
μεγάλοκαρδος, μακρόψυχος, μακρόθυμος, γενναίοκαρδος. Οὐσ.
μεγαλοψυχία.

μεθοδικός, -ή, -όν = ὁ πράττων τι με μέθοδον, συστηματικός. Ἐπίρ. -ῶς
Οὐσ. μεθοδικότης. Συνών. εὐμέθοδος, ἀντίθ. ἀμέθοδος.

μέθοδος (ή) = τρόπος έρεύνης κ. έργασίας πρὸς επίδιωξιν σκοπού τινος, σύστημά τι (μέθοδος διδασκαλίας). Ρημ. μεθοδεύω.

μεθόριος, -ία, -ον = συνοριακός (ἐκ τῆς λ. ὄριον = σύνορον). Παράγ. μεθοριακός. Οὐσ. ἡ μεθόριος = ἡ συνοριακὴ γραμμὴ, οὐδ. τὰ μεθόρια = τὰ σύνορα.

μειονεκτικός, -ή, -όν = ἐλαττωματικός, ἑλλιπῆς κατὰ τι, ὑστερῶν ἔναντι ἄλλων. Ἐπίρ. -ῶς. Ρημ. μειονεκτῶ. Παράγ. μειονέκτημα, -ικότης, -εξία. Ἀντίθ. πλεονεκτικός. Ἴδὲ λ. ἐλάττωμα.

μειράξ, -ακος = νέος 14 – 20 ἐτῶν, ὑποκ. μειράκιον = μικρὸ παιδί. Ἴδὲ λ. ἔφηβος.

μειῶ (-ῶ) κ. **-ώνω** = ὀλιγοστεύω, ἐλαττώνω. Παράγ. μείωσις, μειωτέος, μειωτικός, Ἀντίθ. αὐξάνω. Ἴδὲ λ. ἐλαττώνω.

μείων, -ον (συγκρ. τῶν ἐπιθ. μικρός κ. ὀλίγος) = μικρότερος, ὀλιγώτερος. Συνών. ἐλάσσων. Ἀντίθ. μείζων. Ἐπίρ. μείον = ὀλιγώτερον.

μελαγχολία = συνεχῆς καὶ ἐπίμονος λύπη, δυσθυμία. Ρημ. μελαγχολῶ. Ἐπίθ. -ικός. Συνών. ἀθυμία, δυσθυμία, σκυθρωπότης.

μελαψός, -ή, -όν = πολὺ μελαγχροινός, μαυρειδερός. Συνών. μελανόχρους, μελάγχρους, μελανωπός.

μελλο-θάνατος, -ον = ὁ ἐτοιμοθάνατος.

μέλος = μέρος τοῦ σώματος, ἕκαστον ἄτομον ὁμάδος τινός, μελωδία.

μέλω = τραγουδῶ, ψάλλω, μελωδῶ. Ἴδὲ λ. ἀναμέλω.

μελωδία = ἀρμονία καὶ ρυθμὸς ψαλλομένου ᾄσματος ποῦ ἀκούεται μὲ εὐχάριστον ἐντύπωσιν, μελωδικὸ ᾄσμα. Ρημ. μελωδῶ. Σύνθ. μελοποιῶ. Οὐσ. μελωδός.

μεμβράνα κ. **-άνη** = λεπτὸν δέρμα, πέτσα. Ἴδὲ λ. ὑμήν.

μεμψιμοιρῶ (έω) = παραπονοῦμαι, εἶμαι κλαψιάρης, γκρινιαῶ. Παράγ. μεμψίμοιρος, -ία.

μεντέρι = καναπές, χαμηλὸ ντιβάνι.

μεραρχία = μεγάλη στρατιωτικὴ μονάς. Ὁ διοικητὴς = μέραρχος.

μεσαίων, -ωνος = ἡ χρονικὴ περίοδος ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους μέχρι πτώσεως Κων/πόλεως (400 – 1500 μ. Χ.):

μεσαιωνικός, -ή, -όν = τοῦ μεσαίωνα, ὁ ἔχων τάσεις καθυστερημένας, ὀπισθοδρομικούς. Οὐσ. μεσαιωνισμός.

μεσ-ἠλιξ = ὁ ἔχων μέσην ἡλικίαν - μεταξύ νέου καὶ γέροντος - μεσόκοπος. Συνών. ἀνῆλιξ κ. -ικός, παρῆλιξ, ὑπερῆλιξ.

μεσ
μεσ-ίστιος (σημαία) = ἀνηρητημένη εἰς τὸ μέσον τοῦ ἴστου (κοντοῦ)
εἰς περιπτώσεις θλιβεροῦ ἔθνικοῦ γεγονότος.

μεσο-λαβῶ = μπαίνω στὴ μέση μεταξύ δύο (πρὸς συμβιβασμὸν ἢ τακτοποίησιν διαφορῶν), μεσιτεύω, ἐπὶ ἐννοίας χρόνου = ὁ εὐρισκόμενος μεταξύ δύο χρονικῶν διαστημάτων (ἀπὸ . . . μέχρι . . .).
Οὐσ. μεσολαβῆ, μεσολάβησις.

μεστός, -ή, -όν = γεμάτος, χορτάτος. Ἐπὶ καρπῶν: ὠριμος, ψωμωμένος, ἐπὶ σαρκῶν: σφικτός, κρεατωμένος.

μεστῶ (-ῶ) κ. **-ώνω** = γεμίζω τι, ὠριμάζω, μτχ. παθ. παρακ. μεστωμένος. Οὐσ. μέστωμα.

μετά-θεσις = ἀλλαγὴ θέσεως, μετατόπισις. Ρημ. μεταθέτω (μετατίθημι).
Παράγ. μεταθετός, -τέος. Συνών. ἀπόσπασις, μετακίνησις.

μεταμέλεια = μεταβολὴ γνώμης, μετάνοια. Ρημ. **μεταμέλομαι** κ. **-οῦμαι**
= μετανοῶ.

μετα-μορφῶ (-ῶ) κ. **-ώνω** = μεταβάλλω μορφήν ἢ σχῆμα ἢ ιδιότητα τινός. Παράγ. μεταμόρφωσις, -ωτής, -ώσιμος, -ωτικός. Συνών. ἀλλοιώνω, μετουσιώνω.

μετ-αμφιέζομαι = ἀλλάσσω τὰ ἐνδύματά μου (διὰ νὰ μὴ με ἀναγνωρίζουν) μασκαρεύομαι, μτχ. παθ. παρακ. μετημφιεσμένος. Οὐσ. μεταμφίσεις. Ἰδέ λ. ἀμφίσεις.

μεταναστεύω = μετοικῶ εἰς ξένην χώραν, ξειτεύομαι. Παράγ. μετανάστευσις, -ευτικός.

μετανάστης, θηλ. **-άστις** = ὁ φεύγων θεληματικῶς ἀπὸ τὴν χώραν του καὶ ἐγκαθιστάμενος μονίμως εἰς ξένην χώραν. Ἰδέ λ. μετοικεσία.

μετα-πηδῶ (-άω) = ἀλλάσσω θέσιν ἢ τόπον ἢ κατάστασιν, μτφ. ἀπαρνοῦμαι τὰς μέχρι τοῦδε ἰδέας μου καὶ ἀκολουθῶ ἄλλας. Οὐσ. μεταπήδησις. Συνών. μεταπίπτω, μεταβάλλω.

μετα-ποιῶ = μεταβάλλω, μετασκευάζω, τροποποιῶ. Οὐσ. μεταποίησις. Συνών. μεταπλάσσω, μετασχηματίζω, μετατρέπω, μεταμορφῶ.

μεταπράτης = ὁ πωλῶν εἰς λιανικὴν τιμὴν ἀγορασθέντα παρ' αὐτοῦ μὲ χονδρικήν τιμὴν εἶδη, μεταπωλητής, μπακάλης. Συνών. ρημ. μεταπωλῶ. Οὐσ. μεταπώλησις.

μετα-ρρυθμίζω = μεταβάλλω τὸν ρυθμὸν ἢ τὴν μορφήν ἢ τάξιν τινός, μεταμορφώνω, διορθώνω. Παράγ. μεταρρυθμισίς, -ιστής, -ίστρια, -ιστικός. Συνών. μετασχηματίζω, τροποποιῶ.

μετ-έρχομαι = ἐργάζομαι, ἀσκῶ ἐπάγγελμά τι, μεταχειρίζομαι. Συνών. ἐπαγγέλλομαι.

μετέωρον (τὸ) = οὐράνιον σῶμα ἢ φαινόμενον συμβαῖνον εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

μετέωρος, -ον = ὁ σηκωμένος ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν, ὁ αἰωρούμενος εἰς τὸν ἄερα, μτφ. ἀβέβαιος, ἀναποφάσιτος. Ρημ. μετεωρίζω. Οὐσ. μετεωρισμός. Εἰς Φυσικὴν Πειραματικὴν τὸ κεφ. «ὕδατῶδη μετέωρα». Παράγ. μετεωρολόγος, -ία, -ικός, μετεωροσκοπεῖον κ. ἄ. Ἴδὲ λ. αἰωρῶ.

μετοικεσία = ἀλλαγὴ κατοικίας, μετοίκησις. Ἴδὲ λ. μεταναστεύω.

μετ-όπισθεν (ἐπίρ.) = ἀπὸ πίσω, μετέπειτα, ὡς οὐσ. πληθ. τὰ μετόπισθεν = διάφοροι ὑπηρεσίαι ἀκολουθοῦσαι τὸν στρατὸν ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐν καιρῷ πολέμου, ὁ ἄμαχος πληθυσμός. Ἴδὲ λ. νῶτον, -α.

μετριο-πάθεια = μετριότης πάθους, σωφροσύνη, συγκαταβατικότης, φρονιμάδα. Οὐσ. μετριοπαθής. Συνών. μετριοφροσύνη, διαλλακτικότητα.

μέτωπον = τὸ μέρος τοῦ προσώπου μεταξύ τῶν κροτάφων, τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς καὶ ὀφρύων, ἡ φάτσα, μτφ. ἡ προσθία ὄψις οἰκοδομήματος, εἰς στρατ. ἡ πρώτη γραμμὴ παρατάξεως ἢ ὀλόκληρος ἡ ζώνη πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἴδὲ λ. ἀντιμετωπίζω.

μηδαμινός, -ή, -όν = τιποτένιος, ἄνευ ἀξίας, οὐσ. μηδαμινότης.

μηδαμοῦ (ἐπίρ. τοπ.) = πουθενά. Συνών. οὐδαμοῦ.

μήνα (ἔρωτ. μόριον) = μήπως, μὴ τυχόν.

μήνυμα = ἐντολή, εἶδησις, μαντᾶτο. Ρημ. μηνῶ κ. -άω. Ἴδὲ λ. ἀγγελιαφόρος.

μήνυσις κ. καταμήνυσις = καταγγελία πράξεως εἰς Δικαστικὰς Ἀρχάς. Ρημ. μηνύω κ. καταμηνύω. Παράγ. μηνυτής, -ύτρια.

μήπως (ἐπίρ.) = μὴ τυχόν.

μηρός = μπούτι, ὑποκ. μηρίον. Ἐπίθ. μηρικός.

μηρυκάζω κ. -ῶμαι = ἀναμασῶ τὴν τροφήν. Παράγ. μηρυκαστικὸν (ζῷον). Ἴδὲ λ. ἀναχαράζω.

μητρι-αρχία = ἀρχαῖον κοινωνικὸν σύστημα ὅπου ἡ γυναίκα (μήτηρ) κυβερνᾷ τὴν οἰκογένειαν καὶ πολιτείαν. Ἀντίθ. πατριαρχία. Συνών. γυναικοκρατία.

μητρό-πολις, -εως = ἡ πόλις ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσηματίσθησαν ἀποικίαι εἰς ἄλλας χώρας, ἡ πρωτεύουσα χώρας, τὸ κύριον κέντρον πολιτισμοῦ, εἰς ἐκκλ. ἔδρα μητροπολίτου (δεσπότη), ὁ ἐπισημότερος ναὸς ὅπου λειτουργεῖ ὁ δεσπότης (μητροπολιτικός, καθεδρικός ναός).

μια
μιαρός, -ά, -όν = μολυσμένος, ακάθαρτος, άχρειός. Παραθ. -ώτερος, -ώτατος. Ούσ. μιαρότης. Ρημ. μιαίνω, μολύνω. Παράγ. μίανσις, μιαρότης, μίασμα, μιασματικός.

μίδην (έπίρ.) = άνακατωτά, άναμείξ (φύρδην - μίγδην).

μιγνύω = άνακατώνω. Παράγ. μίγμα, μίξις κ. μείξις, (προβλήματα μείξεως), μικτός.

μίζερος, -η, -ο = κακομοίρης, ιδιότροπος, γκρινιάρης. Ούσ. μιζέρια.

μικρο-ψυχία = μικρότης ψυχής, χαμηλόν φρόνημα, δειλία. Έπίθ. μικρόψυχος. Ρημ. -υχώ. Άντίθ. μεγαλοψυχία, μεγαλοθυμία.

μίλι (ον) = μονάς μήκους μεγάλων άποστάσεων. Ναυτικόν μίλιον 1852μ. άγγλικόν μ. = 1609, 34 μ.

μιλιούνι = έκατομμύριον, άμέτρητον πλήθος.

μιναρές = ύψηλός κ. λεπτός πύργος μουσουλμανικοϋ τεμένουσ (τζαμιού). Ίδέ λ. ίμάμης.

μιο(σ)εύω = άποδημώ, ξενιτεύομαι. Ούσ. μιο(σ)εμός.

μνεία = ύπενθύμισις, τὸ νά ονομάζει τις αὐτὸ πού έγινε. (έκ τοϋ ρημ. μιμνήσκω).

μνημεϊον = σημείον ἢ πρᾶγμα τι πρὸς ένθύμιον, μνήμα, κατασκευάσμα επί τοϋ τάφου τινὸς πρὸς τιμὴν καί άνάμνησιν, έργον τῆς παλαιᾶς έποχῆς. Έπίθ. μνημειώδης.

μνημονεύω = ένθυμοϋμαι, φέρω εἰς μνήμην μου, άναφέρω, έκκλ. προσεύχομαι ύπέρ τῶν ψυχῶν νεκρῶν προσώπων. Παράγ. μνημόσυνον, μνήμη, μνήμων, μνημονικός, μνημοσύνη.

μνησικακῶ = ένθυμοϋμαι κακόν πού έπαθα από κάποιον καί έπιδιώκω έκδίκησιν. Παράγ. μνησικακία, μνησικακος. Άντίθ. άμνησικακος.

μνηστεία = άρραβώνιασμα, ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον εἶναι τις άρραβωνιασμένος. Παράγ. μνηστήρ, μνηστή. Ρημ. μνηστεύω, -ομαι.

μόδιος = μέτρον άποτιμήσεως βάρους σιτηρῶν (8,75 λίτραι).

μοῖρα = τεμάχιον, τμήμα γῆς ἢ πόλεως, μονάς στρατοϋ ἢ στόλου, τὸ 1/360 τῆς περιφ. κύκλου, μτφ. ἡ τύχη, ὁ θάνατος ἢ αίτία θανάτου. Ρημ. μοιράζω. Ούσ. μοιραστής, μοιρασιά. Σύνθ. κακομοίρης, κακομοιριά.

μοιραῖος, -αία, -ον = ύπὸ τῆς μοίρας ώρισμένος, άναπόφευκτος, ὡς ούσ. τὸ μοιραῖον = τὸ άναπόφευκτον κακόν, ὁ θάνατος. Έπίθ. -αίως. Ίδέ λ. πεπτρωμένον.

μοιρο-λάτρης = ὁ πιστεύων τυφλῶς εἰς τὴν μοῖραν, εἰς τὸ πεπτρωμένον. Παράγ. μοιρολατρία.

μοιρο-λογῶ κ. **μυρολογῶ** (-άω) = ἄδω θρήνον παρὰ τὸν νεκρὸν ἢ κατὰ τὴν κηδεῖαν, ψάλλω θλιβερὸν ἄσμα. Συνών. θρηνολογῶ, ὀλοφύρομαι, ὀδύρομαι, σκούζω. Παράγ. μοιρολόγι, μοιρολογήτρα κ. -ίστρα.

μοίραρχος = ἀξίωματικὸς χωροφυλακῆς ἀντιστοίχου βαθμοῦ με λοχαγὸν πεζικοῦ στρατοῦ, ἀρχηγὸς μοίρας πολεμικῶν πλοίων ἢ μοίρας πυροβολικοῦ.

μόλις (ἐπίρ.) = εὐθύς, μετὰ δυσκολίας.

μολονότι (σύνδ.) = ἂν καί. Συνών. καίτοι.

μονῆ = παραμονή, τόπος διαμονῆς, μοναστήριον, *αἰώνιαι μοναὶ* = ὁ βίος μετὰ θάνατον. Ρημ. *μονάζω* = ζῶ μόνος, εἶμαι μοναχός.

μόνιμος, -ον (παραθ. **-ώτερος, -ώτατος**) = σταθερός, ἀμετάβλητος, διαρκής. Ἐπίρ. -ίμως. Οὐσ. μονιμότης. Σύνθ. μονιμοποιῶ, -ποίησις.

μονο-μάχος = ὁ μόνος πρὸς μόνον ἀγωνιζόμενος. Ρημ. *μονομαχῶ*. Οὐσ. -χία.

μονο-μελής, -ές = ὁ ἀποτελούμενος ἀπὸ ἓν μέλος (ἄτομον), ἀντίθ. πολυμελής (διμελής, τριμελής κ. ἄ.).

μονο-μιᾶς (ἐπίρ.) = με μιᾶς, ἄνευ διακοπῆς, ἀμέσως. Συνών. ἀπνευστί, μονορροφί.

μονό-ξύλος = ὁ κατεσκευασμένος ἐξ ἑνὸς κορμοῦ δένδρου (ὀλόξύλος), ὡς οὐσ. οὐδ. *τὸ μονόξύλο* (ν) = πρωτόγονον πλοιάριον, κατεσκευασμένον ἐξ ἑνὸς μόνου κορμοῦ δένδρου.

μονο-πάτι = στενὸς δρόμος (βατὸς ὑπὸ ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου ἢ ζῴου). Ἴδὲ συνών. λ. στενωπός.

μοντέλο = πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ποῦ χρησιμοποιεῖ ὁ καλλιτέχνης ὡς πρότυπον, μτφ. τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπομιμεῖται τις.

μον-ωδία = τραγούδι μόνου ἑνός, μονοφωνία (σόλο).

μορμολύκειον = προσωπίδα (παριστώσα τὴν Μορμώ), σκιάχτρο, μπαμπούλας. Συνών. φόβητρον.

μορφάζω = κάμνω μορφασμὸν (γκριμάτσα), στραβομουτσουνιάζω.

μόστρα = προθήκη δειγμάτων διαφόρων προϊόντων, βιτρίνα, τὸ ἐκλεκτότερον μέρος τοῦ ἐμπορεύματος ποῦ προβάλλεται ὡς δείγμα.

μοτέρ = κινητήρ.

μοτοσακὸ = μικρὴ μοτοσυκλέτα.

μοτοσυκλέ(τ)α = δίτροχον αὐτοκίνητον ὄχημα (ἐν εἴδει ποδηλάτου).

μουε

μουεζίνης = μουσουλμᾶνος θρησκευτικός λειτουργός, χότζας. Ἴδὲ λ. ἱμάμης.

μούλκι = γεωργικὸν κτῆμα ἰδιόκτητον.

μου(ν)τζούρα = λεκὲς ἀπὸ μελάνην ἢ ἄλλην λιπαρὰν οὐσίαν, μτφ. ἀτιμία. Ρημ. μουτζουρώνω. Οὐσ. μουτζούρης. Ἴδὲ λ. ρύπος, κηλὶς.

μουντός = θολός, σκοῦρος. Συνών. ἀλαμπής.

μούρη = τὸ ρύγχος τῶν ζῴων ἢ τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, μῦτρο. Συνών. μουσούδι, -α.

μουσαφίρης, -ισσα (πληθ. -ίρηδες κ. -ιρέοι) = ὁ φιλοξενούμενος, ὁ ἐπι- σκέπτης.

μουσουλμᾶνος, -ᾶνα = ὁπαδὸς θρησκείας Μωάμεθ, μωαμεθανός. Παράγ. μουσουλμανικός, μουσουλμανισμός. Συνών. ἰσλαμισμός, μωαμεθα- νισμός.

μουτεσαρίφης = τοῦρκος νομάρχης.

μουῦτσος = ναυτόπουλο, μαθητευόμενος ναύτης.

μουφτῆς = μωαμεθανὸς θεολόγος (ἐρμηνευτὴς τοῦ θρησκευτικοῦ μου- σουλμανικοῦ νόμου).

μουχτάρης = ὁ ἐπὶ Τουρκοκρατίας πρόεδρος κοινότητος.

μοχθηρός, -ά, -ὸν = ἐλεεινός, κακός, φθονερός. Οὐσ. μοχθηρία, -ότης. Συνών. ἐμπαθής, κακεντρεχής.

μόχθος = κόπος, ταλαιπωρία, κακοπάθεια. Ρημ. μοχθῶ κ. -ίζω.

μοχλός = λοστός, ἀμπάρα, ὑποστήριγμα, μτφ. ὑποκινητής. Ρημ. μο- χλεύω, σύνθ. ἀναμοχλεύω. Οὐσ. μόχλευσις, ἀναμόχλευσις,

μπαγιονέττα = ξιφολόγχη βραχεῖα.

μπαϊράκι = σημαία. Φράσ. σηκώνω μπαϊράκι = ἐπαναστατῶ.

μπαϊρακτάρης = σημαιοφόρος.

μπέης κ. βέης = τιμητικὸς τουρκικὸς τίτλος, αὐθέντης, μτφ. αὐταρ- χικός.

μπέσα = διδόμενος λόγος ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ἐμπιστοσύνη.

μπεχλιβάνης = παλληκαρᾶς, παλαιστής.

μπιλιέτο = σημείωμα, γράμμα, ἐπισκεπτήριο.

μπιστικός κ. πιστικός = ἐμπιστος, ὡς οὐσ. βοσκός, τσοπάνης.

μπλόκ = δέσμη φύλλων χάρτου εἰς σχῆμα βιβλίου, μτφ. σύνδεσμος, συνεταιρισμός.

μπλόκο = περικύκλωση, άποκλεισμός. Ρημ. μπλοκάρω.

μπουγάζι = μικρός πορθμός, στενή δίοδος μεταξύ δύο ύψωμάτων, μπογάζι.

μπούκα = στόμιον πυροβόλου ή ύπονόμου ή λιμένος, στόμα. Ρημ. μπουκώνω, παράγ. μπουκιά, μπούκωμα.

μπουκα-πόρτα = καταπακτή, στόμιον πυροβολείου.

μπούκοτάζ = έμπορικός άποκλεισμός, αντίδρασις. Ρημ. μπούκοτάρω. Ούσ. μπούκοτάρισμα.

μπουλούκι = άσύντακτον πλήθος ανθρώπων. Συνών. στίφος, συρφετός.

μπουλουῦκος = εύτραφής, παχουλός.

μπουναμαῖς = δῶρον επί τῶ νέῳ ἔτει, φιλοδώρημα.

μπουνάτσα = γαλήνη θαλάσσης, νηνεμία. Ἰδέ λ. νηνεμία.

μπουντρούμι = φυλακή, ύπόγειον σκοτεινόν μέρος. Συνών. κάτεργον.

μπουρίνι = θύελλα, λαίλαψ, μτφ. όργή.

μπουρλοτιέρης = πυρπολητής, μτφ. άνθρωπος ριψοκίνδυνος.

μπουρλότο = πλοϊον πυρπολικόν, φωτιά.

μπούσουλας = ναυτική πυξίς.

μπρασελέ = ώρολόγιον τοῦ χεριοῦ.

μπρατσέρα κ. βρατσέρα = ίστιοφόρον μικρόν ταχύπλουν με δύο ίστους καί ίστία τραπεζοειδή.

μπρούμυτα (έπίρ.) = πρηνηδόν, αντίθ. ανάσκελα.

μύδρος = φλογισμένη μᾶζα σιδήρου ή άλλου μετάλλου, βλήμα πυροβολικοῦ παλαιοῦ, ύποκ. *μυδράλλιον*. Ρημ. μυδροβολῶ, μυδραλλιοβολῶ. Ούσ. μυδραλλιοβόλον.

μυζήθρα κ. μυτζήθρα = είδος μαλακοῦ τυροῦ άποβουτυρωμένου, άνθότυρος (Κρήτη).

μυζῶ = βυζαίνω, πιπιλίζω. Σύνθ. *άπομυζῶ* = άναρροφῶ, μτφ. έξαντλῶ τινα οίκονομικῶς. Παράγ. άπομύζησις, άπομυζητικός, άπομυζητής.

μυθικός, -ή, -όν = φανταστικός, πλαστός, θαυμαστός. Συνών. μυθώδης.

μῦθος = άλληγορικόν διήγημα, παραμύθι, θέμα λογοτεχνήματος. Παράγ. μυθολογῶ, μυθογραφῶ, -άφος, -αφία, μυθολογία.

μυλωθρός (θηλ. -ίς) = ιδιοκτήτης ή έργάτης άλευρομύλου, μυλωνᾶς.

μύριοι, -ίαι, -α, (είς πληθ.) = δέκα χιλιάδες, άναρίθμητοι. Συνών. θηλ.

μυρο

μυριάς, -άδες. Ἐπίρ. μυριάκις. Πολλοὶ σύνθ. λ. μὲ ἀ' συνθετ. μυριο-
ὡς δηλωτικὸν ἐννοίας πολυαρίθμου, λ. χ. μυριό-στομος, -ον = ὁ
προφερόμενος ἀπὸ ἀναρίθμητα στόματα, (μυριόπλουτος, μυριό-
νεκρος μάχη κ. ἄ.)

μυρο-βλήτης (ἐπί ἀγίων) = ὁ ἀναδίδων ἐκ τοῦ λειψάνου του μῦρα, λίαν
εὐώδης. Ρημ. μυροβολῶ.

μύρον = πᾶν εὐώδες ἔλαιον, ἐκκλ. τὸ ἅγιον μύρον μὲ τὸ ὁποῖον τελεί-
ται τὸ μυστήριον τοῦ Χρίσματος. Ρημ. μυρῶ κ. -ώνω, μτχ. παθ.
παρακ. μυρωμένος. Παράγ. μύρωμα, μύρωσις, μυρωδικὸ καὶ σύνθ.
μυροπώλης, μυροβόλος κλπ.

μύρτος = μυρσίνη, σμυρτιά.

μυσαρός, -ά, -ὸν = βδελυρὸς, σιχαμερὸς. Οὐσ. -ότης.

μυσταγωγῶ (-έω) = εἰσάγω τινὰ εἰς τὰ μυστήρια, κατηγῶ, μτφ. κα-
θοδηγῶ. Παράγ. μυσταγωγός, -ία, -ικός. Ἴδὲ λ. κατηχητής.

μυστήριον = ἀπόκρυφος πράξις, πράγμα ἱερὸν καὶ ἀνεξήγητον, μυστικὴ
λατρεία, ἐκκλ. ἱερά τελετὴ κατὰ τὴν ὁποῖαν μεταδίδεται ἡ θεία
χάρις, ἐν τῶν ἑπτὰ ἱερῶν μυστηρίων, μτφ. πράξις θεάρεστος.
Φράσ. ἄνθρωπος μυστήριος = μυστηριώδης, παράδοξος. Συνών.
μυστικός, μυστικότης.

μῶλος = τεχνητὴ προεκβολὴ παραλίας μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Συνών.
προβλήτης.

μωρία = λόγος ἢ πράξις μωροῦ, ἀνοησία, κουταμάρα. Ἐπίθ. μωρός,
κλπ. ἐπιφώνημα μωρὲ = βρέ. Ρημ. μωραίνω. Σύνθ. μωρολογῶ,
-ία, -λόγος.

μωσαϊκός = ψηφιδωτός. Οὐσ. τὸ μωσαϊκόν, πληθ., -κά = ψηφιδωτὸν
δάπεδον ἢ ψηφιδωτὴ τοιχογραφία, μτφ. ἄθροισμα ἀνομοίων στοι-
χείων. Ἴδὲ λ. ψηφιδωτός.

Ν

νάνος κ. **νάννος** = πολὺ μικρόσωμος, μτφ. ἀσήμαντος, μικράνθρωπος.
Ἐπίθ. γίγας.

ναπολεόνι (ον) = χρυσοῦν γαλλικὸν νόμισμα (εἰκοσόφραγκον), λου-
δοβίκειον.

νάρθηξ, -ηκος κ. -ηκας = τὸ ἐμπρόσθιον μέρος (πρόναος) τοῦ ναοῦ, εἰς τὴν ἰατρ. συσκευή ἀπὸ γύψου ἢ ἄλλο ὑλικὸν διὰ τῆς ὁποίας ἀκίνητεϊ θραυσθὲν μέλος τοῦ σώματος.

νάρκη κ. νάρκα = εἶδος σαλαχοειδοῦς ψαριοῦ (μουδιάστρα), νάρκωσις, μουδιάσμα, χειμερινὴ νάρκη ζώων, ἐκρηκτικὴ συσκευή, τορπίλλη. Ρημ. ναρκῶ (-όω) κ. -ώνω, μτχ. παθ. παρακ. (νε)ναρκωμένος = μουδιασμένος, ἀναίσθητος. Παράγ. νάρκωσις, -ώδης, ναρκωτικός, ναρκοθέτις.

ναυάγιον = λείψανον καταστραφέντος πλοίου, συντριβή, βύθισις πλοίου, μτφ. καταστροφή, τελεία ἀποτυχία, ἐπὶ ἀνθρώπ. κατεστραμμένος, ξεπεσμένος.

ναυαγῶ (-έω) = παθαίνω ναυάγιον, караβοτσακίζομαι, συντρίβομαι, μτφ. ἀποτυγχάνω, καταστρέφομαι. Παράγ. ναυαγός, ναυαγο-σώστης, -ωστικός.

ναυαρχίς, -ίδος κ. -ίδα = πλοῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἐπιβαίνει ὁ ναύαρχος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στόλου.

ναυ-αρχῶ = εἶμαι ναύαρχος, διοικῶ τὸν στόλον. Παράγ. ναύαρχος, -ίς, -ικός, -εῖον.

ναυ-κληρος = ἰδιοκτήτης πλοίου, караβοκύρης, καπετάνιος, λωστρόμος.

ναῦλος κ. -ον = τὸ ἀντίτιμον τῆς μεταφορᾶς ἀνθρώπων, ζώων ἢ πραγμάτων διὰ θαλάσσης ἀλλὰ καὶ διὰ ξηρᾶς, τὰ ναῦλα. Ρημ. ναυλῶ (-όω) κ. -ώνω. Παράγ. ναύλωσις, -ωτής.

ναυλοχῶ (-έω) = εἶμαι ἠγκυροβολημένος εἰς λιμένα, ἀραγμένος. Παράγ. ναύλοχος = караβοστάσι.

ναυμαχῶ = πολεμῶ κατὰ θάλασσαν τὸν ἐχθρόν. Παράγ. ναυμαχία, -άχος.

ναυπηγῶ (-έω) = κατασκευάζω πλοῖα. Παράγ. ναυπηγός, -εῖον, -ικός, -ική.

ναῦς (νεώς, νηί, ναῦν, - νῆες, νεῶν, ναυσί, ναῦς) = πλοῖον.

ναυτία = ἡ τάσις πρὸς ἔμετον ἐκ τοῦ κλυδωνισμοῦ τοῦ πλέοντος σκάφους, ἀναγούλα, μτφ. ἀηδία, ἀποστροφή. Συνών. ναυτίαςις. Ρημ. ναυτιῶ.

ναυτιλία = θαλασσοπλοῖα, τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς χώρας.

ναυτίλος = θαλασσινός, θαλασσοπόρος.

ναυτο-λογῶ = συγκεντρώνω, στρατολογῶ ναύτας. Παράγ. ναυτολόγος, -ιον, -ία.

ναυτό-παις = ναυτόπουλο, μοῦττος.

ναφ

νάφθα κ. -η, ἢ -ας = συστατικὸν ἀκαθάρτου πετρελαίου.

νέκταρ, -αρος = ποτὸν τῶν θεῶν, ὁ χυμὸς τῶν ἀνθέων ποῦ ἀπομυζοῦν αἱ μέλισσαι, κάθε εὐγευστον κ. ἐκλεκτὸν ποτόν.

νέμω (ἀόρ. ἔνειμα) = μοιράζω, δίδω, προσφέρω. Μέσ. νέμομαι = κατέχω, ἀπολαμβάνω ὠφελήματα. Σύνθ. διανέμω, κατα-, ἀπο-. Ἴδὲ λ. νομή.

νεό-δητος, -ον = νεόκτιστος. Συνών. νεότευκτος, καινουργής.

νεοσσός = νεογέννητον πουλάκι. Παράγ. νεοσιὰ = φωλεὰ μὲ νεοσσούς. Ρημ. νεοσεύω = κλωσσῶ.

νεο-σύλλεκτος = ὁ κληρωτὸς στρατιώτης. Ἐπίθ. ἔφεδρος.

νεο-σύστατος, -ον = ὁ μόλις συσταθεὶς, ἰδρυθεὶς. Συνών. ἀρτισύστατος.

νεράϊδα = δαίμων ἀρχ. ἑλλ. μυθολογίας ὑπὸ μορφὴν ὡραίας νέας γυναικός, νύμφη τῶν ὑδάτων (Νηρηΐς), ξωτικιά, καλομοίρα, μψ. ὡραιότατη γυναῖκα.

νερο-ποντή = ραγδαία βροχή.

νερο-συρμή = κατωφερικὸ αὐλάκι ἀπὸ ὅπου τρέχουν βρόχινα ὕδατα.

νερο-τριβή κ. -ιά = συσκευή κατεργασίας ἐγχωρίων μαλλίνων ὑφασμάτων.

νεῦμα κ. νεῦσις = σημεῖον διδόμενον μὲ κίνησι κεφαλῆς ἢ ὀφθαλμῶν ἢ χειρός, νόημα, γνέψιμο. Ρημ. νεύω. Ἴδὲ λ. κατανεύω, συγκατανεύω.

νεωκόρος = φύλαξ κ. ἐπιστάτης τοῦ ναοῦ, καντηλανάφτης. Παράγ. νεωκορία.

νεωλκῶ = ἔλκω πλοῖον εἰς τὴν ξηράν. Παράγ. νεώλκησις, -κία, -κιον.

νεωστὶ (ἐπίρ.) = πρὸ ὀλίγου χρόνου, ἐσχάτως. Συνών. ἄρτι, προσφάτως.

νήθω κ. νέθω = γνέθω. Παράγ. νῆμα. Ἐπίθ. νηματίον. Σύνθ. νηματουργεῖον κ. ἄ.

νηνεμία = ἄπνοια, γαλήνη θαλάσσης. Ρημ. νηνεμῶ (-έω). Ἴδὲ λ. εὐδία, μπουνάτσα.

νηο-πομπή = σύνολον πλοίων πλεόντων πρὸς τὸν αὐτὸν λιμένα (συνήθως μὲ συνοδείαν πολεμικῶν πλοίων) δι' ἀσφάλειαν ἐν καιρῷ πολέμου. Ἴδὲ λ. ἐφοδιοπομπή.

νηοψία = ἔρευνα γινομένη ἐν καιρῷ πολέμου εἰς ἐμπορικὰ πλοῖα ἐχθρικοῦ κράτους.

νησσα = πάπια. Ρημ. νήχομαι = κολυμβῶ. Ἐπίθ. νηκτικός, -ικά (πτηνά).

νηφάλιος, -ία, -ον = έγκρατής, άμέθυστος, μτφ. με καθαράν σκέψιν, ψύχραιμος. Ρημ. νήφω. Ούσ. νηφαλιότης.

νιζάμης = τουρκος τακτικός στρατιώτης (όχι γενίτσαρος).

νίλα = συμφορά, πανωλεθρία.

νοθεύω = αλλάσσω τήν γνησιότητα τινός, άλλοιώνω, ψευτίζω. Συνών. παραποιῶ. Παράγ. νόθευσις, -ευτής, νόθος, νοθεία.

νομάς, -άδος = ό βόσκων άγέλην ζώων και μετασταθμεύων άπό τόπου εις τόπον, ό μη έχων μόνιμον τόπον διαμονής, ό ζῶν νομαδικόν βίον. Έπίθ. νομαδικός. Έπίρ. -ῶς.

νομάτοι κ. -αῖοι = άτομα, πρόσωπα.

νομή = βοσκή, βοσκότοπος, τροφή ζώων. Ίδέ λ. νέμω, -ομαι.

νοσηλεύω = περιποιούμαι νοσοῦντα, θεραπεύω. Παράγ. νοσηλεία, -τικός, -ευτής. Συνών. νοσῶ με παράγ. νόσος, -ημα, -ηρός, -ηρότης, νοσοκόμος, νοσοκομείον κ. ἄ.

νοσταλγία = ζωηρά έπιθυμία έπιστροφής εις τήν πατρίδα μου, μτφ. μελαγχολική ανάμνησις εύχαρίστου παρελθόντος. Ρημ. νοσταλγῶ. Παράγ. νοσταλγός, -ικός. Ίδέ λ. παλιννοστῶ, παλιννόστησις.

νόστος = έπιστροφή εις τήν πατρίδα, παλιννόστησις, μτφ. νοστιμάδα φαγητοῦ (έξ οὔ ή λ. νόστιμος).

νου-θετῶ κ. -ίζω = συμβουλεύω, δασκαλεύω, όρμητεύω. Παράγ. νουθεσία, νουθέτησις.

νουν-εχής, -ές = ό έχων νοῦν, φρόνιμος, μυαλωμένος. Συνών. έχέφρων. Ούσ. νουνέχεια. Ίδέ λ. συνετός, σώφρων.

νταμάρι = λατομείον,

νταραβέρι = έμπορική συναλλαγή, άγοραπωλησία, φασαρία. Ίδέ λ. συναλλαγή.

ντελάλης = δημόσιος ή ιδιωτικός κήρυξ.

ντελής = ίππεύς τουρκικοῦ στρατοῦ, μτφ. τρελλός.

ντοβλέτι = τουρκικόν κράτος (κ. δοβλέτι).

ντοκουμέντο = άποδεικτικόν στοιχείον. Ίδέ λ. τεκμήριον.

ντορής (έπί ίππου) = ό έχων τρίχωμα κοκκινωπόν σαν τής φωτιάς, πυρρόθριξ.

ντουλαμᾶς = έπενδύτης φουστανελλοφόρου, έπιχιτώνιον εύζώνων.

ντουνιας = άνθρωπότης, έπίγειος κόσμος.

νωδός, -ή, -όν = χωρίς δόντι, φαφούτης, εις ζωολογίαν : νωδά ζῶα.

νωθρο

νωθρός, -ά, -όν = όκηρός, βραδυκίνητος, χαῦνος. Οὐσ. νωθρότης.

νωπός, -ή, -όν = φρέσκος, πρόσφατος, φρεσκοκομμένος. Ἀντίθ. μπαγιά-
τικός. Συνών. νωχελής, -έλεια. Ἴδὲ λ. όκηρός.

νωῶτα (πληθ. τοῦ νωῶτον) = οἱ πλάτες, ἡ ράχη, στρατ. τὰ μετόπισθεν
τῆς κυρίας παρατάξεως τμήματα. Ἴδὲ λ. μετόπισθεν.

Ξαποσταίνω κ. -ένω = ξεκουράζομαι, ἀνακτῶ τὰς δυνάμεις ποῦ ἔχασα.

Ξαποστέλνω κ. ἔξ- = ἀποστέλλω ἔξω, μακράν, ἀφήνω ἐλεύθερον, στέλ-
λω γρήγορα πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις.

Ξάρτι ἰδὲ λ. ἔξάρτι (-ον)

Ξεδιαλύνω = ξεκαθαρίζω, ξεμπερδεύω. Συνών. ἀποσαφηνίζω.

Ξεδιάντροπος = ἀδιάντροπος, χωρὶς ἐντροπήν. Συνών. ἀναίσχυντος.
Ἀντίθ. αἰδήμων.

Ξεκάνω = ξεπουλῶ, καταδαπανῶ, μτφ. φονεύω, παράγ. ξεκάμωμα κ.
ξέκαμα.

Ξελογιάζω = ξεμυαλίζω, παραπλανῶ.

Ξεμοναχιάζω = ἀπομονώνω, παρασύρω τινὰ εἰς ἀπόκεντρον μέρος.

Ξεναγός = ὁ ὁδηγῶν ξένους κ. ἐπιδεικνύων τὰ ἀξιοθέατα μέρη (ιδίως
ἀρχαιολογικούς τόπους). Ρημ. ξεναγῶ. Παράγ. ξεναγήσις.

Ξενία = φιλοξενία. Ἐπίθ. ξένιος, -ία, -ον = ὁ ἀναφερόμενος εἰς φιλο-
ξενίαν, ὁ Ξένιος Ζεὺς = ὁ θεὸς τῆς φιλοξενίας, πληθ. τὰ ξένια = τὰ
ἑῶρα τῆς φιλοξενίας.

Ξενίζω = φιλοξενῶ, παραξενεύω, ὁμιλῶ μὲ ξενικὴν προφορὰν. Παράγ.
ξένιος, ξενισμός.

Ξεφαντώνω = διασκεδάζω, γλεντοκοπῶ. Οὐσ. ξεφάντωμα. Ἴδὲ λ. εὐ-
ωχία.

Ξέφωτος (ἐπίθ.) = ἠλιόλουστος, φωτερός, ὡς οὐσ. οὐδ. ἕκτασις γῆς
ἄδενδρος, ἰδίως ἐντὸς δάσους.

Ξινάρι = Ἴδὲ λ. ἀξίνη.

Ξιφήρης, -ες = ὁ κρατῶν ξίφος εἰς τὸ χέρι (καὶ ἔτοιμος πρὸς ἐπίθεσιν),
ἔσπαθωμένος. Συνών. ξιφοφόρος. Ρημ. ξιφοφορῶ.

Ξιφουλκῶ (-έω) = ξεσπαθώνω. Οὐσ. ξιφούλκησις, ξιφουλκία. Συνών.
 ξιφομαχῶ, -άχος, -ία, ξιφασκία.

Ξόανον = ξύλινον ἄγαλμα, εἶδωλον, μτφ. ἀνόητος ἄνθρωπος.

Ξόδι = ἔκφορὰ νεκροῦ.

Ξυπάζω κ. Ξιππάζω (μέσ. κ. παθ. -ομαι, μτχ. παθ. παρακ. ξυπασμένος)
 = φοβίζω, ξαφνιάζω, κομπάζω. Οὐσ. ξυπασία.

Ξωτικός = ἴδὲ λ. ἔξωτικός.

ὄασις = μικρὰ ἔκτασις εὐφορος, δενδρώδης καὶ κατωκημένη εἰς τὸ μέ-
 στον ξηρᾶς ἐρήμου, μτφ. κάθε τι πού ἀνακουφίζει καὶ εὐχαριστεῖ
 ὅταν εἶναι παντοῦ στενοχώρια καὶ ἀνία.

ὄβελίας (ἀμνός) = ἀρνὶ ψηνόμενον εἰς σούβλαν. Παράγ. ὄβελος = ἡ
 σούβλα, ὑποκ. ὄβελίσκος. Ρημ. ὄβελίζω.

ὄβολος = ἀρχαῖον ἀττικὸν νόμισμα, ἡ πεντάρα, μτφ. εἰσφορὰ ἀσήμαντος.

ὄδεύω (ὠδεύον, -ευσά) = προχωρῶ, βαδίζω. Οὐσ. ὄδευσις. Σύνθ. πε-
 ριοδεύω.

ὄδηγητής, -τρια = ὁ διευθύνων πρὸς τι, καθοδηγητής. Ρημ. ὄδηγετῶ,
 ὄδηγῶ. Συνών. ὄδηγός.

ὄδοιπορῶ (ὠδοιπόρου, -ησα) = ταξιδεύω διὰ ξηρᾶς, βαδίζω μετὰ
 πόδια, πεζοπορῶ. Παράγ. ὄδοιπόρος, -ία, -ικός, -ικῶς, -ικὰ (ἔξοδα)

ὄδο-στρωτήρ κ. -ήρας = ὄχημα σιδηροῦν φέρον βαρεῖς κυλίνδρους διὰ
 τὴν ἐπίστροφισιν τῶν ὄδοστρωμάτων.

ὄδύνη = σωματικὸς ἢ ψυχικὸς πόνος, θλίψις. Ρημ. ὄδυνῶμαι (-άομαι).
 ἴδὲ λ. ἄλγος.

ὄδυνηρός, -ά, -όν = θλιβερός, ἀλγεινός. Ρημ. ὄδυνῶ, παθ. -ῶμαι.

ὄδύρομαι (ὠδυρόμην, -άμην) = θρηνῶ, κλαίω. Παράγ. ὄδυρμός. ἴδὲ
 λ. ὄλολυγμός.

ὄζω = μυρίζω ἄσχημα, βρωμάω. Παράγ. ὄζαινα = πάθησις ρωθῶνων
 μετὰ δυσσομίαν.

ὄθεν (ἐπίρ.) = δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὥστε, ὁπόθεν.

ὄθόνη = πανὶ λινὸ βαμβακερό, σινδῶν, πανὶ κινηματογραφικῆς προ-
 βολῆς, ὑποκ. ὄθόνιον.

οἶακο

οἶακο-στρόφος = πηδαλιούχος, τιμονιέρης. Ρημ. οἶακοστροφῶ.

οἶδημα = ἐξόγκωμα, φούσκωμα, πρίζιμο. Ρημ. οἶδαινω κ. -άνω.

οἶηματίας = φαντασμένος, καυχησιάρης. Οὐσ. οἶησις. Ἴδὲ λ. ἀλαζών, ματαιόδοξος, ξυπάζω.

οἶκαδε (ἐπίρ. τοπ.) = εἰς τὸ σπίτι, εἰς τὴν πατρίδα. Συνών. οἶκοι.

οἶκειοθελής, -ές = θεληματικός, μὲ τὴν ἰδίαν του θέλησιν. Ἐπίρ. -ῶς.

οἶκεῖος, -α, -ον = οἰκογενειακός, σπιτικός, συγγενής, πολὺ γνώριμος, μτφ. φιλικός, κατάλληλος. Ἐπίρ. -είως. Οὐσ. οἶκείωσις, -ότης, οἶκειοποίησις.

οἶκέτης (θηλ. -έτις) = ὑπηρετής, σπιτικός.

οἶκίσκος (ὑποκ. τοῦ οἶκος) = σπιτάκι, παράσπιτο.

οἶκο-δομῶ (-έω) **ὠκοδόμουν, -ησα** = κτίζω οἶκίαν ἢ ἄλλο τι κτίριον. Παράγ. οἶκοδομή, -όμος, οἶκοδόμησις, -ημα, -ικός.

οἶκοθεν (ἐπίρ.) = ἀπὸ τὸν οἶκον, ἐξ ἰδίων.

οἶκό-σημον = ση̅μα εὐγενοῦς οἰκογενείας, διακριτικόν.

οἶκο-σιτῶ (-έω) = διαμένω καὶ τρώγω εἰς τὸ σπίτι. Παράγ. οἶκόσιτος.

οἶκο-τεχνία = οἰκιακὴ βιοτεχνία.

οἶκότροφος = ὁ τρεφόμενος καὶ διαμένων εἰς ξένην οἶκίαν διὰ τῆς καταβολῆς τῶν ἐξόδων (τροφείων). Παράγ. οἶκοτροφία, οἶκοτροφεῖον.

οἶκουμένη = ἡ κατοικουμένη γῆ, ὁ κατοικούμενος κόσμος. Παράγ. οἶκουμενικός, -ική.

οἶκουρῶ = διαμένω εἰς τὴν οἶκίαν, μένω κατ' οἶκον λόγῳ ἀσθενείας. Παράγ. οἶκουρός, -ία

οἶκτιρμός = συμπάθεια, εὐσπλαγχνία. Συνών. οἶκτος.

οἶκτίρμων, -ονος = εὐσπλαγχνικός, ἐλεήμων. Ἐπίρ. -όνως. Συνών. φιλάνθρωπος.

οἶκτίρω κ. -είρω (**ὠκτιρον, -ιρα**) = ἐλεῶ, λυποῦμαι, μτφ. περιφρονῶ.

οἶκτρός, -ά, -ὸν = ἀξιοθρήνητος, συμπαθητικός, ἐλεεινός. Οὐσ. οἶκτρότης.

οἶμωγή = θρηνώδης κραυγή, ὄδυρμός. Ρημ. οἶμῶζω (**ὠμωζον -ωξα**) = κλαίω δυνατά. Ἴδὲ λ. ὄλολυγμός.

οἶστρος = ἀλογόμυγα, κεντρί, μτφ. διέγερσις, μανία, ἐνθουσιασμός. Ρημ. οἶστροηλατῶ (-έω).

οἶωνός = σαρκοφάγον ὄρνεον, μαντικόν πτηνόν, μαντικόν σημεῖον, προμήνυμα. Ἴδὲ λ. χρησμός.

- οἰωνο-σκοπῶ** = παρατηρῶ τοὺς οἰωνοὺς, προλέγω τὰ μέλλοντα. Παράγ. οἰωνοσκόπος.
- ὄκλαδὸν** (ἐπίρ.) σταυροπόδι, γονατιστά, γυμν. ἄσκησις ὄκλασις (κάμψις γονάτων).
- ὄκνηρός, -ά, -ὸν** = φυγόπονος, τεμπέλης. Ρημ. ὄκνηρεύω, ὄκνεύω. Οὐσ. ὄκνηρία. Ἰδὲ λ. νωθρός, ἀκαμάτης.
- ὄκνος, -ή, -ὸν** = νωθρός, ἀργοκίνητος, διστακτικός. Ρημ. ὄκνω. Οὐσ. ὄκνος.
- ὄλεθριος, -ία, -ον (-ώτερος, -ώτατος)** = ὁ ἐπιφέρων ὄλεθρον, καταστρεπτικός, Συνών. οὐσ. ὄλετήρ.
- ὄλεθρος** = παντελής καταστροφή, ἀφανισμός, θάνατος. Ἰδὲ λ. ἐξολοθρεύω, πανωλεθρία.
- ὀλιγαρκής, -ές** = ὁ ἀρκούμεος εἰς ὀλίγα, λιτός. Ρημ. ὀλιγαρκῶ. Οὐσ. ὀλιγάρκεια. Συνών. ἐγκρατής. Ἀντίθ. λαίμαργος. Ἰδὲ λ. λιτός.
- ὀλιγωρῶ** = ἀμελῶ, ἀδιαφορῶ. Παράγ. ὀλιγωρία, ὀλίγως.
- ὀλισθαίνω κ. -άνω (ὠλίσθαινον, -σθησα)** = γλιστρῶ, κυλιέμαι πρὸς τὰ κάτω, μτφ. ὑποπίπτω εἰς παράπτωμα. Παράγ. ὀλίσθημα, -ηρός, -ησις. Σύνθ. κατολισθαίνω, -ησις. Ἰδὲ λ. συνών. παραπαίω (παραπατῶ).
- ὄλκος** = μηχανήμα μὲ τὸ ὅποῖον ἐσύροντο (εἴλκοντο) τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν, σύρσιμο, ἐντομή, τάφρος. Ἰδὲ λ. ρυμουλκῶ.
- ὄλμος** = πυροβόλον μὲ βραχὺν σωλῆνα καὶ μεγάλην διάμετρον, ὄμβροβόλον.
- ὄλοκαύτωμα** = πᾶν τὸ καταστρεφόμενον ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν φωτιάν, μτφ. ὀλοκληρωτικὴ θυσία χάριν ἰδανικῶν. Ρημ. ὄλοκαυτῶ. Παράγ. ὄλοκαύτωσις.
- ὄλοκληρῶ κ. -ώνω** = συμπληρῶνω τι ἡμιτελές, κάμνω τι τέλειον, ἀποτελειῶνω. Παράγ. ὀλόκληρος, -ωμα, -ωσις, ὀλοκληρωτικός.
- ὄλολυγμός** = ἰσχυρὰ κραυγὴ χαρᾶς ἢ πόνου, θρῆνος. Συνών. ὄλολυγή, ὄλοφυρμός. Ρημ. ὄλορίζω. Ἰδὲ λ. λυγμός.
- ὄλο-σχερής, -ές** = ὀλόκληρος, πλήρης. Συνών. ὄλοτελής.
- ὄλο-τελής, -ές** = τελειωμένος, ὄλος, ἐπίρ. -ῶς, ὄλοτελα = ἐντελῶς, καθ' ὀλοκληρίαν. Συνών. ὄλοσχερής.
- ὄλοφύρομαι** = κραυγάζω γοερῶς, σκούζω. Ἰδὲ λ. ἰκετεύω, ὀδύρομαι, ὄλολυγμός.
- ὄμαδὸν** (ἐπίρ.) = ὀμαδικῶς, ὄλοι μαζί.

ὄμβ

ὄμβρος = βροχή, νεροποντή. Ἐπίθ. *ὄμβριος* = βρόχινος, ὄμβρία. Ἀντίθ. *ἀνομβρία* = ἀναβροχιά, ξηρασία.

ὄμιλος = συνηθροισμένον πλῆθος, ἑταιρεία, σύλλογος.

ὄμμα = ὄφθαλμός, βλέμμα, μτφ. πρόσωπον, ὑποκ. *ὄμμάτιον* = ματάκι. Παράγ. σύνθ. ὀμματογυάλια.

ὄμο-γενής, -ές = ἐκ τοῦ ὁμοίου γένους καταγόμενος, ὁμοεθνής. Οὐσ. ὁμογένεια. Ἀντίθ. ἀλλογενής. Συνών. ὁμοεθνής, ὁμόφυλος. Ἰδέ λ. ἴθαγενής.

ὄμό-θυμος, -ον = ὁμόφρωνος. Συνών. ὁμόγνωμος, σύμφωνος. Παράγ. ὁμοθυμία, ὁμογνωμοσύνη. Ἐπίρ. -ύμως κ. ὁμοθυμαδόν. Συνών. ὁμοφρόνως, ὁμοφώνως.

ὄμοιό-μορφος, -ον = ὁμοιος τήν μορφήν. Ἐπίρ. -ως. Οὐσ. -ία. Συνών. ὁμοιότυπος, ὁμοειδής, ὁμόρρυθμος. Ἀντίθ. ἀνομοιόμορφος.

ὄμορος = ὁ γειτονικός, ἔχων τὰ ἴδια ὄρια.

ὄμοσπονδία = ἔνωσις πολλῶν κρατῶν εἰς ἓν, συμπολιτεία, ἔνωσις πολλῶν ὀργανώσεων ἢ σωματείων ἢ συλλόγων μέ κοινούς σκοπούς καί ἐνιαίαν διοίκησιν. Παράγ. ὁμόσπονδος, -ιακός. Σύνθ. συνομοσπονδία.

ὄμοῦ (ἐπίρ.) = μαζί, συγχρόνως.

ὄμ-ώνυμος = ὁ ἔχων τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὁμοειδής. Ἐπίρ. -ύμως. Ἰδέ λ. συνώνυμος.

ὄνειδίζω (ὠνειδίζον, -ισα) = κακολογῶ, περιπαίζω. Παράγ. ὄνειδισμός, -ισις, -ιστικός.

ὄνειδος = κατηγορία, προσβολή, ἐντροπή.

ὄνειροπολῶ = βλέπω μέ τήν φαντασίαν μου, νοιώθω σάν σέ ὄνειρο ἔξω ἀπό τήν πραγματικότητα, ποθῶ τι μέ μανίαν, ρεμβάζω. Οὐσ. ὄνειροπόλησις, -πόλος.

ὄνομαστός, -ή, -όν = ὁ ἀποκτήσας ὄνομα μέ τιμήν, φημισμένος, ξακουσμένος. Συνών. περιώνυμος, διάσημος, ἐπιφανής.

ὄντα (πληθ. οὐδ. μτχ. ρημ. εἰμί (ὦν, οὔσα, ὄν) = τὰ παρόντα, τὰ ὑπάρχοντα, ἡ πραγματικότης. Ἰδέ λ. ὄντως.

ὄνταῶς = δωμάτιον, θάλαμος.

ὄντως κ. **τῶ ὄντι** (ἐπίρ.) = ἀληθῶς, πραγματικῶς. Ἰδέ λ. τῶ ὄντι.

ὄξος = οἶνος ξινός, ξίδι. Ἐπίθ. ὄξινος. Ρημ. ὄξινίζω κ. ξινίζω. Οὐσ. ὄξι-νισις, -ισμα.

- ὄξυδερκής, -ές** = ὁ ἔχων ὄξειαν ὄρασιν κ. ἀντίληψιν. Ἐπίρ. -ῶς. Συνών. ὄξύνους.
- ὄξυδέρκεια κ. -ία** = ὄξεια καὶ ταχεῖα ὄρασις ἢ ἀντίληψις. Συνών. ὄξύνουια.
- ὄξύ-θυμος, -ον** = ὁ θυμώνων εὐκολα, εὐέξαπτος. Ἀντίθ. νηφάλιος, ψύχραιμος. Συνών. ὄξύχολος.
- ὄπαδός** = ἀκόλουθος, σύντροφος, μτφ. ὁ δεχόμενος καὶ ἀκολουθῶν τὰς ἰδέας τινός. Ἴδὲ λ. θιασώτης.
- ὄπισθεν** (ἐπίρ. τοπ.) = ἀπ' ὀπίσω, ὀπίσω. Ἀντίθ. ἔμπροσθεν. Ἐπίθ. ὀπίσθιος, ἔμπρόσθιος. Ἴδὲ λ. μετόπισθεν.
- ὄπλαρχηγός** = ἀρχηγός ἀτάκτου ἐνόπλου ὀμάδος (ἀνταρτῶν).
- ὄπλιταγωγόν** = πλοῖον ἢ ἀεροπλάνον διὰ μεταφορὰν στρατοῦ.
- ὄπόθεν** (ἐπίρ.) = ἀπὸ ὅπου. Σύνθ. *ὀποθενδήποτε* = ἀπὸ ὀποιοδήποτε μέρος.
- ὄπός** = χυμός καρπῶν, ζουμί. Ἐπίθ. ὀπώδης (ἐξ οὗ ὀπώρα, -ικόν).
- ὄπτασία** = ὄραμα φανταστικόν, ψευδαισθησία. Ρημ. ὀπτασιάζομαι. Συνών. ὀραματίζομαι.
- ὄπτό-πλινθος** = τοῦβλο. Ἴδὲ λ. πλίνθος.
- ὄπτός, -ής, -όν** = ψημένος, ἀπεξηραμμένος. Ρημ. ὀπτῶ (-άω). Οὐσ. ὀπτησις.
- ὄραμα** = θέαμα, ὄψις. Ρημ. *ὀραματίζομαι* = βλέπω ὀράματα. Ἴδὲ λ. ὀπτασία, πανόραμα.
- ὄρατός, -ής, -όν** = ὅ,τι βλέπω μὲ τὸ μάτι, ἀντιληπτὸς διὰ τῆς ὀράσεως. Ρημ. *ὀρῶ* = (-άω) = βλέπω. Παράγ. ὄρασις, ὀρατότης. Ἀντίθ. ἀόρατος. Ἴδὲ λ. ἀδιόρατος.
- ὄργια** = αἰσχαρὰ ἀνήθικοι πράξεις. Ρημ. ὀργιάζω.
- ὄργυιὰ κ. -ιὰ** = μέτρον μήκους ἴσον πρὸς δύο ὑάρδας = 1,83 μ.
- ὄρειβασία** = ἀνάβασις εἰς τὰ ὄρη (ὡς ἀγώνισμα, σπόρ). Παράγ. ὄρειβάτης, -ικός. Ρημ. ὄρειβατῶ.
- ὄρθρος** = χαραυγή, ξημερώματα, ἔκκλ. ἀκολουθία ψαλλομένη πρὸ τῆς θείας λειτουργίας. Ρημ. ὀρθρίζω. Ἐπίθ. *ὄρθριος* = πολὺ πρωινός. Ἴδὲ λ. ἔως, ἔωθινός.
- ὄρκωμοσία** = ὀρκισμός, ἡ ὑπὸ νεοδιοριζομένου ὑπαλλήλου ἢ κληρωτοῦ στρατιώτου δόσις ὀρκου. Συνών. ὀρκοδοσία. Ρημ. ὀρκοδοτῶ, ὀρκωμοτῶ, ὀρκίζομαι.

ὄρκω

ὄρκωτός, -ή, -ὄν = ἔνορκος (δικαστής) ὄρκωτῶν δικαστηρίων.

ὄρμάνι = δάσος.

ὄρμηγνέω = συμβουλεύω, νουθετῶ, συνιστῶ. Παράγ. ὄρμηγνεια.

ὄρμητήριον = τόπος ὄχυρός ἀπ' ὅπου ἔξορμᾷ τις διὰ πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, φωλεὰ ἀγρίου θηρίου. Ρημ. ὄρμῶ, ἔξορμῶ.

ὄρχησις = ἡ τέχνη τοῦ χοροῦ, ὁ χορός. Παράγ. ὄρχηστής = χορευτής. Ρημ. ὄρχοῦμαι.

ὄρχήστρα = ὁ χώρος πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου ὅπου ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἢ ὁμάς μουσικῶν μὲ διάφορα μουσικὰ ὄργανα.

ὄσονούπω (ἐπίρ.) = ἐντὸς ἀλίγου, ὅπου νᾶναι.

ὄστρια = ὁ νότιος ἄνεμος.

οὐγγία κ.-ια = μονὰς βάρους 28,34 γραμμαρίων.

οὐδαμόθεν (ἐπίρ. τοπ.) = ἀπὸ κανέν μέρος, ἀπὸ πουθενά. Συνών. μηδαμόθεν.

οὐδαμοῦ (ἐπίρ. τοπ.) = εἰς κανέν μέρος, πουθενά. Συνών. μηδαμοῦ.

οὐδαμῶς (ἐπίρ. τροπ.) = καθ' ὄλοκληρίαν, καθόλου. Συνών. μηδαμῶς.

οὐδέ-ποτε (ἐπίρ. χρον.) = ποτέ, οὔτε μίαν φοράν. Συνών. μηδέποτε.

οὐδέτερος, -α, -ον (ἀόρ. ἀντων.) = κανεὶς ἐκ τῶν δύο, οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος, ὡς οὐσ. ὁ μὴ λαμβάνων μέρος εἰς ὑπόθεσιν ἄλλων, ἀδιάφορος. Ρημ. οὐδετεροῦ. Οὐσ. οὐδετερότης. Σύνθ. οὐδετερόφιλος.

οὐδόλως (ἐπίρ. τροπ.) = διόλου. Συνών. οὐδαμῶς.

οὐκ-έτι (ἐπίρ. χρον.) = ὄχι πλέον.

οὐλαμός = στρατ. τμήμα ἐκ δύο διμοιριῶν.

οὐλή = σημάδι τραύματος θεραπευθέντος.

οὐραγός = ἀρχηγός ὀπισθοφυλακῆς στρατοῦ, ὁ τελευταῖος.

οὐρανόθεν (ἐπίρ. τοπ.) = ἐξ οὐρανοῦ, ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

οὐρανο-ξύστης = οἰκοδόμημα πανύψηλον μὲ πάρα πολλοὺς ὀρόφους, ἰδίως εἰς Ἀμερικὴν (σὰν νὰ ξύνη τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν κορυφὴν του), ὑψηλὴ πολυκατοικία.

οὐριος, -ια, -ον = ὁ ἔχων καλόν, εὐνοϊκόν ἄνεμον, πρίμος ἀέρας.

οὕτω καὶ πρὸ φωνήεντος οὕτως (ἐπίρ. τροπ.) = κατ' αὐτὸν τὸν πρόπον, ἔτσι. Συνών. τοιοῦτοτρόπως. Φράσ. οὕτως ἢ ἄλλως = ἔτσι κι' ἄλλιῶς.

ὄφρικόιον = ἀξίωμα-ἐκκλησ. ἢ στρατ. εἰς Βυζαντινοὺς.

ὄχετος = σωλήν διοχετεύσεως ὑδάτων ὑπογείως, αὐλάκι.

ὄχημα = μεταφορικὸν μέσον (φορεῖον, ἄμαξα, αὐτοκίνητον, βαγόνιον. κ. ἄ.).

ὄχλαγωγία = θορυβώδης συνάθροισις ὄχλου, θόρυβος φωνῶν. Συνών. ὄχλοβοή, ὄχλοκρατία. Ρημ. ὄχλαγωγῶ.

ὄχληρός, -ά, -ὸν = ἐνοχλητικός, βαρετός. Ρημ. ὄχλῶ. Οὐσ. ὄχλησις. Σύνθ. ἐνοχλῶ.

ὄχλος = πλῆθος λαοῦ, λαϊκὴ μᾶζα. Συνών. συρφετός.

ὄχυρός, -ά, -ὸν (-ώτερος, -ώτατος) = ἰσχυρός, ἀσφαλής, στερεός. Οὐδ. ὄχυρόν εἰς στρατ. = τόπος φύσει ἢ θέσει δύσβατος διὰ τὸν ἐχθρόν. Ρημ. ὄχυρῶ κ. -ώνω. Παράγ. ὄχύρωσις, -ωμα, -ότης, -ματικός. Σύνθ. κατοχυρῶ.

ὄψωνῶ (-έω) = ψωνίζω. Παράγ. ὄψωνιον, -ια, -ητής.

Π

πάγιος, -ία, -ον (παραθ. **-ώτερος, -ώτατος**) = σταθερός, ἀμετάβλητος, μόνιμος. Ἐπίρ. -ίως. Ρημ. παγιῶ (-όω). Οὐσ. παγιώσεις.

παγκράτιον = ἀγώνισμα πάλης καὶ πυγμῆς.

παιάν, -ᾶνος = ᾠσμα ἐμβατήριον ἐπὶ τῇ ἐνάρξει πολεμικοῦ ἔργου ἢ ἐπινίκιον, ὕμνος θριάμβου.

παιανίζω = ψάλλω παιᾶνας, παίζω μουσικὰ τεμάχια.

παιδο-μάζωμα = ἀρπαγὴ ἑλληνοπαίδων ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἐξισλαμισμὸς τούτων καὶ κατάταξις εἰς σῶμα Γενιτσάρων, συγκέντρωσις πολλῶν παιδιῶν.

πάλα = σπάθη πλατεῖα καὶ κυρτή.

πάλαι (ἐπίρ. χρον.) = κατὰ τὸν παλαιὸν καιρὸν, ὡς α' συνθετικὸν πάλαι- ἢ παλαιο- πολλῶν συνθέτων λέξεων, π. χ. παλαιοπώλης, παλαιογενής, παλαιολιθικός, παλαιοημερολογίτης κλπ.

παλαί-μαχος, -ον = παλαιὸς πολεμιστής, μτφ. ὁ πεπειραμένος εἰς τινα ἐργασίαν.

παλαιόθεν (ἐπίρ. χρον.) = ἀπὸ παλαιὰ χρόνια. Συνών. ἀρχαίόθεν.

παλαμάρι = καραβόσχοινο, χονδρὸ σχοινί.

παλάσκα ἢ μπαλάσκα = μικρὰ θήκη φυσιγγίων.

παλιγγενεσία = ἀρχὴ νέας ζωῆς, ἀναγέννησις, ἢ ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀπελευθέρωσις μὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

παλι

παλιν-δρομῶ (-έω) = ὀπισθοδρομῶ, κινῶμαι ἐναλλάξ ἔμπρὸς καὶ ὀπίσω, μεταβάλλω θέσιν. Παράγ. παλινδρόμησις, -ία, -ικός.

παλιν-νοστῶ (-έω) = ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου. Οὐσ. παλιννόστησις, -εως. Ἴδὲ λ. νοσταλγία.

παλί-ρροια = τὸ φυσικὸν φαινόμενον τῆς ἀνυψώσεως καὶ πτώσεως τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης (ἄμπωτις καὶ πλημμυρίς).

παλ-λαϊκός, -ή, -ὸν = ἐκεῖνος ὅπου συμμετέχει ὅλος ὁ λαός. Συνών. πάνδημος.

πάλ-λευκος, -ον = κάτασπρος, ὀλόλευκος, μτφ. ἄσπιλος.

πάλλω (ἔπαλλον ἄορ. ἔπηλα) = σείω, κινῶ τι δυνατά, τραντάζω. Ἐπὶ χορδῆς: τρέμω, ἐπὶ καρδίας: κτυπῶ. Παράγ. παλμός, παλμώδης, -ικός.

πάμ-πλουτος, -ον = πλουσιώτατος, ζάπλουτος. Ἀντίθ. πάμπτωχος.

παμ-ψηφει (ἐπίρ.) = μὲ ὅλας τὰς ψήφους, ὁμόφωνα.

πανδαισία = πλούσιον συμπόσιον, μεγαλοπρεπὲς γεῦμα. Ἴδὲ λ. συμπόσιον.

πανδημία = ἐπιδημία ἀσθενείας ἐξαπλουμένης εἰς ὅλην τὴν χώραν. Ἐπίθ. πάνδημος. Ἴδὲ λ. παλλαϊκός, ἐνδημῶ.

παν-διδαστήριον = ἀνώτατον ἐκπαιδευτήριον ἰδρυθὲν εἰς τὴν Κων/πολιν τῷ 425 μ. Χ. ὑπὸ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' τοῦ μικροῦ, πανεπιστήμιον.

πανικό-βλητος, -ον = ὁ καταληφθεὶς ἀπὸ πανικόν. Ἴδὲ λ. πανικός.

πανικός = μεγάλος φόβος ὁμαδικός, ἄτακτος ὑποχώρησις στρατοῦ πανικοβλήτου.

πανοπλία = τὸ σύνολον ὀπλων πολεμιστοῦ.

πάν-οπλος, -ον = ὠπλισμένος μὲ ὅλα τὰ μαχητικὰ μέσα, μτφ. πολὺ καλὰ κατηρτισμένος διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ μίαν δύσκολον κατάστασιν εἰς τὴν ζωὴν του.

παν-όραμα = ὠραία θεά ἀπὸ ὑψηλὸν μέρος, ἐξαιρετον θέαμα. Ἴδὲ λ. ὄραμα.

πάν-σεπτος = ἐξ ὀλοκλήρου ἱερός, πανάγιος. Συνών. πανσεβάσμιος.

παντ-άναξ, -ακτος = βασιλεὺς τοῦ παντός, θηλ. *Παντάνασσα* = ἡ Θεοτόκος.

πανταχόθεν (ἐπίρ.) = ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἀπὸ παντοῦ. Συνών. πάντοθεν.

πανταχοῦ (ἐπίρ.) = παντοῦ, εἰς ὅλα τὰ μέρη.

- παντοιοτρόπως** (ἐπίρ.) = με όλους τους τρόπους, με όλα τὰ μέσα. Ἴδὲ λ. οὕτω.
- πανωλεθρία** = τελεία καταστροφή. Ἴδὲ λ. ὀλεθρος.
- πανώλης**, ὡς ἐπίθ. = ἐντελῶς κατεστραμμένος, ὡς οὖσ. θηλ. ἡ λοιμώδης νόσος πανούκλα.
- παν-ώριος, -ια, -ιο** = ὑπερβολικά ὠροῖς.
- παραγιός** = νεαρός μαθητευόμενος, βοηθός.
- παραγκωνίζω** = σπρώχνω με τὸν ἀγκῶνα, παραμερίζω, θέτω τινὰ κατὰ μέρος. Οὖσ. παραγκώνισις, -ισμός. Συνών. ἀπώτω, ὑποσκελίζω.
- παρα-δέρνομαι** = παλαίω, τάλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω, μτχ. παρακ. παραδαρμένος. Οὖσ. παραδαρμός.
- παρά-δοσις, -εως** = ἡ πρᾶξις τοῦ νὰ παραδίδη τις, ἡ ὑποταγή εἰς ἐχθρικὸν στρατὸν, μτφ. ἡ μετάδοσις εἰς τοὺς ἀπογόνους ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἢ θῶν, ἐθίμων καὶ ἰδεῶν τῶν παλαιοτέρων. Πληθ. αἱ παραδόσεις = αὐτὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ λαοῦ, τὰ πατροπαράδοτα.
- παραίνεσις** = συμβουλή, παρακίνησις. Συνών. προτροπή, νουθεσία. Ρημ. παραινῶ. Ἐπίθ. παραινετικός.
- παρ-άκτιος** = ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν, παραθαλάσσιος. Συνών. παράλιος. Ἴδὲ λ. ἀκτὴ.
- παρά-λογος, -ον** = ὁ γινόμενος ἢ λεγόμενος παρὰ τὴν λογικὴν, ἀνόητος, ἀσύνητος. Συνών. ἄφρων, ἄλογος. Ρημ. παραλογῶ κ. παραλογίζομαι κ. -γιάζω. Παράγ. παραλογισμός. Ἐπίθ. λογικός, ἔλλογος, εὐλογος.
- παρα-λύω, -ομαι** = πάσχω ἀπὸ παράλυσιν, ἐπιφέρω ἀδυναμίαν, χαλαρώνω, ἐξασθενῶ. Παράγ. παράλυσις, παράλυτος, -ικός, παραλυσία = διαφθορά, ἀνηθικότης.
- παρα-παίω** = τρικλιζω, παραπατῶ, μτφ. παραλογίζομαι. Ἴδὲ λ. ὀλισθαίνω.
- παραπέτο** = στηθαῖον γεφύρας, διάφραγμα διαχωριστικόν.
- παρά-πηγμα** = πρόχειρος οἰκοδομή ἀπὸ σανίδας, παράγκα.
- παρα-πλανῶ** = κάμνω τινὰ νὰ χάνη τὸν δρόμον του, ἐξαπατῶ, παρασύρω με δόλον πρὸς τὸ κακόν. Παράγ. -ησις, -ητικός. Ἴδὲ λ. πλάνος.
- παρα-πλέω** = πλέω παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν (ἢ πρὸς τι ἄλλο),

παρα

ταξιδεύω γιαλό - γιαλό. Ούσ. παράπλους. Συνών. αποπλέω, κατα-
είσ-, άνα-, και σχετικά ούσιαστικά.

παρά-πτωμα = σφάλμα, παράβασις, άμάρτημα. Ρημ. παραπίπτω.

παρά-σημον = τιμητικόν διακριτικόν σημεϊον διδόμενον δι' έξαιρέτους
πράξεις εις στρατόν κλπ. Ρημ. παρασημοφορώ. Ούσ. -ία.

παρά-σιτος, -ον = ό τρεφόμενος από άλλον, ό ζων εις βάρος άλλου, ώς
ούσ. τό παράσιτον, πληθ. τὰ παράσιτα = όργανισμοί ζωϊκοί ή
φυτικοί ζώντες και τρεφόμενοι από άλλους.

παρα-σπονδῶ = παραβαίνω συνθήκη ή συμφωνίαν τινά, Παράγ. πα-
ράσπονδος, -ία. Ίδέ λ. σπονδή.

παράστημα = έξωτερική εμφάνισις ανθρώπου, τό παρουσιαστικόν, μτφ.
θάρρος.

παρα-σύνθημα = εις στρατ. ή δευτέρα από τὰς δύο λέξεις που άπο-
τελοῦν τό σύνθημα λ. χ. Διάκος - Άλαμάνα. Ίδέ λ. σύνθημα.

παρά-τάξις = τοποθέτησις πολλῶν εις κανονικήν τάξιν, μτφ. σύνολον
ανθρώπων που ἔχουν τὰς ίδίας ιδέας πολιτικὰς κ. ἄ. Ρημ. παρα-
τάσσω.

παρά-τολμος = τολμηρός χωρίς σκέψιν, ρισκοκίνδυνος.

πάραυτα (έπίρ.) = άμέσως, στή στιγμή. Συνών. παρευθύς.

παρά-φορος, -ον = ό έρεθιζόμενος εύκόλως, θυμώδης, όρμητικός. Ούσ.
παραφορά. Ρημ. παραφέρω, -ομαι.

παρειά = μάγουλο, μτφ. πλευρόν άτμοπλοίου, άγγείου κ. ἄ.

παρ-εισάγω (παρεισῆγον, -ήγαγον) = έμβάζω τινά έκ τῶν πλαγίων,
εισάγω κρυφίως ή δολίως. Συνών. παρεισδύω, -ομαι = χώνομαι.

παρ-είσακτος, -ον = ό εισελθών κάπου κρυφίως ή έπιτηδείως χωρίς νά
έχη προσκληθή ή παρ' άξίαν.

παρ-έκκλισις = λοξοδρόμησις, άπομάκρυνσις έκ τοῦ κανονικοῦ. Συνών.
άπόκλισις, έκτροπή, παρεκτροπή. Ρημ. παρεκκλίνω.

παρηγορία = μετριασμός τοῦ πόνου μέ κατάλληλα λόγια, άνακούφισις,
παρηγοριά, μτφ. ενίσχυσις, ενθάρρυνσις. Ρημ. παρηγορώ. Παράγ.
παρήγορος, -ητής, -ικός, -ημα. Συνών. παραμυθία.

πάρκον = μικρό τεχνητό δάσος, μέγáλος δενδρόκηπος διά περίπατον
και άναψυχήν. Ίδέ λ. άλσος, άλσύλλιον.

παροιμία = σύνολον όμοεθνῶν κατοικούντων εις ξένην πόλιν ή χῶραν.
Ρημ. παροικῶ.

- παρ-ονομάζω** = προσθέτω ὄνομά τι (παρανόμι) εἰς τινα. Παράγ. παρ-ονομασία. Ἰδέ λ. ἐπονομάζω.
- παρ-ωνύμιον** = περιγελαστικὸν προσωνύμιον, παρατσούκλι.
- παροτρύνω** = παρακινῶ, ἐνθαρρύνω, παρορμῶ. Οὐσ. παρότρυνσις.
- παστός** (ἐπὶ τροφ.) = παστωμένος, ἀλίπαστος, παστουρμᾶς.
- πατρο-γονικός** = ὁ ἐκ τῶν προγόνων προερχόμενος, πατρικός, προγονικός. Συνών. κληρονομικός, πατροπαράδοτος, πάτριος.
- πατρ-ώνυμον** = ὄνομα πατρός, πατρωνυμία.
- πεδίον** = πεδιάς, κάμπος, περιοχή τοπική ὅπου γίνεται τι, Ὀμόχος λ. παιδίον.
- πείθω** = καταφέρνω τινὰ νὰ δεχθῆ τὴν γνώμην μου, νὰ ὑπακούσῃ, μτφ. καθησυχάζω, μέσ. *πείθομαι* = ὑπακούω, ὑποχωρῶ, μτχ. παρκ. πεπεισμένος. Παράγ. ἡ πειθῶ.
- πειρατής** = ὁ κατὰ θάλασσαν ληστής. Ρημ. πειρατεύω. Παράγ. πειρατεία, πειρατικός. Ἰδέ λ. κουρσάρος.
- πελάτης**, θηλ. **-ις** ἢ **-ισσα** = ὁ ἀγοράζων συχνὰ εἶδη ἀπὸ κατάστημά τι, καταναλωτής (μουστερῆς), ὁ ζητῶν ὑπηρεσίας ἄλλου ἔχοντος ἐλεύθερον ἐπάγγελμα (ἱατροῦ, δικηγόρου κλπ.) ἐπὶ πληρωμῇ. Οὐσ. πελατεία. Ἰδέ λ. θαμών.
- πελιδνός, -ῆ-όν** = μελανιασμένος, μαυροκίτρινος. Οὐσ. πελιδνότης, -οσις. Ρημ. -δνῶ.
- πελώριος, -ία, -ον** = τεράστιος, μὲ πολὺ μεγάλο μέγεθος. Συνών. ὑπερ-μεγέθης, γιγάντιος.
- πέμπω** = στέλλω, ἀποστέλλω. Συνθ. μὲ διαφόρους σημασίας, ἀποπέμπω, παρα-, κατα-, ἀνα-, προ-, μετα-, δια-.
- πενιχρός, -ά, -όν** = πτωχικός, ὀλίγος, ἀνεπαρκής, μτφ. ἄνευ σημασίας. Ἐπίρ. -ῶς. Οὐσ. πενιχρότης.
- πέντ-αθλον** = σύνθετον πενταπλοῦν ἑλληνικὸν ἀγώνισμα μὲ ἄλμα, δρόμον, δίσκον, ἀκόντιον καὶ πάλην.
- πέπλος** κ. **πέπλον** = ἐπικάλυμμα ἐκ λεπτοῦ ἀραιοῦ ὑφάσματος, καλύπτρα κεφαλῆς ἢ προσώπου γυναικός.
- πεποίθησις** = ἐμπιστοσύνη, σταθερὰ βεβαιότης, ἐλπίς, πληθ. *αἱ πεποιθήσεις* = αἱ ἰδέαι τινός.
- πεπρωμένον** = τὸ ὠρισμένον ὑπὸ τῆς μοίρας, τῆς μοίρας τὸ γραφτό. Ἰδέ λ. μοῖρα, μοιραῖος.

περα

περαίνω = φέρω εις πέρας, τελειώνω, συμπεραίνω. Παράγ. πέρας. Σύνθ. συμπέραςμα. Ἴδὲ λ. ἀποπερατῶ.

περαιῶ (-όω) κ. περαίνω=διαβιβάζω τι εις τὴν ἀντιπέραν ὄχθην, μεταφέρω. Παράγ. πέραμα, περαιώσις. Σύνθ. διεκπεραιώνω, διεκπεραιώσις.

περι-βάλλω = θέτω τι περίξ, σκεπάζω ὀλόγυρα, ἐνδύω τινά, περιτριγυρίζω, περιφράσσω. Οὐσ. περιβολή, περίβλημα, περίβολος. Οὐσ. τὸ περιβάλλον = σύνολον διαφόρων φυσικῶν ἢ κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ παραγόντων ὅπου ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται τις (φυσικὸν καὶ ἀνθρώπινον περιβάλλον).

περιδέραιον = πολύτιμον κόσμημα λαιμοῦ, κολλιέ, γιορντάνι.

περι-ελίσσω(περιέλισσον, -είλιξα) = περιτυλίσσω. Παράγ. περιέλιξις.

περι-εργάζομαι = ἐξετάζω τι λεπτομερῶς μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, χάνω τὸν καιρὸν μου παρατηρῶν τι χωρὶς διαφέρον. Παράγ. περιέργεια κ.-ία, περίεργος.

περι-έρχομαι = τριγυρίζω, καταντῶ, φθάνω.

περι-ζήτητος = ὁ πολὺ ζητούμενος, σπάνιος, πολὺ ἀγαπητός. Συνών. ἐπίζηλος, περιζηλος.

περι-ηγητής, -ήτρια = ὁ ταξιδεύων εις διαφόρους τόπους πρὸς ἐπίσκεψιν ἀξιοθεάτων μερῶν. Ρημ. περιηγοῦμαι. Ἐπίθ. -ηγητικός. Οὐσ. περιήγησις. Ἴδὲ λ. τουρισμός.

περι-θάλλω = ζεσταίνω καλὰ ὅλα τὰ μέρη, μφ. παρέχω βοήθειαν εις ἀδύνατον, περιποιοῦμαι τινα. Οὐσ. περίθαλψις. Συνών. προστατεύω. Ἴδὲ λ. θάλλω.

περί-οικος, -ον = γείτων, ὁ κατοικῶν περίξ τινός.

περί-οπτος, -ον = ὁ βλεπόμενος ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, περίβλεπτος. Συνών. θαυμαστός, ἐξοχος.

περι-ορίζω (μτχ. παθ. παρακ. **περιωρισμένος**)=περικλείω ἐντὸς ὀρίων, περιμαζεύω, ἐμποδίζω τὴν ἔκτασιν, συγκρατῶ, ἐγκλείω. Συνών. συνετίζω, χαλιναγωγῶ. Παράγ. περιορισμός, περιοριστικός, περιορισίμος.

περι-παθής, -ές = πλήρης πάθους, πολὺ στενοχωρημένος καὶ ταραγμένος. Οὐσ. περιπάθεια.

περι-πλοκή=μπερδεμα, ἐμφάνισις δυσκολιῶν, μπλέξιμο. Ρημ. περιπλέκω.

περί-πλοκος, -ον = πολυσύνθετος, μπερδεμένος, ὄχι ὁμαλός.

περι-πόδιον = περικνημῖς, κάλτσα.

περι-πόθητος = λίαν ἐπιθυμητός, ἀγαπητότατος. Συνών. πολυπόθητος, πολυφίλητος. Ἴδὲ λ. ποθητός.

περί-πολος = όμάς ή τμήμα στρατού τὸ ὁποῖον περιφέρεται (περιπολεῖ) κινούμενον διαρκῶς καί παρακολουθοῦν τὰς κινήσεις καί διαθέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Ρημ. περιπολῶ. Παράγ. περιπολία, -άρχης.

περί-πτωσις = περιστατικόν, συμβάν, ἐνδεχόμενον (ἐκ τοῦ ρ. περιπίπτω). Φράσεις: ἐν πάσῃ περιπτώσει = ὅ,τι καί ἂν συμβῆ, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει = οὐδέποτε, ἐν ᾗ περιπτώσει = ἐάν συμβῆ νά.

περι-σκελῖς = πανταλόνι, κυλόττα.

περί-σκεψις = σύνεσις, φρόνιμος σκέψις, μεγάλη προσοχή. Ἀντίθ. ἀπερισκεψία.

περίστασις = κατάστασις πραγμάτων, εὐκαιρία, σύμπτωσις. Οὐδ. περιστατικόν.

περι-τροπή = περιστροφή, ἐναλλαγή, διαδοχή, φράσ. ἐκ περιτροπῆς = ἐναλλάξ.

περί-φημος, -ον = φημισμένος, ξακουστός, θαυμαστός. Συνών. περιώνυμος, περιφανής, πολύφημος. Ἴδὲ λ. φήμη, φημίζω.

περι-χαρῆς = γεμάτος χαράν, καταχαρούμενος, Ἐπίρ. -ῶς.

περι-ώνυμος Ἴδὲ λ. περίφημος.

πεσκέσι = δῶρον, κανίσκι.

πετονια = ὄρμιὰ διὰ τὸ ψάρευμα μεγάλων ψαριῶν.

πηλάλα = τρέξιμον, μτφ. στενοχωρία, δυσκολία.

πηλήχιον = καπέλλο στρατιωτικόν ἢ μαθητοῦ. Ἴδὲ λ. πῖλος.

πηλὸς = λάσπη, ζύμη πηλώδους γῆς μὲ νερό, πρὸς κατασκευὴν ἀγγείων κλπ. Παράγ. πήλινος, πηλώδης, πηλουργός.

πίδαξ,-ακος = συντριβάνι, ἀναβρυτήριον.

πιέζω = σφίγγω δυνατά, σκουντῶ, ζουλῶ, στενοχωρῶ, ἐπιμένω εἰς τι, μτχ. παθ. παρακ. πεπιεσμένος. Παράγ. πίεσις, πιεστήριον, πιεστής, πιεστικός, πίεστρον. Σύνθ. καταπιέζω.

πιθανός, -ή, -όν = πιστευτός, ἀληθοφανής, ἐκεῖνος ποὺ ἠμπορεῖ νά γίνη ἢ νά μὴ γίνη, ἐπίρ. -ῶς. Ἀντίθ. ἀπίθανος. Οὐσ. πιθανότης. Ρημ. σύνθ. πιθανολογῶ, οὐσ. πιθανολογία.

πικάντικος=ἐρεθιστικός, διεγερτικός. Ρημ. πικάρω κ. -ίζω. Οὐσ. πικά.

πῖλος = καπέλλο, κάλυμμα κεφαλῆς. Σύνθ. πιλοφορῶ, πιλοποιός, -εῖον.

πιστο-ποιῶ (-έω) = βεβαιῶνω τι ὡς ἀληθές, δίδω βεβαίωσιν ἐπίσημον. Παράγ. πιστοποιητικόν, -ησις.

πιστ

πιστός, -ή, -όν (παραθ. -ότερος, -ότατος) = σταθερός, έμπιστος, άφω-
σιωμένος, άκριβής. Άντίθ. άπιστος. Σύνθ. εϋπιστος, δύσπιστος,
άξιόπιστος, άναξιόπιστος.

πιστῶ (-όω) κ. -ώνω = δίδω τι έπί πιστώσει, κάμνω άξιόπιστον. Πα-
ράγ. πιστωτής, πίστωσησι, -ωτικός.

πλανόδιος = ό περιφερόμενος, ό πλανώμενος είς τούς δρόμους, μικρο-
πωλητής, γυρολόγος.

πλάνος, -ον = ό έξαπατῶν, δόλιος, γόης. Ρημ. πλανῶ κ. πλανεύω ή
-ιέμαι = περιφέρω έδῶ και έκει, έξαπατῶ, μέσ. πλανῶμαι = σφάλ-
λομαι, σχηματίζω ψευδή γνώμην. Παράγ. πλάνη, πλάνης, πλα-
νητικός. Ίδέ λ. παραπλανῶ.

πλεονεκτῶ = έχω περισσότερα άπό άλλον, ύπερέχω. Παράγ. πλεονέ-
κτημα, -εκτικός, -εξία. Άντίθ. μειονεκτῶ. Ίδέ λ. προτέρημα.

πληρῶ (-όω) = γεμίζω τι έντελῶς, χορταίνω, μτφ. ίκανοποιῶ, έκπλη-
ρώνω. Παράγ. πλήρωσις, πληρωμή. Σύνθ. ύπερπληρῶ.

πλήρωμα (έπί πλοίου) = τό σύνολον τῶν ύπηρετούντων ναυτῶν.

πλήσσω κ. -ήττω, (έπλησσον, -ηξα) = κτυπῶ τινά, τραυματίζω, μτφ.
μελαγχολῶ. Παράγ. πλήξις, πλήκτρον, πληκτικός.

πλήξις, -εως = κτύπημα, άνία, βαριεστημάρα. Ίδέ λ. κατάπληξις.

πλίνθος = πλίνθρα, τοϋβλο, ύποκ. πλινθίον. Παράγ. σύνθ. πλινθοδομή,
πλινθοποιεϊον κ. πλινθουργεϊον, πλινθουργός. Ίδέ λ. όπτόπλινθος.

πλοηγός = όδηγός πλοίου, πιλότος. Ρημ. πλοηγῶ. Οϋσ. πλοηγία.

πλοκάμι κ. **πλόκαμος** = πλοκάμι όχταποδιοϋ, κοτσίδα, πλεξίδα.

πλουμίζω = στολίζω, διακοσμῶ. Παράγ. πλουμί, -ίδι, -ισμα, -ιστός.

πλουσιο-πάροχος, -ον = άφθονος, παρεχόμενος πλουσίως. Σύνων.
πλουσιόδωρος, γενναιόδωρος.

πλουτο-κράτης, -άτις ή **ισσα** = ό έπικρατῶν διά τοϋ πλούτου, κεφα-
λαιοκράτης. Ρημ. πλουτῶ. Οϋσ. πλουτοκρατία. Επίθ. -ικός.

πλώρη = Ίδέ λ. πρῶρα.

πλωριός = πρωραίος.

πλωτάρχης = άνώτερος άξιωματικός πολ. ναυτικοϋ, κυβερνήτης έμπο-
ρικοϋ πλοίου.

πλωτός = όπου δύνανται νά πλέουν (πλοία), πλευστός, ή έντός πλοίου
έγκατεστημένος (πλωτόν νοσοκομείον).

- πνιγηρός, -ά, -όν** = ό φέρων είς κατάστασιν πνιγμοῦ, βαρετός. Συνών. πνικτικός, άποπνικτικός. Οὔσ. πνιγηρότης. Ρημ. πνίγω.
- πόα** = χλόη, χορτάρι, γρασίδι. Ἐπίθ. ποώδης, ποηφάγος.
- ποδεύω** = φορῶ ἢ προμηθεύω εἰς τινά ὑποδήματα.
- ποδοβολή** κ. **-ητό ἢ -ημα** = κρότος προερχόμενος ἀπό βάδισμα πολλῶν ἀνθρώπων ἢ ζώων. Ρημ. ποδοβολῶ.
- ποζάρω** = λαμβάνω στάσιν διὰ νά φωτογραφηθῶ, ἐπιτηδεύομαι (διὰ νά προξενήσω ἐντύπωσιν). Οὔσ. πόζα, ποζάρισμα.
- ποθητός, -ή, -όν** = ἐπιθυμητός, άγαπητός. Συνών. ποθεινός. Ἴδὲ λ. περιπόθητος, προσφιλής.
- ποθῶ** (-έω) = ἐπιθυμῶ τι σφυδρῶς, λαχταρῶ, ἔχω άνάγκην τινός. Οὔσ. πόθος.
- ποινῆ** = τιμωρία, ἐπιβαλλομένη διὰ κακήν πρᾶξιν ἢ παράβασιν νόμου. Παράγ. ποινικός, ποινολόγιον.
- ποιότης** = τὸ εἶδος, ἡ φύσις, ἡ ἔσωτερική μορφή ἐνός πράγματος, τὸ ποιόν. Ἐπίθ. ποσότης.
- πολεμοφόνδια** = ἐφόνδια πολέμου, πυρομαχικά.
- πολέμιος, -ία, -ον** = ἔθρικός, αντίπαλος. Ρημ. πολεμῶ. (Πολλά παράγωγα καί σύνθετα: πολεμικός, -ικότης, πολεμιστής, πολεμιστήριος, πολεμοπαθής κ. ἄ.)
- πολιορκῶ** = στρατ. ἀποκλείω πόλιν ἢ μέρος τι διὰ νά ἐπιτύχω τήν κυρίευσιν, πῆρικυκλώνω, περισφίγγω, μτφ. στενοχωρῶ, πιέζω. Παράγ. πολιορκία, πολιορκητής, πολιορκητικός.
- πολιός, -ά, -όν** = ψαρός, ὑπόλευκος. Σύνθ. **πολιόθριξ** = ψαρομάλλης.
- πολιοῦχος, -ον** = ό ἔχων ὑπό τήν προστασίαν πόλιν τινά (θεός, ἅγιος, ἥρωας).
- πολίχνη** = μικρά πόλις.
- πολλάκις** (ἐπίρ.) = πολλές φορές. Συνών. συχνάκις, ἐπανειλημμένως.
- πολλαχόθεν** (ἐπίρ.) = ἀπό πολλά μέρη ἢ σημεία.
- πολλαχοῦ** (ἐπίρ.) = εἰς πολλά μέρη ἢ σημεία.
- πολυ-θρύλητος, -ον** = περίφημος, μέ πολὺν θρῦλλον, πολὺ ξακουστός. Ἴδὲ λ. θρυλικός.
- πολύ-πλευρος, -ον** = ό ἔχων ἢ ἐμφανίζων πολλές πλευράς. Συνών. πολύμορφος. Ἐπίθ. μονόπλευρος.

πολυ

πολυ-σχιδής, -ές = εἰς πολλὰ μέρη ἐσχισμένοι καὶ χωρισμένοι, ἔχων πολλὰς διακλαδώσεις. Συνών. πολύκλαδος, πολυμερής.

πολυτέλεια = τὸ πολυέξοδον τοῦ βίου, πλοῦτος εἰς ἐμφάνισιν, λοῦσο. Ἐπίθ. πολυτελής.

πομπή = συνοδεία πανηγυρική ἢ θρησκευτική μὲ πολὺ πλῆθος, μτφ. διαπόμπευσις, ντροπή. Ρημ. πομπεύω. Ἐπίθ. πομπώδης. Σύνθ. ἐφοδιοπομπή, νηοπομπή. Ἴδὲ λ. λιτανεῖα.

ποντίζω = ρίπτω τὴν ἄγκυρα, φουντάρω, πλημμυρίζω, μτφ. καταστρέφω. Οὐσ. πόντισις. Συνών. *ποντιάζω* κ. *πουντιάζω* = διαβρέχομαι, κρυολογῶ.

ποντίφηξ, -ικός = τίτλος τοῦ Πάπα.

πορθητής = ὁ κυριεύων καὶ λεηλατῶν πόλιν, χώραν. Ρημ. πορθῶ, ἐκπορθῶ.

πορθμεύω = μεταφέρω διὰ πλευσίμου μέσου (λέμβου, πλοίου, φέρρου-μπωτ) ἀνθρώπους, ζῶα κλπ. εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος στενοῦ θαλάσσης ἢ ὄχθης. Σύνθ. ἐκπορθμεύω. Παράγ. πορθμεῖον, πορθμεύς. Ἴδὲ λ. περαιῶ, -αίνω.

πόρος = διαβατικὸν μέρος ποταμοῦ ἢ πορθμοῦ κ. ἄ., πέρασμα, διάβασις, εἰς πληθ. *πόροι* = χρηματικὰ μέσα, εἰσοδήματα, οἱ πόροι τοῦ σώματος. Ἐπίθ. πορώδης, -ῶδες.

πόρτο = λιμὴν

πορφύρα = εἶδος κογχυλίου, ἢ ἐξαγομένη πορφυρᾶ (βαθειὰ κόκκινη) βαφή, ἔνδυμα πορφυροβαφές = βαμμένον μὲ βαφήν πορφυρᾶν. Ἐπίθ. *πορφυροῦς, -οῦν* = πορφυροχρῶμος, βαθυκόκκινος. Ρημ. πορφυρῶ, πορφυρίζω. Ἴδὲ λ. χρυσοπόρφυρος.

πορφυρο-γέννητος = βασιλόπουλον Βυζαντίου (γεννημένον βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς του).

πόσιμος, -ον = κατάλληλος διὰ πόσιν (πόσιμον ὕδωρ).

πούλια = διακοσμητικόν, πούλι. *Πούλια* = ὁ ἀστερισμὸς τῶν Πλειάδων.

πραγματεύομαι = ἀσχολοῦμαι εἰς τι, ἐπιχειρῶ, διαπραγματεύομαι, ἀναπτύσσω θέμα τι. Παράγ. πραγματεία, -ευτής.

πράγματι (δοτ. τῆς λ. πρᾶγμα ὡς ἐπίρ.) = ἀληθῶς, πραγματικῶς. Ἴδὲ λ. τῶ ὄντι.

πραίτωρ, -ωρος = τίτλος ἀξιωματοῦχου, εἰς Ρωμαίους: ἑπαρχος, στρατηγός, εἰς Βυζαντινοὺς: δικαστὴς νομοῦ. Παράγ. *πραιτωριανός* = ἀνήκων εἰς τὸν πραιτῶρα, *πραιτώριον* = δικαστήριον, διοικητήριον μὲ προϊστάμενον πραιτῶρα.

πρανής,-ές = κατηφορικός, πλαγιαστός.

πραξικόπημα = αίφνιδιαστική ενέργεια με δόλcn και ύστεροβουλίαν.

πρᾶος, -ον κ. πραῦς, -εῖα, -ὺ = ἤπιος, μαλακός, γλυκός. Ρημ. πραῦνω
Παράγ. πραῦντικός, πραότης.

πρεσβεία = ἀντιπροσωπεία κράτους τινός εἰς πρωτεύουσαν ξένου κρά-
τους, τὸ οἶκημα ὅπου μένει ὁ πρέσβυς ἢ πρεσβευτής. Ἐκκλ. με-
σολάβησις. Ρημ. πρεσβέω. Παράγ. πρέσβυς, θηλ. πρέσβειρα,
πρεσβευτής, -ικός. Εἰς πληθ. τὰ πρεσβεῖα = σεβασμὸς εἰς τὰ γη-
ρατεῖα, τιμαὶ εἰς γέροντας.

πρεσβύτερος, -έρα, -ον (συγκρ. τοῦ πρέσβυς), = γεροντότερος, ἐκκλ.
ἱερεύς, πρεσβυτέρα (παπαδιά), πρεσβύτης = γέρων. Ἐπίθ. πρε-
σβυτικός.

πρηνής, -ές = πεσμένος μπρούμυτα, μετὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ἔδαφος.
Ἀντίθ. ὕπτιος. Ἐπίρ. πρηνηδὸν = μπρούμυτα, ἀντίθ. ὑπίως
(ἀνάσκελα).

πρίγκιψ, -ιπος θηλ. -ισσα = τίτλος διδόμενος εἰς τὰ τέκνα τοῦ βασι-
λέως ἢ εἰς ἄλλα μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, ἡγεμών.

προ-άγγελος = προειδοποιῶν, προαναγγέλλων, Συνών. πρόδρομος. Ρημ.
προαγγέλλω = προειδοποιῶ, προμηνύω. Παράγ. προάγγελμα, -ία.

προ-αίρεσις, -εως = ἐπιθυμία, θέλησις, σκοπός. Ρημ. προαιρῶ κ.-οὔμαι.
Ἐπίθ. προαιρετικός. Ἐπίρ. -ῶς.

προ-αἰώνιος = ὁ ὑπάρχων πρὸ πολλῶν αἰώνων. Ἰδέ λ. αἰών, αἰώνιος.

προ-άστιος, -ον = τόπος πλησίον ἄστεως (πόλεως). Ἰδέ λ. ἀστός.

προβλής, -ῆτος — μῶλος. Ἰδέ λ. λιμενοβραχίων.

προέλασις = ἡ πορεία στρατοῦ πρὸς τὰ ἔμπρός, προχώρησις. Ρημ.
προελαύνω. Ἀντίθ. ὀπισθοχώρησις. Ἰδέ λ. ἐπελαύνω.

προεστός κ.-ὠς = ὁ προϊστάμενος ἄλλων, κοινοτικός ἄρχων ἐπὶ τουρ-
κοκρατίας, προύχων. Ἰδέ λ. πρόκριτος, προύχων.

προ-κηρύττω κ.-σσω = ἀνακοινῶν τι τὸ σοβαρὸν δημοσίως διὰ κή-
ρυκος ἢ διὰ τοῦ τύπου, διαλαλῶ, ἀναγγέλλω. Παράγ. προκήρυξις.
Σύνθ. διακηρύττω.

προ-κλητικός, -ή, -ὸν = ἐλκυστικός, ὁ προκαλῶν τινα (εἰς φιλονικίαν
κλπ.). Οὐσ. πρόκλησις. Ρημ. προκαλῶ. Ἰδέ λ. ἀπρόκλητος.

πρόκριτος = ὁ προκριθεὶς τῶν ἄλλων ὡς καλλίτερος, ἐκλεκτός. Ἰδέ λ.
προεστός.

πρό-ληψις = προτέρα ἀντίληψις, παρεμπόδισις, προκατάληψις, δεισι-
δαιμονία. Ἐπίθ. προληπτικός. Ρημ. προλαμβάνω.

προ

πρό-μαχος, -ον = πολεμῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, μαχόμενος ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Συνών. ὑπερασπιστής (πρόμαχος Ἀθηνᾶ, ὑπέρμαχος Θεοτόκος).

προμαχών, -ῶνος = τόπος ἀπὸ οὗ μάχεται τις, ὀχύρωμα, πρόχωμα, τάπια, ταμπούρι. Ἴδὲ λ. τεῖχος, προπύργιον.

προ-μηνύω = προαγγέλλω, προειδοποιῶ. Οὐσ. προμήνυμα. Ἴδὲ λ. μήνυμα, προάγγελος.

προνόμιον κ. **προνομία** = ἐξαιρετικὸν δικαίωμα ὑπὲρ τὸν νόμον, μτφ. τὸ ἐκ τῆς φύσεως πλεονέκτημα. Ἐπίθ. προνομιοῦχος, προνομιακός.

προ-νοῶ = προβλέπω, φροντίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἐνδιαφέρομαι, λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα. Παράγ. πρόνοια (Ἐπιμελητεῖον Κοινωνικῆς Προνοίας), προνοητικός.

πρόξενος (ὡς οὐσ.) = ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος χώρας τινὸς εἰς ἄλλην διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς πρώτης. Ὡς ἐπίθ. ὁ προκαλῶν τι, αἴτιος. Παράγ. προξενία, προξενεῖον, -ικός. Ρημ. προξενῶ.

προξεν(ε)ιά κ. **-(ε)ιό** = μεσολάβησις διὰ σύναψιν συνοικεσίου (ἢ ἄλλης συμφωνίας). Ρημ. προξενεύω. Παράγ. προξενητής. Ἴδὲ λ. συνοικέσιον.

προπαγάνδα = συστηματικὴ προσπάθεια μὲ σκοπὸν τὴν διάδοσιν ὀρι- σμένων ἰδεῶν, ἀρχῶν καὶ συστημάτων. Ρημ. προπαγανδίζω. Πα- ράγ. προπαγανδιστής, -ιστικός, -ῶς.

προ-παίδια κ. **προπαιδευσις** = προπαρασκευαστικὴ διδασκαλία, τὰ πρῶτα μαθήματα, προγύμνασις. Ρημ. προπαιδεύω.

προπέτεια = αὐθάδεια, ἀπερισκεψία. Ἐπίθ. προπετής κ. -έτης.

προ-πύργιον = πρῶτος προμαχών, προκάλυμμα, προτείχισμα. Ἴδὲ λ. προμαχών, πύργος.

προσ-αράσσω, ἄορ. **προσῆραξα** (ἐπὶ πλοίου) = προσκρούω, ἐπικαθῆμαι εἰς τὰ ρηχὰ θαλάσσης. Οὐσ. προσάραξις.

προσ-αρμόζω = στερεώνω, ταιριάζω, ἐφαρμόζω. Παράγ. προσαρμογή. Ἴδὲ λ. ἀρμόζω.

προσδοκία = ἀναμονή, ἐλπίς, ἀπαντοχή. Ρημ. προσδοκῶ. Ἴδὲ λ. ἀπροσ- δόκητος.

προσεχής, -ές = ὁ πλησίον τινός, ὁ ἐπόμενος, ὁ ἀμέσως κατόπιν. Ἐπίρ. -ῶς.

προσηλῶ (-όω) κ. **-ώνω** = καρφώνω, στερεώνω τι μὲ καρφιά (δὴ ἤλων), μτφ. κατευθύνω τι σταθερῶς. Μέσο. προσηλοῦμαι = προσ-

έχω έντατικῶς, άφωσιώνομαι, μτχ. παθ. παρακ, προσηλωμένος = άφωσιωμένος. Ούσ. προσήλωσις. Ίδὲ λ. καθηλῶ, ἥλος.

πρόσ-καιρος, -ον = προσωρινός, παροδικός. Ήπίρ. -αίρως.

πρόσ-κομμα = εκείνο εἰς τὸ ὁποῖον προσκόπτει τις, ἔμπόδιον. Ρημ. προσκόπτω = σκοντάφτω.

προσ-φιλής, -ές = πολυαγαπημένος. Ίδὲ λ. ποθητός, περιπόθητος.

προσωπικόν (οὐδ.) = τὸ σύνολον προσώπων άσχολουμένων εἰς τινὰ ὑπηρεσίαν ἢ ἐπιχείρησιν, πληθ. τὰ προσωπικά = άφορμαί φιλοικιών, προστριβαί.

προσωπικότης = άτομικότης, ἐξέχον άτομον εἰς τι, σπουδαῖος άνθρωπος, ἐξοχότης.

προσωπο-ποιῶ (-έω), = ἀποδίδω εἰς τινὰ άφηρημένην ἔννοιαν ἢ φαντάζομαι εἰς άψυχόν τι πρᾶγμα ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν. Παράγ. προσωποποιῶ, προσωποποιήσις (τὰ άψυχα νὰ παρίστανται ὡς ἔμψυχα).

προ-τείνω = τείνω τι πρὸς τὰ ἔμπρός, προβάλλω τι ὡς δικαιολογίαν, μτφ. κάμνω πρότασιν, ὑποβάλλω γνώμη. Ούσ. πρότασις.

προτέρημα = φυσικόν ἢ ἐπίκτητον προσόν, χάρισμα. Ήντίθ. ἐλάττωμα. Ίδὲ λ. πλεονέκτημα.

προτομή = γλυπτική ἀναπαράστασις τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, μπουστός. Ίδὲ λ. ἀνδριάς, ἄγαλαμ.

προ-τρέπω = τρέπω τινὰ πρὸς τι, παρακινῶ. Ούσ. προτροπή. Συνών. διεγείρω, παρορμῶ, προωθῶ. Ήντίθ. ἀποτρέπω.

προύχων κ. -οντας = ὁ προέχων, ὁ φέρων τὰ πρωτεῖα, πρόκριτος. Ίδὲ λ. προεστός, πρόκριτος.

προ-φανής, -ές = ἐκ τῶν προτέρων φανερός, ὀλοφάνερος. Συνών. καταφανής, κατάδηλος, πρόδηλος. Ρημ. προφαίνω.

προ-φυλακή = ἔμπροσθοφυλακή. Ήντίθ. ὀπισθοφυλακή.

προ-φύλαξις = τὸ προφύλαγμα, ἡ πρόνοια καὶ φροντίς διὰ τὴν πρόληψιν κακοῦ. Ρημ. προφυλάσσω. Ήπίθ. προφυλακτικός.

πρύμνη κ. -α ἢ πρύμη = τὸ ὀπισθεν ἄκρον τοῦ πλοίου ὅπου εἶναι τὸ πηδάλιον, ἄντίθ. πρῶρα. Παράγ. πρυμναῖος κ. πρυμνήσιος, πρυμνήτης (πηδαλιούχος πλοίου).

πρύμος, -α, -ον = ἀέρας πνέων ἀπὸ τὴν πρύμνην. Συνών. οὐριος ἄνεμος.

πρώην (ἐπίρ. χρον.) = πρὸ πολλοῦ, πρωτύτερα. Ίδὲ λ. τέως.

πρω

πρῶρα κ. **πλώρη** = τὸ πρόσθιον σφηνοειδὲς ἄκρον τοῦ πλοίου. Ἐπίθ. *πρωραῖος* κ. *πλωριὸς* = ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν πρῶραν. Ἐπίθ. *πρωρεὺς* = λοστρόμος. Ἰδέ λ. πρύμνα.

πρωτο-στατῶ = στέκομαι εἰς τὴν πρώτην σειράν, εἶμαι ὁ πρῶτος εἰς ἐνέργειάν τινα ἢ προσπάθειαν. Οὐσ. πρωτοστάτης.

πρωτό-τοκος, -ον (ἐπὶ τέκνων) = τὸ πρῶτον γεννηθέν, ἀκολουθεῖ δευτερότοκος κ. ο. κ. ὁ δὲ τελευταῖος γεννηθείς, ὑστερότοκος.

πτερνιστήρ = σπιροῦνι (ἰππέως).

πτῆσις = πέταγμα (πτῆσις πτηνῶν, ἀεροπλάνων). Ἐπίθ. πτητικός, -ή, -όν.

πτίλον = πούπουλο. Ἐπίθ. πτιλωτός, πτιλώδης.

πτοῶ = ἐκφοβίζω, κατατρομάζω, παθ. *πτοῦμαι* = δειλιάζω. Συνών. πτήσω. Οὐσ. πτόσις.

πτύον = φτυάρι, ὑποκ. πτυάριον.

πτυχή = δίπλα, πιέτα, σούρα, ζαρωματιά. Ρημ. πτυχῶ κ. -ώνω. Συνών. πτύσσω. Παράγ. πτύχωσις, πτυχωτός. Σύνθ. τρίπτυχος, πολύπτυχος.

πτυχίον = πιστοποιητικὸν σπουδῶν ἀνωτάτων σχολῶν. Συνών. δίπλωμα. Παράγ. πτυχιούχος, διπλωματοῦχος.

πυγμαχία = ἀθλητικὸν ἀγώνισμα μὲ γροθιές, μπόξ. Ρημ. πυγμαχῶ. Παράγ. πυγμαχος, -ικός.

πυγμή = γρόνθος, γροθιά, μτφ. δύναμις, ἐπιβολή. Φράσ. *ἄνθρωπος μὲ πυγμὴν* = ἐπιβλητικός.

πυθμὴν = ἡ κατωτάτη ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια, πάτος. Σύνθ. *ἀπύθμενος* = ἄπατος.

πύξ (ἐπίρ. τροπ.) = μὲ γροθιές. Φράσ. *πύξ-λάξ* = μὲ γροθιές καὶ κλωτσιές.

πυξίς, -ίδος = ὄργανον προσανατολισμοῦ διὰ μαγνητικῆς βελόνης, μπούσουλας.

πύργος = ὄχυρόν κτίσμα ἐπάνω εἰς τὰ τείχη ἀρχαίων πόλεων, κατοικία ὄχυρά καὶ ὑψηλὴ φρουδαρχῶν (κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ-Μεσαίωνα), ἔπαυλις, βίλλα. Παράγ. πυργοδεσπότης κ. θηλ. -δέ -σποινα, πυργίσκος, πυργωτός, πυργοειδής. Ἰδέ λ. προπύργιον.

πυρί-πνους = ὁ ἐκφυσῶν πῦρ, ὁ ἐκβάλλων ἀπὸ τὰ βάθη φλόγας. Συνών. πυριφλεγής.

πυριτιδ-αποθήκη = αποθήκη πυρίτιδος, μπαρουταποθήκη, αποθήκη πυρομαχικῶν.

πυρο-τέχνημα = παρασκευάσμα από εϋφλεκτον ὕλην τὸ ὁποῖον ἀναπτόμενον παράγει φῶς πολύχρωμον ἢ καὶ με συνοδείαν κρότων (εἰς ἑορτὰς ἢ ὡς σῆμα πολεμικόν).

πυροφάνι = φωτοβόλον ὄργανον διὰ τὸ ψάρευμα κατὰ τὴν νύκτα.

πυρπολητής = κυβερνήτης πυρπολικοῦ πλοίου, μπουρλοτιέρης.

πυρπολικόν = εἶδος πολεμικοῦ πλοίου με εϋφλέκτους ὕλας, μπουρλότο.
Ρημ. *πυρπολῶ* = καταστρέφω με φωτιά. Οὐσ. πυρπόλησις.

πυρρίχη = εἶδος ἀρχαίου χοροῦ ἐνόπλων ἀνδρῶν. Ἐπίθ. πυρρίχιος.

πυρσός = ἀνημμένο δαδί, δαυλός. Ρημ. πυρσεύω.

πῶμα = βούλλωμα, δοχεῖον, τάπα, σκέπασμα ἀγγείου. Ρημ. πωματίζω. Οὐσ. πωμάτισις, -ισμός.

πως (ἐπίρ. ἀόρ. ἄτονον) = κατὰ τινὰ τρόπον, κάπως. Ὡς σύνθ. ἄλλως πως, σάμπως.

πῶς; (ἐπίρ. τροπ. ἑρωτ.) = με ποιὸν τρόπον, καὶ ἀντὶ τοῦ διατί.

πῶς (ὡς εἰδικὸς σύνδ.) = ὅπως, καθῶς.

ραγδαῖος, -αία, -ον = ὀρητικός, σφοδρός, βίαιος. Συνών. ἀκάθεκτος. Οὐσ. ραγδαιότης.

ραγιᾶς = χριστιανὸς ὑπήκοος ἐπὶ Τουρκοκρατίας, δοῦλος. Παράγ. *ραγιαδισμός* = δουλοπρέπεια.

ραδιοῦργος κ. -ός = πανοῦργος, δολοπλόκος, ἀχρεῖος, ὑπουλος. Οὐσ. ραδιουργία. Ρημ. ραδιουργῶ. Συνών. σκευωρῶ, μηχανοραφῶ. Ἴδὲ λ. σκευωρία.

ράθυμος, -ον = ἐπιπόλαιος, νωθρός, ὀκνηρός, ἀράθυμος. Οὐσ. ραθυμία. ρημ. ραθυμῶ.

ραίνω (ἔρρανον - ἔρρανα) = ραντίζω, πασπαλίζω.

ρακε.

ρακένδυτος = ένδεδυμένος με ράκη, κουρελής. Συνών. ρακοφόρος. Σύνθ.
ρακοσυλλέκτης = κουρελάς. 'Ιδὲ σύνθ. λ. καταρρακῶ.

ρανίς = σταγών, σταλαγματιά.

ράξ, -αγός, ράγα = ρώγα.

ραπίζω = μπατσιζώ, χαστουκίζω, κτυπῶ. Οὐσ. ράπισμα.

ράτσα = γένος, φυλή, ἐκλεκτὸν γένος, μτφ. ἐπὶ προσώπου: εὐφυής, πανοῦργος.

ρεζίλι κ. **-ίκι** = πρᾶξις πού προκαλεῖ έντροπήν, γελοιοποιήσις. Ρημ.
ρεζιλεύω = ἐξευτελίζω.

ρέπω = κλίνω πρὸς τὰ κάτω, γέρνω πρὸς τινα κατεύθυνσιν, μτφ. ἔχω τάσιν πρὸς τι. Οὐσ. ροπή. *Ἀμφιρρέπω* = γέρνω πρὸς τὰ ἑδῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ. 'Ιδὲ λ. ἐπιρρέπω.

ρῆγμα = ρωγμή, ράγισμα, σπάσις, μτφ. διχασμός, διάστασις. Ρημ.
ρηγνύω κ. ρήγνυμι. Οὐσ. ρῆξις. 'Ιδὲ λ. ρωγμή, ἄρρηκτος.

ριγῶ (-έω) **ἐρρίγουν, ἐρρίγησα** = κρυώνω, ἀνατριχιάζω, τρέμω. Πα-
ράγ. ρίγος, ριγηλός,

ριζικόν (οὔδ.) = μοῖρα, καταγωγή, τύχη.

ριζικός, -όν = ὁ τῆς ρίζης, βασικός, οὐσιώδης. 'Επίρ. -ῶς.

ριζο-σπηλιά = σπηλιά εἰς τὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ.

ρικνός, -ή, -όν = ζαρωμένος, σταφιδιασμένος. Ρημ. ρικνοῦμαι, παράγ.
ρικνότης, ρίκνωσις, 'Ιδὲ λ. ρυτίς.

ριπή = ὄρμητικὸν φύσημα ἀνέμου, στρατ. ρίψις, βολή. Ρημ. ριπίζω.
Φράσ. *ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ* = στή στιγμή.

ροβολάω -ῶ = κατέρχομαι ταχέως ἀπὸ ὑψωμα πρὸς τὰ κάτω, κατη-
φορίζω.

ρόγχος = ροχάλισμα, ἡ δύσκολη ἀναπνοή ἐτοιμοθανάτων. Ρημ. ρογ-
χαλίζω, (ροχαλίζω).

ροδο-λουσμένος = 'Ιδὲ λ. ροδοχρους.

ρόδο(ν) = τὸ ἄνθος τῆς ροδῆς, τριαντάφυλλο. Ρημ. ροδίζω, ἐπιθ.
ρόδιος.

ροδόχρους -ουν = ὁ ἔχων ρόδιον (τριανταφυλλί) χρῶμα. Συνών. ρόδι-
νος, ροδοκόκκινος, ροδαλός, ροδοβαφής.

ρομφαία = εἶδος μεγάλης ἀμφιστόμου σπάθης.

ρούγα = πλατεῖα ὁδὸς πόλεως ἢ χωρίου, σοκάκι.

ρουμάνι = δάσος πυκνό, λόγγος.

ρόχθος = ήχος ρογχώδης, πάταγος κυμάτων ή νερών καταρράκτου.
Ρημ. ροχθῶ.

ρύγχος = πρόσθιον μέρος κεφαλής ζώου (μέ τή μύτη και τὸ στόμα),
μουσούδι, εἰς τὰ πτηνὰ τὸ ράμφος. Ἐπίθ. ρυγχωτός.

ρυθμίζω = φέρω τι εἰς ρυθμὸν και τάξιν, δίδω κατεύθυνσιν εἰς τι, δι-
ευθετῶ, κανονίζω. Σύνθ. διαρρυθμίζω. Παράγ. ρύθμισις, -ιστής,
-ιστήρ, -ικός, -ιστικός, ρυθμός. Ἰδέ λ. διευθετῶ.

ρυμοτομῶ (-έω), ἔρρυμοτόμησα = χαράσσω τὰς ὁδοὺς και πλατείας
πόλεως συμφώνως μέ σχέδιον. Παράγ. ρυμοτομία.

ρυμουλκῶ (-έω) = τραυῶ, σύρω τι δεμένον ὀπισθέν μου (συνήθως ἐπὶ
πλοίων). Παράγ. ρυμουλκός, -ησις. Ἰδέ λ. ὀλκός.

ρυπαίνω (ἔρρῦπαινον, -ανα) = κάμνω τι ρυπαρόν, λερώνω, ἀσχημίζω,
μτφ. ἀτιμάζω. Παράγ. ρύπανσις, ρυπαρός, -ότης. Συνών. κηλι-
δώνω.

ρύπος = ἀκαθαρσία, λέρα, μτφ. αἴσχος. Ρημ. ρυπῶ (-όω). Ἰδέ λ. κηλῖς,
μουντζούρα.

ρυτίς, -ίδος = ζαρωματιά, σούφρα. Ρημ. ρυτιδῶ κ. ρυτιδώνω, -ομαι.
Παράγ. ρυτίδωμα, -ωσις, -ωτός. Ἰδέ λ. ρικνός,

ρωγμή = σχισμή, ρήγμα, χαραμάδα. Ἰδέ λ. ρήγμα, ἄρρηκτος.

ρῶμη = σωματικὴ δύναμις, εὐρωστία, μτφ. γενναιοτής ψυχῆς, θάρρος.
Παράγ. ρωμαλέος, -ότης. Ρημ. ρώννυμι, κ. -ύω, σύνθ. ἀναρρωνύω.
Οὐσ. ρῶσις κ. ἀνάρρωσις. Ἐπίθ. ἀναρρωτικός, -ική.

σάβανον = σινδόνι μέ τὸ ὁποῖον τυλίσσεται ὁ νεκρός. Ρημ. σαβανώνω.
Συνών. ὀθόνη, ὀθόνια.

σαγηνεύω = ἀλιεύω μέ σαγήνην, πιάνω, μτφ. παρασύρω, μαγεύω.
Παράγ. σαγήνευσις, σαγηνευτής, -ικός.

σαγήνη = μέγα ἀλιευτικὸν δίκτυον, εἶδος τράτας, μτφ. γοητεία.

σαγίζω = σαμαρώνω. Παράγ. σάγμα, σάγισμα.

σαγι

σαγίττα κ. -ῖτα = βέλος τόξου, σαίτα (κερκίς) ἀργαλειοῦ ἢ ραπτομηχανῆς, εἶδος φιδιοῦ δενδρογαλῆς.

σαθρός, -ά, -όν = σάπιος, ξεχαρβαλωμένος, ἐτοιμόρροπος, μτφ. ἄνευ βάσεως. Ἐπίρ. -ῶς. Ρημ. σαθρῶ. Οὐσ. σαθρότης. Συνών. σαπρός. Ἴδὲ λ. σήπω.

σακ(κ)ολέβα = εἶδος πλοιαρίου μὲ ὄξειαν πρύμνην (τρεχαντήρι, ψαροπούλα).

σάλος = ἰσχυρὰ κύμανσις θαλάσσης, κλυδωνισμὸς πλοίου ἀπὸ τρικυμίας, μτφ. ἀνακίνησις, ἀναταραχὴ. Ρημ. σαλεύω. Συνών. κλονίζω.

σαματᾶς = θόρυβος, ταραχὴ, φασαρία, μτφ. συμπλοκή.

σανατόριον = θεραπευτήριον διὰφυματικούς, φθισιατρεῖον.

σαπρός, -ά, -όν = σάπιος, μτφ. διεφθαρμένος. Οὐσ. σαπρότης. Ἴδὲ ρημ. σήπω.

σαρίκι = λεπτὸν λευκὸν ὕφασμα γῦρο ἀπὸ τὸ τούρκικο φέσι. Ἐπίθ. σαρικοφόρος = ὁ φορῶν σαρίκι.

σαρκάζω = ξεσχίζω σάρκα διὰ τῶν ὀδόντων, μτφ. εἰρωνεύομαι, περιπαίζω τινὰ μὲ κακίαν. Παράγ. σαρκασμὸς, σαρκαστής, σαρκαστικός.

σαρκο-βόρος = σαρκοφάγος. Ἴδὲ λ. βορά.

σαρῶ (-ῶ) κ. -ώνω = σκουπίζω, μτφ. καταστρέφω, ἐξαφανίζω. Παράγ. σάρωσις, -ωμα, -ωθρον.

σαστίζω, μέσ. -ομαι, μτχ. παρακ. σαστισμένος = συγχύζω τινὰ, συγχύζομαι, τὰ χάνω. Οὐσ. σάστισμα, σαστισμάρα.

σατιρίζω = περιγελῶ τινὰ γραπτῶς διὰ ποιήματος ἢ πεζοῦ λόγου, διακωμῶδῶ. Παράγ. σάτιρα, σατιριστής, σατιρικός. Ἴδὲ λ. σκώπτω.

σαφής, -ές = καθαρὸς, φανερός. Συνών. εὐκρινής, ἐναργής. Ἐπίρ. -ῶς. Ρημ. σαφηνίζω, παράγ. σαφήνεια κ. διασάφησις. Ἄντίθ. ἀσαφής.

σέλας = τὸ φωτεινὸν μετέωρον τῶν πολικῶν χωρῶν, βόρειον σέλας, φεγγοβολία. Ἐπίθ. σελασφόρος = φεγγοβόλος. Ρημ. σελαγῶ κ. -ίζω = φεγγοβολῶ. Συνών. σελήνη (φεγγάρι), σεληνόφως.

σελάχι = δερματίνη ζώνη χρησιμεύουσα παλαιότερον ὡς θήκη φορητῶν ὀπλῶν ἢ ἄλλων εἰδῶν.

σεμνός, -ή, -όν (παραθ. -ότερος, -ότατος) = κόσμιος, σοβαρός, ἀξιοπρεπής, συνεσταλμένος. Οὐσ. σεμνότης. Σύνθ. σεμνοπρεπής, -έπεια. Ρημ. σεμνύνω -ομαι

σέμνωμα = καύχημα, καμάρι.

σεντούκι = μπαούλο παλαιᾶς ἐποχῆς, κασέλα.

σεπτός, -ή, -όν = σεβάσμιος, ἀξιосέβαστος (ἐκ τοῦ ρημ. σέβομαι).

σερασκέρης = τούρκος ἀρχηγός στρατοῦ.

σερίφης = τίτλος εὐγενῶν μουσουλμάνων.

σερπαντίνα = χρωματιστή χαρτίνη ταινία μακρόστενος (τυλιγμένη εἰς κύλινδρον) ὥστε νὰ ἐκτυλίσσεται κατὰ τὴν ρίψιν (εἰς ἑορτὰς Ἐποχῆς).

σήμα = εἰδικὴ συμβολικὴ παράστασις ὡς ἰδιαιτέρον γνώρισμα ἐπιχειρήσεως ἢ προϊόντος αὐτοῦ, σημεῖον, σινιάλο, σύμβολον, διαταγή. Σύνθ. σηματοδότης, σηματοφόρος, σηματογράφος. Ρημ. σημαίνω. Παράγ. σήμανσις, σημαντήρ, σημαντικός, σημαντικόν. Ἰδέ λ. σύμβολον.

σήπω, -ομαι = σαπίζω, φθείρω. Παράγ. σαπρός, σήψις, σηπτικός. Ἰδέ λ. σαθρός.

σήραγξ, -αγγος = φυσικὴ ἢ τεχνητὴ ὑπόγειος δίοδος διὰ τὴν διοχέτευσιν νεροῦ ἢ διέλευσιν σιδηροδρόμου, τούνελ, γαλαρία.

σήρ, γεν. σηρός, εἰς πληθ. σῆρες = οἱ Κινέζοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον οἱ παλαιοὶ τὴν μέταξαν. Συνών. ὁ μεταξοσκώληξ. Παράγ. σηρικὸς = κινεζικὸς, μετάξιμος. Σηρικὸν = μεταξωπτόν. Σύνθ. σηροτροφία, σηροτροφεῖον κλπ.

σής, -ητός = σκόρος. Σύνθ. σητόβρωτος = σκοροφαγωμένος.

σθεναρός, -ά, ὄν = ὁ ἔχων σθένος, δυνατός, θαρραλέος. Συνών. ἰσχυρός. Ἐπίρ. -ῶς. Οὐσ. σθένος, σθεναρότης. Ρημ. σθένω κ. -ῶ.

σιάδι = ὁμαλὸν πεδινὸν μέρος, ἴσιωμα.

σιγά κ. σιγανὰ (ἐπίρ. ἐκ τῆς λ. σιγή) = ἡσυχία, ἀθόρυβα, ἀργά.

σιγή = σιωπή, ἡσυχία. Ἐπίθ. σιγηλός κ. σιγηρός. Ρημ. σιγῶ κ. -άζω.

σιδηρο-τροχιά = ἀπλή ἢ διπλή τροχιά (σειρὰ) ἀπὸ σιδηρᾶς ράβδους εἰς τὰς ὁποίας κυλίσσονται οἱ τροχοὶ σιδηροδρόμων (ἢ ἄλλων ὀχημάτων).

σιδηρό-φρακτος = ὁ φραγμένος μὲ σιδηρὰ πλέγματα, προφυλαγμένος μὲ σιδηρὰ ὄπλα, πάνοπλος.

σιμὸν = καυστικὸς καὶ ὀρηκτικὸς ἄνεμος ἐρήμων Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς.

σιρόκος κ. σορόκος = ἄνεμος νοτιοανατολικός.

σιτοβολῶν = ἀποθήκη σιτηρῶν, σιταποθήκη.

σιτοδεία = ἔλλειψις σίτου. Ἀντίθ. σιτάρκεια.

σιφω

σίφωv = σωλήν με τὸν ὁποῖον μεταγγίζεται ὑγρὸν ἀπὸ ἓν δοχεῖον εἰς

ἄλλο, μεγάλη στήλη νεροῦ ἢ σκόνης ἀνυψουμένη ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἢ ξηράν, σίφουνας, ἀνεμοστρόβιλος. Ὑποκ. σιφώνιον κ. σιφούνι. Ρημ. σιφωνίζω.

σκαίος, -ά, -ὸν = ἀπότομος, ἀπαίδευτος, τραχὺς. Συνών. βάνουσος. Οὐσ. σκαϊότης. Ἀντίθ. μειλίχιος.

σκαρί = σκελετὸς ναυπηγουμένου πλοίου, μτφ. σωματικὴ διάπλασις, κρᾶσις.

σκαρίφημα = πρόχειρον ἰχνογράφημα, σχέδιον, σκίτσο, σκιαγράφημα. Ρημ. σκαριφῶ κ. -ίζω.

σκάρος = ἡ ἔξοδος ποιμνίου προβάτων τὰς θερινὰς νύκτας πρὸς βοσκήν, βοσκή. Ρημ. σκαρίζω.

σκέπη = σκέπασμα, προφύλαγμα, μτφ. προστασία, ὑπεράσπισις. Ρημ. σκεπάζω κ. σκέπω. Ὀμόηχ. σκεπή = στέγη οἰκοδομῆς.

σκευο-φυλάκιον = σκευοθήκη, ἐκκλ. μέρος ὅπου φυλάσσονται τὰ ἱερά σκεύη.

σκεωρία = δόλιον τέχνασμα, ραδιουργία. Συνών. μηχανορραφία. Ρημ. σκεωρῶ, ἴδὲ λ. ραδιοὔργος.

σκηνή = τέντα, τσαντήρι, ἀντίσκηνο, τὸ μέρος τοῦ θεάτρου ὅπου παίζουσι οἱ ἠθοποιοί, τμῆμα θεατρικοῦ ἔργου, μτφ. ἐπεισόδιον, συμπλοκή. Ρημ. σκηνῶ. Παράγ. σκηνῶμα, σκῆνος, σκηνίτης, σκηνικός. Σύνθ. σκηνογραφῶ, σκηνοθετῶ κλπ.

σκήπτρον = ράβδος ὡς σύμβολον ἀξιώματος, βασιλικὴ ράβδος, μτφ. ἐξουσία, πληθ. τὰ σκήπτρα = τὰ πρωτεῖα.

σκήτη = μικρὰ μονὴ ὡς παράρτημα μεγάλης, ἐρημητήριον καλογήρου. Συνών. ἀσκητής, ἀσκητεῖα. Ὀμόηχ. τὸ σκύτος = κατειργασμένον δέρμα ζώου, πετσί.

σκιρτῶ (-άω) = πηδῶ, ἀνατινάσσομαι ἀπότομα ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Παράγ. σκίρτησις, σκίρτημα. Σύνθ. ἀνασκιρτῶ, ἀποσκιρτῶ.

σκληρο-τράχηλος, -ον = ὁ ἔχων σκληρὸν τράχηλον, μτφ. ἀνθρωπος με ἀλύγιστον γνώμην, ἰσχυρογνώμων, ἄκαμπτος, ξηροκέφαλος. ἴδὲ λ. τράχηλος.

σκολιός, -ά, ὄν = κυρτός, λοξός, στραβός, μτφ. διστραμμένος, δύστροπος, ἀντίθ. εὐθύς, ὀμαλός. Παράγ. σκολιότης, σκολιώσις. ἴδὲ λ. στρεβλός.

σκυθρωπός, -ή, -όν (παραθ. **-ότερος, -ότατος**) = κατσουφιασμένος, ώργισμένος. Συνών. κατηφής. Ρημ. σκυθρωπάζω. Ούσ. -ότης.

σκῦρον κ. **σκῦρος** = σύντριμμα λιθarioῦ, χαλίκι δι' ἐπίστρωσιν ὁδῶν ἢ διὰ τὸ σκυρόδεμα. Ἐπίθ. **σκυρωτός** = χαλικόστρωτος. Σύνθ. σκυρόδεμα, **σκυροκονίαμα** = μείγμα σκύρων + ἄμμου + τσιμέντου + νεροῦ, μπετόν, **σιδηροπαγές σκυροκονίαμα** = μπετόν ἀρμέ.

σκώπτω = ἐμποδίζω, κοροϊδεύω, πειράζω, λέγω ἄστεϊα. Παράγ. σκῶμμα, σκώπτης, σκωπτικός. Ἐπίρ. -ῶς. Ἴδὲ λ. σατιρίζω.

σμάραγδος κ. **-γδι** = πολύτιμος διαφανῆς λίθος (βαθυπράσινος). Ἐπίθ. σμαράγδινος.

σμηῆνος = κυψέλη μελισσῶν, πλήθος, μτφ. ὁμὰς πολεμικῶν ἀεροπλάνων. Παράγ. σμηνίας, σμηνίτης. Σύνθ. σμηναγός, σμηναρχος.

σμύρνα = βαλσαμόδενδρον φυτὸν (ἢ μύρρα) καὶ ἡ λαμβανομένη ἀπ' αὐτὸ ἀρωματικὴ ρητίνη, τὸ ψάρι μύρραινα.

σορός = νεκροφόρος, φέρετρον, ὁ νεκρός.

S. O. S. = διεθνὲς σῆμα ποῦ ἀποστέλλουν μὲ ἀσύρματον κινδυνεύοντα πλοῖα σημαῖνον: «Σώσατε τὰς ψυχὰς μας».

σουλτανίνα = ποικιλία ἐκλεκτῆς (λευκῆς ἢ ξανθῆς) σταφυλῆς καὶ σταφίδος χωρὶς κουκούτσι.

σουλτᾶγος = τίτλος αὐτοκράτορος Τούρκων καὶ ἡγεμόνων Μουσουλμανικῶν Κρατῶν.

σουραύλι = αὐλός, φλογέρα.

σούρουπο = σουρούπωμα, σύθαμπο. Ἴδὲ λ. λυκόφως.

σούσουρο = ψίθυρος, θόρυβος, μτφ. διάδοσις κακολογίας, διασυρμός.

σοφίτα = μικρὸν κ. πενιχρὸν δωμάτιον ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας ἢ καὶ εἰς ὑψηλὴν ταράτσαν. Ἴδὲ λ. ὑπερῶνον.

σπαθᾶριος = σωματοφύλαξ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος, ὑπασπιστῆς.

σπάνιος, -ία, -ον = ὀλιγοστός, κατ' ἀραῖα διαστήματα ἐμφανιζόμενος, ἐκλεκτός. Ἐπίρ. -ίως. Οὔσ. σπανιότης, σπάνις. Ρημ. σπανίζω, -ομαι.

σπαράσσω κ. **-άττω** = ξεσχίζω, διαμελίζω, μτφ. δημιουργῶ μεγάλην θλίψιν. Παράγ. σπαραγμός, σπαρακτικός. Σύνθ. σπαραξικάρδιος.

σπασμός = βίαιος τιναγμός, παροξυσμός, βιαία συστολή μυῶν τοῦ σώματος.

σπασμωδικός = ὁ γινόμενος μὲ σπασμούς ἢ παρακολουθούμενος ἀπὸ

σπασμούς, μτφ. βιαστικός, ὄχι μεθοδικός. Ἐπίρ. -ῶς. Συνών. σπασμώδης. Οὐσ. σπασμωδικότης.

σπαταλῶ (-άω) = δαπανῶ πολλὰ ἔξοδα χωρὶς μέτρον οἰκονομίας, ἀσκόπως, ζῶ ἀσώτως. Συνών. ἀσωτεύω. Παράγ. σπατάλη, σπάταλος = πολυέξοδος. Ἐπίθ. φειδωλός, οἰκονόμος.

σπα(χ)ῆς = ἵππευς ἀτάκτου τουρκικοῦ σώματος.

σπεῖρα = κουλούρα, δικτυωτὸν πλέγμα, συνεστραμμένον τι ἔλικοειδῶς, ρωμαϊκὴ στρατ. μονάς, μτφ. ὁμὰς κακοποιῶν. Ρημ. σπειρῶ. Ἐπίθ. σύνθ. σπειροειδής. Ἐπίρ. -ῶς. Ἰδέ λ. συσπείρωσις.

σπεύδω = μεταβαίνω κάπου ταχέως ἢ προθύμως, βιάζομαι, ἐνεργῶ μέ σπουδῆν, μτχ. παρακ. ἐσπευσμένοις = βιαστικὰ γενόμενος. Ἐπίρ. -ένως κ. κατεσπευσμένως = πολὺ γρήγορα. Ἰδέ λ. κατασπεύδω.

σπιθίζω = σπινθηρίζω, ἀναλάμπω, σύνθ. σπιθοβολῶ. Οὐσ. σπιθοβολή. Συνών. σπινθηρίζω = βγάζω σπινθηῆρας, λαμποκοπῶ.

σπινθήρ, -ῆρος = σπίθα, λάμψις, μτφ. στιγμιαία ἐκδήλωσις σκέψεως ἢ ἐνεργείας. Φράσις: πνεῦμα σπινθηρίζον = μυαλὸ ποὺ πετάει σπίθες ἐξυπνάδας. Ρημ. σύνθ. σπινθηροβολῶ. Παράγ. σπινθηροβόλος, -ία, -ημα.

σπλάγγχον κ. πληθ. τὰ σπλάγγχνα = τὰ ἐντόσθια καὶ κυρίως ἡ καρδία, ὡς ἔδρα συναισθημάτων ἀγάπης, μτφ. τὸ τέκνον. Σύνθ. ρημ. εὐσπλαγγίζομαι = συμπαθῶ τινα, λυποῦμαι. Παράγ. εὐσπλαγγχία. εὐσπλαγγχος, φιλεύσπλαγγχος. Ἐπίθ. ἀσπλαγγχος. Ἰδέ λ. ψυχόπονος, οἰκτίρμων.

σπονδή = χύσις οἴνου ἐκ ποτηρίου πρὸ τῆς πόσεως εἰς ἑορταστικὰς τελετὰς ἀρχαίων, εἰς πληθ. αἱ πανηγυρικῶς γενόμεναι συνθηκαὶ εἰρήνης ἢ συμμαχίας.

στάδιον = μέτρον μήκους 185 περίπου μέτρων ἢ 100 ὀργυιῶν, τόπος κατάλληλος ὅπου διεξάγονται ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, μτφ. ἐπάγγελμα, κύριον ἔργον. Σύνθ. ρημ. σταδιοδρομῶ = ἀγωνίζομαι εἰς τὸ στάδιον, τρέχω εἰς ἀγῶνα δρόμου, διανύω ἐπαγγελματικὸν μου στάδιον. Οὐσ. σταδιοδρομία. Ἰδέ λ. στίβος.

σταθερός, -ά, -ὸν (παραθ. -ώτερος, -ώτατος) = ἀσάλευτος, στερεός, ἀμετάβλητος, μόνιμος. Παράγ. σταθερότης. Σύνθ. σταθεροποιῶ, -ποίησις. Ἐπίθ. ἀσταθής.

σταθμός = τόπος ὅπου σταθμεύει τις ἢ ἡ στάθμευσις, κατάλυμα, μτφ. χρονικὸν ὄριον ἀπ' ὅπου ἀρχίζει νέα περίοδος, εἰς πληθ. σταθμὰ = σιδηρᾶ τεμάχια μετρήσεως βάρους εἰς ζυγαριάν, τὰ ζύγια. Ρημ. σταθμεύω. Οὐσ. σταθμάρχης.

στάμνα = πήλινον ἀγγεῖον μὲ λαιμὸν στενὸν μετρίου μεγέθους, ὑποκ. σταμνί. Ἰδέ λ. ὑδρία.

στάνη = ποιμνιοστάσιον, μαντρί.

στάσις = σταμάτημα, ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον στέκεται τις ἢ ὁ τόπος ὅπου στέκεται τι, ἀκίνησις, διακοπὴ ἐνεργείας, μτφ. συμπεριφορά, ἐξέγερσις, φιλονικία. Ρημ. στασιάζω. Παράγ. στασιαστής, στάσιμος.

στέαρ, -ατος = λίπος, ξύγκι, πάχος. Παράγ. στεατικός, -ινος, -ώδης.

στατο-κῆριον = τὸ σπερματσέτο.

στεντόρειος, -εία, -ον = μεγαλόφωνος, ὁ ἔχων ἰσχυρὰν φωνὴν (ὡς ὁ ὁμηρικὸς ἦρωρ Στέντωρ).

στενωπός = στενὸς δρόμος, σοκάκι. Ἰδὲ λ. μονοπάτι.

στέρνον = τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ θώρακος, στῆθος.

στερνός, -ή, ὄν = κατοπινός, ὑστερνός. Σύνθ. στερνοπαίδι (ὑστερότοκον τέκνον).

στέφω, -ανῶ (-όω) κ. στεφανώνω = βάλλω εἰς τὴν κεφαλὴν τινος στέφανον, στεφανώνω, τιμῶ μὲ βραβεῖον. Παράγ. στέφανος, -ωσις, -ωμα, στέφος, στεφανοποιὸς κλπ.

στηλιτεύω = ἀναγράφω τι ἐπὶ στήλης πρὸς γνωστοποίησιν, ἐπιτιμῶ τινα δημοσίως διὰ κακὴν πράξιν του, διασύρω. Οὐσ. στηλίτευσις = διασυρμός.

στιβαρός, -ά, -ὸν (Παραθ. -ώτερος, -ώτατος) = ἰσχυρός, στερεός, ρωμαλέος. Ἐπίρ. -ῶς. Οὐσ. στιβαρότης. Συνών. συμπαγής.

στιβάς, -άδος = στρῶμα συμπαγὲς ἀπὸ ἄχυρα, φύλλα κ. ἄ., στρῶμα ὁμοίων πραγμάτων. Ἰδὲ λ. στοιβάς.

στίβος = πατημένος δρόμος, ἰσοπεδωμένον μέρος σταδίου ἢ ἵπποδρόμου κατάλληλον δι' ἀσκήσεις ἢ ἀγῶνας, μτφ. πνευματικὸν ἢ πολιτικὸν στάδιον. Ἰδὲ λ. στάδιον.

στιγματίζω = σημαδεύω μὲ στίγματα, μτφ. χαρακτηρίζω πρόσωπον ἢ πράξιν ὡς ἄτιμον. Παράγ. στίγμα, στιγματίας, -ισμός. Συνών. στίζω (σημεῖα στίξεως εἰς γραμμ.).

στιλβῶ κ. -ώνω = κάμνω τι στιλπνόν, γυαλίζω, λουστράρω. Παράγ. στίλβωσις, -ωτής, -ωτήριον. Ἰδὲ λ. λειῶς.

στιλπνός, -ή, -ὸν = λαμπρός, γυαλιστερός. Οὐσ. στιλπνότης.

στίφος, -ους = πλῆθος εἰς πυκνὴν μᾶζαν. Ἰδὲ λ. σμῆνος.

στιχομυθία = ζωηρὸς διάλογος μὲ συντόμους φράσεις.

- στι**
στίχος = ἀράδα, σειρά, γραμμή ποιήματος με ὠρισμένον ρυθμὸν καὶ μέτρον. Ρημ. *στιχουργῶ* = συνθέτω στίχους, ποίημα. Παράγ. στιχουργία, στιχούργημα, στιχουργός.
- στοά** = ὑπόστεγον ἐπίμηκες τοῦ ὁποίου ἡ στέγη ὑποβαστάζεται με κολῶνες, ὑπόγειος θολωτὸς διάδρομος, γαλαρία, λαγούμι.
- στοιβάζω** = ἐπισωρεύω, τοποθετῶ ἐντὸς στενοῦ χώρου, συμπιέζω. Παράγ. *στοίβαγμα* κ. -σμα, -σμός, *στοίβα*, *στοιβαχτός*.
- στοιβάς** = ὁ σωρός, ἡ στοίβα. Ἴδὲ λ. *στιβάς*.
- στοιχεῖον** = ἀπλούστατον συστατικὸν τοῦ λόγου (φθόγγος, γράμμα), ἕκαστον ἐκ τῶν συστατικῶν ὅλου τινός, ἔπλουν σῶμα ἢ χημικὸν στοιχεῖον, εἰς πληθ. τὰ *στοιχεῖα* = αἱ θεμελιωδεις γνώσεις ἐπιστήμης ἢ τέχνης ἢ μαθήματος.
- στοιχειώδης, -ες** = αὐτὸς ποὺ χρησιμεύει ὡς στοιχεῖον, ὁ ἀποτελεῶν τὴν βάσιν, οὐσιώδης (στοιχειώδης ἐκπαίδευσις). Ἐπίρ. *στοιχειωδῶς*.
- στοῖχος** = σειρά, εὐθύγραμμος διάταξις ἢ παράταξις, γραμμή. Ἐπίρ. *στοιχηδὸν* = κατὰ στοῖχον, ἀραδιαστά.
- στόμιον** = μικρὸν στόμα, εἴσοδος, κοιλότης, τρύπα.
- στοργή** = θερμή, τρυφερά ἀγάπη (ιδίως γονέων πρὸς τέκνα), ἀφοσίωσις. Ἐπίθ. *στοργικός*. Σύνθ. *φιλόστοργος*. Ἴδὲ λ. *φιλοστοργία*.
- στράτευσις** = στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις, κατάταξις πρὸς ὑπηρεσίαν εἰς τὸν στρατόν. Ρημ. *στρατεύω*. Ἐπίθ. -ιμος. Σύνθ. *ἐπιστράτευσις*. Ἐπίθ. *ἀποστράτευσις*.
- στρατήγημα, -ατος** = στρατηγικὸν τέχνασμα, πανοῦργος τρόπος ἐνεργείας.
- στρατηγός** = ἀνώτατος στρατιωτικὸς βαθμός, διοικητής, ἀρχηγὸς στρατεύματος. Σύνθ. *ἀρχιστράτηγος*, *στρατηλάτης*. Ρημ. *στρατηγῶ*. Οὐσ. *στράτηγία*.
- στρατιὰ** = πολυἀριθμὸς στρατὸς ξηρᾶς, σύνολον στρατευμάτων (ὑπὸ μίαν διοίκησιν).
- στράτο-πεδον** = τόπος κατασκηνώσεως ἢ καταλύματος στρατοῦ, τόπος ἐγκαταστάσεως ὀργανωμένου πλήθους ὑπὸ τύπον στρατοῦ. Ρημ. *στρατοπεδεύω*. Οὐσ. *στρατοπέδευσις* κ. -εία, *στρατοπεδάρχης*.
- στρεβλός, -ή, -όν** = κυρτός, στραβός, μφ. *δύστροπος*, *ἀνάποδος*. Ρημ. *στρεβλῶ* κ. -ώνω = *στραβώνω*, *στραγγουρίζω*, *βασανίζω*. Σύνθ. *διαστρεβλώνω*. Παράγ. *στρέβλωσις*, -ωμα, -ότης. Ἴδὲ λ. *σκολιός*.

στριμμένος = άνισόρροπος, διεστραμμένος, μτχ. παθ. παρακ. ρημ. στρίβω,-ομαι.

στρουθιον = σπουργίτης.

στρυφνός, -ή, -όν (παραθ. **-ότερος, -ότατος**) = στυφός, ξινός, μτφ. δύστροπος (άνθρωπος), δυσνόητος (λόγος). Ουσ. στρυφνότης.

στρωμνή = πᾶν ὅ,τι στρώνεται διὰ κατάκλισιν, στρώμα, στρωσίδι. Ρημ. στρώνω. Παράγ. στρώσις, στρώμα, στρωτήρ, στρωτός. Σύνθ. κλινοστρωμνή.

στυλο-βάτης = βάσις στύλου, υπόβαθρον, μτφ. κύριος ύποστηρικτής, θεμελιωτής.

στῦλος = κολώνα, μτφ. θεμέλιον, σταθερός ύποστηρικτής. Ρημ. *στυλῶ* (-όω) κ. *-ώνω*. Σύνθ. *ύποστυλώνω* = στηρίζω με στύλους, ύποστηρίζω σταθερῶς. Παράγ. στύλωμα, στύλωσις, ύποστύλωσις.

συγ-κατά-θεσις = συναίνεσις, συμφωνία. Συνών. συγκατάνευσις. Ρημ. συγκατατίθεμαι, συγκαταθέτω.

συγ-κατα-νεύω = συναινῶ, στέργω, συμφωνῶ. Ουσ. συγκατάνευσις. Ἰδέ λ. νεύω.

συγ-κινῶ (**συνεκινουν, συνεκίνησα**) = κινῶ μαζί μετ' ἄλλου, συνταράσσω, μτφ. ταράσσω τινά ψυχικῶς, προκαλῶ λύπην ἢ χαράν. Ουσ. συγκίνησις. Ἐπίθ. συγκινητικός. Ἐπίρ. -ῶς, μέσ. συγκινοῦμαι, μτχ. παθ. παρακ. συγκεκινημένος.

σύγκλητος (ὡς οὗς. θηλ.) = νομοθετικόν σῶμα (Βουλή) διαφόρων χωρῶν, συμβουλευτικόν σῶμα εἰς ἀρχαίαν Ρώμην, διοικητικόν συμβούλιον Πανεπιστημίου. Παράγ. συγκλητικός.

συγ-κομίζω (**συνεκόμιζον, -ισα**) = συναθροίζω καρπόν, σοδιάζω, μαζεύω. Παράγ. συγκομιδή (καρπῶν). Ἰδέ λ. κομιδή, κομίζω.

συγ-κροτῶ (-έω) (**συνεκρότουν, -ησα**) = σχηματίζω, διοργανώνω, συνιστῶ. Παράγ. συγκρότησις, συγκρότημα. Φράσεις: *συγκροτῶ συνεδρίασιν* = συνεδριάζω, *συγκροτῶ μάχην* = πολεμῶ.

σύγ-χρονος, -ον = τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου ἢ ἡλικίας, τῆς παρούσης ἐποχῆς. Ἐπίρ. -όνως. Ρημ. συγχρονίζω. Παράγ. συγχρονισμός. Ἰδέ λ. ταυτόχρονος, τωρινός.

συκοφάντης (θηλ. **-άντις** κ. **-άντρια**) ὁ κατηγορῶν τινά ψευδῶς, ὁ δυσφημῶν τινά. Ρημ. συκοφαντῶ. Ἐπίθ. -ικός. Συνών. διαβολεύς. Ἰδέ λ. διαβάλλω, ἐπιβουλεύω.

συκοφαντία = ψευδῆς κατηγορία, δυσφήμησις, διαβολή.

συμβο

συμβολή = συνάντησις, ένωσις (ποταμῶν), μτφ. συνεισφορά, έρανος χάριν έργου τινός. Ρημ. συμβάλλω.

συμβολίζω = εικονίζω, έκφράζω με σύμβολα, παριστάνω.

σύμβολον = σημεῖον, γνώρισμα, σήμα, σύμβολον πίστεως. 'Ιδέ λ. σήμα.

συμβολικός, -ή, -όν = συνθηματικός, άλληγορικός. 'Επίρ. -ῶς.

συμβουλή = όρμήνεια, γνώμη περί τοῦ πῶς ἢ τί νά πράξω, ' παραί- νεσις. Ρημ. συμβουλεύω. Παράγ. συμβουλευτικός, συμβουλευτής, σύμβουλος.

συμβούλιον = συγκέντρωσις ατόμων προς ανταλλαγήν γνώμων, σύ- σκεψις, όμας προσώπων ώς συμβούλων ώρισμένων δια νόμου, όπως λαμβάνουν άποφάσεις τῆς άρμοδιότητος 'Υπουργείου ἢ ύπηρεσίας ἢ έπιχειρήσεως τινος.

συμ-παθῶ (-έω) (**συνεπάθουν, -ησα**) = κατέχομαι από κοινά αίσθή- ματα, αίσθάνομαι συμπάθειαν ἢ ένδιαφέρον διά τινα, συμπαθάω, συμπονῶ, άγαπῶ, μτφ. συγχωρῶ. Παράγ. συμπάθεια, συμπαθής, -ητικός, συμπάθιο.

σύμ-παν, -αντος (οὔδ.) = τὸ σύνολον τῶν ύπαρχόντων ὄντων, ὅλος ὁ κόσμος.

σύμ-πας, -ασα, -αν = ὅλος μαζί, άπας, ὅλος χωρίς έξαιρέσιν τινα.

συμπέρασμα, -ατος = ἡ έξαχθεῖσα έν περιλήψει τελική σκέψις ἢ κρίσις, άποπεράτωσις. Ρημ. συμπεραίνω (συνεπέρανον, -ανα). Παράγ. συμπερασμός, συμπερασματικός. 'Ιδέ λ. περαίνω.

σύμ-πλεγμα, -ος = ὁ,τι προέρχεται από συμπλοκήν ἢ συνδυασμόν, καλ- λιτεχνικόν έργον εικονίζον δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα εἰς στε- νήν σύνδεσιν προς άλληλα, μονόγραμμα από κεφαλαῖα γράμματα. Ρημ. συμπλέκω. Παράγ. συμπλοκή, συμπλεκτικός (σύνδεσμος).

συμ-πληρῶ (-όω) κ. **-ώνω** (**συνεπλήρουν, -ωσα**) = γεμίζω έντελῶς, κάμνω τι πλήρες, άποτελειώνω. Παράγ. συμπλήρωσις, -ωμα, -ωτικός.

συμ-πόσιον = κοινόν φαγοπότι, εύωχία, τσιμποῦσι. Συνών. συνεστία- σις. Ρημ. συμποσιάζω, -ομαι. Παράγ. συμποσιάρχης, συμποσια- κός, 'Ιδέ λ. πανδαισία.

συμφορά = κακόν συμβάν, δυστυχία, άτύχημα. 'Ιδέ λ. δεινοπαθῶ, δει- νοπάθημα.

συν-αγείρω = συναθροίζω, συγκεντρώνω. Συνών. συγκαλῶ. Παράγ. συναγερμός. 'Ιδέ λ. αγείρω.

- συν-άγω (συνῆγον, συνήγαγον)** = συναθροίζω, συνάζω, συγκεντρώνω, μαζεύω, μτφ. συμπεραίνω (βγάζω συμπεράσμα). Οὐσ. συναγωγή.
- συν-αγωνίζομαι** = αγωνίζομαι μετά τινος, αγωνίζομαι με ἄμιλλαν πρὸς ἄλλον, ἀνταγωνίζομαι. Παράγ. συναγωνισμός, συναγωνιστής. Συνών. ἀμιλλῶμαι, διαγωνίζομαι, ἀναμετροῦμαι, παραβγαίνω.
- συν-αίσθημα** = εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος ψυχικὴ κατάσταση ἢ διάθεσις. Ρημ. συναισθάνομαι. Ἐπίθ. συναισθηματικός. Οὐσ. συναίσθησις. Ἰδὲ λ. αἰσθάνομαι.
- συν-αλλαγή** = ἀνταλλαγή, ἐμπορικὴ διαπραγματεύσεις, δοσοληψία. Συνών. συνάλλαγμα, συναλλαγματική. Ρημ. συναλλάσσω. Ἰδὲ λ. ἀνταλλαγή, νταραβέρι, δοσοληψία.
- συν-άπτω (συνῆπτον, -ῆψα)** = συνδέω, συνενώνω, συναρμόζω, συγκροτῶ (μάχην). Παράγ. σύναψις, συνάφεια, συναφής. Ἰδὲ λ. ἄπτομαι.
- συν-αρπάζω** = ἀρπάζω τι βιαίως μετά τινος ἄλλου, μτφ. συγκινῶ, γοητεύω.
- συναυλία** = συμφωνία πολλῶν καὶ διαφόρων (αὐλῶν) μουσικῶν ὀργάνων, ἐκτέλεσις μουσικοῦ ἔργου ἐνώπιον ἀκροατηρίου.
- σύν-δεσις** = συνένωσις. Ρημ. συνδέω, -ομαι. Παράγ. σύνδεσμος, συνδετήρ, συνδετικός.
- συν-δρομή** = συσώρευσις, συρροή, βοήθεια, ἀρωγή, συνεισφορά ἐρανική, συνεργασία. Παράγ. συνδρομητής, σύνδρομος. Ρημ. συντρέχω, ἀόρ. συνέδραμον.
- συνδυασμός** = ἔνωσις ἀνά δύο, ζευγάρωμα, συσχέτισις, συνένωσις. Ρημ. συνδυάζω. Ἐπίθ. συνδυαστικός. Ἐπίρ. -ῶς.
- σύν-εγγυς (ἐπίρ.)** = πολὺ κοντά, πλησιέστατα. Ἰδὲ λ. ἐγγύς.
- συν-εγείρω** = ξεσηκώνω, σηκώνω μαζί. Ἰδὲ λ. ἐγείρω.
- συνέλευσις, -εως** = συγκέντρωσις πολλῶν προσώπων εἰς τὸ αὐτὸ μέρος πρὸς σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν, τὸ σύνολον τῶν συγκεντρωμένων προσώπων. Ἰδὲ λ. σύνοδος.
- συνεπής, -ές** = ὁ τηρῶν σταθερὰν κατεύθυνσιν εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ ἀποφάσεις του, ὁ πιστὸς εἰς τὸν λόγον του καὶ τὰς ἰδέας του. Οὐσ. συνέπεια. Ἀντίθ. ἀσυνέπεια. Ἐπίρ. *συνεπῶς* = κατ' ἀκολουθίαν, συμφώνως πρὸς τὰ προηγούμενα.
- συν-ερίζω, -ομαι** = μαλῶνω με τινά ἄλλον, ὀργίζομαι, ζηλεύω, ζηλοφθονῶ. Οὐσ. συνερισιά κ. -ισμα. Ἰδὲ λ. ἐρίζω.

συν

συν-εταιρίζομαι = προσλαμβάνω συνέταιρον διὰ κοινήν ἐπιχείρησιν, κάμνω ἑταιρείαν με ἄλλους. Παράγ. συνεταιρισμός, συνεταιρικός κ. ἄ. Ἰδέ λ. ἑταιρεία.

συνετός (-ώτερος, -ώτατος) = φρόνιμος, σκεπτικός, γνωστικός. Ἀντίθ. ἀσύνητος, ἀπερίσκεπτος. Οὐσ. σύνεσις. Ρημ. συνετίζω. Ἰδέ λ. νουνεχής, σώφρων.

συνεχής, -ἔς = ἀδιάκοπος, ἑξακολουθητικός, διαρκής. Ἐπίρ. -ῶς. Ρημ. συνεχίζω. Οὐσ. συνέχεια. Ἰδέ λ. ὁδισλειπτος.

συνηγορῶ (-έω) = ὑποστηρίζω, ὑπερασπίζομαι τινα διὰ λόγων, ἐκτελέω χρέη συνηγόρου (δικηγόρου) εἰς τὸ δικαστήριον, ὑποβοηθῶ, ἐπιβεβαιώνω. Παράγ. συνήγορος, συνηγορία. Ἀντίθ. κατηγορῶ.

συνθήκη = συμφωνία, σύμβασις (μεταξύ προσώπων ἢ πόλεων ἢ κρατῶν). Εἰς πληθ. αἱ συνθήκαι = καταστάσεις, ὄροι.

συνθηκο-λογῶ (-έω) = συνάπτω συνθήκην, συμβιβάζομαι, στρατ. παραδίδομαι ὑπὸ ὄρους εἰς τὸν ἐχθρόν. Παράγ. συνθηκολόγησις.

σύνθημα = σημεῖον συνεννοήσεως (κατόπιν προηγουμένης συμφωνίας), σημεῖόν τι πρὸς ἀναγνώρισιν ἢ πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὡς σημεῖον ἐνεργείας. Στρατ. δύο ὠρισμένοι λέξεις χρησιμοποιούμεναι ὑπὸ φρουρῶν στρατιωτῶν (ὡς σύνθημα - παρασύνθημα) πρὸς ἀναγνώρισιν. Παράγ. συνθηματικός, -ῶς, Ἰδέ λ. παρασύνθημα.

συνιστῶ (ἄορ. συνέστησα, παθ. συνεστήθην, μτχ. παθ. παρακ. συστημένος) = ιδρύω, σχηματίζω, παρουσιάζω τινὰ εἰς ἄλλον δι' ἀλληλογνωριμίαν (συσταίνω), κάμνω σύστασιν, συμβουλεύω. Εἰς τάχ/μειον: συστημένη ἐπιστολή, συστημένον δέμα. Παράγ. σύστασις, συστατικός.

συν-οδεύω (συνῶδει, συνῶδευσα) = βαδίζω μαζί με ἄλλον (εἴτε τιμητικῶς εἴτε πρὸς οὐρήσιν εἴτε πρὸς καθοδήγησιν), συντροφεύω κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, στέλλω τι μαζί με ἄλλο ἀντικείμενον. Παράγ. συνοδεία κ. -ία, -ιά, συνοδός. Συνών. σύνθ, συνοδοιπορῶ -ία, -όρος. Ἰδέ λ. ὁδεύω.

σύνοδος = συγκέντρωσις προσώπων εἰς σύσκεψιν, συνέλευσις, ἑκκλησίαν, συνέλευσις ἀρχιερέων. Ἐπερὶ Σύνοδος: ἀνωτάτη διοικητικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή. Ἐπίθ. συνοδικός = ὁ μετέχων εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδο ἀρχιερέως. Ἰδέ λ. συνέλευσις, σύσκεψις.

συνοικέσιον = διαπραγματεύσις πρὸς γάμον, προξενιό. Ἰδέ λ. προξενιά.

συν-οικῶ (συνώκουν, -ώκησα) = κατοικῶ μαζί με ἄλλους, συγκατοικῶ. Παράγ. σύνοικος, συνοίκησις, συνοικισμός.

- σύνταγμα** = οργανική στρατιωτική μονάς, τὸ σύνολον τῶν θεμελιωδῶν νόμων τοῦ πολιτεύματος ἐνὸς Κράτους. (Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος).
- συν-τελῶ** = φέρω εἰς τέλος, συμπληρῶνω, ὑποβοηθῶ, χρησιμεύω εἰς τι. Παράγ. συντέλεια, συντέλεισις, συντελεστής.
- συντηρητικός, -ή, -όν** = ὁ κατάλληλος διὰ τὰ συντηρῆ τι, προφυλακτικός, ὁ ἐνεργῶν μὲ προφύλαξιν καὶ σύνεσιν, ὁ προσκολλημένος εἰς τὰ παραδεδομένα, μτφ. συνετός. Ἀντίθ. προοδευτικός. Οὐσ. συντηρητικότης.
- συν-τηρῶ (συνετήρουν, -ησα)** = διαφυλάσσω τι καλὰ ἢ διατηρῶ ἀσφαλῶς, διατρέφω τινά. Παράγ. συντήρησις, συντηρητικός.
- συν-τοπίτης** θηλ. **-ίτισσα** = συμπολίτης, συγχωριανός.
- συν-ωθῶ** = σπρώχνω μαζί, στρυμώχνω. Ἴδὲ λ. ὠθῶ, συνωστίζομαι.
- συνωμοσία** = ἡ συνένωσις πολλῶν ὁμοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν σκοποῦ τινος κακοῦ, ἐχθρική πρᾶξις κατόπιν συνεννοήσεως πολλῶν ἐναντίον ἄλλου. Ρημ. συνωμοτῶ. Παράγ. συνωμότης, συνωμοτικός.
- συν-ώνυμος, -ον** (ἐπὶ προσ.) = ἔχων τὸ ἴδιον ὄνομα μὲ ἄλλον, ἐπὶ λέξεων; ἢ ἔχουσα τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ ἄλλην λ. Παράγ. συνωνυμία. Ἴδὲ λ. ὁμώνυμος.
- συνωστίζομαι** = στρυμώχνομαι. Ἴδὲ λ. συνωθῶ, -οῦμαι. Παράγ. συνωστισμός.
- σῦ-ρραξις** = βιαία σύγκρουσις, συμπλοκή. Ρημ. συρρηγνύω, -ομαι.
- σῦ-ρρέω** = ρέω ὁμοῦ ἢ χύνομαι εἰς τὸ ἴδιον μέρος, μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπων; συναθροίζομαι προστρέχων μὲ προθυμίαν. Παράγ. συρροή.
- συρτή κ. σουρτή** = εἶδος ἀλιευτικοῦ ἐργαλείου μὲ μακρὸν νῆμα ποῦ ἔχει εἰς τὸ ἄκρον ἄγκιστρα καὶ σύρεται ἀπὸ πλέουσας λέμβους.
- σῦρ...** εως = ἀμμώδης ὑποθαλασσία ἑκτασις (ἀλλάσσουσα σχῆμα ἀναλόγως πρὸς τὴν φοράν τοῦ θαλασσίου ρεύματος).
- σῦ-σκεψις** = συγκέντρωσις προσώπων πρὸς ἀνταλλαγὴν γνώμων, συμβούλιον. Ρημ. συσκέπτομαι.
- σῦ-σπείρωσις** = κουλούριασμα, συστροφή κουλουροειδῆς (σπειροειδῆς), μτφ. πυκνὴ συγκέντρωσις ἀτόμων περίξ τινός, εἶδος γυμναστικῆς ἀσκήσεως. Ρημ. συσπείρω. Ἴδὲ λ. σπείρα.
- σῦ-σσωμος, -ον** = ἠνωμένος εἰς ἓν σῶμα, ὁλοσώματος, ὁλόκληρος. Ρημ. συσσωματῶ, -οῦμαι, μτχ. παρακ. συσσωματωμένος. Παράγ. συσσωμάτωσις, -ωμά.

συστ

σύστασις, -εως = σύνθεσις, ἐγκατάστασις, κατασκευή, συναρμολόγησις, συμβουλή, συνηγορία, ἐπανώγραμμα ἐπιστολῆς. Ἐπίθ. συστατικός. Ἰδέ λ. συνιστώ.

συστέλλω (συνέστελλον, -έσειλα) = συμμαζεύω, περιορίζω, μικρύνω. Μέσ. -ομαι, μετ. παθ. παρακ. *συνεσταλμένος* = ἐντροπαλός. Παράγ. συστολή. Ἐπίθ. διαστολή. Ἰδέ λ. διαστέλλω.

σύστημα, -ατος = ἐνιαῖον τι ὅλον, τοῦ ὁποῖου τὰ μέρη ἔχουν στενήν σχέσιν καὶ ἀλληλεξάρτησιν (π. χ. ἡλιακὸν σύστημα, κυκλοφορικὸν σύστημα ἀνθρώπου, φιλοσοφικὸν σύστημα κ.τ.λ.), μεθοδικὸς τρόπος καθ' ὃν γίνεταί τι (σύστημα διδ/λίας) ἢ τρόπος κατασκευῆς ἢ λειτουργίας ἢ ἐνεργείας ἢ συνηθείας. Ἐπίθ. συστηματικός. Ρημ. συστηματοποιῶ.

συχνά κ. συχνάκις (ἐπίρ.) = πολλὰς φορές. Ἐπίθ. σπανίως. Ρημ. συχνάζω. Παράγ. συχνός, συχνότης.

σφοδρά (ἐπίρ.) = πάρα πολὺ.

σφοδρός, -ά, -ὸν = ὀρμητικὸς, δυνατός, βίαιος. Ἐπίρ. -ῶς. Οὐσ. σφοδρότης. Ρημ. σφοδρύνω.

σφριγῶς = ἀφθονία ὑγείας καὶ δυνάμεως, ζωηρότης νεανικῆς ἀκμῆς. Ρημ. σφριγῶ. Ἐπίθ. σφριγηλός.

σχεδία = πλοιάριον προχείρως κατασκευασθέν, πλωτὴ πρόχειρος γέφυρα ἐκ πλοιαρίων.

σχεδιάζω = ἔχω τι κατὰ νοῦν νὰ πράξω, σκοπεύω, σχεδιαγραφῶ. Παράγ. σχέδιον, σχεδιαγράφημα, σχεδιαστής, σχεδίασμα, σχεδιαστήριον.

σχεδὸν (ἐπίρ.) = πολὺ κοντὰ, περίπου. Ἐπίθ. ἀκριβῶς.

σχέσις, -εως = ὁμοιότης, ἀναλογία, σύνδεσις, ιδιότης, στενὴ γνωριμία μεταξὺ προσώπων. Ρημ. σχετίζω. Ἐπίθ. σχετικός. Οὐσ. σχετικότητα. Σύνθ. συσχετίζω, -ομαι, συσχετίσις.

σχῖνος = εἶδος φυτοῦ, σκῖνος, ψευδοπιπεριά. Ὀμόηχ. *σχοῖνος* = βουῦρλο.

σχόλιον = ἀποσαφήνισις ἐν συντομίᾳ, ἐρμηνευτικὴ σημείωσις κειμένου συγγραφέως τινὸς ἢ λέξεων, κρίσις ἢ ἐπίκρισις τινός. Ρημ. σχολιάζω. Παράγ. σχολιαστής.

σῶμα = κάθε ὑλικὸν ἀντικείμενον, σύνολον ὀργάνων ποὺ ἀποτελοῦν ἓνα ζῶντα ὄργανισμὸν, κορμί, ἄτομον, τὸ κύριον μέρος παντός ἀντικείμενου, σύνολον προσώπων ἀποτελούντων μίαν τάξιν, στρατιωτικὸν τμήμα, ἀντίτυπον βιβλίου.

σωματεῖον = ένωσις ἀτόμων πρὸς ἐπιδίωξιν καὶ ἐπιτυχίαν ὠρισμένων σκοποῶν, σύλλογος, συντεχνία. Ἰδὲ λ. ἑταιρεία, συνεταιρίζομαι.

σῶος κ. **σῶς** = ἀκέραιος, ἀβλαβής, ἀσφαλής, σίγουρος.

σωφρων, **-ονος** = φρόνιμος, συνετός, κόσμιος, ἐγκρατής, σεμνός. Παραθ. -έστερος, -έστατος. Ρημ. σωφρονῶ (-έω). Παράγ. σωφροσύνη, σωφρονιστικός, σωφρονισμός, σωφρονιστήριον (φυλακή). Ἰδὲ λ. συνετός, νουνεχής.

τάγμα = στρατ. μονὰς πεζικοῦ ἐκ 3 — 4 λόχων, ὀργάνωσις μοναχῶν ὑπὸ ἐνιαίαν διοίκησιν, σύνολον ἀνθρώπων ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ἐπιδίωξιν κοινοῦ σκοποῦ.

ταιριάζω = συναρμῶζω εἰς ζευγος, φέρω εἰς συμφωνίαν, συνδυάζω, μτχ. παθ. παρακ. ταιριασμένος. Παράγ. ταιριαστός, ταιρίασμα, ταίρι. Ἰδὲ λ. ἀρμῶζω.

ταλαιπῶρος, **-ον** = ὁ ὑποφέρων πολλά, δυστυχής, βασανισμένος. Ρημ. τάλαιπῶρῶ, -οῦμαι. Οὔσ. τάλαιπωρία.

τάμα = ὅ,τι τάξει τις ὡς ἀφιέρωσιν εἰς ἅγιον πρὸς ἀνταπόδοσιν ζητουμένης χάριτος, ἀφιέρωμα, ὑπόσχεσις. Συνών. τάξιμο. Ἰδὲ λ. ἀνάθημα.

ταμπούρι = ἀμυντικὸν ὄχυρωμα. Ἰδὲ λ. προμαχών.

ταξιαρχία = στρατ. μονὰς μικροτέρα μεραρχίας καὶ μεγαλυτέρα συντάγματος.

ταξίαρχος = διοικητὴς ταξιαρχίας.

ταυτόχρονος, **-ον** = τὸν αὐτὸν χρόνον. Ἐπίρ. -όνως. Ἰδὲ λ. συγχρόνως.

ταξινομῶ = βάζω εἰς τάξιν, τακτοποιῶ, διευθετῶ. Συνών. ταξιθετῶ. Παράγ. ταξινόμησις, ταξινόμος.

ταριχεύω = (ἐπὶ κρεάτων κ. ἄ.) παστώνω, καπνίζω, ξηραίνω, προλαμβάνω τὴν σήψιν πτώματος μὲ εἰδικὰ φάρμακα, μπαλσαμώνω. Παράγ. ταρίχευσις, -ευτός, -ευτής.

τάσις (παράγ. ἐκ τοῦ ρ. τείνω) = τέντωμα, κλίσις, μτφ. ροπή, ἔντασις, ὄρμη.

ταχ

ταχέως (ἐπίρ.) = ταχύτερον, ταχύτατα κ. τάχιστα = γρήγορα, πολύ γρήγορα, πάρα πολύ γρήγορα.

τείχος, -ους = κτιστόν ὑψηλὸν ὀχύρωμα πόλεως ἢ ἄλλου χώρου, φρούριον, κάστρο, μφ. προστασία, στήριγμα. Συνών. τείχωμα, ὀχύρωμα, φραγμός. Ρημ. τειχίζω. Ἴδὲ λ. προμαχών, προπύργιον.

τεκμήριον = συμπέρασμα, γνώρισμα, ἀποδεικτικὸν στοιχεῖον. Ρημ. τεκμηριῶ (-όω). Ἴδὲ λ. ντοκουμέντο.

τέκτων, -ονος = τεχνίτης, ξυλουργός, οἰκοδόμος, χειρῶνας, μέλος τεκτονικῆς Στοᾶς, μασῶνος. Σύνθ. ἀρχιτέκτων, ἀρχιτεκτονική.

τελευτῶ (-άω) = ἀποτελειώνω, τελειώνω τὴν ζωὴν, ἀποθνήσκω. Οὐσ. τελευτή (τοῦ βίου) = θάνατος.

τέλμα = στάσιμο νερό, λασπῶδες ἔδαφος, βαλτότοπος, βούρκος. Ἐπίθ. τελματώδης. Ἴδὲ λ. τέναγος.

τέμενος, -ους = ἱερὸς χώρος ἀφιερωμένος εἰς θεὸν ἢ ἥρωα, ἴδρυμα γραμμάτων ἢ τεχνῶν. Ἴδὲ λ. τζαμί.

τέμνω (ἔτεμνον, ἔταμον) = κομματιάζω, χωρίζω εἰς τεμάχια, διανοίγω. Σύνθ. κατατέμνω. Παράγ. τομή, τμήμα, τόμος.

τέμπλον = εἰκονοστάσιον μὲ τὸ ὁποῖον χωρίζεται τὸ ἅγιον βῆμα ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπον ναόν.

τέναγος = χαμηλὴ λασπώδης ἔκτασις πλησίον θαλάσσης ἢ λίμνης ἢ ποταμοῦ, βάλτος. Ἐπίθ. τεναγώδης. Ἴδὲ λ. τέλμα.

τέρας, -ατος = ἀσύνηθες ὑπερφυσικὸν ὄν, κάθε τι τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ τὸ μὴ φυσιολογικόν, μφ. ἄνθρωπος διεστραμμένος, φαῦλος, κακομούτρης. Συνών. σύνθ. τερατώδης, τερατοειδής, τερατόμορφος. Ρημ. τερατολογῶ.

τεράστιος, -ία, -ον = πολὺ μεγάλος, ὑπερφυσικός. Συνών. ὑπερμεγέθης.

τερατούργημα = ἔργον τερατῶδες, πράξις ἀνήθικος. Συνών. τερατουργία, τερατουργός.

τερετίζω = κελαδῶ, ἄδω μετὰ τερετισμοῦ, σιγοτραγουδῶ. Παράγ. τερετίσμα κ. -ισμός (χελιδόνος ἢ τζίτζικα).

τέρπω (ἔτερπον, ἔτερψα) = προσενῶ εὐχαρίστησιν, εὐφραίνω, διασκεδάζω. Παράγ. τερπνός, τερπνότης

τέρψις = εὐχαρίστησις, ἡδονή, ψυχαγωγία.

τετρα-πέρατος = ὁ ἔχων τέσσαρα πέρατα, ἐξυπνότατος, πονηρός.

τετρά-ποδον = ζῶον (μὲ τέσσαρα πόδια) μφ. ἄνθρωπος μωρός Ἐπίθ. τετραποδητή κ. -ιστὰ = μὲ τὰ τέσσαρα. Ρημ. τετραποδίζω = βαδίζω μὲ τὰ τέσσαρα, μπουσουλάω.

τεῦτρον = σέσκουλο, κοκκκινογούλι. Σύνθ. σακχαρότευτρον.

τέφρα = στάχτη (σποδός). Ἐπίθ. τεφρὸς = σταχτερός, σταχτός. Σύνθ. τεφροδοχεῖον, τεφροδόχη, τεφρόχρους τεφροειδής. Ἰδέ λ. φαίος.

τέως (ἐπίρ.) = μέχρι πρό ὀλίγου, πρότερον. Ἰδέ λ. πρώην.

τζαμί = μουσουλμανικὸν τέμενος. Ἰδέ λ. τέμενος.

τζοχαντάρης = ἵπποκόμος, σωματοφύλαξ.

τήβεννος κ. -εννα = εἶδος χλαμύδας ἢ μανδύου, ἐπίσημον ἔνδυμα μακρὸν τὸ ὁποῖον φοροῦν κατὰ τὰς συνεδριάσεις δικασταὶ καὶ ἀνώτατοι καθηγηταί.

τῆδε κακεῖσε (ἐπίρ.) = ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σκορπιστά.

τήκω ἀόρ. ἔτηξα, μέσ. ἑτάκην) = λειώνω, διαλύω, μτφ. φθείρω, μαραίνω. Παράγ. τῆξις, τηκτικός, τηκτός.

τηλαυγής, -ές = ὁ λάμπων πολὺ μακρὰν, ἀκτινοβόλος.

τηλεβόλον = βαρὺ πυροβολικὸν πού βάλλει ἀπὸ μακρὰν, κανόνι.

τηλεπικοινωνία = ἡ συνεννόησις μεταξὺ ἀνθρώπων ἀπὸ μεγάλας ἀποστάσεις, τὸ σύνολον τῶν μέσων μὲ τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ συνεννόησις αὕτη (τηλέγραφος, τηλεφώνον, τηλεόρασις) Ο.Τ.Ε. = Ὁργανισμὸς Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος.

τιμαλφής, -ές, = πολῦτιμος, πληθ. τὰ τιμαλφῆ=κοσμῆματα, διαμαντικά

τίμημα, -ατος = ὑπολογισμὸς ἀξίας τινός, τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀξίας. Σύνθ. τιμολογῶ, τιμολόγιον, τιμοκατάλογος. Ἰδέ λ. κόστος.

τίμιος, -ία, -ον = ὁ ἔχων μεγάλην (ὕλικήν ἢ ἠθικήν) ἀξίαν, ἔντιμος, ἠθικός, χρηστός, εὐσυνείδητος. Ρημ. τιμῶ (-άω). Παράγ. τιμή, τιμότης, τιμητικός.

Τίμιον ξύλον = τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ ὅπου εὔρε μαρτυρικὸν σταυρικὸν θάνατον ὁ Χριστός, ὁ Σταυρός.

τιμόνι = πηδάλιον (αὐτοκινήτου, πλοίου κλπ.), μτφ. διοικήσις, διακυβέρνησις.

τιμονιέρης = πηδαλιουῆχος, μτφ. κυβερνήτης.

τίς, τί (ἀόρ. ἀντων.) = κάποιος, ἓνας, κάτι, ὁποιοσδήποτε, τίς; τί; (ἔρωτ. ἀντων.) = ποῖος; ποῖός; ποῖου εἶδους; ποῖον πρᾶγμα;

τίτλος = ἐπιγραφή, ἐπικεφαλίς, ὀνομασία ἐπιχειρήσεως ἢ ἰδρύματος ἢ καταστήματος, τιμητικὴ προσωνομία τινός, ἀξίωμα. Ρημ. σύνθ. τιτλοφορῶ. Παράγ. τιτλοφόρος, τιτλοῦχος.

τσέλιγγας = ἀρχιποιμήν, ἰδιοκτήτης ποιμνίου.

τσελιγγᾶτο = συνεργασία νομαδικῶν ποιμένων.

τσεμπέρι = εἶδος κεφαλοδέσμου γυναικῶν χωρικῶν.

τσέτες = ἀντάρται Τοῦρκοι συμμοριῖται. Ἴδὲ λ. κομιτατζής.

τσιφλίκι = μεγάλο ἀγρόκτημα κ. ὀλόκληρον χωρίον. Ὁ κύριος τοῦτου: τσιφλικοῦχος. Ἴδὲ λ. μούλκι.

τύμβος = λοφοειδὲς ὕψωμα ἐκ χώματος καλύπτοντος τάφον, μεγαλοπρεπῆς τάφος, ἐπιτάφιος πλάκα, τούμπα. Ἴδὲ λ. ἐπιτύμβιος, τρόπαιον.

τυμβωρύχος = ὁ (ὀρύσσω) διανοίγων τάφους καὶ λεηλατῶν αὐτούς. Ρημ. τυμβωρυχῶ. Οὐσ. τυμβωρυχία. Συνών. ἱερόσυλος.

τυμπανίζω = κρούω τὸ τύμπανον, κρούω τι σὰν τύμπανο, ξυλοκοπῶ. Παράγ. τύμπανον, τυμπανιαῖος, τυμπανιστής, τυμπανίτις.

τύπος (ἐκ τοῦ ρ. τύπτω) = τὸ κτύπημα καὶ τὸ ἴχνος ποῦ ἀφήνει τοῦτο, οἰονδήποτε ἀποτύπωμα, καλούπι, ἐξωτερικὴ μορφή, αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικά, γραμματικοὶ τύποι, μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπου ἰδιότυπος ἄνθρωπος. Ρημ. τυπῶ κ. τυπῶνω κ. ἐκτυπῶ, ἀνα-. Παράγ. τύπωσις, τύπωμα, τυπωτικός.

τύπτω (ἔτυπτον, ἔτυψα) = κτυπῶ, κρούω, μτφ. πληγώνω, ἐλέγχω, μέσ. -ομαι = κλαίω, θρηνῶ, ὀδύρομαι. Οὐσ. τύψις μτφ. = ἔλεγχος συνειδήσεως.

τύραννος = ἀνώτατος ἀπόλυτος ἄρχων καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς βίας ἢ ἀπάτης, ὁ κυβερνῶν αὐθαιρέτως καὶ καταπιέζων τὸν λαόν, μτφ. βασανιστής, ὑποκ. τυραννίσκος. Ρημ. τυραννῶ (-έω). Παράγ. τυραννία, τυραννίς, -ικός.

τύχον (ἐπίρ.) = κατὰ τύχην, ἴσως.

τῷ ὄντι (ἐπίρ.) = πράγματι, ἀληθῶς. Ἴδὲ λ. ὄντα, ὄντως.

τωρινός = τῆς παρουσίας στιγμῆς, ἡ ἐποχῆς, σημερινός. Ἴδὲ λ. σύγχρονος.

ύάρδα κ. γυάρδα = άγγλική μονάς μήκους (0,914 μέτρα) ύποδιαιρουμένη εις 3 πόδας (1 πούς = 30,5 δάκτυλοι).

ύγραίνω = διαβρέχω, νοτίζω, μουσκεύω. Παράγ. ύγρανσις, ύγρασία, ύγρός, ύγρότης. Σύνθ. ύγροποιώ, ύγροποιήσις.

ύδαρής = νερουλός, ρευστός, μτφ. χαλαρός. Συνών. ύδατώδης.

ύδραυλικός = ό άναφερόμενος εις την διοχέτευσιν του ύδατος ή χρησιμοποίησιν αυτού εις μηχανικά έργα. 'ώς Ούς. ό τεχνίτης ό άσχολούμενος με διοχέτευσιν ή χρήσιν ύδατος.

ύδρευσις = λήψις, προμήθεια ύδατος, σύνολον ύδρευτικων έργων. Ρημ. ύδρεύω, -ομαι.

ύδρία = στάμνα, λαγήνι.

ύδροφορία = μεταφορά ύδατος, νεροκουβάλημα. 'Επίθ. ύδροφόρος. Συνών. ύδροληψία = λήψις ύδατος (άπό πηγήν κλπ.)

ύδρο-χρωματίζω = άσπρίζω με χρωματισμένον γαλάκτωμα άσβέστου. Παράγ. ύδρόχρωμα = νερομπογιά.

ύετός = βροχή. Παράγ. ύετώδης = βροχερός.

ύλακτώ (έπί σκύλου) = γαυγίζω, άλυχτώ, μτφ. επί άνθρ. κραυγάζω ένοχλητικώς, προσβάλλω τινά. Ούς. ύλακή.

ύλη = πᾶσα ούσία ύπάρχουσα εις χῶρον, τό ύλικόν άπό τό όποιον είναι κατεσκευασμένον τι, ό ύλικός κόσμος, τό περιεχόμενον διανοητικοϋ τινος έργου. Εις πληθ. *πρώται ύλαι* = τά άρχικά, βασικά ύλικά (γεωργικά ή κτηνοτροφικά ή δασικά προϊόντα) με κατεργασίαν των όποιων παράγονται τά βιομηχανικά προϊόντα. Παράγ. ύλικός, ύλισμός, ύλιστικός, ύλιστής.

ύλοτομῶ = κόπτω δένδρα εις τό δάσος. Παράγ. ύλοτομία, ύλοτόμος. **ύμήν, -ένος** = λεπτότατον δέρμα, πέτσα, μεμβράνα. 'Υποκ. ύμένιον κ. ύμενίσκος. Σύνθ. ύμενώδης, ύμενοειδής. ύμενόπτερος.

ύμνο-γράφος = ό γράφων ή συνθέτων ύμνους (έκκλησιαστικούς). Ρημ. ύμνογραφῶ. Ούς. ύμνογραφία.

ύμνος = ώδή προς τιμήν Θεοϋ ή άγίου ή ήρωος, έκκλησιαστικόν άσμα,

ὕψι,

βράχος ἐκ τοῦ βυθοῦ μέχρι πλησίον τῆς ἐπιφανείας θαλάσσης.
Ἄντίθ. σκόπελος.

ὕψινοις = ὑψηλὰ σκεπτόμενος, ὑψηλόφρων. Οὐσ. ὑψίνοια.

ὕψιπεδος (ἐπὶ τόπου) = ὁ κείμενος εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Οὐσ. τὸ ὑψί-
πεδον = μεγάλη πεδιάς εἰς ἀρκετὸν ὕψος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς
θαλάσσης.

ὕψιτενῆς = ὁ ἔχων ὑψηλὸν ἀνάστημα. Συνών. εὐθυτενῆς.

φαινός, -ή, -ὸν = ἀκτινοβόλος, φωτεινός, λαμπρὸς, μτφ. θαυμάσιος.

φαιδρός, -ά, -ὸν = φωτεινός, ἀκτινοβολῶν ἀπὸ χαρὰν, εὐθυμος, ἀστεῖος,
ἀνοιχτόκαρδος. Οὐσ. φαιδρότης. Ρημ. φαιδρύνω. Ἄντίθ. κατηφής.

φαιός, -ά, -ὸν = ὁ ἔχων χρῶμα μεταξὺ μαύρου κ. λευκοῦ, σταχτής,
γκρίζος. Συνών. τεφρός. Ἴδὲ λ. τέφρα.

φαμελιὰ ἢ φαμίλια = οἰκογένεια.

φαμελίτης, -σσα = οἰκογενειάρχης (πολύτεκνος).

φάρα = φυλή, σοῖ, γένος, μτφ. ἄνθρωποι χαμηλοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου.

φάραγξ = βαθὺ κ. ἀπόκρημνον χάσμα μεταξὺ βουνῶν, χαράδρα, βάρα-
θρον; φαράγγι.

φάσις = ὄψις, ἐμφάνισις, μορφή, διάφορα στάδια ἐξελιξεῶς τινος.

φάτνη = ξύλινον κατασκεύασμα ὅπου παρατίθεται ἡ τροφή διὰ τὰ
ζῶα, παχνί.

φαῦλος, -ον = αἰσχρὸς, πρόστυχος, διεστραμμένος. Οὐσ. φαυλότης.
Ἄντίθ. χρηστός.

φεγγοβολῶ = ἀκτινοβολῶ, λαμποκοπῶ, ἀπαστράπτω. Ἴδὲ λ. σέλας.

φειδῶ = πρόνοια, οἰκονομία. Ἄντίθ. σπατάλη. Ρημ. φειδομαι κ. φειδω-
λεύομαι, ἐπίθ. φειδωλός.

φελούκα = μικρὰ λέμβος, πλοιάριον στενὸν κ. χαμηλὸν μὲ κουπιὰ
(ἐφόλκιον).

φέρμελη = μεταξοκέντητον ἀνδρικόν γελέκι φερόμενον μὲ τὴν φουστα-
νέλλαν.

φρεστιβάλ = πανηγυρική συναυλία, σειρά θεατρικῶν καὶ μουσικῶν παραστάσεων μὲ ὀργανικὴν συνοχήν ἀναμεταξύ των.

φήμη = ἀνεξακρίβωτος εἶδησις, διάδοσις ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἢ καλὴ ἢ κακὴ γνώμη (ὄνομα) περὶ τινος, καλὸν ὄνομα, δόξα.

φημίζω = λέγω, ἐξυμνῶ διαφημίζω, μέσ. -ομαι, ἔχω φήμην, εἶμαι γνωστός. Ἰδὲ λ. διαφημίζω, περίφημος.

φιλαυτία = ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς ἑαυτὸν μὲ ἀδιαφορίαν διὰ τοὺς ἄλλους, ὑπέρμετρος ἐγωϊσμός. Ἐπίθ. φίλαυτος. Ἰδὲ λ. ἐγωϊσμός, ἐγωιστής.

φιλερις = ὁ ἀγαπῶν τὰς ἔριδας, φιλόνικος, καυγατζής. Ἰδὲ λ. ἐρίζω.

φιλοπονία = φιλεργία, ἐργατικότης, ἀγάπη καὶ διαφέρον πρὸς τὴν ἐργασίαν. Ρημ. φιλοπονῶ, ἐπίθ. φιλόπονος. Συνών. φιλόμοχθος, ἀκάματος. Ἀντίθ. φυγοπονία. Ἰδὲ λ. φυγόπονος.

φιλοστοργία = τρυφερὰ καὶ βαθεῖα ἀγάπη (ιδίως γονέων πρὸς τὰ τέκνα). Ρημ. φιλοστοργῶ. Ἐπίθ. φιλόστοργος. Ἰδὲ λ. στοργή.

φιλοτιμία = ἡ πρὸς τὴν τιμὴν καὶ δόξαν θερμὴ ἀγάπη, προσπάθεια νὰ φανῇ τις ὑπέρτερος ἄλλου καὶ νὰ διακριθῇ, ἀμιλλα, τὸ φιλότιμο. Ρημ. φιλοτιμῶ κ. -οὔμαι, ἐπίθ. φιλότιμος. Ἀντίθ. ἀφιλότιμος.

φιλοφρονοῦμαι (-έομαι) = περιποιοῦμαι, φέρομαι μὲ εὐμενῆ διάθεσιν, καλοδέχομαι μὲ εὐγένειαν καὶ λεπτότητα. Παράγ. φιλόφρων, φιλοφρόνημα, -ησις, -οσύνη, -ητικός.

φιρμάνι κ. -ον = διάταγμα Σουλτάνου.

φλοῖσβος = ἐλαφρὸς παφλασμὸς κινουμένου ὕδατος (θαλασσίου). Ρημ. φλοισβίζω.

φλύαρος, -ον = πολυλογᾶς (φαφλατᾶς), ἀπεραντολόγος, ἀνόητος. Συνών. φλήναφος, μωρολόγος, περιττολόγος, Ρημ. φλυαρῶ. Παράγ. φλυαρία, φλυάρημα, φλυαρολογία. Ἰδὲ λ. λάλος.

φοῖβος = καθαρὸς, διαυγής, λαμπρὸς, ὄνομα κύριον ὁ Φοῖβος = ὁ θεὸς Ἀπόλλων.

φουρτούνα = τρικυμία, θαλασσοταραχὴ, θύελλα, μτφ. συμφορά. Ρημ. φουρτουνιαίζω, μτχ. παρακ. φουρτουνιασμένος = τρικυμιώδης, πολυτάραχος, μτφ. ἀξιολύπητος.

φουσ(σ)ᾶτον = πλῆθος ἐνόπλων, στρατός.

φουστάνελλα = τμήμα ἐθνικῆς ἑλληνικῆς ἐνδυμασίας ἀνδρῶν.

φρεγάτα = παλαιὸν τριστίον πολεμικὸν πλοῖον.

φρικτός, -ή, -ὸν = ὁ προκαλῶν φρίκην, φόβον, ἀνατρίχιασμα, ἐκπλη-

φροκ

ξιν, μτφ. ἀπαίσιος. Ρημ. φρικιῶ (-άω) κ. φρίττω, -ίσσω = ἀνατριχιάζω, τρεμουλιάζω. Παράγ. φρίκη, φρικώδης.

φροκαλιὰ = σάρωθρον, σκούπα. Ρημ. φροκαλίζω. Παράγ. φρόκαλο (σκουπίδι).

φρουρῶ (-έω) = εἶμαι φρουρός, φυλάττω, ὑπερασπίζω τι, μεριμνῶ διὰ τὴν ἀσφάλειάν τινος, λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προσέχω. Παράγ. φρουρός, φρούριον, φρουρά, ἔθνοφρουρός, -ά.

φυγὰς, -άδος = ὁ καταφυγῶν εἰς ξένην χώραν ὡς διωκόμενος, ὁ τραπείεις εἰς φυγὴν ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἔνεκα κινδύνου. Ρημ. φυγαδεύω = διευκολύνω τὴν διαφυγὴν.

φυγό-πονος, -ον = ὁ ἀποφεύγων τὸν κόπον, χασομέρης, ὀκνηρός. Οὐσ. φυγοπονία. Ἰδὲ ἀντίθ. λ. φιλόπονος.

φύλαρχος = ἀρχηγὸς φυλῆς.

φυλῆ = σύνολον ἀνθρώπων κοινῆς καταγωγῆς ἢ μὲ κοινὰ σωματολογικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα, ἔθνος, ἔθνοτης. Ἐπίθ. φυλετικός.

φῦλλον = γένος ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, γενεά, φυλή. Ὁμόηχος λ. φύλλον = τὸ φύλλον δένδρου κλπ.

φυσιογνωμία = ἔκφρασις, μορφή προσώπου ἢ πράγματος, ξεχωριστὴ προσωπικότης.

φυσιοδίφης = ἐπιστήμων ἀσχολούμενος μὲ τὴν ἐξέτασιν ζώων, φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν. Ρημ. φυσιοδιφῶ.

φυσιολάτρης κ. θηλ. -τρις = ὁ ἀγαπῶν πολὺ τὴν ζωὴν καὶ διαμονὴν εἰς τὸ ὑπαιθρον, εἰς τὴν φύσιν. Οὐσ. φυσιολατρία. Ἐπίθ. φυσιολατρικός. Ἰδὲ λ. ὀρειβασία.

φυτεία = φύτευσις, αὐξησις φυτοῦ, τόπος φυτευμένος μὲ εἶδη φυτῶν, τὸ σύνολον τῶν καλλιεργουμένων εἰς ἓνα τόπον φυτῶν. Ρημ. φυτεύω. Παράγ. φύτευσις, φύτευμα, φυτευτής, -ευτός, -ήριον.

φύτρα κ. **φύτρον** = ἡ πρώτη ἐκβλάστησις τοῦ σπέρματος, φυτικὸν ἔμβρυον. Ρημ. φυτρώνω κ. φύω. Οὐσ. φυτῶριον.

φωστήρ, -ῆρος = ὁ φωτίζων, μτφ. ὁ πολυμαθής, σοφός, ἔξοχος ἐπιστήμων.

φωσφόρος, -ον = ὁ φέρων φῶς, ὁ φωτίζων. Ὡς οὐσ. ὁ Αὐγερινός. Εἰς Χημείαν: τὸ στοιχεῖον φωσφόρος. Ρημ. φωσφορίζω. Παράγ. φωσφορικός, φωσφοροῦχος. Συνών. φωτοφόρος. Ἀντίθ. φωτοσβέστης.

φωταγωγῶ = φωτίζω μὲ πολλὰ φῶτα, μτφ. καθοδηγῶ. Οὐσ. φωταγωγίσεις, φωταγωγός. Μετ. παθ. παρακ. φωταγωγημένος.

φωταψία = φωτοχυσία, φωταγώγησις.

φωτο-στέφανος = φωτεινός κύκλος εικονιζόμενος περίξ τῶν κεφαλῶν ἁγίων εἰς εἰκόνας, μτφ. δόξα, αἴγλη. Ἐπίθ. φωτοστεφής.

φωτοτυπία = μέθοδος φωτογραφήσεως σχεδιαγραμμάτων, τὸ διὰ ταύτης φωτογράφημα.

χαβᾶς = σκοπός, μελωδία ἄσματος.

χαβιάρι κ. ον = ταριχευμένα αὐγὰ ψαριῶν (ἐκλεκτὴ τροφή).

χαγᾶνος (εἰς Βυζαντινούς) = ἡγεμῶν βαρβαρικῶν φυλῶν.

χαγιατί = ὑπόστεγος ἐσωτερικὸς διάδρομος οἰκίας, ἢ ἐξωτερικὸν ὑπόστεγον.

χαιρεκακία = ἡ χαρὰ διὰ τὸ κακὸν ἢ τὰ ἀτυχήματα ποὺ παθαίνει ἄλλος τις. Ἐπίθ. χαιρέκακος. Ρημ. χαιρεκακῶ.

χαλαρός, -ά, -ὸν = ὁ μὴ σφικτός, μπόσικος, μτφ. ἄτονος, χαῦνος. Ρημ. χαλαρῶ (-όω) κ. -ώνω. Οὐσ. χαλάρωσις, -ωμα, -ότης.

χαλεπός, -ή, -ὸν (παραθ. -ώτερος -ώτατος) = δύσκολος, βαρὺς, τραχύς, σκληρός. Οὐσ. χαλεπότης.

χαλεύω = γυρεύω, ἀναζητῶ, ψάχνω.

χαλινῶ (-όω) κ. -ώνω = βάζω χαλινάρι, περιορίζω, κατευθύνω, ἐμποδίζω. Σύνθ. συνών. χαλιναγωγῶ. Παράγ. χαλινός, χαλινάριον, χαλίνωσις, χαλιναγώγησις, Ἀντίθ. ἀποχαλινῶ, ἀποχαλίνωσις.

χαλκᾶς = μετάλλινος κρίκος.

χαλκιᾶς = χαλκεύς, χαλκωματᾶς.

χαλύβδινος, -ίνη, -ον = ὁ καμωμένος ἀπὸ χάλυβα (ἄσταλι), ἄτσαλένιος, μτφ. πολὺ ἀνθεκτικὸς, ἀκατάβλητος. Ρημ. χαλυβδώνω. Οὐσ. χαλύβδωσις, -ωμα. Σύνθ. παράγ. χαλυβοποιῶ, χαλυβουργεῖον κλπ.

χαμαί κ. χάμω (ἐπίρ). = κατὰ γῆς, κάτω εἰς τὸ ἔδαφος.

χαμερπής = ὁ ἔρπων χαμαί, εὐτελής, πρόστυχος, ποταπός. Οὐσ. χαμέρπεια.

χάνι = πανδοχεῖον, κατάλυμα ὁδοιπόρων καὶ ὑποζυγίων των. Παράγ.

χαντζής = πανδοχεύς.

χρονό-
χρονό-μετρον = ώρολόγιον διὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ μέτρησιν τοῦ χρόνου.

χρυσό-βουλλον (εἰς Βυζαντ.) = αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐσφραγισμένον μὲ χρυσὴν σφραγίδα (βούλλαν).

χρυσο-πόρφυρος = χρυσοκόκκινος. Ἰδὲ λ. πορφύρα, πορφυροῦς.

χρυσο-ποικιλτος = χρυσοκέντητος.

χυδαῖος, -αία, -ον = πρόστυχος, ἄσημος, ἀγενής, ἀνάγωγος, ἀπρεπής. Ρημ. χυδαίζω, χυδαιολογῶ. Παράγ. χυδαιότης, χυδαιολογία, χυδαιότροπος. Ἐπίρ. χυδαίως, χυδαῖστί.

χωλός, -ή, -ὸν = κουτσός, μφ. ἐλαττωματικός. Ρημ. χωλαίνω. Συνών. βραδυπορῶ, καρκινοβατῶ. Οὐσ. χωλότης.

χωρατεύω = λέγω χωρατά, ἀστείζομαι. Παράγ. χωρατό, χωρατατζής. Ἰδὲ λ. σκώπτω.

χωῶρος = ἡ ἔκτασις τὴν ὁποίαν καταλαμβάνει τι κατὰ τὰς δύο ἢ καὶ κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις, κενὴ ἐλευθέρα ἔκτασις γῆς.

Ψ

ψαλμός=ᾠσμα θρησκευτικόν, ἐκκλησιαστικὸς ὕμνος. Ρημ. ψάλλω, ψαλμωδῶ. Παράγ. ψαλμωδία, ψαλμωδός, ψάλτης.

ψαλτήριον κ. -ῆρι = ἐγχορδον ἀρχαῖον μουσικὸν ὄργανον, ἐκκλ. βιβλίον περιέχον ψαλμοῦς.

ψαύω = ἐγγίζω ἔλσφρά μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων, ψηλαφῶ, ἐφάπτομαί. Οὐσ. ψαῦσις. Ἰδὲ λ. ἄπτομαι.

ψέγω (ἀόρ. **ἔψεξα**) = κατηγορῶ, κατακρίνω. Συνών. μέφομαι. Ἀντίθ. ἐπαινῶ. Παράγ. ψόγος κ. ψεγάδι, ψέκτης, ψεκτός. Ἀντίθ. ἄψογος.

ψέλιον = βραχιόλι.

ψηλαφῶ (-άω) = ψαύω, ψάχνω, πασπατεύω, μφ. ἐξετάζω λεπτομερῶς. Παράγ. ψηλάφησις, -ημα, ψηλαφητός, ἐπίρ. ψηλαφητί.

ψηκτρα = βούρτσα. Ρήμ. ψηκτρίζω. Οὐσ. ψηκτροποιός, -εῖον.

ψηφιδωτός, -ή, -ὸν = κατεσκευασμένος μὲ ψηφίδας, εἰκὼν ἐπὶ τοίχου ἢ δαπέδου μὲ ποικιλόχρωμα πετραδάκια, μωσαϊκόν. Ἰδὲ λ. μωσαϊκός.

ψηφισμα = απόφασις ληφθεῖσα διὰ ψηφοφορίας. Ρημ. ψηφίζω.

ψηφος = πετραδάκι, λίθινον (εἰς ἀρχαιότητα) ἢ μεταλλικὸν σφαιρίδιον (ἄλλοτε) ἢ ψηφοδέλιον (τώρα) τὰ ὁποῖα ρίπτουν οἱ ἐκλογεῖς βουλευτῶν εἰς κάλπην, τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίζειν. Παράγ. σύνθ. ψηφοδέλιον, ψηφοδόχος, ψηφοφόρος, ψηφοφορία, ψηφολέκτης.

ψίχι = γαμήλιος πομπή, συνοδεία.

ψιμάρι ἢ **ψιμάρνι** = ὄψιμον ἄρνι.

ψιχίον = ψίχουλο, ψίχαλο.

ψυχαγωγία = διασκεδάσις, εὐχαρίστησις, ἀναψυχή. Σύνων. τέρψις. Ρημ. ψυχαγωγῶ. Ἐπίθ. ψυχαγωγικός.

ψυχικό(ν) = ἐλεημοσύνη, εὐεργεσία.

ψυχο-μαχῶ = παλαιῶ πρὸς τὸν θάνατον, εἶμαι ἐτοιμοθάνατος. Παράγ. ψυχομαχία, -ημα. Σύνων. ψυχορραγῶ.

ψυχοπαίδι = θετὸν τέκνον (ψυχογιός, ψυχοκόρη).

ψυχό-πονός = φιλεύσπλαχνος, ἐλεήμων, πονετικός. Οὐσ. ψυχοπονία. Ἰδὲ λ. σπλάγχχνος.

ψυχραιμός, -ον (ἐπὶ ζώων) = τὰ ἔχοντα ψυχρὸν αἷμα, ψυχροαἷμα, (ἐπὶ ἀνθρώπου) = ἀτάραχος, ἀπαθής. Σύνων. νηφάλιος. Οὐσ. ψυχραιμία. Ἐπίθ. θερμοαἷμος.

ῶδε (ἐπίρ. ἐκ τῆς ἀντων. ὄδε) ὡς τροπ. = ἔτσι, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ὡς τοπ. ἔδῶ δά.

ῶδη = ἄσμα, τραγούδι, ποίημα. Παράγ. ῶδικός, -ική, ῶδειον. Ἰδὲ λ. ἄδω.

ῶθῶ (-έω) = μετακινῶ τι ἐκ τῆς θέσεώς του βιαίως, σπρώχνω, ἀποκρούω, βιάζω. Σύνθ. ἐξωθῶ, παρωθῶ, προωθῶ. Παράγ. ὤθησις. Ἰδὲ λ. συνωθῶ.

ῶμός, -ή, -όν (ἐπὶ κρεάτων ἢ χορταρικῶν) = ἄβραστος, ἄψητος, (ἐπὶ καρπῶν) ἄωρος, μτφ. σκληρός, ἀπάνθρωπος. Οὐσ. ὠμότης. Ἐπίρ. ὠμῶς.

ῶν, οὔσα, ὄν (μτχ. ἔνεστ. ρημ. εἰμί) = ὑπάρχω. Ἰδὲ λ. ὄντως, τῶ ὄντι.

ὠνια

ὠνια (τὰ) = τὰ πωλούμενα εἰς τὴν ἀγορὰν τρόφιμα, ψώνια. Ρημ. ὠνοῦμαι = ἀγοράζω, ψωνίζω. Ἐπίθ. ὠνιος, -ία, -ον.

ὠν = αὐγό. Παράγ. ὠοειδής, ὠοθήκη.

ὠοτοκῶ = γεννῶ αὐγά. Παράγ. ὠοτόκος, -ία. Ἀντίθ. ζωοτόκος.

ὠριος κ. -ιός = ὠραῖος, ὁμορφος.

ὠρισμένως (ἐπίρ. ἐκ τῆς μετ. παθ. παρακ. ρήμ. ὀρίζομαι) = κατὰ τρόπον ὠρισμένον, ἀκριβῶς, χωρὶς ἄλλο.

ὠρύομαι (ἐπὶ ἀγρίων ζώων) = οὐρλιάζω, μτφ. ἐπὶ ἀνθρ. : θρηνώ δυνατά. Οὐσ. ὠρυγή.

ὠς (ἐπίρ.) = καθ' ὃν τρόπον, καθώς. Ὡς σύνδ. χρον. = εὐθύς ὠς, μόλις, ἐκεῖ ποῦ, ὠς ἐπίρ. = ἀντὶ τοῦ ἔως.

ὠσάν κ. **ὠς ἂν** κ. **σάν** = ὠς ἔαν, ὠς νά.

ὠσαννά (ἐπιφώνημα) = δόξα εἰς τινα.

ὠσαύτως (ἐπίρ.) = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ὁμοίως, ἐπίσης.

ὠσπερ (ἐπίρ. τροπ.) = ὠσάν, καθὼς ἀκριβῶς.

ὠστε (σύνδ. συμπερασματικός) = λοιπόν, κατὰ ταῦτα (σύμφωνα μὲ τὰ προηγούμενα).

ὠστόσο (ἐπίρ.) = παρὰ ταῦτα. Ὡς σύνδ. καὶ ὁμως, ἐν τούτοις.

ὠτακουστῶ = ἀκούω κρυφίως καὶ μὲ περιέργειαν, ἀφουγκράζομαι, κρυφακούω. Οὐσ. ὠτακουστής.

ὠτολόγος = εἰδικὸς ἰατρός διὰ τὰ νοσήματα τῶν ὠτων (τῶν αὐτιῶν).

ὠφελῶ (-έω) = παρέχω ὠφέλειαν, φέρω κέρδος, ἐξυπηρετῶ. Παράγ. ὠφέλιμος, -ότης. Ἀντίθ. βλάπτω, ζημιῶ.

ὠχρῶ (-άω) κ. **ὠχραίνω** = γίνομαι ὠχρός, κιτρινίζω, χλωμιάζω. Οὐσ. ὠχρίασις.

ὠχρός, -ά, -όν = ὁ ἔχων τὸ χρωῶμα τῆς ὠχρας, χλωμός, ὑποκίτρινος, μτφ. ὄχι ζωηρός, ἀσθενικός, ἄτονος. Ἴδὲ λ. χλωμός. Οὐσ. τὸ ὠχρόν = τὸ κίτρινον χρωῶμα. Ρημ. ὠχρῶ (-άω). Οὐσ. ὠχρότης. Σύνθ. ὠχρόφαιος = στακτοκίτρινος, ὠχρομέλας = μαυροκίτρινος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

1. Πίναξ ὁμοήχων (ὁμωνύμων) λέξεων.

- ἄρμα (πολεμικόν) καὶ ἄρμα (ὄπλον)
γλείφω (τὸ μέλι) καὶ γλύφω (τὸ μάρμαρο, γλύπτῃς).
ἐξάρτησις (κρέμασμα) καὶ ἐξάρτυσις (έτοιμασία),
ἡμεῖς, ἡμᾶς (ἐμεῖς, ἐμᾶς, ἀ' προσώπου, μέ η) καὶ ὑμεῖς, ὑμᾶς (σεῖς, σᾶς, β' προσώπου μέ υ).
ἦττα (ἀντίθ. τοῦ νίκη) καὶ εἶτα (ἐπειτα) καὶ ἦτα (τὸ γράμμα).
θύρα (ἡ πόρτα) καὶ θήρα (τὸ κυνήγι) καὶ Θήρα (ἡ νῆσος).
κάλλος (τὸ) (ἡ ὠραιότης), ὁ κάλος (τῶν ποδιῶν) καὶ ὁ κάλως (κα-
ραβόσκοινο).
κενὸς (ἄδειος) καὶ καινὸς (καινούργιος).
κῆτος (φάλαινα κ. ἄ.) καὶ κύτος (ἀμπάρι πλοίου).
κλίμα (τὸ κλίμα ἐνὸς τόπου) καὶ κλημα (ἀμπέλου).
κλίνει (ἡ κεφαλή), κλείνει (τὸ παράθυρο) καὶ ἡ κλίνη (τὸ κρεβάτι).
κλίσις (εἰς τὴν Γραμματικὴν) καὶ κλησις (εἰς τὸ δικαστήριον).
κρητικὸς (ὁ κάτοικος τῆς Κρήτης) καὶ κριτικὸς (ένας ποῦ κάνει κριτική).
κτῆσις (ἀπόκτησις) καὶ κτίσις (κτίσιμον).
κύων (σκύλος) καὶ κίων (ἡ κολώνα).
κώμη (χωριό), κόμη (μαλλιά) καὶ τὸ κόμμα (ἐλαστικόν).
λινὸς (ἀπὸ λινάρι) καὶ ληνὸς (πατητήρι σταφυλιῶν).
λίρα (Ἀγγλίας, τὸ νόμισμα) καὶ λύρα (τὸ μουσικὸν ὄργανον).
λιτὸς (λιτὸ φαγητὸ) καὶ λυτὸς (λυμένος).
λοιμὸς (ἀσθένεια) καὶ λιμὸς (πεῖνα).
μέλη (τὰ μέλη τοῦ σώματος), τὸ μέλι (μελισσῶν) καὶ ρῆμα μέλει καὶ
μέλλει.
μῆλο (τὸ φρούτο), τὴν Μῆλο (τὸ νησί) καὶ τὸν μύλο (ἀλευρόμυλο).
νῆξις (κολύμβημα) καὶ νύξις (τσιμπημα).
ὄμως (ἐπίρ.) καὶ ὁ ὤμος (τοῦ σώματος).
ὄρος (ὁ) (ἡ συμφωνία) καὶ τὸ ὄρος (τὸ βουνό).
ὄτι (σύνδεσμος) καὶ ὄ,τι ἢ ὄ τι (ἀντωνυμία).
οὔτος (αὐτός, ἀντων.) καὶ οὔτως (έτσι, ἐπίρ.).
παιδίον (τὸ παιδί) καὶ πεδίον (ἡ πεδιάς).
πεῖρα (τῆς ζωῆς), πῆρα (σακκούλι), πύρα (τῆς φωτιᾶς), πῆρα (ρῆμα).

ποιά (άντωνυμία) και **πιά** (πλέον).
ποιό (άντωνυμία) και **πιό** (έπίρρημα).
πόλος (γῆς) και **πῶλος** (πουλάρι).
πού (άναφορικό) και **πού;** (έπίρρημα).
πρῖσμα (γεωμετρικό σχῆμα) και **πρῆσμα** (πρήξιμο).
πῶς (ὅτι) και **πῶς** (έπίρρημα).
σκηνή (ἡ) (θεάτρου) και τὸ **σχοινί**.
στίχος (γραμμῆ) και **στοῖχος** (σειρά).
σχοῖνος (βοῦρλο) και **σχῖνος** (πιπεριά, μαστιχιά).
σωρός (ὄ) (ἀπό χῶμα) και **σορός** (τὸ λείψανο τοῦ νεκροῦ).
τοιχος (ὄ) (τοῦ σπιτιοῦ) και τὸ **τειχος** (τὸ κάστρο). Οἱ **τοιχοί**, τὰ
 τείχη, ἡ τύχη και: νὰ τύχη.
υῖός (γιός) και **ἰός** (δηλητήριο).
ῦλη (τὸ ὕλικόν), ἡ **ἴλη** (ἱππικοῦ, ἴλαρχος), οἱ **ἦλοι** (τὰ καρφιά).
ὑπερορία (ξενητιά, ἔξορία) και **ὑπερωρία** (ἐπὶ πλέον ὥρες ἐργασίας).
φύλλον (δένδρου, χαρτιοῦ κλπ.), **φῦλον** (ἀρσενικό) ἢ **θηλυκό**.
χήρα (γυναίκα) και τὴν **χεῖρα** (τὸ χέρι).
χῆρος (ἕνας πού πέθανε ἡ γυναίκα του) και **χοῖρος** (τὸ ζῶον).
χολή (συκωτιοῦ) και **χολή** (κουτσῆ).
χορικός (χορός) και **χωρικός** (ἀγρότης).
χρῆσις (μεταχείρισις) και **χρῖσις** (ἄλειψις ἐκ τοῦ ρ. χρίω).
χρηστός (ένάρετος), **χριστός** (κεχρισμένος), ὁ Ἰησοῦς **Χριστός**.
ψηλός (ψηλά βουνά) και **ψιλός** (ψιλὴ κλωστή).

2. Πίναξ συνωνύμων ρημάτων.

ἀλλάσσω, μεταβάλλω, μεταποιῶ, μετασκευάζω, μεταμορφῶ, μεταπλάσσω,
 ἀλλάζω, ἀλλοιώνω, μεταρρυθμίζω.

ἀγανακτῶ, ἀδημονῶ, δυσανασχετῶ, στενοχωροῦμαι, ἀνησυχῶ, δυσ-
 ρεστοῦμαι.

ἀθροίζω, συναθροίζω, σωριάζω, συλλέγω, συγκεντρῶνω, συμμαζεῦω,
 περιμαζεῦω.

βλέπω, παρατηρῶ, διακρίνω, θεωρῶ, ἐπιβλέπω, ἐπισκοπῶ, ἐπιθεωρῶ,
 διαβλέπω, διαγιγνώσκω, παρακολουθῶ.

βραδύνω, ἀργοπορῶ, χρονοτριβῶ, ἀναβάλλω, ἐπιβραδύνω, χασομερῶ.
 διασχίζω, διαχωρίζω, διακόπτω, διατέμνω, διαρρέω, διαιρῶ, διαμερίζω,
 διαμοιράζω, χωρίζω.

διευθύνω, ὀδηγῶ, διοικῶ, κυβερνῶ, διαχειρίζομαι, κατευθύνω, χειραγωγῶ, ποδηγετῶ.
διστάζω, ὀκνῶ, ἐνδοιάζω, ἀμφιβάλλω, ἀπορῶ, ἀμφιταλαντεύομαι, ἀμφιρρέπω.
διορθώνω, ἐπισκευάζω, ἀνακαινίζω, ξεκαινουργώνω, ἀνανεώνω, τροποποιῶ.
καταβάλλω, νικῶ, ὑποτάσσω, καθυποτάσσω, ἀντιμετωπίζω, ἐξουδετερώνω, ἐξουθενῶ, ἐκμηδενίζω.
κατάγομαι, προέρχομαι, προκύπτω, ἐκπηγάζω.
κατακρίνω, κατηγορῶ, ἐνοχοποιῶ, ἐγκαλῶ, ἐλέγχω, ἀποδοκιμάζω, στιγματίζω, στηλιτεύω, καταδικάζω.
κατοικῶ, διαμένω, διατρίβω, καταλύω, κατασκηनोंω, μένω.
καθησυχάζω, καταπραΰνω, κατευνάζω, ἡμερώνω, ἡσυχάζω, ἡρεμῶ.
καταπιέζω, καταθλίβω, στενοχωρῶ, καταδυναστεύω.
κρημνίζω, κατεδαφίζω, καταβάλλω, καταστρέφω, ἐξολοθρεύω, διαφθείρω, ἀφανίζω, κατερειπώνω, ἐξοντώνω, κατασκάπτω, ἀνατρέπω, κατακρημνίζω, ἐξαφανίζω.
κηλιδώνω, μολύνω, λεκιάζω, ρυπαίνω, μιάνω, λερώνω.
κουράζω, καταπονῶ, καταβάλλω, ἐξαντλῶ, παραλύω.
κωλύω, ἐμποδίζω, παρεμποδίζω, παρακωλύω, ἀπαγορεύω.
παραπλανῶ, ἐξαπατῶ, δελεάζω, περιπαίζω, ἀπατῶ, ἐμπαίζω.
περιορίζω, χαλιναγωγῶ, δαμάζω, τιθασεύω, περιστέλλω.
περιζώνω, περιβάλλω, περικλείω, περικυκλῶ, τριγυρίζω, περιτριγυρίζω, πολιορκῶ, περιτειχίζω.
σαστίζω, θρυβοῦμαι, ἀμηχανῶ, συγχύζομαι, ἀδημονῶ, ἀπελπίζομαι.
στολίζω, κοσμῶ, καλλωπίζω, ἐξωραϊζω, κατακοσμῶ, εὐπρεπίζω, καταστολίζω.
συμφωνῶ, συναινῶ, ὑποχωρῶ, συμβιβάζομαι, συγκατατίθεμαι, συγκατανεύω, ἐνδίδω, παραδέχομαι, ὁμολογῶ, ἐπιτρέπω, ἀποδέχομαι, ὁμοφωνῶ, ὑποκύπτω.
συκοφαντῶ, διαβάλλω, διασπείρω, κακολογῶ, διασύρω, περιγελῶ, ὕβριζω, δυσφημῶ.
σπαταλῶ, κατασπαταλῶ, καταναλίσκω, ἀσωτεύω, διασκορπίζω, δαπανῶ, κατεξοδεύω.
συγκρίνω, παραβάλλω, συσχετίζω, παραλληλίζω, παρομοιάζω, σχετίζω, ἀναμετρῶ, ἐκτιμῶ.
ὑπομένω, ὑποφέρω, ἀνέχομαι, ἐγκαρτερῶ, προσδοκῶ, ἀναμένω.
συμπλέκομαι, πιάνομαι, τσακώνομαι, φιλονικῶ, διαπληκτίζομαι, μαλῶνω, λογομαχῶ.

συμβαδίζω, συνοδεύω, συνοδοιπορῶ, συνταξιδεύω, συντροφεύω.
συγκλονίζω, τaráσσω, συνταράσσω, ἀναταράσσω, ἀνακατεύω, συγκινῶ, συγχύζω.
ψέγω, κακίζω, μέφομαι, ἐπιτιμῶ, ἐπιπλήττω.

3. Πίναξ συνωνύμων οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.

ἀγάπη, στοργή, ἀφοσίωσις, προσήλωσις, φίλτρον.
ἀνδρεία, εὐψυχία, γενναϊότης, εὐτολμία, θάρρος, τόλμη, ψυχραιμία, ἀπάθεια, παλληκαριά.
ἀγρότης, ἀγροδίαιτος, χωρικός, γεωργός, ἀγροκτηματίας.
ἄκρον, πέρας, τέρμα, τέλος, ἔσχατιά.
ἀμάρτημα, ἀδίκημα, πταῖσμα, πλημμέλημα, κακούργημα, ἔγκλημα.
ἀνία, ἀθυμία, δυσαρέσκεια, σκυθρωπότης, δυσθυμία, μελαγχολία, λύπη, θλίψις, κατάθλιψις, ἀδιαθεσία, ἀκεφία.
ἀμηχανία, ἀδημονία, στενοχωρία, δυσχέρεια, ἀγωνία, ἀπαισιοδοξία, ἀπελπισία.
ἀμφισβήτησις, διαφορά, διάστασις, ἀσυμφωνία, διένεξις, ἀντιζηλία, ἔρις, διαπληκτισμός, φιλονικία, μάλωμα, λογομαχία, διχοστασία, διχογνωμία.
ἀνωμαλία, ἀνταρσία, ὀχλαγωγία, ἐπανάστασις, κίνημα, ὀχλοβοή, ἀσυδοσία, ἀναρχία.
ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος, ἄφρων, παράλογος, μωρός, τρελλός, παράφορος.
ἄκακος, ἀφελής, ἀπονήρευτος, ἀπλοϊκός, εὐήθης.
ἄγριος, βάρβαρος, τραχύς, ἄξεστος, ἀγροϊκός, ἀπολίτιστος, βίαιος.
ἄσχημος, δὺσμορφος, δυσειδής, τερατώδης, ἄμορφος.
ἀστεῖος, εὐτράπελος, ἀστειολόγος, φιλοπαίγμων, εἴρων, σκωπτικός, σατιρικός, δηκτικός.
βδελυρός, μυσαρός, εἰδεχθής, μισητός, στυγερός.
γοητευτικός, κομψός, εὐχαρις, θελκτικός, ἐράσμιος, ἔλκυστικός, καλλίμορφος.
δεδίπληκτος, ἀτολμία, ἀνανδρία, φόβος, τρόμος, πανικός.
δόλιος, πανοῦργος, ψεύστης, ἄπιστος, ἀπατεῶν, ραδιοῦργος, μηχανορραφός.
ἐξασθένησις, παρακμή, κατάπτωσης, ἐξάντλησις, διάλυσις.
εὐπρέπεια, κοσμιότης, σεμνότης, χρηστοθήθεια, ἐντιμότης.
εὐτυχία, εὐδαιμονία, εὐημερία, μακαριότης, εὐπορία, ἀφθονία.
εἰρωνία, σκῶμμα, χλευασμός, σαρκασμός.

ἔχθρα, μῖσος, φθόνος, δυσμένεια, ἀπέχθεια, ζηλοτυπία, μνησικακία, χαι-
ρεκακία, κακεντρέχεια.
εὐσπλαγχνος, ἐλεήμων, φιλόανθρωπος, οἰκτίρμων, εὐαίσθητος, πονετικός,
ψυχόπονος, φίλαλλος, ἀλτροῦστίης.
εὐθύς, εἰλικρινής, ἄδολος, χρηστός, ἐνάρετος, ἀνυπόκριτος, δίκαιος, εὐ-
συνείδητος, ἄσπιλος, ἄφογος, ἀκηλίδωτος, τίμιος, ἔντιμος.
ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος, ἔντρομος, συγκεχυμένος, κατάπληκτος, περί-
τρομος.
ἔκτακτος, ἐξαίρετος, μοναδικός, ἔξοχος, ἀσυνήθης, ἐκλεκτός, σπάνιος,
προέχων.
ἔχθρός, πολέμιος, ἀντίπαλος, ἀνταγωνιστής, ἀντίδικος, ἐναντίος.
εὐφυής, ὀξύνους, ἀγχίνους, ἐπιτήδειος, ἐπιδέξιος, ἱκανός, ἄξιος, ἐπαρκής.
θρήνος, κοπετός, ὄδυρμός, ὄλολυγμός, ὄλοφυρμός.
θόρυβος, ὀχλοβοή, ταραχή, ἀλαλαγμός, πάταγος.
ἡμέρος, ἡπιος, πρᾶος, μειλίχιος, εὐμενής, προσηνής, ἀνεκτικός, συγκα-
ταβατικός.
κατηγορία, διαβολή, συκοφαντία, κακολογία, δυσφήμησις.
καταιγίς, θύελλα, λαίλαψ, τρικυμία, ἀνεμοθύελλα, νεροποντή.
κρημνός, βάραθρον, ἄβυσσος.
λάσπη, ἰλύς, βόρβορος, πηλός, βοῦρκος.
λύσσα, ὄρμη, παραφορά, μανία, παραφροσύνη.
μέριμνα, φροντίς, ἀνησυχία, ψυχικὴ ταραχή, ἀδημονία, ἀγωνία, ἀνυπο-
μονησία.
νέος, νεοφανής, καινοφανής, πρόσφατος, καινός, καινουργής.
ὁδός, δρόμος. ἀτραπός, μονοπάτι, στράτα, στενωπός, ρύμη, ἀγυιά,
σοκάκι, λεωφόρος.
ὄλος, ὀλόκληρος, ἀκέραιος, πλήρης, ἐντελής, ἀνελλιπής, ὀλοτελής, ὀλο-
σχερής.
ὄχθη, γιालός, ἀκτή, παραλία.
ὄχληρός, φορτικός, ἀνιάρος, δυσάρεστος, ἐπαχθής, λυπηρός, βαρετός.
ὀρμητικός, ζωηρός, παράφορος, εὐερέθιστος, ὀξύθυμος, εὐέξαπτος, ὀρ-
γίλος, φίλερις, φιλόνικος, φιλόδικος, ἀψίθυμος.
ὀκνηρός, ἀμελής, νωθρός, ράθυμος, ἀργός, φυγόπονος, ἀδρανής, ὀκνός,
δυσκίνητος.
παράδοξος, παράξενος, ἰδιότροπος, ἰδιόρρυθμος, ἀλλόκοτος.
πλεονέκτης, ἀίσχροκερδής, φιλοκερδής, ἰδιοτελής, συμφεροντολόγος,
φιλάργυρος.
σκληρός, ὤμος, ἀπάνθρωπος, ἀτίθασος, θηριώδης, κακόψυχος, ἄπυτος.

σφάλμα, παραδρομή, άπροσεξία, παράπτωμα.
σταθερός, άκαμπτος, άκλόνητος, ισχυρογνώμων, έπίμονος, άλύγιστος.
άμετάπειστος, άδυσώπητος, πεισματάρης,
συνετός, σώφρων, νουνεχής, νηφάλιος, σκεπτικός, φρόνιμος.
τραῦμα, πληγή, μάλωψ, έλκος.
υπερήφανος, άλαζών, έγωϊστής, καυχηματίας, κομπαστής, κομπορρή-
μων, οϊηματίας, άγέρωχος, υπερόπτης, μεγάλαυχος, φαντασμένος,
ξίπασμένος.
υπηρέτης, θεράπων, δοῦλος, οϊκέτης, θαλαμηπόλος, καμαριέρης.
φιλάσθενος, καχεκτικός, αδύνατος, άνίσχυρος, άσθενής, άνήμπορος.
χαρά, εύχαρίστησις, εύφροσύνη, άγαλλίασις, τέρψις, εύθυμία, φαιδρότης,
ώραϊος, εύειδής, εύμελής, εύσωμος, εύμορφος.

B

A

75

D

ΣΧΟΛΙΚΟΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ
ΚΟΣΜΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ

W

Τιμάται Δευτερον Δο

